C:\Users\Plazma\Desktop\307\Dick_Philip_K-Temny_obraz.pdb

PDB Name: SSS
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Copyright Philip K. Dick 1977
Translation (c) Ján Kamenistý 1986
Preložil Ján Kamenistý
/1. kapitola/
Bol raz na svete chlapík, čo si celý deň vytriasal z vlasov chrobáky. Hoci lekár mu povedal, že vo vlasoch nijaké chrobáky nemá. Potom sa na osem hodín postavil pod sprchu, stál tam hodinu za hodinou a trpel, lebo chrobáky mu spôsobovali bolesť. Potom spod sprchy vyšiel, poutieral sa, a ešte vždy mal vo vlasoch chrobáky; v skutočnosti mal chrobáky po celom tele. A o mesiac mal chrobáky aj v pľúcach.
A keďže nemal nič iné na práci, ani premýšľať nebolo o čom. začal skúmať životný cyklus chrobákov; pomáhala mu pri tom Britannica. Pokúšal sa zistiť, čo za chrobáky to vlastne sú. Už mu zaplavili celý dom. Dočítal sa o množstve rozličných druhov, až napokon uvidel chrobáky aj vonku za dverami. Napokon dospel k názoru, že sú to vošky. Tento záver ho tak posadol, že už ani nezáležalo na tom, čo mu povedia ľudia... nestál dokonca ani o tvrdenie, že vošky nehryzú.
Vyhovárali mu to preto, lebo nekonečné hryzenie mu pôsobilo úžasné múky. V obchode s rozličným tovarom, čo patril do siete obchodov, ktorá sa rozprestierala takmer po celej Kalifornii, si nakúpil spreje Biolit, Čierna zástava a Strážca domu. Najprv vysprejoval dom, potom aj seba. Zdalo sa mu, že Strážca domu je najúčinnejší.
Pokiaľ ide o teoretickú stránku veci, v živote chrobače vypozoroval tri štádiá. V prvom sa mu chrobáky dostali na telo, aby ho nakazili. Preniesli sa naň z ľudí, ktorých nazýval chrobákonosičmi, a boli to ľudia, ktorí nechápali, akú úlohu pri prenášaní chrobákov zohrávajú. V tomto štádiu chrobáky ešte nemali čeľuste ani hryzadlá (tento termín sa naučil, keď celé týždne vedecky bádal, čo bolo veľmi nezvyčajné zamestnanie pre chlapíka, ktorý pracoval v malej autoopravovni, kde dával do poriadku prasknuté valce). Chrobákonosiči teda necítili nič, celkom nič. Sedával v najodľahlejšom kúte obývačky a pozoroval rozmanitých chrobákonosičov, ako vchádzajú dnu - väčšinu z tamtých ľudí ihneď spoznal, ale niektorí mu boli celkom neznámi -
/7/
a videl, že sú celí pokrytí voškami, pravda, ešte v štádiu, keď nehryzú. Čudne sa pritom sám pre seba usmieval, lebo vedel, že chrobáky toho človeka využívajú, a jeho to nijako netrápi.
- Prečo sa tak usmievaš, Jerry? - spytovali sa ho.
Ale on sa iba usmieval.
V nasledujúcom štádiu narástli chrobákom krídla alebo čosi podobné, ale v skutočnosti to neboli ozajstné krídla; tak či onak to však boli výrastky, ktoré im pomáhali rojiť sa; lebo neskôr sa vošky sťahovali a šírili - najmä smerom k nemu. V takej chvíli ich bol plný vzduch; v obývačke, ba v celom dome sa zotmelo.
V tomto štádiu sa usiloval nenadýchať sa ich.
Najväčšmi mu však bolo ľúto vlastného psa, lebo videl, ako mu chrobáky pristávajú a usalašujú sa na celom tele, a cítil, ako

prenikajú do psích pľúc, akoby boli jeho vlastné. Možno- tak mu to aspoň navrávala jeho výrazná schopnosť - pes trpí tak, ako trpel on sám. Má dať psa preč, aby sa mu uľavilo? Rozhodol sa, že tak neurobí: pes bol už nenapraviteľné nakazený a kam by sa pohol, rozniesol by chrobáky.
Kedy-tedy zaliezol pod sprchu aj so psom a pokúšal sa psa dočista vydrhnúť. Ale nemal s ním o nič väčší úspech ako so sebou. Bolelo ho, keď videl, ako pes trpí; ani na chvíľu nepoľavil v úsilí pomôcť mu. Istým spôsobom to bolo to najhoršie - utrpenie zvieraťa, ktoré sa nevedelo ani len posťažovať.
- Čo, doriti, ustavične robíš pod sprchou aj s tým posratým psom? - spýtal sa ho kamarát Charles Freck, keď ho raz tak našiel.
- Pokúšam sa mu odsprchovať vošky, - povedal Jerry. Vybral Maxa, tak sa pes volal, spod sprchy a dal sa ho drhnúť uterákom. Ohúrený Charles Freck sa prizeral, ako Jerry nalieva na psiu srsť detský olej a zasýpa ju zásypom. V celom dome sa hromadili a povaľovali spreje proti hmyzu, fľaštičky od zásypov a detských olejov a prípravkov na pokožku - väčšina z nich bola prázdna; Jerry vyminul za deň aj niekoľko sprejov a fľaštičiek.
- Ja tu nevidím nijaké vošky, - namietol Charles. - Čo je to voška?
- Môže ťa aj zabiť, - povedal Jerry. - Taká je voška. Mám ich vo vlasoch, na pokožke aj v pľúcach a bolesť, čo mi spôsobujú, je neznesiteľná - budem sa musieť pobrať do nemocnice.
- Ako to, že ja ich nevidím?
Jerry odložil psa, zakrúteného do uteráka, a kľakol si na dokrkvaný koberček. - Jednu ti ukážem, - povedal. Koberček bol celý pokrytý voškami; vyskakovali na všetky strany, skákali hore-dolu, niektoré vyššie ako ostatné. Vyhľadal jednu mimoriadne veľkú vošku, pamätajúc, aké problémy robí ľudom uvidieť ich. - Prines mi nejakú fľašku alebo nádobku. - povedal, - je pod výlevkou. Dáme na ňu viečko alebo pokrievku, potom si ju budem môcť vziať so sebou, keď pôjdem k lekárovi; ten ju už zanalyzuje.
Charles Freck mu priniesol prázdnu nádobku od majonézy. Jerry chvíľu snoril, až sa napokon vrhol na jednu vošku a vyskočil pritom do vzduchu, prinajmenej meter dvadsať. Voška bola veľká - skoro trojcentimetrová. Chytil ju, doniesol k nádobke, opatrne ju pustil dnu a zakrútil viečko. Potom nádobku triumfálne zodvihol. - Vidíš? - spýtal sa.
- Uhm, - pripustil Charles Freck a oči sa mu rozšírili, ako úpenlivo pozoroval obsah nádobky. - Aká veľká! Fíha!
- Pomôž mi nájsť ďalšie, nech doktor vidí! - požiadal ho Jerry a znova sa skrčil nad koberček. Nádobku položil vedľa seba.
- Dobre. - súhlasil Charles Freck.
O tri hodiny mali tri nádobky plné chrobákov. Charles, hoci nováčik, našiel niekoľko obrovských exemplárov.
Bolo poludnie, jún roku 1994. V Kalifornii, na neveľkom pozemku plnom lacných, ale trvanlivých domov z plastov, odkiaľ sa už dávno odsťahovali všetci, čo nechceli mať nič spoločné s drogami. Jerry už dávno zastriekal okná farbou, aby sa dnu nedostalo svetlo; izbu osvetľovala iba stojacia lampa, do ktorej zakrútil niekoľko bodových svietidiel; svietili deň aj noc, len aby ani jeho, ani kamarátov nerušil čas. Páčilo sa mu to; páčilo sa mu, že sa zbavil času. Mohol sa tak sústrediť na dôležité veci a nič ho nerušilo. Ako napríklad: dvaja chlapi kľačiaci na dokrkvanom koberčeku, hľadajúci chrobáka za chrobákom a ukladajúci ich do jednej nádobky za druhou.
- Čo za ne dostaneme? - spýtal sa Charles Freck o chvíľu.
- Myslím to tak, či nám doktor nepoukáže nejakú prémiu alebo dačo podobné. Alebo či nám nedá nejakú cenu. Alebo či nám nedá priamo prachy.
/8/ /9/

- Rád pomôžem pri zdokonaľovaní liečebných metód, - povedal Jerry. Bolesť, hoci nikdy ani na chvíľu neustúpila, sa stala neznesiteľnou; ešte si na ňu nenavykol a vedel, že si na ňu nikdy nenavykne. Nutkanie, túžba znova sa osprchovať ho celkom premohla. - Hej, človeče, - vyhŕklo z neho, ako vstával z dlážky, - ukladaj ich dalej do nádobiek, ja sa zatiaľ osprchujem. - Zamieril do kúpeľne.
- Fajn, - povedal Charles a dlhé nohy sa mu pohojdali v kolenách, ako kráčal k nádobke, obe dlane zovreté. Ako bývalý veterán si ešte vždy dobre ovládal svaly; uložil vošky do nádobky. Ale potom sa zrazu ozval: - Hej, Jerry, táto chrobač ma nejako ľaká. Mne sa to tu nejako nepáči. - Vstal.
- Zbabelý bastard! - zahulákal Jerry, vzdychajúc od bolesti, na krok od kúpeľne.
- Nemohol by si...
- Musím sa osprchovať! - Tresol dverami a skrútol kohútiky na sprche. Začala prúdiť voda.
- Bojím sa, - ozval sa tlmený hlas Charlesa Frecka, hoci bolo zrejmé, že kričí.
- Tak sa poser, - zavolal mu Jerry naspäť a stal si pod sprchu. Načo, doriti, sú dobrí kamaráti? spýtal sa sám seba trpko. Na nič, na nič! Na posraté nič!
- Hryzú tie potvory? - kričal Charles Freck priamo pri dverách.
- Áno, hryzú! - odpovedal Jerry a drhol si šampónom vlasy.
- Myslel som si. - Ticho. - Umyjem si ruky, zmyjem ich zo seba a počkám ťa, hej?
Zbabelec, pomyslel si Jerry s trpkosťou a hnevom. Neodpovedal; dalej sa umýval. Ten bastard nebol hoden, aby mu odpovedal ... Nestaral sa viac o Charlesa Frecka, sústredil sa len na seba. Na svoje životne naliehavé, strašné a neodkladné potreby. Všetko ostatné počká. Nebolo času, nebol čas; také veci nemožno odkladať. Všetko ostatné je druhoradé. Okrem psa; premýšľal o Maxovi, svojom psovi.
Charles Freck telefonoval komusi, o kom sa nazdával, že má dostatočné zásoby.
- Mohol by si zohnať desať ostrých?
/10/
- Doboha, som totálne švorcový, budem rád, ak sám vystačím, Daj vedieť, ak čosi zoženieš, sám potrebujem.
- Naozaj sa ti minulo?
- Kdesi to viazne.
Charles Freck položil slúchadlo, ale hlavou mu prefrnkla nejaká iná predstava, práve ked namosúrené vypadával z verejnej telefónnej búdky - ak chcete kúpiť drogu, nikdy nevolajte vlastným telefónom - a uberal sa k svojmu zaparkovanému chevroletu. Pred očami sa mu zrazu vynoril Thriftyho obchod s obrovským výkladom: samé fľaštičky pomalej smrti*, kanvice pomalej smrti, nádobky a tuby a misy pomalej smrti, milióny kapsúl a tabletiek a ampuliek pomalej smrti; pomalej smrti zmixovanej s metamfetamínom, heroínom, barbiturátmi a psychodelikami a nad tým všetkým do očí bijúci nápis: RADI VÁM DÁME NA ÚVER! Ani nehovoriac o ďalšom: NÍZKE, VEĽMI NÍZKE CENY! NAJNIŽŠIE V MESTE!
Ale v skutočnosti Thrifty nemal vo výklade nič, čo by stálo za reč: iba hrebene, fľaše s minerálnym olejom, sprejové dezodoranty a podobné haraburdie. Ale stavím sa, vzadu v lekárni má pod zámkou a kľúčom pomalú smrť neriedenú, čistú, nesprznenú a nepobabranú, myslel si, ked autom mieril z parkoviska na Prístavnú ulicu, plnú popoludňajšieho ruchu. Myslel na balík, čo by vážil aspoň dvadsaťpäť kíl.
Premýšľal, kedy a ako vykladajú pred Thriftyho lekárňou dvadsaťpäťkilový balík so substanciou D. Bohvie, odkiaľ ju vozia, možno zo Švajčiarska, možno z inej planéty, kde žijú nejaké iné rozumné bytosti. Doručujú ju najskôr zavčas ráno a za ozbrojeného

dohľadu - policajt, čo tam stojí po zuby ozbrojený laserovými puškami, vyzerá veľmi mrzko, ale policajti vždy vyzerajú veľmi mrzko. Ak by si dakto zmyslel uchmatnúť čo len kúsok zo mne zverenej pomalej smrti, pomyslel si, ako by si pomyslel policajt, zaraz ho odbachnem.
Substancia D je iste súčasťou každého bežne vyrábaného lieku, ktorý za dačo stojí, pomyslel si. V Nemecku alebo vo Švajčiarsku, či kde ju vynašli, z nej pridávajú po štipkách a podľa
* Slovná hra: droga substancia D a anglický výraz pomalá smrť - slow death - majú rovnaké iniciálky. (Pozn. prekl.)
/11/
tajnej receptúry, ku ktorej sa nikto nedostane. Ale v skutočnosti to vedel oveľa lepšie; strážcovia odbachnú alebo zašijú každého, kto predáva, prevážа alebo užíva drogy - a tak celý Thriftyho obchod, ba celé milióny Thriftyho obchodov by mali vystrieľať, zbombardovať alebo nejakým iným spôsobom vykynožiť. Najlepšie vykynožiť. Thrifty mal protekciu. Ale aj tak - ako znesiete zo sveta celú reťaz veľkých samoobslúh? Ako ich odkopnete z cesty? Dostávajú iba najobyčajnejšiu surovinu, pomyslel si, keď prechádzal okolo. Cítil sa pod psa, lebo mu zostalo iba mizerných tristo tabletiek pomalej smrti, schovaných v t a j n e j skrýši. Zahrabaných vzadu na dvore pod kaméliou, hybridom s veľkými chladnými kvetmi, ktoré na jar nespálilo do hneda. Mám zásobu iba na týždeň, pomyslel si. Čo potom, keď ju miniem? Na zbláznenie! Len si tak pomyslieť, že všetkým feťákom v Kalifornii a v niektorých častiach Oregonu sa jedného dňa minú všetky zásoby!
Fuj!
Také strašidelné predstavy mu vírili hlavou ustavične, ako každému feťákovi. Celá západná časť Spojených štátov odrazu píde o zásoby a všetci sa zrútia v ten istý deň, pravdepodobne v nedeľu ráno o šiestej, zatiaľ čo nenarkomani sa vyštafírujú a pobežia do poondených kostolov.
Scéna: kostol episkopálnej cirkvi v Pasadene, pol deviatej, v Zrútenú nedeľu.
- Bratia v Kristu, obráťme sa k bohu, aby sme vyprosili pomoc pre tých, ktorí sa zvíjajú na lôžku umierajúcich.
. - Áno, áno. - Zhromaždenie súhlasí s kazateľom.
- Ale ešte skôr, ako zasiahne On a dodá čerstvé zásoby...
Policajt, okolo ktorého prešiel, očividne zbadal čosi čudné na spôsobe, akým Charles Freck viedol auto, čosi, čo si on sám nevšimol; odlepil sa od chodníka a vydal sa za ním, aj bez svetiel n bez sirény, ale...
Možno idem cikcak, alebo čosi také, pomyslel si. Prekliaty fízel ma videl, ako sa vlečiem. Keby som len vedel, o čo mu ide.
POLICAJT: - Tak ako sa voláte?
- Ako sa volám? (Nemohol si spomenúť, ako sa volá.)
- Neviete, ako sa voláte? - Policajt dal znamenie inému policajtovi v hliadkovom voze. - Tento chlapík je totálne nadrogovaný.
/12/
- Nezatýkajte ma na ulici. - Charles Freck snímal svoj strašídelný sen o tom, ako ho policajti vedú po ulici. - Zaveďte ma na okrsok a tam ma zatknite, nech to nik nevidí.
Ak chce človek v tomto fašistickom štáte prežiť, pomyslel si, aby mal vždy naporúdzi meno, vlastné meno. Vždy a všade. To je pre nich prvý znak, že si v tom - keď si nevieš spomenúť, kto, dopekla, si. A po tom pasú od začiatku.
Len čo uvidím kúsok voľného fleku, už aj zaparkujem, rozhodol sa, a zaparkujem dobrovoľne, ešte skôr, ako zažne maják; ak zastane pri mne, poviem, že mám poruchu na volante alebo na čomsi inom.
Vždy si myslia, bohvieakú veľkú rybu chytili, pomyslel si.
Vždy keď sa sám vzdáte ako ja teraz, lebo nevládzete ďalej. Ako keby ste sa vrhli na zem, ako to robia zvieratá, a vystavili mäkký, nechránený, bezbranný podbrušok. Tak to urobím, premýšľal.

Aj tak urobil. Kradmo zahol doprava a prednými kolesami narazil o obrubník. Policajné auto prešlo okolo neho.
Zdekoval som sa celkom zbytočne, pomyslel si. Bude ťažké dostať sa späť na cestu, premávka je veľmi rušná. Vypol motor, Možno si tu len chvíľu posedím, v aute zaparkovanom pri ceste, rozhodol sa, a budem rátať barančeky, alebo si počkám, či sa mi niečo nezazdá. Možno budem pozorovať kočky, ako si vykračujú po chodníku. Ktovie, či by z toho boli obrázky pre nadržaných. Radšej ako barančeky. Dráždivé vzopätia, najprv veľmi krátke, potom dlhšie, väčšie, väčšie, až napokon celkom vyletia zo stupnice. Takto sa nikam nedostanem, usúdil. Mal by som vyliezť z auta a pokúsiť sa nájsť niekoho, kto toho má plnú skriňu. Čoskoro by som mal dostať svoju dávku, inak som v tranze a potom už neurobím nič. Nanajvýš stvrdnem pri obrubníku ako teraz. Nebudem vedieť, ani kto som, ani kde som, ani čo sa zomlelo.
Čo sa robí? pýtal sa sám seba. Čo je to za deň? Keby som vedel, aký je dnes deň, vedel by som aj všetko ostatné. Všetko by sa po kúsku vrátilo.
Streda, obchodná štvrť Los Angeles, časť Westwood. Pred ním jedno z obrovských nákupných centier, ohradené stenou, od ktorej sa odrážate ako gumená lopta - ibaže by ste mali úverovú kartu na vlastné meno a prešli by ste cez elektronický okruh. Ale
/13/
ak nemáte úverovú kartu ani do jedného z týchto nákupných centier, musíte sa spoľahnúť iba na ústne správy o tom, ako tie obchody vyzerajú znútra. Je ich celá kopa, vidieť to na prvý pohľad, a predávajú dobrý tovar nefeťákom, najmä nefeťáckym manželkám. Pozoroval uniformovaných a ozbrojených strážcov pri bráne do nákupného centra, ako prezerajú každého vstupujúceho. Dozerali, aby každý muž či žena mali príslušnú úverovú kartu, kontrolovali, či karta nie je odšklbnutá, predaná, kúpená, zneužitá. Bránou prechádzalo množstvo ľudí, ale usúdil, že nejeden z nich ide dnu iba popozeral si výklady. Nie všetci z toho množstva majú prachy alebo nutkanie nakupovať v tomto čase, uvažoval. Je priskoro, iba čosi po druhej. V noci; taký bol čas. Obchody sa oslepujúco jagali. Mohol - a všetci kamoši a kamošky takisto - vidieť tie svetlá iba zvonka, ako záplavy iskier, ako zábavný park pre odrastené deti.
Obchodov na druhej strane ulice, v ktorých nevyžadovali nijaké úverové karty, ktoré nestrážili nijakí ozbrojení strážcovia, nebolo veľa. Boli tu obchody s najpotrebnejším: obchod s obuvou, s televíznymi prijímačmi, pekárstvo, malé opravovne, automatická práčovňa. Pozoroval dievča, ktoré malo na sebe krátky plášť z plastickej látky a priliehavé nohavice, ako blúdi z obchodu do obchodu: malo pekné vlasy, ale nevidel jej do tváre, nevidel, či je sexy. Nemá zlú figúru, odhadol. Dievčina sa na chvíľu zastavila pred výkladom, kde vystavovali kožené výrobky. Prezerala si kabelku so strapcami; videl, ako civie, trápi sa, odhaduje kabelku. Stavím sa, že vojde dnu a požiada, aby jej ju ukázali. Dievča vkĺzlo do obchodu, presne tak, ako predpokladal.
Z pouličného ruchu sa vynorilo iné dievča, prešlo okolo v nazbieranej blúzke, s vysokými podpätkami, striebornými vlasmi a s priveľkou dávkou mejkapu. Asi chce vyzerať staršia ako v skutočnosti, usúdil. Možno ešte ani nevyšla zo strednej školy. Po nej sa už nezjavila ani jedna kočka, čo by stála za reč, a tak otvoril zásuvku na rukavice a vybral z nej škatuľku cigariet. Zapálil si a pustil rádio, stanicu s rockovou hudbou. Kedysi mal stereo s prehrávačom, ale jedného dňa, keď bol poriadne nafetovaný, zabudol si ho vziať domov. Auto zamkol, ale ked sa vrátil, stereo bolo, prirodzene, fuč. Človek platí za bezstarostnosť, a tak mu zostala iba obyčajná kraksňa. Jedného dňa mu beztak aj tú
/14/
ukradnú. Vedel však, kde sa dá zohnať iné rádio, použité, takmer zadarmo. Tak či onak. auto sa mohlo každý deň rozpadnúť;

olejové krúžky boli popraskané a kompresia čoraz slabšia. Zrejme spálil ventily vtedy na diaľnici, keď sa jednej noci vracal domov s nákladom výborného tovaru; niekedy, ked naozaj dobre nakúpil, stával sa paranoikom - bál sa ani nie tak policajtov ako ďalších feťákov, ktorí ho mohli okradnúť. Niekomu z pôstu švihne v hlave ako idiotovi.
Okolo prešlo dievča, ktoré znova upútalo jeho pozornosť. Čierne vlasy, pôvabná, pomalá chôdza; na sebe malo krátku halenu, brucho nahé a pod ním vypraté biele denimové nohavice. Hej, veď ju poznám, pomyslel si. Je to kočka Boba Arctora. Je to Donna.
Strčil do dverí a vyliezol z auta. Dievča ho zočilo a šlo ďalej. On za ňou.
Myslí si, že som sa na ňu prilepil ako pijavica, povedal si, snoriac v zástupe. Zľahka zrýchlila; sotva ju zazrel - obzrela sa. Pevná, chladná tvár... Uvidel veľké oči, ktoré ho odhadovali. Odhadovala jeho rýchlosť i to, či ju dobehne. Nedobehnem, ak sa bude tak ponáhľať, pomyslel si. Naozaj vie pridať do kroku.
Ľudia na rohu ulice postávali, čakali, kým na semafore nezasvieti zelený panáčik namiesto červeného; autá divo zahýbali doľava. Dievča išlo ďalej, rýchlo, ale dôstojne si kliesniac cestu pomedzi autá. Vodiči na ňu zazerali, plní nevôle. Ona si to však vôbec nevšímala.
- Donna! - Keď zasvietila zelená, poponáhľal sa krížom cez ulicu priamo za ňou a dobehol ju. Už-už sa chcela rozbehnúť, zostala však pri rýchlej chôdzi. - Nie si náhodou Bobová frajerka? - spýtal sa. Usiloval sa ju predbehnúť, aby jej uvidel do tváre.
- Nie, - odvrkla. - Nie som. - Blížila sa k nemu, šla mu oproti; odstúpil, pretože v ruke držala krátky nôž a mierila mu priamo na žalúdok. - Odpáľ, - povedala a šla ďalej proti nemu, ani nespomalila, ani nezaváhala.
- Celkom iste si, - povedal. - Stretol som ťa u neho. - Nevidel nôž celý, zbadal iba kúsok ostrého kovu, ale vedel, že je to nôž. Prebodla by ho a šla by ďalej. Ustupoval a protestoval. Dievča držalo nôž tak dobre skrytý, že pravdepodobne nikto, ani okoloidúci, ho nemohli zazrieť. Ale on ho videl; blížil sa k nemu, tak
/15/
ako sa bez váhania blížila k nemu ona. Napokon odstúpil nabok a dievča mlčky prešlo popri ňom.
- Kristepane! - oslovil jej chrbát. Viem, že je to Donna, uvažoval. Ani sa len nepozrela, kto som, čo som. Myslím, že je vystrašená; zľakla sa, že ju idem okradnúť. Treba byť opatrný, keď človek narazí na ulici na cudziu kočku; všetky sú teraz pripravené na najhoršie. Priveľa sa im naubližovali.
Nožíkom by mi chcela nahnať strach, pomyslel si. Kočky by nemali nosiť také nože; hocijaký chlapík by ju mohol zdrapiť za zápästie a obrátiť ho proti nej, keby sa mu zachcelo. Aj ja. Keby som ju bol chcel naozaj dostať. Stál tam a cítil, ako sa ho zmocňuje hnev. Viem, že je to Donna, dumal.
Keď sa obrátil, že sa vráti k autu, uvedomil si, že dievčina zastala bokom od prúdu chodcov, stála tam a mlčky naňho hľadela.
Opatrne sa k nej pohol. - Jednej noci, - povedal, - sme si s Bobom a ešte jednou kočkou prehrávali staré piesne Šimona a Garf unkela, a ty si tam sedela tiež... - Vtedy usilovne plnila kapsuly náramne dobrou drogou. Asi tak hodinu. El Primo. Numero Uno: Smrť. Len čo skončila s plnením, vložila každému kapsulu do úst a oni ju prehltli, všetci naraz. Okrem nej. "Ja ich iba predávam," povedala. "Ak by som ich začala aj hltať, prejedla by som si zisk."
Dievča povedalo: - Myslela som, že ma ideš zraziť na zem a pretiahnuť.
- Kdeže, - zavrátil ju. - Len som hádal, či... - zaváhal.
- Akože, prepadnúť ťa? Tu, na ulici? - spýtal sa zarazený. - Na

dennom svetle?
- Možno kdesi pod bránou. Alebo by si ma zatiahol do auta.
- Poznám ťa, - namietal. - Arctor by ma zahrdúsil, keby som ti to urobil.
- Nespoznala som ťa. - Pristúpila k nemu o tri kroky bližšie.
- Som trocha krátkozraká.
- Mala by si nosiť kontaktné šošovky. - Má krásne veľké, tmavé a teplé oči, pomyslel si. Znamenalo to, že nie je nadrogovaná.
- Nosila som ich. Ale jedna mi vypadla do misky s punčom. Do kyslého punču, na večierku. Klesla na dno a ja sa nazdávam,
/16/
že si ju niekto nabral a vypil. Dúfam, že mu padla na úžitok; mňa stála tridsaťpäť dolárov.
- Chceš sa zviezť?
- A v aute sa na mňa vrhneš.
- Nie, - povedal. - Akosi mi to v posledných dňoch nefunguje. Asi z toho, čo pridávajú do tovaru. Nejaké chemikálie.
- Hovoríš celkom otvorene, ale také reči som už počula. Každý ma len preťahuje, - vyhlásila. - Alebo sa o to aspoň pokúša. Tak to chodí, keď je dievča pekné. Jedného chlapíka práve žalujem na súde; obťažoval ma a ohrozoval. Žiadam odškodné štyridsaťtisíc.
- Ako ďaleko sa dostal?
- Chytil ma za kozy, - odpovedala Donna.
- To predsa nestojí štyridsaťtisíc.
Spolu sa vracali k autu.
- Nemáš niečo na predaj? - spýtal sa. - Som na dne. Naozaj. Dopekla, všetko sa mi minulo, hrôza pomyslieť. Aspoň čosi. Nezoženieš aspoň trochu?
- Trochu ti môžem zohnať.
- Tabletky, - povedal. - Nerád si pichám.
- Dobre. - Zamyslene prikývla a sklonila hlavu. - Ale, vieš, práve teraz sa vyskytli akési problémy - zásoby sa na čas vyparili. Už si na to asi prišiel. Nemôžem ti toho zohnať veľa, ale...
- Kedy? - prerušil ju. Došli k autu; zastal, otvoril dvere a nastúpil. Donna nastúpila na druhej strane. Sedeli vedľa seba.
- Pozajtra, - povedala Donna. - Ak sa dostanem k tomu chlapíkovi. Ale dúfam, že to vyjde.
Doriti, pomyslel si. Pozajtra. - Skôr to nejde? Nejde to, povedzme, už dnes v noci?
- Najskôr zajtra.
- Koľko?
- Šesťdesiat dolárov za stovku.
- Och, prekristapána, - vydýchol. - To je kopa peňazí.
- Je to super kvalita. Brala som od neho aj predtým; to nie je brak, aký zvyčajne kupuješ. Moje slovo, stojí to za to. Oveľa radšej beriem od neho ako od hocikoho iného - ak má. A nemá vždy. Vieš, tak sa mi vidí, že bol akurát dole na juhu. Práve sa vrátil. Vybral tovar osobne, a tak viem, že je určite dobrý.
/17/
A nemusíš mi zaplatiť dopredu. Až keď ho dostanem. Hej?
Verím ti.
- Nikdy neplatím dopredu, - povedal.
- Niekedy musíš.
- Dobre, - povedal. - Môžeš mi teda zohnať najmenej sto? - Pokúsil sa v rýchlosti zrátať, koľko peňazí môže dať dokopy; za dva dni zoženie pravdepodobne stodvadsať dolárov a dostane od nej dvesto tabletiek. A ak náhodou medzičasom natrafí na dačo lepšie, od iných ľudí, môže na ňu zabudnúť a kúpiť od nich. To bola výhoda, ak neplatil vopred - nikdy sa nepopálil.
- Máš šťastie, že si na mňa natrafil, - povedala Donna, keď naštartoval a predral sa do prúdu áut. - Asi o hodinu sa mám stretnúť s tým svojím sekáčom, ten by pravdepodobne vzal všetko, čo dostanem... a ty by si mal smolu. Máš svoj deň. - Zasmiala

sa, aj on sa zasmial.
- Keby si to tak zohnala skôr, - povedal.
-Ak zoženiem... - Otvorila kabelku, vybrala z nej malý notes s perom, na ktorom bolo vytlačené: SPARKSOVE BATÉRIOVÉ LADIČE. - Ako sa s tebou skontaktujem? Zabudla som tvoje meno.
- Charles B. Freck, - povedal. Nadiktoval jej aj svoje telefónne číslo - v skutočnosti nie svoje, ale číslo, ktoré na takéto odkazy používal, číslo kamaráta, ktorý nedrogoval - a ona si ho s námahou zapísala. Aké ťažkosti jej robí písanie, pomyslel si. Zíza do notesa a pomaly čarbe... Nenaučia v tých školách kočky ani hovno, pomyslel si. Sú katastrofálne nevzdelané. Ale sexy. Sotva vie čítať a písať, no čo na tom? Ak stretneš kočku, jediné, na čom záleží, je, aby mala pekné kozy.
- Tuším si už na teba spomínam, - povedala Donna. - Všetko sa mi o tamtej noci poplietlo. Akosi mi to vyšumelo z hlavy. Pamätám si len toľko, že som sypala prášok do takých malých kapsúl - pôvodnú náplň sme vysypali. Polovicu som musela vysypať. Myslím na dlážku. - Ako šli, zamyslene na neho hľadela.
- Vyzeráš ako frajer, - povedala. - A budeš kupovať aj inokedy? Budeš potrebovať ďalšie zásoby?
- Určite, - odvetil, odhadujúc, či sa mu do budúceho stretnutia podarí dojednať prijateľnejšiu cenu; asi sa mu to podarí. Tak či onak, vyhral. Bodoval.
/18/
Šťastie, pomyslel si, je vedieť, že dostaneš zopár pilúl.
Deň za oknami auta, všetci tí náhliaci sa ľudia, slnečný svit a zhon zostali nepovšimnuté; bol šťastný.
Pozrimeže, na čo naďabil čírou náhodou - lebo veci sa mali naozaj tak, že poliši sa mu ocitli v pätách čírou náhodou. Nečakaná dodávka substancie D. Čo viac mohol chcieť od života? Mohol rátať takmer s dvoma týždňami, takmer s pol mesiacom, kým bude zasa zle, alebo aspoň horšie - a vyčerpané zásoby sú naozaj to najhoršie. Dva týždne! Srdce mu poskakovalo; na chvíľu zavoňal burcujúci dych jari, prúdiaci otvorenými oknami do auta.
- Chceš ísť so mnou navštíviť Jerryho Fabina? - spýtal sa dievčaťa. - Veziem mu nejaké veci na tretiu federálnu kliniku. Prijali ho tam včera v noci. Zatiaľ sa len poflakujem, nechce sa mi za ním, lebo je šanca, že by sa odtiaľ mohol dostať, a mne sa nechce vliecť to všetko zasa naspäť.
- Nerada by som sa s ním stretla, - povedala Donna rovno.
- Poznáš ho? Poznáš Jerryho Fabina?
- Jerry Fabin si myslí, že to ja som ho nakazila tými jeho chrobákmi.
- Voškami.
- Dobre, vtedy ešte sám nevedel, čo to je. Radšej sa mu vyhnem. Naposledy, keď som sa s ním stretla, správal sa ku mne veľmi nepriateľsky. Blbnú mu receptory, to, čo má v mozgu, aspoň ja si tak myslím. Veľa sa o tom píše.
- Nedá sa to odstrániť, čo? - spýtal sa.
- Nie, - odvetila Donna. - Je to nevyliečiteľné.
- Na klinike mi povedali, že ma k nemu pustia, a povedali mi aj, že by si mohol čosi urobiť, vieš... - Gestikuloval. - Nebyť... - Opäť gestá; ťažko bolo nájsť slová na to, čo chcel povedať o kamarátovi.
Donna na neho pozrela a povedala: - Máš narušené centrum reči, či čo? V tomto - ako sa to volá - tylovom laloku?
- Nie, - povedal isto.
- Naozaj nemáš dačo porušené v lebke? - Poklopkala si po hlave.
- Nie, to len... veď vieš. Ťažko sa mi hovorí o tých posratých klinikách. Nenávidím neurologické kliniky. Raz som tam bol navštíviť istého chlapíka a ten sa pokúšal napastovať dlážku -
/19/

hovorili o ňom, že nevie pastovať dlážku, chcem povedať, že nevedel prísť na to, ako sa to robí... Zobralo ma, že sa o to ustavične pokúšal. A myslím to tak, že to neskúšal iba nejakú hodinu, skúšal to ešte aj o mesiac, keď som za ním prišiel znova. Bol ustavične rovnaký, robil to isté, ako keď som ho tam videl po prvý raz. Nevedel pochopiť, prečo mu to nejde. Pamätám sa, čo mal v ksichte. Bol si istý, že to urobí správne, len musí prísť na to, čo robí zle. "Čo robím zle?" ustavične sa vypytoval. Nedalo sa mu to vysvetliť. Chcem povedať, že mu to aj povedali - dočerta, aj sám som mu to povedal - ale on na to nie a nie prísť.
- Receptory v mozgu, ako som čítala, odchádzajú prvé, - povedala Donna pokojne. - V takom mozgu, ktorý zažil nejaký otras alebo šok. - Pozorovala autá, ktoré šli pred nimi. - Pozri, tam ide jeden z tých nových porsche s dvoma motormi. - Vzrušene naň ukázala prstom. - Hen.
- Poznal som chlapíka, ktorý šlohol jedno také fáro, - povedal, - vyšiel si s ním von na riversideskú diaľnicu a rozfofroval to na dvestoosemdesiat kilometrov za hodinu - a havaroval. - Gestikuloval. - Vrazil priamo do zadku nákladiaka. Myslím, že ho nevidel. - V hlave sa mu rozpriadli predstavy. On sám za volantom porsche; lenže on vidí nákladiaky, všetky nákladiaky. A všetci na diaľnici - na hollywoodskej diaľnici v najrušnejšom čase - si ho všímajú. Všímajú si ho kvôli istote, s akou vytiahnutý, širokoplecí, dobre vyzerajúci frajer v novom porsche uháňa rýchlosťou tristo kilometrov za hodinu, a tváre všetkých polišov blednú od bezmocnosti.
- Trasieš sa, - povedala Donna. Natiahla sa a položila mu ruku na plece. Na dotyk pokojnej ruky ihneď zareagoval. - Choď pomalšie.
- Som unavený, - povedal. - Nespal som dva dni a dve noci; rátal som chrobáky. Rátal som ich a ukladal do fľaštičiek. A nakoniec, keď sme padli od únavy a na druhý deň sa zobudili a vychystali sa, že zanesieme fľaštičky do auta a zavezieme ich k doktorovi, vo fľaštičkách nebolo nič. Boli prázdne. - Teraz už sám cítil, že sa trasie, videl, ako sa mu chvejú ruky zvierajúce volant, ako sa mu chvejú ruky na volante, hoci ide rýchlosťou tridsať kilometrov za hodinu. - Všetky do jedného zmizli, - povedal. - Nič. Nijaké chrobáky. A vtedy som si to uvedomil, ja
/20/
somár som na to prišiel. Pochopil som, že existujú iba v jeho mozgu, v Jerryho mozgu.
Vzduch už nevoňal jarou a Charlesovi Freckovi odrazu zišlo na um, že ihneď potrebuje substanciu D; deň pokročil väčšmi, ako sa nazdal, alebo si vzal menej, ako si myslel. Našťastie mal príručnú zásobu so sebou, vzadu v zásuvke na rukavice. Začal hľadať prázdne miesto, kde by zaparkoval.
- Mozog sa s tebou zahráva, - povedala Donna akoby z diaľky; zdalo sa, že sa utiahla sama do seba, že je na kilometre ďaleko. V duchu sa pýtal, či ju nezaskočila jeho nevydarená jaxda. Asi áno.
V hlave sa mu z ničoho nič začal odvíjať iný fantastický film: najprv uvidel veľký zaparkovaný pontiac, zavesený o zadný nárazník na zdviháku; auto sa pomaly kĺzalo zo zdviháka; asi trinásťročný chlapec s dlhými kučeravými vlasmi zápasil pod ním, aby sa auto neprevrhlo, a kričal pritom o pomoc. Videl, ako on a Jerry Fabin vybiehajú z domu, ako utekajú po ceste vystlanej pivovými plechovicami k autu. On sám hrabol na vodičovej strane po kľučke, chcel otvoriť dvere a skočiť na brzdu. Ale Jerry Fabin, ktorý mal na sebe iba spodky a bol dokonca bosý, vlasy rozstrapulené a vlajúce - predtým spal - prebehol popri aute až dozadu a holým, bledým plecom, ktoré nikdy nevidelo slnko, vyrazil chlapca spod auta. Zdvihák sa naklonil a vykĺzol celkom, zadná časť auta tresla o zem, pneumatika a koleso sa odkotúľali, ale chlapec bol v bezpečí.

- Prineskoro na brzdu, - dychčal Jerry a pokúšal sa odhrnúť si mastné vlasy z očí, sliepňajúcich na svetle. - Na to už nebolo času.
- Je v poriadku? - zvolal Charles Freck. Srdce mu ešte vždy prudko búšilo.
-Je. - Jerry stál pri chlapcovi a oddychoval. - Doriti! - hromžil na chlapca. - Nepovedal som ti, aby si počkal, kým ti s tým pomôžeme? A keď sa raz zdvihák vyšmykne - doriti, človeče, neudržíš dva a pol tony! - Tvár sa mu skrivila. Chlapec s myšacou tvárou vyzeral biedne a previnilo sa mykal. - Toľko ráz som ti to opakoval.
- Chcel som skočiť na brzdu, - vysvetľoval Charles Freck, uvedomujúc si, ako hlúpo sa zachoval, rovnako hlúpo ako chla-
/21/
pec, a jeho hlúposť bola rovnako nebezpečná. Uvedomoval si, že ako dospelý človek celkom zlyhal, že sa rozhodol vonkoncom nesprávne. Ale za každú cenu chcel svoj čin ospravedlniť, rovnako ako chlapec, slovami. - Teraz si už uvedomujem... - zakvílil, ale vzápätí sa predstava rozplynula; bol to dokumentárny záznam, ozajstný dokumentárny záznam, lebo presne vedel, kedy sa to prihodilo; bolo to ešte vtedy, ked bývali spolu. Jerry mal správny inštinkt - inak by sa bol chlapec ocitol poď zadnou časťou pontiacu s rozdrvenou chrbticou.
Všetci traja sa vtedy zachmúrení odknísali naspäť domov, a ani sa nevydali za pneumatikou a kolesom, ktoré sa gúľali ďalej.
- Spal som, - hundral Jerry, ked vošli do zatemneného príbytku.
- Po dlhom čase mi to chrobáky opäť dovolili. Už som nespal celých päť dní - len som behal a behal. Už som si myslel, že je azda po nich, že je konečne po nich. Nazdal som sa, že sa nakoniec vzdali a zaliezli niekam inam, akože do iných dverí, a potom celkom preč z domu. A teraz ich zasa cítim. Ten desiaty biolit, čo som na ne vystriekal - alebo to bol možno jedenásty - ma opäť sklamal ako všetky ostatné. - Hlas mal však miernejší, nie taký rozhnevaný, iba tichý a zmätený. Položil ruku chlapcovi na hlavu a zostra ho plesol. - Hlúpe chlapčisko, ked sa ti skĺzne zdvihák, utekaj ako z pekla. Vykašli sa na voz. Nikdy nezostaň pod ním a nepokúšaj sa vytlačiť celú masu vlastným telom!
- Ked ja som sa, Jerry, bál, že náprava...
- Vyser sa na nápravu. Vyser sa na celé auto. Je to tvoj život. -
Všetci traja prešli cez zatemnenú obývačku. Záznam zablikal a napokon celkom zhasol.
/2. kapitola/
- Vážení páni z Lions klubu v Anaheime! - oslovil zhromaždenie muž za mikrofónom. - Dnes popoludní sa nám naskytla vynikajúca príležitosť, lebo ako vidíte, okres Orange nám umožnil vypočuť si tajného agenta protinarkotického oddelenia z úradu šerifa okresu Orange a potom mu aj klásť otázky. - Chlap, čo hovoril, mal na sebe ružový oblek, širokú žltú viazanku z plastickej látky, belasú košeľu a topánky z kožienky; bol obézny, postarší a vyzeral nadmieru šťastný, hoci na to nebolo veľa príčin. Pri pohľade naňho prišlo agentovi zle.
- Všimnite si, - pokračoval hostiteľ z klubu, - že indivíduum, ktoré sedí priamo po mojej pravici, sotva uvidíte, pretože má na sebe to, čomu sa hovorí krycí odev a čo je presne ten istý odev, čo má na sebe - a v skutočnosti ho na sebe aj musí mať - počas istých úsekov, v skutočnosti počas väčšej časti svojej každodennej služby zákonu. Neskôr vysvetlí prečo.
Poslucháčstvo, ktoré všetkými možnými spôsobmi zrkadlilo kvality rečníka, si so záujmom prezeralo indivíduum v krycom odeve.
- Tento muž, - vyhlásil rečník, - ktorého budeme nazývať Fred, lebo to je kódové meno, pod ktorým odovzdáva nazbierané informácie, ak sa raz ocitne vnútri krycieho odevu, nemôže byť identifikovaný ani podľa hlasu, ba ani podľa technologicky zhotoveného

odtlačku hlasu, ani podľa vzhľadu. Vyzerá - však že? -
ako nejasná, rozmazaná škvrna, a nič viac. Nemám pravdu? - Po
tvári sa mu rozlial široký úsmev. Poslucháči uvážili, že je to
naozaj smiešne, a takisto sa usmiali.
Krycí odev bol nápad Bellových laboratórií. Prišiel na svet
čírou náhodou, zásluhou zamestnanca menom S. A. Powers. Pred
niekoľkými rokmi tento človek experimentoval s disinhibičnými
látkami pôsobiacimi na nervové tkanivo. Jednej noci si do žily
pichol injekciu istej látky, všeobecne pokladanej za bezpečnú
a mierne euforickú, no tá prudko zasiahla GABA systém jeho
mozgu. Potom uvidel fosfény premietnuté na vzdialenejšiu stenu
/23/
spálne; bola to šialene uháňajúca montáž čohosi, čo si v tom čase
vykladal ako súčasné abstraktné maliarstvo.
Asi šesť hodín celý v tranze sledoval S. A. Powers tisícky
Picassových malieb, jednu za druhou, striedajúcich sa s bleskovou
rýchlosťou; potom ho poctili Paulom Kleem, toľkými maľbami,
koľko maliar za celý svoj život celkom iste nenamaľoval. Keď
S. A. Powers pozeral, ako sa mu po stene obrovskou rýchlosťou
mihajú maľby Modiglianiho, usúdil (človek na všetko potrebuje
nejakú teóriu), že to rosikruciáni* telepaticky vysielajú obrazy,
možno zväčšované mikroreléovým systémom a vopred naprogramované;
ale potom, keď ho začali mučiť maľby Kandinského,
spomenul si, že leningradská Ermitáž sa špecializuje práve na
takýchto nekonkrétnych modernistov, a usúdil, že sa s ním telepaticky
pokúšajú spojiť Sovieti.
Ráno však už vedel, že celú fosfénovú aktivitu zapríčinil onen
drastický zásah do GABA systému mozgu a že je to vlastne
celkom normálne; nikto sa s ním nepokúšal skontaktovať - ani
telepaticky, ani prostredníctvom mikrovĺn. Táto udalosť mu
vnukla myšlienku vytvoriť krycí odev. Jeho dizajn v podstate
pozostával z. mnohotvárnej quartzovej šošovky, napojenej na
miniaturizovaný komputer, ktorého pamäť obsahovala jeden
a pol milióna fyziognomických frakčných znázornení rozličných
ľudí: mužov, žien i detí; každý variant bol zakódovaný a potom
premietnutý von - vo všetkých smeroch rovnako - na supertenkú.
fólii podobnú membránu, ktorú bola dostatočne veľká, aby
pokryla celého človeka.
Komputer vyprázdňoval svoje zásobárne a zariadenie premietalo
každú jestvujúcu farbu očí, vlasov, každý tvar a typ nosa,
zubov, konfiguráciu kostí tváre na povrch membrány a celá fólii
podobná membrána preberala všetky fyzicky určujúce znaky,
ktoré na ňu premietli v každej nanosekunde, a potom sa posunula
ďalej. Aby bol krycí odev ešte efektívnejší, S. A. Powers
naprogramoval komputer tak, aby randomizoval postupnosť charakteristík
v každom súbore znakov. A aby znížil cenu (ľudia
z federálnych úradov to radi vidia), našiel zdroj materiálu na
* Rosikruciáni - bratia Ružového kríža, členovia tajnej spoločnosti Ružového
kríža. (Pozn. prekl.)
/24/
membránu vo vedľajšom produkte veľkej priemyselnej firmy,
ktorá už pracovala na objednávkach pre Washington.
Ten, kto si obliekol krycí odev, bol teda pán Každý, a to vo
všetkých možných kombináciách za hodinu (až do jeden a pol
milióna subbitov). Akýkoľvek opis, ktorý mal toho človeka charakterizovať,
bol márny. Netreba ani pripomínať, že S. A. Povvers
nakŕmil počítač svojimi vlastnými fyziognomickými charakteristikami,
takže jeho vlastné kvality, zahrabané v šialenom množstve
permutácií vlastností, upravené a skombinované, dávali priemerný
vek - ako si vyrátal - päťdesiat rokov na jeden oblek,
potom sa opotrebovali a bolo ich treba vymeniť. A to mu vlastne
dávalo nárok na nesmrteľnosť.
- Vypočujeme si teda vlastne obrovskú rozmazanú škvrnu, -
zvolal rečník, a vzápätí sa v sále rozľahol potlesk.

Fred, ktorý bol zároveň aj Róbert Arctor, vnútri krycieho odevu zachrčal a pomyslel si: to je otrasné!
Vždy raz za mesiac mal jeden z tajných agentov protinarkotického oddelenia z okresu Orange hovoriť pred takými nafúkanými poslucháčmi, ako boli títo. Dnes bol na rade on. Pozeral do hľadiska a uvedomoval si, ako veľmi sa mu nenarkomani hnusia. Mysleli si, aké je to všetko fantastické. Smiali sa. Zabávali sa. Možno práve v tejto chvíli nespočetné komponenty jeho krycieho odevu slúžili S. A. Powersovi.
- Ale aby som bol chvíľu aj vážny. - povedal rečník. - tento muž... - Odmlčal sa, usilujúc sa prísť Fredovi na meno.
- Fred, - povedal Bob Arctor. S. A. Fred.
- Áno, Fred. - Konferencier ožil, spamätal sa a opäť oslovil publikum. - Ako počujete, Fredov hlas sa ponáša na hlas jedného z robotov - komputerov, ktoré sú v San Diegu v banke, taký je dokonale bezfarebný a umelý. Nezanecháva v našej mysli nijaké charakteristické pocity, presne tak, ako ked podáva správu svojim nadriadeným na protinarkotickom oddelení okresu Orange. - Významne sa odmlčal. - Ako vidíte, policajní úradníci podstupujú hrozné riziko, pretože vplyv narkotík, ako dobre vieme, sa prekvapujúco pohotové rozšíril aj do policajného aparátu v celom štáte, alebo tam celkom dobre môže preniknúť, ako tvrdia najinformovanejší experti. A tak krycí odev je pre týchto ľudí absolútne nevyhnutný.
/25/
Slabučký aplauz pre krycí odev. A potom pohľady plné očakávania, upreté na Freda, skrývajúceho sa v membráne.
- Ale pri práci v teréne, - povedal konferencier na záver, odstupujúc od mikrofónu, aby urobil miesto Fredovi, - prirodzene, tento oblek nenosí. Oblieka sa ako vy alebo ja, hoci aj do hipíckych šiat rozličných subkultúmych skupín, do ktorých sa vnára v rozmanitých podobách.
Naznačil Fredovi, aby vstal a pristúpil k mikrofónu. Fred, Róbert Arctor, to urobil už šesť ráz predtým, a tak vedel, čo má povedať u čo ho čaká: rozmanité druhy a stupne idiotských otázok a nevýslovnej tuposti. Bolo to zbytočné mrhanie časom. Zakaždým, a čoraz väčšmi, sa ho zmocňoval hnev a pocit márnosti.
- Ak by ste ma zazreli na ulici, - povedal do mikrofónu po potlesku, ktorý pomaly utíchal, - povedali by ste si: tamto si vykračuje akýsi výstredný frajerský feťák. Pocítili by ste ku mne odpor a uhli by ste mi z cesty.
Ticho.
- Nevyzerám ako vy, - povedal. - Nemôžem si to dovoliť. Závisí od toho môj život. - V skutočnosti sa od nich veľmi nelíšil. A aj tak by si bol obliekol to, čo nosil každý deň, práca-nepráca, život-neživot. Rád si obliekal to, čo si obliekal. Ale to, čo hovoril, napísali iní a prikázali mu, aby sa to naučil naspamäť. Kdesi a v čomsi sa mohol od predlohy odchýliť, ale všetci v podstate používali zaužívané formulácie. Takýto postup zaviedol pred niekoľkými rokmi šéf divízie - nadšenec, a teraz sa z toho stalo Písmo sväté.
Počkal, kým jeho slová zapôsobia.
- Nechcem vám hneď na začiatku hovoriť, - pokračoval po chvíli, - čo sa pokúšam robiť ako tajný agent zamestnaný pátraním po obchodníkoch s drogami a po väčšine prameňov ich nezákonného obchodu na uliciach našich miest, na chodbách škôl, tu v okrese Orange. Chcem vám povedať... - odmlčal sa, ako ho naučili na akadémii, - o tom, čoho sa obávam.
To ich chytilo; boli samé oko, samé ucho.
- Bojím sa, - pokračoval, - každý deň a každú noc, že naše deti, vaše i moje deti... - Znova sa odmlčal. - Mám dve, - povedal potom. Pokračoval mimoriadne .pokojne. - Malé deti,
/26/
veľmi malé deti. - A potom pateticky zvýšil hlas. - Ale zasa nie

také malé, aby sa nemohli stať obeťami, ktoré majú priniesť zisk, obeťami tých, ktorí by chceli zničiť túto spoločnosť. - Ďalšia pauza. - Zatiaľ celkom presne nevieme, - pokračoval vzápätí ešte pokojnejšie, - kto títo ľudia, či lepšie kto tieto zvery sú - kto sa to živí našimi deťmi, akoby sme boli v temnej džungli, akoby sme ani neboli vo vlastnom štáte, ale v nejakej inej, cudzej krajine. Totožnosť dodávateľov jedov, ktoré každý deň miešajú zo svinstva, čo ničí mozgy, svinstva v injekciách, svinstva, ktoré ľudia denne prehltávajú, svinstva, ktoré denne fajčí niekoľko miliónov mužov a žien - či skôr tých, čo kedysi boli mužmi a ženami - postupne vychádza najavo. Nakoniec sa to, ako že je boh nad nami, dozvieme celkom iste.
Hlas spomedzi poslucháčov: - Udrite na nich!
Iný hlas, rovnako nadšený: - Na komunistov!
Potlesk a opakované volanie.
Robert Arctor zmĺkol. Pozeral na nich, na nefeťákov v mastných oblekoch, mastných viazankách, mastných topánkach, a pomyslel si, že nijaká substancia D nemôže zničiť ich mozgy: nijaké nemajú.
- Porozprávajte, aké to je! - zvolal menej rozvášnený hlas, a patril žene. Arctor jeho majiteľku vyhľadal zrakom - objavil paniu v stredných rokoch, nie veľmi tučnú, s dychtivo zopätými rukami.
- Každý deň, - pokračoval Fred-Robert Arctor, - si táto choroba vyberá spomedzi nás svoje obete. Na konci každého dňa, ktorým pretečie prúd ziskov - a kam idú, to my... - odmlčal sa. Ani za nič na svete nebol schopný vyloviť zo seba zvyšok vety, hoci ho zopakoval už milión ráz, aj v škole, aj počas predchádzajúcich lekcií.
Sála mlčala.
- Nuž, - povedal, - nejde ani tak o zisky. Ide o iné. O to, čo vidíte každý deň.
Všimol si, že nepostrehli nijaký rozdiel, hoci prerušil prichystanú reč a len tak improvizoval, z vlastnej hlavy, a nepomohli mu pritom ani chlapci z oddelenia informácií a reklamy v mestskom centre okresu Orange. A čo za rozdiel? pomyslel si. Akýže rozdiel? Čo títo ľudia vôbec vedia, o čo sa zaujímajú? Nefeťáci,

l
dumal, žijú vo svojich mohutných opevnených domoch, strážia ich strážcovia, pripravení začať paľbu na hociktorého, ba na každého feťáka, ktorý vylezie na ich ochranný múr s prázdnou tubou od tabletiek, aby im rozbil klavír a elektrické hodiny a holiaci strojček a stereo, za ktoré aj tak nezaplatili, len aby dostal svoju pravidelnú dávku, aby dostal ten kus lajna, lebo keď ho nedostane, azda aj umrie, na fľaku umrie od bolesti a šoku z nedostatku drogy. Ale ak žijete vnútri, pomyslel si, ak z bezpečia pozeráte von, stena okolo vás je napustená elektrinou a váš ochranca má pri sebe zbraň, načo o tom vôbec premýšľať?
- Keby ste boli cukrovkári, - povedal, - a nemali by ste peniaze ani na kvapku inzulínu, kradli by ste, aby ste si zohnali peniaze? Alebo by ste radšej zomreli?
Ticho.
V slúchadlách zabudovaných do krycieho odevu sa ozval plechový hlas: - Myslím, že by bolo lepšie, keby ste sa vrátili k pripravenému textu, Fred. Naozaj vám to radím.
Do hrdlového mikrofónu Fred či Róbert Arctor - jedno ktorý - povedal: -Zabudol som ho. - Počuť ho mohol iba jeho veliteľ v hlavnom štábe, ktorým bol pán F., to jest Hank. Hlas v slúchadlách patril jeho anonymnému nadriadenému, ktorého mu určili iba na túto príležitosť.
- Dooobre, - povedal úradný našepkávač, - prečítam vám to. Opakujte po mne, ale nech to znie prirodzene. - Malé zaváhanie, obracanie listov. - Pozrime sa... Zisky každý deň stúpajú a kam

idú, to my - tam ste sa.zasekli.
- Táto pasáž sa mi bridí, - povedal Arctor.
- ... čoskoro zistíme, - pokračoval kovový našepkávač, nevšímajúc si ho, - a potom čoskoro príde trest. A v tej chvíli by som za nič na svete nechcel byť v ich koži.
- Viete, prečo sa mi táto pasáž bridí? - spýtal sa Arctor.
- Lebo práve to ťahá ľudí k drogám. - Premýšľal. Preto človek zahne a stane sa feťákom. Preto sa vzdáva a odchádza. Znechutený. Ale potom ešte raz pozrel na svojich poslucháčov a zistil, že s nimi to tak nie je. Bol to jediný spôsob, ako ich zasiahnuť. Hovoril s trkvasmi. S duševnými obmedzencami. Treba s nimi zaobchádzať tak, ako sa zaobchádza s prváčikmi. J ako jablko a jablko je guľaté.
- Dé, - povedal nahlas k poslucháčom, - je substancia D. A dé značí zadubenosť a depresiu a dezerciu, dezerciu kamarátov, ktorí pred vami zdúchnu a vy zdúchnete pred nimi, každý pred každým, je to izolovanosť a osamelosť a nenávisť a podozrievanie človeka človekom. Dé, - povedal napokon, - znamená dokonať. Značí pomalú smrť. My... - odmlčal sa. - My narkomani ju tak nazývame. - Hlas mu zdrsnel a zlyhal. - Ale vy to iste viete. Substancia D. Pomalá smrť. Od hlavy po päty. To je ona. - Vrátil sa k svojej stoličke a sadol si. Sála mlčala.
- Zbabrali ste to, - oznámil mu jeho nadriadený našepkávač.
- Ked sa vrátite, navštívte ma v mojej kancelárii. Na čísle 430.
- Áno, - odvetil Arctor. - Zbabral som to.
Pozerali na neho, akoby sa bol vymočil priamo na javisku, priamo pred ich očami. Nebol si však istý, prečo tak hľadia. Rečník z Lions klubu pristúpil k mikrofónu a povedal: - Ešte celkom na začiatku ma Fred požiadal, aby sa toto naše stretnutie odohralo ako fórum otázok a odpovedí; on mal povedať iba niekoľko slov na úvod. Zabudol som sa o tom zmieniť. Tak, - zdvihol pravú ruku, - kto sa spýta prvý, priatelia?
Arctor odrazu neohrabane vstal.
- Zdá sa, že Fred ešte chce čosi dodať, - povedal konferencier a kývol mu.
Arctor sa pomaly vrátil k mikrofónu a so sklonenou hlavou, starostlivo vyslovujúc, jasne povedal: - Iba toľko. Nekopte ich do zadku, keď sú už v tom. Tých, čo užívajú drogy, narkomanov. Polovica z nich, ba väčšina, najmä dievčatá, ani nevedeli, na čo sa dávajú, ba dokonca ani to, že sa vôbec na niečo dávajú. Len sa ich pokúsme, ľudia, my všetci, odradiť, aby sa na to nedali. - Na chvíľu zdvihol hlavu. - Pozrite, minú zopár centov na pohár vína - mám na mysli pokútnych predavačov - dajú kočke chľast, dajú sa napiť neplnoletej, malej kočke, pohár za osem, desať centov, dievča sa opije a potom mu pichnú mexičana, čo je spolovice heroín a spolovice substancia D... - Odmlčal sa. - Ďakujem vám, - povedal.
Ktosi zvolal: - Ako tomu zabrániť, pane?
/28/
/29/
- Pozabíjajte priekupníkov, - povedal Arctor a opäť si sadol na stoličku.
Necítil sa tak, že by sa mohol vrátiť priamo na okres, do mestského centra na číslo 430, a tak blúdil po jednej z obchodných ulíc Anaheimu, prezeral si McDonaldove jedálne, umyvárne áut, benzínové pumpy, stánky s pizzou a ostatné zázraky. Bezcieľne sa potuloval po rušnej ulici spolu so zástupmi ľudí, a odrazu ho ovládol čudný pocit, akoby nevedel, kto vlastne je. Ako to povedal trpákom v sále Lions klubu: keď nemal na sebe krycí odev vyzeral ako feťák; rozprával ako feťák; ľudia okolo ho bezpochyby pokladali za feťáka a tak sa k nemu aj správali. Ostatní feťáci - pozrimeže, pomyslel si - ostatní na neho pozerali, akoby chceli povedať: "Pokoj, braček." Na rozdiel od nefeťákov. Ak si oblečieš biskupské rúcho, na hlavu nasadíš mitru a prejdeš

sa po ulici, ľudia sa ti začnú ukláňať a budú pred tebou kľakať, budú ti bozkávať prsteň, ak už nie zadok, a čoskoro je /. teba biskup. Tak veru. Čo je to ľudská totožnosť? pýtal sa sám seba. Aké má hranice? Nikto nevie.
Myšlienky, ktoré spôsobovali, že strácal zmysel pre to, kto a čo je. mu zišli na um vo chvíli, keď sa oňho začal zaujímať nejaký policajt, keď napríklad uniformovaní policajti, okrskári alebo pochodzkári prešli so zastrašujúcim výzorom cez ulicu priamo k nemu. pátravo si ho na diaľku prezerali prenikavým, ostrým, kovovým a prázdnym pohľadom a potom, častejšie áno ako nie, očividne z kratochvílc, zaparkovali a zavolali ho k sebe.
- No tak, sem s preukazom, - povedal policajt a natiahol ruku; a potom, keď Arctor-Fred-Vlastne bohviekto siahol do vrecka, policajt na neho zrúkol: - Už si SEDEL? - Niekedy ako variant k osloveniu dodal: - Niekedy PREDTÝM? - Akoby sa mal čochvíľa viezť v zelenom antone.
Čo som urobil? - spýtal sa obyčajne pri takýchto príležitostiach, ak sa vôbec na dačo spýtal. Prirodzene, okolo sa zhrčili ľudia. Väčšina z nich sa nazdávala, že ho prichytili, ako kšeftuje na rohu ulice. Neisto sa uškŕňali a čakali, čo sa bude robiť, hoci niektorí z nich, zvyčajne frajeri mexického pôvodu alebo černosi, alebo sprostáčikovia, sa tvárili nahnevane. A tí, čo sa tvárili nahnevane, si o chvíľu začali uvedomovať, že ten, kto sa tvári
/30/
nahnevane alebo neisto - oboje pôsobí rovnako - v prítomnosti policajtov, dozaista čosi tají. Vedeli to najmä policajti - kolovali o tom celé príbehy - a takých ľudí automaticky buzerovali. Tentoraz ho neotravoval nikto. V evidencii mali veľa narkomanov; bol pre nich iba jeden z mnohých.
Kto v skutočnosti som? pýtal sa sám seba. V takej chvíli zatúžil po krycom odeve. Mať ho, pomyslel si, mohol by som sa tu potulovať a bol by som iba obrovská škvrna a ľudia, čo by okolo mňa prechádzali, ľudia z ulice, by mi tlieskali. Vypočujme si tú obrovskú škvrnu, spomenul si na rečníka z Lions klubu. Ako ľahko si možno získať uznanie! Ako si napríklad mohli byť istí, že to je tá pravá obrovská škvrna, a nie nejaká iná? Vnútri mohol byť ktosi celkom iný ako Fred, mohol to byť celkom iný Fred, a oni by o tom nevedeli a nedozvedeli by sa to, ani keby ten Fred otvoril ústa a prehovoril. Naozaj by to nevedeli. Nikdy by sa to nedozvedeli. Mohol to byť napríklad Al, ktorý by sa tváril, že je Fred. Vnútri mohol byť hocikto, vnútrajšok mohol byť dokonca prázdny. Zo štábu mohli do krycieho odevu vysielať bludy, mohli ho oživovať priamo zo šerifovho úradu. V takom prípade mohol byť Fredom hocikto, kto náhodou sedel toho dňa za jeho stolom a náhodou zobral do rúk text a mikrofón, alebo niekoľko chlapíkov, sediacich každý za svojím stolom.
Ale tuším, že to, čo som povedal naposledy, pomyslel si, bude bodkou za všetkým. Nie je pravda, že by za tým nikto nebol. Chlapci z úradu sa naozaj chcú so mnou pozhovárať.
Netešil sa na ten rozhovor, a tak sa len ďalej potĺkal a odkladal návrat, nešiel nikam, a pritom všade. V južnej Kalifornii aj tak nezáležalo, kam idete; všade boli len nové a nové McDonaldove jedálne, akoby ustavične tá istá hlavná ulica, ktorá sa krútila okolo vás, keď ste predstierali, že kamsi idete. A keď ste napokon pocítili hlad a vošli do McDonaldovej jedálne a kúpili ste si McDonaldov hamburger, bol to ten istý hamburger, ktorý vám predali minule a ešte predtým a tak ďalej, naspäť až do čias, keď ste ešte neboli na svete, a navyše zlí ľudia - klamári - tvrdili, že ho aj tak vyrobili z morčacích žalúdkov.
Od počiatku až doteraz predali ten istý hamburger päťdesiat miliárd ráz. Dumal, či aj tomu istému človeku. Život v Anaheime v Kalifornii bol sám osebe nekonečne sa opakujúci obchod. Nič
/31/
sa nemenilo; iba sa rozprestieral vždy ďalej a ďalej v podobe

nových neónov. Čohosi ustavične pribúdalo a to čosi zostávalo
s nimi natrvalo, akoby sa automatizovaná továreň, ktorá vyrábala
všetky tie predmety vo veľkom, zasekla v chrliacej polohe. Rozmýšľal
o tom, ako sa táto krajina premenila na zem z plastov,
a spomenul si pritom na rozprávku Prečo je more slané. Jedného
dňa, uvažoval, budú všetci ľudia musieť povinne predávať McDonaldov
hamburger a rovnako povinne ho všetci budú aj kupovať;
budeme ho donekonečna predávať a kupovať navzájom, priamo
tam, kde žijeme. Nebudeme musieť ani vyjsť von.
Pozrel na hodinky. Pol tretej: je čas na obchodný rozhovor.
Pokiaľ ide o Donnu, pomôže mu zohnať tisíc tabletiek substancie
D zmiešanej s metamfetamínom.
Prirodzene, len čo ich zoženie, zanesie ich do laboratória, aby
ich tam analyzovali a potom Zničili, alebo čo už s nimi robia.
Možno ich minú sami, aspoň také reči sa šírili. Alebo ich predajú.
Nekupoval od Donny preto, aby ju zašil za priekupníctvo; substanciu
D kúpil od nej už veľa ráz, no ešte nikdy ju nezabasol.
Nemalo zmysel zatvoriť bezvýznamného miestneho priekupníka,
kočku, ktorá pokladala za nesmierne vzrušujúce priekupníčiť
s drogami. Najmenej polovica agentov z protinarkotického oddelenia
vedela, že Donna kupčí s drogami, a na prvý pohľad to na
nej poznali. Donna niekedy predávala drogy dokonca aj na
parkovisku obchodu 7-11, pred automatickou holografickou kamerou,
ktorú tam polícia nainštalovala, a prešlo jej to. Donnu
nezatvoril, nech robila hocičo a pred hocikým.
Cieľom jeho obchodu s Donnou, ako aj všetkých predchádzajúcich
obchodov, bolo vysliediť zásobovateľa, od ktorého sama
nakupovala. A tak postupne od nej nakupoval čoraz viac. Pôvodne
ju uprosil - ak je to správne slovo - aby mu darovala desať
tabletiek ako priateľskú službu. Neskôr od nej vymámil vrecúško
so stovkou, ale zaň už zaplatil, potom tri vrecká. Teraz, ak mal
šťastie, kupoval tisíc pilúl, teda desať vreciek. Rátal s tým, že
takto sa postupne dostane k množstvu, ktoré bude nad jej
finančné možnosti; nezoženie dosť prachov, aby od zásobovača
prevzala dostatočné množstvo tovaru. V takom prípade by nezískala,
ale strácala. Trochu by sa handrkovali; trvala by na tom, že
dodá aspoň časť; on by odmietol; ona by nemohla na vlastnú päsť
/32/
vybaviť objednávku; čas by bežal - dokonca aj v takomto malom
obchode by narastalo napätie; všetci by boli netrpezliví; jej
zásobovateľ by mal drogy pripravené na predaj a znepokojoval
by sa, lebo by sa neukazovala. A tak, keby všetko klapalo, azda
by sa vzdala a povedala by obom, aj jemu, aj svojmu zásobovateľovi:
"Bude lepšie, ak sa dohodnete sami medzi sebou. Oboch
vás poznám, obaja ste spoľahliví. Zaručujem sa za vás oboch.
Dohodnem čas a miesto a vy sa môžete stretnúť. Odteraz, Bob,
ak chceš nakupovať také množstvá, môžeš ich nakupovať priamo."
To už by bol z neho priekupník, také by to boli množstvá.
Donna by si zabezpečila, aby predával po stovkách, keďže kupoval
po tisíckach. Takto by mohol postúpiť na rebríčku a dostať sa
k ďalšiemu v poradí, stať sa priekupníkom a neskôr, keby nakupované
množstvá narastali, urobiť ďalší krok.
Napokon by mohol natrafiť na nejaké veľké zviera, ktoré by sa
vyplatilo zatknúť. To značilo, že by išlo o človeka, čo je v kontakte
s výrobcami drogy, alebo o kohosi, kto berie od takého zásobovateľa,
ktorý pozná zdroj.
Na rozdiel od ostatných drog substancia D mala očividne iba
jediný zdroj. Bola to syntetická, nie organická látka, a tak musela
pochádzať z laboratória. Dala sa vyrobiť syntézou; už sa to
podarilo pri experimentoch vo federálnych laboratóriách. Jednotlivé
komponenty však odvodili z kompletnej substancie a bolo
takmer rovnako ťažké opäť ich syntetizovať. Teoreticky mohol
substanciu vyrobiť každý, kto mal jej vzorec a potrebné technologické
kapacity. Ale v praxi bola jej cena nedosiahnuteľná. Tí, čo

ju vynašli a dodávali na trh, ju predávali prilacno, aby sa im dalo efektívne konkurovať. A široká distribúcia svedčila o tom, že ak aj existoval jediný prameň, mal veľa odbočiek; najpravdepodobnejšie to bol rad laboratórií vo viacerých kľúčových oblastiach, zrejme v blízkosti každého veľkého, narkomanmi obývaného sídla v Severnej Amerike a Európe. Bolo záhadou, prečo ani jedno z nich ešte neobjavili; existovali však náznaky, aj vo verejnosti, aj v oficiálnych kruhoch, že agentúra SD - ako ju úrady nazvali - prenikla tak hlboko do kruhov ochrancov zákona, miestnych aj celoštátnych, že tí, čo objavili čosi dôležité o jej operáciách, čoskoro stratili o ňu záujem alebo celkom prestali jestvovať.
/33/
On sám mal v súčasnosti okrem Donny aj niekoľko iných železiek v ohni. Iných priekupníkov, ktorých postupne pritláčal k väčším dávkam. Ale pretože Donna bola jeho dievča - alebo aspoň v to dúfal - robilo sa mu s ňou najľahšie. Navštevovať ju, zhovárať sa s ňou telefonicky, chodiť s ňou na výlety alebo len byť s ňou mu pôsobilo náramné potešenie. V istom zmysle to bola cesta menšieho odporu. Ak ste mali dakoho špehovať a podávať o ňom správy, mohli to byť rovnako dobre ľudia, s ktorými sa aj tak stretávate; bolo to menej podozrivé a aj menej otravné. A ak ste ich predtým, ako ste začali po nich snoriť, nestretávali, museli ste s tým stretávaním aj tak začať; v konečnom dôsledku to bolo jedno.
Vošiel do búdky a vykrútil číslo.
- Haló, - ozvala sa Donna.
Každú telefónnu búdku na svete odpočúvajú. A ak niektorú aj neodpočúvajú, určite okolo nej aspoň niekto snorí. Odpočúvacie zariadenia kŕmili elektronické zásobníky v ústrední a asi tak každý druhý deň dostával úradník, ktorý odpočúval množstvo telefónov tak, že ani nemusel vyjsť zo svojej pracovne, písomný záznam rozhovorov. Potom iba zazvonil technikom a oni mu zvukový záznam pustili, vynechávajúc nedôležité miesta. Väčšina zachytených rozhovorov bola neškodná. Úradník vedel ihneď identifikovať tie, čo neboli v poriadku. V tom spočívalo jeho umenie. Za to ho platili. Niektorí úradníci sa vo svojom remesle vyznali priam dokonale.
Keď sa zhováral s Donnou, nikto ich nepočúval. Písomný záznam budú mať najskôr na druhý deň. Ak by sa zhovárali o čomsi mimoriadne nezákonnom a monitorujúci úradník by zmysel ich rozhovoru pochopil, zaznamenali by aj ich hlasy. Stačilo, ak ani on, ani ona nebudú prehňať. Rozhovor aj tak môžu identifikovať ako dohováranie o predaji drog. Tu do hry vstupoval vládny zmysel pre hospodárnosť - nestálo za to hľadať v obrovskom množstve odtlačkov hlasov a stopovať ich pre bežnú nezákonnú transakciu. Bolo ich každý deň priveľa, v mnohých telefonátoch. Donna aj on to vedeli.
- Ako sa máš? - spýtal sa.
- Dobre. - Teplý, trochu drsný hlas sa odmlčal.
- A čo hlavička?
/34/
- Trochu mi v nej treští. Nemám náladu. - Pauza. - Šéf ma dnes v obchode speroval. - Donna pracovala neďaleko, v malej parfumérii v nákupnom centre Gateside v Costa Mese, kam sa každý deň zaviezla na svojom MG. - Vieš, čo povedal? O tom zákazníkovi, o tom starom sivovlasom fotrovi, ktorý nás oklamal o desať dolárov - povedal, že je to moja chyba a mám to vyrovnať. Strhnú mi to z výplaty. A tak som o desať dolárov ľahšia a nič som neposrala - prepáč za výraz - nebola to moja chyba.
- Počuj, môžem od teba čosi dostať? - spýtal sa Arctor.
V hlase jej zaznela namrzenosť. Akoby sa jej do toho nechcelo. A to bol podfuk. - Koľko... koľko chceš? Ja neviem.

- Desať, - odpovedal. Dohodli sa, že jeden znamená sto; chcel teda tisíc.
Ak sa transakcia mala uskutočniť prostredníctvom verejného komunikovania, účinné bolo maskovať veľkú jednotku malou. Takto sa mohli dohovárať donekonečna; o malé množstvá policajti nejavili záujem; inak by protinarkotické oddiely museli ustavične prehľadávať celé byty, domy na každej ulici, a odhalili by len málo.
- Desať, - zahundrala Donna podráždene.
- Trpím, - povedal ako feťák. Lepšie, ako keby hovoril ako priekupník. - Zaplatím, len čo dostanem.
- Kdeže, - odvetila neoblomne. - Dám ti ich zadarmo. Desať.
- Teraz iste premýšľa, či aj on nepriekupníči. Možno áno.
- Tak teda desať. Povedzme o tri dni?
- Skôr to nejde?
- Sú v tom...
- V poriadku, - povedal.
- Končím.
- Tak teda kedy?
Uvažovala. - Povedzme okolo ôsmej popoludní. Počuj, rada by som ti ukázala knižku, ktosi ju zabudol v obchode. Je senzačná. O vlkoch. Vieš, čo robia vlci? Samci? Keď vlk zabije svojho nepriateľa, neoňuchá ho - on ho ociká. Naozaj! Zastane nad ním, vyští sa na svojho porazeného nepriateľa a potom odíde. Tak veru. Vlci najčastejšie bojujú o územie. A o právo súložiť. Veď vieš.
/35/
- Práve pred chvíľou som sa aj ja vyšťal na niekoľko ludí, - povedal Arctor.
- Netáraj. Ako to?
- Myslím to obrazne, - upresnil.
- Nie tak normálne?
- Myslím to tak, - povedal, - že som im povedal... - Odmlčal sa. Priveľa hovorím, pomyslel si; šibe mi. Panebože. - Boli to takí frajeri, -povedal nahlas, - motorkári, veď vieš. Pri Fosterovom zmrzlinarstve. Šiel som tadiaľ a oni povedali čosi mimoriadne oplzlé. A tak som sa obrátil a povedal som čosi ako... - Nevedel si narýchlo vymyslieť príhodný výraz.
- Môžeš mi to povedať, - nabádala ho Donna, - aj keď je to hnusné. S motorkármi musíš super hnusne, ak chceš, aby ti rozumeli.
Arctor povedal: - Povedal som im, že by som radšej jazdil na kurve ako na motorke.
- Nerozumiem.
- No, zajazdiť si na babe značí...
- Och, aha. Jasné, už mi to došlo. Na šabľu.
- Stretneme sa u mňa, ako si povedala, - končil. - Ahoj. - Chcel zložiť.
- Môžem priniesť aj tú knihu o vlkoch? Ukážem ti ju. Napísal ju Konrad Lorenz. Vzadu na obálke sa hovorí, že je to najpoprednejšia autorita na svete, čo sa týka vlkov. Aha, a ešte čosi.
Obaja tvoji spolubývajúci prišli dnes sem do obchodu; Ernie, či ako sa volá, aj Barris. Hľadali ťa, vraj či si...
- Čo chceli? - spýtal sa Arctor.
- Tvoj cefalochromoskop, ktorý ťa stál deväťsto dolárov, ten, čo ustavične zapínaš a hráš sa s ním, keď prídeš domov - Ernie a Barris o ňom čosi tárali. Chceli ho dnes zapnúť, a nešiel. Nijaké farby, nijaké cefalické vzorky, nič. A tak si Barris doniesol nástroje a odskrutkovali spodok.
- Dočerta! - zahrešil rozhorčene.
- A povedali, že je to celé dochrámané. Nejaká sabotáž. Potrhané drôty, dokrivený materiál - vieš, samé čudné veci. Skraty a dolámané súčiastky. Barris povedal, že sa pokúsi...
- Idem hneď domov, - povedal Arctor a zavesil. Najkrajšie, čo

mám pomyslel si trpko. A ten blázon Barris sa v tom babre. Ale nemožem ísť rovno domov, spomenul si. Najprv musím ,ísť do Novej cesty, pozrieť, ako to tam vyzerá.
Tak mu prikázali, bola to jeho povinnosť.
/36/
/3. kapitola/
Aj Charles Freck uvažoval o návšteve Novej cesty. Halucinácie Jerryho Fabina ho poriadne zobrali.
Sedel s Jimom Barrisom vo Fiddlerovej kaviarničke v Santa Ane a namrzene sa babral s venčekom s cukrovou polevou.
- Ťažko je rozhodnúť sa, - povedal. - Hrôza, ako tam s človekom zaobchádzajú. Dozerajú na teba celú noc i deň, takže si ani len nezafajčíš, alebo ti aj ruku odtrhnú, ale dať ti nedajú nič. Ani to, čo doktori bežne predpisujú. Napríklad valium.
Barris sa zachichotal a pozrel si ešte raz paštétku, ktorú mal na tanieri pred sebou čosi podobné roztavenému syru a mizerné mleté hovädzie mäso v pochybne vyzerajúcom kúsku cesta. - Čo je to za kravina? - spýtal sa.
- Nazri do jedálneho lístka, - odvrkol mu Charles Freck. - Tam to máš čierne na bielom.
- Ak raz začneš, - povedal Barris, - okúsiš reakcie, ktoré pochádzajú zo základných telových tekutín, najmä z tých, ktoré sú umiestnené v mozgu. Ja ich pripisujem katecholamínom, ako je noradrenalín a sérotonín. Funguje to asi takto: substancia D - v skutočnosti všetky drogy vytvárajúce návyk, ibaže substancia D väčšmi ako iné - vstupuje do interakcie s katecholamínmi takým spôsobom, že ihneď reagujú na subcelulárnej úrovni. Nastáva biologická protiadaptácia a tá je trvalého charakteru. - Poriadne si odhryzol paštétky. - Kedysi sa myslelo, že sa to stáva iba pri alkaloidných narkotikách, ako je napríklad heroín.
- Nikdy nenatrafím na heroín. Je to otrava.
K stolu prišla čašníčka, príťažlivá dievčina v žltej uniforme, s poskakujúcimi prsníkmi a plavými vlasmi. - Ahojte, - povedala.
- Všetko v poriadku?
Charles Freck na ňu vystrašene pozrel.
- Voláš sa Patty? - spýtal sa Barry, naznačujúc Charlesovi Freckovi, že je všetko v poriadku.
- Nie. - Ukázala na štítok s menom, ktorý jej visel na pravom prsníku. - Volám sa Beth.
/38/
Ktovie, ako sa volá ľavý, pomyslel si Charles Freck.
- Čašníčka, čo nás obsluhovala minule, sa volala Patty, - povedal Barris a necudné si Beth prezeral. - Všetko je v najlepšom poriadku, - vyhlásil vzápätí. Nad hlavou mu Charles Freck uvidel obláčik, v ktorom si Beth vyzliekala šaty a zobrala, aby ju pretiahli.
- So mnou nie, - namietol Charles Freck. - Ja mám kopu problémov, aké nemá nikto.
Barris pochmúrnym hlasom povedal: - Viacerí sú na tom tak ako ty, je ich oveľa viac, ako si myslíš. A každý deň ich pribúda. Náš svet je plný chorôb a ide to s ním riadne z kopca. - Obláčik nad jeho hlavou sa takisto gúľal z kopca.
- Dáte si zákusok? - spýtala sa Beth s úsmevom.
- A aký? - spýtal sa Charles Freck podozrievavo.
- Máme čerstvý jahodový a čerstvý broskyňový koláč, - povedala Beth, ustavične sa usmievajúc, - pečieme ich priamo tu.
- Nie, nechceme nijaký zákusok, - povedal Charles Freck.
Čašníčka odišla. - To je pre staré baby, - Povedal Barrisovi, - také ovocné koláče.
- Myšlienka, že sa pôjdeš liečiť, - poznamenal Barris, - ťa celkom iste desí. Je to prejav zámerných negatívnych príznakov, prejav tvojho strachu. Hovoríš ako nadrogovaný len preto, aby si sa vyhol Novej ceste a aby si nemusel vystúpiť z tohto vlaku. Ako vidíš, všetky príznaky sedia, či už pozitívne, alebo negatívne.

- Ale hovno, - zahundral Charles Freck.
- Negatívne príznaky sa prejavujú ako žiadostivosť, ktorú úmyselne plodí celé telo, aby prinútilo svojho vlastníka - ktorým si v tomto prípade ty sám - zúrivo hľadať...
- Prvá vec, ktorú ti urobia, len čo prídeš do Novej cesty, - prerušil ho Charles Freck, - je, že ti odrežú vtáka. To je úvodná lekcia.
- Ďalej slezinu, - pokračoval Barris.
- Čo to odrežú - načo je tá slezina?
- Pomáha ti stráviť potravu.
- Ako?
- Odstraňuje z tela celulózu.
- Napokon si budem myslieť...
- Budeš jesť iba stravu bez celulózy. Nijaké listy ani lucernu.
/39/
-Ako dlho sa tak dá žiť?
- Podľa toho, ako sa budeš správať.
- Koľko slezín má priemerný človek? - Vedel, že človek má zvyčajne dve obličky.
- Podľa hmotnosti a veku.
- Čože? - spýtal sa Charles Freck podozrievavo.
- Počas života narastie človeku niekoľko slezín. Do osemdesiatich rokov...
- Táraš.
Barris sa zasmial. Charles Freck si spomenul, že sa tak smeje odjakživa. Bol to čudný smiech, akoby čosi praskalo. - Prečo si sa rozhodol, - ozval sa vzápätí Barris, - že sa pôjdeš liečiť?
- Jerry Fabin, - povedal.
S gestom, ktorým ľahkovážne odmietal, čo počul, Barris povedal:
- Jerry je zvláštny prípad. Raz som ho videl, ako sa tacká a padá, celý došpinený; nevedel, kde je, a pokúšal sa ma prehovoriť, aby som mu zistil, aký jed mu podali, pravdepodobne vraj síran tália... používa sa v insekticídoch a na trávenie potkanov. Ktosi ho oklamal, asi sa mu chcel za dačo odplatiť. Schádza mi na um desať rozličných jedov a toxínov, ktoré mohli...
- Je v tom aj čosi iné, - povedal Charles Freck. - Míňajú sa mi zásoby, a ja sa s tým neviem zmieriť, s tým ustavičným ubúdaním a so strachom, či ešte niečo zoženiem.
- Veru, nevieme dňa ani hodiny.
- Doriti, tak strašne sa mi míňajú, že je to už iba otázka krátkeho času. A takisto... Myslím, že ma okrádajú. Sotva sa mi míňajú tak rýchlo; niekto mi musí kradnúť tabletky priamo zo skrýše.
- Koľko berieš denne?
- Ťažko povedať. Ale nie tak veľa.
- Zvyšuje sa ti tolerancia, ako iste vieš.
- Máš pravdu, ale nie je to v tom. Neviem zniesť to vyčerpanie a všetko okolo. Na druhej strane... Zdá sa, že som našiel nový zdroj. Tá kočka, Donna. Donna neviemaká.
- Och, Bobovo dievča.
- Jeho súložnica, - prikývol Charles Freck.
- Kdeže, ešte sa jej nedostal pod nohavičky. Ale pokúša sa.
- Je spoľahlivá?
- V akom zmysle? Ako súložnica, alebo ako... - Barris zagestikuloval: ruku si priložil k ústam a cmukol.
- Čo je to za kefovačka? - Potom mu zaplo. - Aha, tá najnovšia.
- Donna je spoľahlivá. Len trochu popletená. Ale čo môžeš čakať od kočky, najmä od tmavšej? Rozum má medzi nohami, ako skoro všetky. Pravdepodobne tam má aj skrýšu. - Zachichotal sa. - Celú svoju priekupnícku skrýšu.
Charles Freck sa k nemu nahol. - Arctor Donnu ešte nepretiahol? Hovorí o nej, akoby sa to už bolo stalo.
- To je celý Bob Arctor, - vyhlásil Barris. - Hovorí, akoby bol

urobil kopu vecí. A v skutočnosti neurobil nič, vôbec nič.
- Ako to, že ju ešte nikdy nedostal do postele? Nemôže?
Barris hlbokomyseľne uvažoval, ustavične sa pohrávajúc s paštétkou. Rozmrvil ju na drobné kúsky. - Donna má problémy. Pravdepodobne droguje. Nemá vôbec chuť na telesný styk - narkomaňky strácajú záujem o sex, to vieš, lebo sa im orgány zväčšujú od vazokonstrikcie. A u Donny som pozoroval prehnaný nedostatok sexuálneho vzrušenia, až je to nenormálne. Nielen voči Arctorovi, ale voči... - Nevrlo zmĺkol. - Voči ostatným mužom takisto.
- Kus, chceš iba povedať, že nedáva krížom-krážom.
- Dala by, - povedal Barris, - keby sa na ňu išlo zo správneho konca. Napríklad... - Zatváril sa tajomne. - Poviem ti, ako roztiahne nožičky za deväťdesiatosem centov.
- Ja nechcem, aby rozťahovala nožičky. Ja chcem od nej iba nakupovať. - Cítil sa neisto. V Barrisovi bolo čosi, čo mu nepríjemne dráždilo žalúdok. - A prečo práve za deväťdesiatosem centov? - spýtal sa. - Nevzala by peniaze, také veci nerobí. A je to Bobová kočka.
- Netreba jej priamo zaplatiť, - povedal Barris svojím precíznym, mudráckym spôsobom. Naklonil sa k Charleymu Freckovi a chlpaté nozdry sa mu od radosti a chlipného vzrušenia zachveli. A nielen to, zelená farba jeho okuliarov akoby zaiskrila. - Donna berie kokaín. Každý, kto jej obstará gram kokaínu, si môže byť istý, že mu dá, najmä ak sa isté časti chemikálie získajú prísne vedeckým spôsobom, ktorý som objavil.
- Bol by som rád, keby si tak nehovoril, - zavracal ho Charles /40/ /41/ Freck. - Najmä o Donne nie. Okrem toho gram kokaínu sa teraz predáva za vyše sto dolárov. Kto na to má?
Barris sa zachichotal a vyhlásil: - Získam gram čistého kokaínu za menej ako jeden dolár - toľko ma stoja chemikálie, prácu nerátam.
- Hovno.
- Predvediem ti to. .
- Odkiaľ máš tie chemikálie?
- Z obchodného domu 7-11, - povedal Barris a tackavo sa postavil na nohy. V rozrušení odstrčil od seba zvyšky pastelky.
- Zaplať, - povedal, - a ja ti to ukážem. Mám doma malé prenosné laboratórium, neskôr si zoženiem lepšie. Uvidíš, ako vyextrahujem gram kokaínu z dostupných a legálnych surovín, ktoré predávajú v obchodnom dome medzi potravinami za necelý dolár. - Vyrazil uličkou medzi stolmi. - Len poď, - naliehal.
- Hneď, - povedal Charles Freck. Zaplatil a pobral sa za ním. Tára, pomyslel si. Ale možno ani nie. Ustavične robí kadejaké chemické pokusy, vysedáva v knižnici a jednostaj čosi vyčituje... Možno na tom naozaj čosi bude. To by bolo terno, dumal. To by boli prachy!
Ponáhľal sa za Barrisom, ktorý sa už dlhými krokmi blížil k pokladnici a vyťahoval z vrecka na kombinéze kľúče od auta. Zaparkovali pred obchodným domom, vystúpili z auta a vošli dnu. Ako bolo zvykom, vpredu pri pulte stál obrovský nemý policajt a tváril sa, že číta časopis. No Charles Freck vedel, že v skutočnosti si všíma každého, kto vstúpi dnu, či nechce dačo ukradnúť.
- Čo tu hľadáme? - spýtal sa Barfisa, ktorý snoril po uličkách s navŕšeným tovarom.
- Sprej, - odvetil Barris. - Solarkaín.
- Sprej na opaľovanie? - Charles Freck neveril vlastným ušiam; ale na druhej strane, pomyslel si, ktože ho vie? Čím si môže byť človek istý? Poponáhľal sa za Barrisom k pokladnici; tentoraz platil Barris.
Kúpili si plechovku Solarkaínu, prešli okolo policajta a vrátili sa k autu. Barris rýchle naštartoval a vyrazil na plný plyn,

nehľadiac na dopravné značky prikazujúce obmedzenú rýchlosť, až nakoniec zastal pred domom Boba Arctora, pred ktorým sa vo vysokej tráve povaľovali niekoľko dní staré nerozlepené noviny.
Barris vystúpil z auta; no najprv zobral zo zadného sedadla nejaké predmety, okolo ktorých boli omotané drôty, a niesol ich dnu. Freck si všimol, že je to voltmeter, niekoľko skúšačiek a letovačka. - Načo to všetko je? - spýtal sa.
- Čaká ma dlhá a ťažká robota, - vyhlásil Barris a pobral sa so všetkými nástrojmi a so Solarkaínom k domu. Charlesovi Freckovi podal kľúče od dverí. - A pravdepodobne mi ju nikto nezaplatí. Tak to už býva.
Charles Freck odomkol dvere. Vošli dnu. Rozmňaukali sa na nich dve mačky, rozbrechal sa pes, namáhali sa však zbytočne. Freck s Barrisom ich opatrne poodháňali topánkami.
Vzadu v jedálenskom kúte Barris už celé týždne rozkladal akési čudné laboratórium pozostávajúce zo separátorov, fľaštičiek a kúskov odpadkov, z bezcenne vyzerajúcich predmetov, ktoré bohvie odkiaľ pozháňal. Charles Freck vedel, lebo o tom musel počuť, že Barris neverí ani tak v hospodárnosť ako skôr vo vynachádzavosť. Človek by mal byť schopný použiť prvú vec, ktorá mu príde pod ruku, aby dosiahol svoj cieľ - na to prisahal Barris. Pripináčik, sponku, súčiastku z nejakého prístroja, ktorý už doslúžil... Charlesovi Freckovi to prichodilo, akoby sa v byte zahniezdil potkan a robil experimenty s tým, čo sa mu zdá užitočné.
Prvým krokom v Barrisovom postupe bolo urobiť si z plastikovej rolky vrecko, vystriekať doň obsah nádobky so sprejom, až kým nevyprázdnil celú nádobku.
- To je neskutočné, - povedal Charles Freck. - To je nanajvýš neskutočné.
- Veď oni úmyselne miešajú kokaín s olejom, a to tak, aby sa nedal extrahovať, - povedal Barris, veselo sa činiac. - Ale moja znalosť chémie mi umožňuje oddeliť kokaín od oleja. - Na lepkavý sliz vo vrecúšku nasypal soľ. Potom všetko vlial do sklenej nádobky. - Teraz to zmrazím, - oznámil s úškľabkom, - čo spôsobí, že kryštáliky kokaínu sa dostanú nahor, lebo sú ľahšie ako vzduch. Ako olej, tak som to myslel. A potom príde konečná operácia, ktorú si, prirodzene, nechám pre seba, ale jej podstatou
/42/ /43/
je zložitý a metodický filtrovací proces. - Otvoril mrazničku nad chladničkou a opatrne vložil nádobku dnu.
- Ako dlho to tam bude? - spýtal sa Charles Freck.
- Pol hodiny. - Barris vybral jednu z ručne ušúľaných cigariet, pripálil si ju a potom pristúpil ku kope skúšačiek. Zastal nad nimi a premýšľal, trúc si pritom zarastenú bradu.
- Počuj, - ozval sa Charles Freck, - aj tak si myslím, že ak dostaneš z toho celého gram čistého kokaínu, sotva ho budem môcť použiť, aby Donna... vieš, aby som sa tak dostal do jej nohavičiek. To je, ako keby som si ju kupoval; presne to to znamená.
- Niečo za niečo, - vyhlásil Barris. - Ty jej dáš darček, a ona ti raz dá. Ten najdrahocennejší darček, aký žena môže dať.
- Bude vedieť, že si ju kupujem. - Poznal Donnu dosť dobre, aby mu to bolo jasné. Donna by hneď odhalila podvod.
- Kokaín je afrodiziakum, - zahundral Barris spoly pre seba; skladal skúšacie prístroje hneď vedľa cefalochromoskopu Boba Arctora, ktorý bol Bobovým najcennejším majetkom. - Len čo trochu z toho zavonia, bude šťastná, keď sa bude môcť odzátkovať.
- Doriti, človeče, - namietal Charles Freck. - Hovoríš o dievčati Boba Arctora. Je to môj kamarát a chlapík, s ktorým vy dvaja s Luckmanom žijete pod jednou strechou.
Barris prudko zdvihol strapatú hlavu a chvíľu si Charlesa Frecka premeriaval. - V Bobovi Arctorovi je veľa takého, čo si

neuvedomuješ, - povedal. - Ba nikto z nás. Tvoj pohľad je zjednodušujúci a naivný a ty si o ňom myslíš práve to, čo on chce, aby si si o ňom myslel.
- Je to správny chlapík.
- Isteže, - povedal Barris, prikývol a zaškľabil sa. - O tom niet pochýb. Jeden z najlepších na svete. Ale ja som prišiel - teda my, čo sme Arctora ostro a vnímavo pozorovali, sme prišli k záveru, že v ňom rozpoznávame isté protirečivosti. Aj v osobnostnej štruktúre, aj v správaní. V jeho totálnom vzťahu k životu. V jeho takpovediac vnútornom štýle.
- Máš na mysli niečo konkrétne?
Barrisove oči za zelenými sklami sa roztancovali.
- To, že ti poskakujú očká, ešte pre mňa nič neznamená, -
/44/
povedal Charles Freck. - Čo nefunguje v tom cefoskope, ktorý opravuješ? - pristúpil bližšie, aby sa sám pozrel.
Barris naklonil šasi na jeden koniec a povedal: - Povedz mi, čo vidíš naspodku.
- Vidím potrhané drôty, - povedal Charles Freck. - A guču čohosi, čo vyzerá ako spálené kontakty. Kto to urobil?
Barrisove veselé oči plné poznania ešte vždy tancovali od mimoriadneho potešenia.
- Tento mizerný, dôležito sa tváriaci šmejd je hovno hodný, - povedal Charles Freck. - Kto ho dorantal? Kedy sa to stalo? Zistil si to iba nedávno? Naposledy, ked som sa stretol s Arctorom, nepovedal nič, a to bolo predvčerom.
- Možno sa ešte neodhodlal o tom hovoriť, - poznamenal Barris.
- No dobre, - povedal Charles Freck, - ale zdá sa mi, že táraš ako nadrogovaný. Myslím, že sa predsa len pôjdem liečiť do Novej cesty, do jednej z tých nových liečební, a dám sa na iné chodníčky. Navždy sa rozlúčim s drogami. Nech si so mnou robia, čo chcú, nech ma zničia, nech na mňa dozerajú deň aj noc, aspoň nebudem musieť lúštiť hádanky, ktoré aj tak nedávajú zmysel a ktorým nerozumiem. Dobre vidím, že niekto ten cefoskop rozmlátil, ale ty mi nič nepovieš. Chceš mi nahovoriť, že to urobil sám Bob Arctor so svojím najdrahším aparátom, há? Čo to do mňa hučíš? Keby som už radšej bol v Novej ceste, tam by som sa nemusel zaoberať takýmito kravinami, tam o čosi také nezakopnem a nebudem musieť počúvať ani teba, ani iných prebitých feťákov a ich nadrogované reči. - Civel pred seba.
- Ja som ten prístroj nezničil, - povedal Barris zamyslene a šklblo mu pritom fúzmi, - a vážne pochybujem, že by to bol urobil Ernie Luckman.
- Ja zasa seriózne pochybujem, že by Ernie Luckman vôbec vo svojom živote dačo zničil, okrem toho, že kedysi mu zašibalo zo zlej LSD a povyhadzoval z okna konferenčný stolík a všetko ostatné v byte, kde býval s tou kočkou Joan, rovno na parkovisko. Ale to je čosi celkom iné. Normálne má Ernie všetkých pohromade viac ako my všetci dokopy. Nie, Ernie by nedoničil prístroj, ktorý patrí komusi inému. A Bob Arctor - cefoskop je predsa jeho, či nie? Žeby potajomky uprostred noci vstal, tak
/45/
aby o tom sám nevedel, a dožral sám seba, a ešte takto? Toto urobil niekto zvonka, aby ho napálil. To je to. - Asi si to urobil ty, ty posratý všivák, pomyslel si. Vyznáš sa v technike a mozog ti vynecháva. - Toho chlapa, čo to urobil, - povedal nahlas, - by mali poslať na nervovú kliniku alebo by ho mali vystavovať. Prednosť by malo dostať to druhé. Bob sa pri tom cefoskope celý vznášal; priam ho vidím, ako ho zapína; zapína ho zakaždým, len čo príde domov v noci z roboty, len čo vstúpi do dverí. Každý človek má svoj poklad. A toto bol jeho poklad. A tak hovorím, je svinstvo, že mu to urobili, človeče, poriadne svinstvo.
- Aj ja si to myslím.

- Čo si myslíš?
- Len čo príde v noci domov z roboty, - zopakoval Barris.
- Istý čas som hádal, kto asi Boba Arctora v skutočnosti zamestnáva, čo za zvláštna organizácia to je, že nám to nemôže povedať.
- Akciové ochranné kolkové centrum v Placentii, - povedal Charles Freck. - Raz mi to povedal.
- Ktovie, čo tam robí.
Charles Freck si vzdychol. - Farbí kolky na belaso. - Barris sa mu v skutočnosti nikdy nepáčil. Freck strašne chcel byť niekde inde, radšej by kupoval drogu od prvého človeka, na ktorého narazí alebo ktorému zavolá. Tuším by som sa mal vypariť, povedal si, ale potom si spomenul na nádobku s olejom a kokaínom v mrazničke, ktorá mala hodnotu sto dolárov a stála iba deväťdesiatosem centov. - Počúvaj, - povedal, - kedy to už bude zmrazené? Tuším si zo mňa robíš prču. Ako by to mohla firma, ktorá vyrába Solarkaín, predávať tak lacno, ak je tam celý gram čistého kokaínu? Ako by na tom mohli zarobiť?
- Kupujú ho vo veľkých množstvách, - vyhlásil Barris.
Charlesovi Freckovi svitla v hlave bájna vidina: nákladné autá plné kokaínu mieria do továrne na Solarkaín, nech už je to hocikde, trebárs aj v Clevelande, vyklápajú tony a tony čistého, nedotknutého, neriedeného, vysokoúčinného kokaínu na jednom konci fabriky, kde ho miešajú s olejom a prchavým plynom a s ostatným svinstvom a potom plnia do malých pestrofarebných nádobiek na sprej, aby sa ich napokon celé kopy zjavili v obchodných domoch 7-11, v drogériách a potravinárskych samoobsluhách.
Mali by sme, dumal, vykradnúť jedno z tých nákladných áut, zobrať celý náklad, možno tristo alebo štyristo kíl, dočerta, musí to byť oveľa viac. Ktovie, koľko vlastne taký nákladiak uvezie?
Barris priniesol prázdnu nádobku od Solarkaínu, aby si ju prezrel. Ukázal mu nálepku, kde bol vymenovaný celý obsah. - Vidíš? Benzokaín. Ak by na nálepku napísali kokaín, ľudia by sa na to vrhli a pravdepodobne by robili to, čo robím ja. Lenže ľudia nemajú dosť vzdelania, aby si to uvedomili. Vedeckej výchovy, akú mám ja!
- Načo sú ti také vedomosti? - spýtal sa Charles Freck.
- Okrem toho, že chceš rajcovať Donnu Hawthornovú?
- Plánujem napísať bestseller, - povedal Barris. - Návod pre obyčajného človeka, ako si vyrobiť bezpečnú drogu vo vlastnej kuchyni, a neporušiť pritom zákon. Vidíš, takto predsa neporušujem zákon. Benzokaín je legálny. Zavolal som si do lekárne a spýtal som sa ich na to. Je v mnohých veciach.
- Hm, - povedal Charles Freck, na ktorého tieto slová zapôsobili.
Pozrel na hodinky, koľko ešte musia čakať.
Hank - vlastne pán F. - prikázal Boboví Arctorovi, aby prezrel miestne sídlo liečebne Nová cesta, aby sa tam poobzeral po veľkom priekupníkovi, ktorého mali pod dohľadom, ale ktorý im odrazu zmizol z očí.
Priekupník sa z času na čas, uvedomujúc si, že to s ním každú chvíľu môže prasknúť, utiahol do jednej z protinarkotických liečební, ako je Synanon, Center Point alebo X-Kalay, vydával sa za narkomana hľadajúceho pomoc. Keď už raz bol dnu, jeho náprsnú tašku, meno a všetko, čo ho identifikovalo, odhodili, aby tak pripravili pôdu pre budovanie novej osobnosti, nezávislej od drog. V tomto zbavovacom procese mizlo veľa z toho, čo ľudia zákona potrebovali, aby našli svojich podozrivých. Potom, celkom nakoniec, keď tlak pominul, priekupník sa znova vynoril a vonku začal vyvíjať zvyčajnú aktivitu.
Nik nevedel, ako často sa to stáva. Pracovníci protinarkotických liečební sa pokúšali odhadnúť, či ich takto zneužívajú, ale nie vždy sa im to podarilo. Priekupník, ktorý sa bál, že zavrzne na štyridsať rokov vo väzení, mal dostatočnú motiváciu, aby si vymyslel vierohodnú historku pre liečiteľov, ktorí mali právomoc

/46/ /47/
uveriť jej, alebo ju odmietnuť. Jeho múky boli v takejto chvíli zvyčajne ozajstné.
Bob Arctor sa pomaly viezol po bulvári Katella a hľadal odbočku k Novej ceste, k budovám, ktoré boli kedysi súkromným obydlím a ktoré energickí pracovníci liečebne premenili na nemocničný areál. Netešil sa tejto podvodnej ceste, lebo do liečebne prichádzal v úlohe nádejného obyvateľa, ktorý súrne potrebuje pomoc; bol to jediný spôsob, ako mohol splniť úlohu. Ak by sa predstavil ako agent protinarkotického oddelenia, ktorý kohosi hľadá, pracovníci liečebne - aspoň väčšina z nich určite - by sa celkom prirodzene začali vykrúcať. Nechceli, aby sa v ich rodinnom kruhu vŕtal policajt. Dnu sa môže dostať iba tak, ak bude túto skutočnosť plne rešpektovať. Narkomani sa tu cítili celkom bezpečne; bolo zvykom aj oficiálnou skutočnosťou, že personál im zaručil bezpečnosť už pri prijímaní. Na druhej strane priekupník, ktorého hľadal, bol veľká ryba a zamestnanci nemali záujem, aby využil liečebňu takýmto spôsobom. Nemal na výber - a na výber nemal ani pán F., ktorý ho pôvodne na Spada Weeksa upozornil. Weeks bol Arctorovou hlavnou pracovnou náplňou už dlhší čas, no bezvýsledne. A teraz ho už celých desať dní nemohol nájsť.
Zbadal výrazný znak Novej cesty, zaparkoval na malom parkovisku, o ktoré sa liečebňa delila s pekárstvom, a prešiel neistým krokom po cestičke k hlavnému vchodu, s rukami zastrčenými vo vreckách, predvádzajúc svoje číslo - nadrogovaný úbožiak.
Na protinarkotickom oddelení mu nevyčítali, že stratil Spadá Weeksa z očí. Podľa nich to len dokazovalo, aký je Weeks prešibaný. Technicky bol Weeks skôr bežec ako priekupník; v nepravidelných intervaloch nosil nakúpenú drogu z Mexika na sever, niekam do Los Angeles, kde sa stretli nákupcovia a drogu si rozdelili. Weeksova metóda, ako prekĺznuť s nákupom cez hranice, bola prefikaná: na mexickej strane, niekde na križovatke drogu pripevnil páskou na spodok auta nejakého človeka, ktorý ani trochu nepripomínal narkomana - ten chlap šiel pred ním, on zasa v stope toho ťuťmáka až na americkú stranu a pri prvej vhodnej príležitosti mu kontraband zobral. Ak americká pohraničná kontrola našla drogu pripevnenú na spodku auta nefeťáka, tak potom zabasli nefeťáka, a nie Weeksa. Čo znamená vlastniť
/48/
drogu, bolo v Kalifornii jasné. Bolo to veľmi zlé pre nenarkomana, jeho ženu aj deti.
Bob vedel, ako Weeks vyzerá, a vedel to najlepšie zo všetkých tajných protinarkotických agentov v okrese: bol to tučný čierny frajer, tridsiatnik so zvláštnou pomalou a elegantnou výslovnosťou, akoby sa bol angličtinu učil naspamäť z nejakého zvukového jazykového kurzu. V skutočnosti Weeks pochádzal zo slumov v Los Angeles. Spisovne hovoriť sa pravdepodobne naučil z pások vypožičaných z niektorej školskej knižnice.
Weeks sa rád obliekal nie síce nápadne, ale zato prvotriedne, asi ako lekár alebo právnik. Nosieval drahý diplomatický kufrík z kože aligátora a na očiach okuliare s rámom z paroží. Zvyčajne bol ozbrojený brokovnicou s odpílenou hlavňou, na ktorú si zadovážil na objednávku vyrobené luxusné štýlové puzdro z Talianska. Ale v Novej ceste musel na svoje zvyky zabudnúť; určite ho obliekli ako každého iného, do voslep vybratých, darovaných šiat a jeho diplomatický kufrík zavreli do skrine.
Arctor otvoril masívne drevené dvere a vošiel dnu.
V hale bolo prítmie, po ľavej strane pohovka, na nej čítajúci chlapi. Na vzdialenejšom konci pingpongový stôl, potom kuchyňa. Na stenách nápisy, niektoré vytlačené, iné namaľované:
JEDINÉ OZAJSTNÉ ZLYHANIE JE ZLYHANIE VOČI INÝM a tak ďalej. Málo ruchu, takmer nijaká činnosť. Nová cesta mala vlastné výrobné strediská; väčšina chovancov, chlapov

aj žien, bola pravdepodobne v práci - v kaderníctvach, na benzínových pumpách a pri výrobe guľôčkových pier. Stál tam, čakal a tváril sa zúfalo.
- Čo je? - Oslovilo ho pekné dievča, oblečené v mimoriadne krátkej belasej bavlnenej sukničke a v tričku s nápisom Nová cesta vytlačeným od bradavky k bradavke.
Oslovil ju hrubým, .chrapľavým, pokorným hlasom: - Ja som... som... na tom zle. Nemôžem sa pozbierať. Môžem si sadnúť?
- Isteže. - Dievča zakývalo a ukázali sa dvaja chlapíci, na prvý pohľad celkom obyčajní, s netrpezlivým výrazom v tvári. - Zoberte ho niekam, nech si sadne, a dajte mu kávu.
Aká otrava, povedal si Arctor, a dovolil tým dvom chlapíkom, aby ho zaviedli k vysedené pôsobiacemu gauču. Pusté steny,
/49/
všimol si. Pochmúrna a nekvalitná maľovka. Držali sa pri živote asi z príspevkov; mali ťažkosti so získavaním fondov. - Ďakujem, - povedal im roztrasené, akoby ho premáhala úľava z toho, že je tam a sedí. - Uf, - povedal a pokúsil sa prihladiť si vlasy: urobil to tak, aby sa zdalo, že nemôže a vzdáva sa.
Dievča, ktoré zastalo priamo pred ním, povedalo pevne: - Vyzeráte, akoby ste prišli z pekla, mladý pán.
- Veru, - súhlasili obaja mládenci prekvapujúco zapáravým tónom. - Ako ozajstný sraľo. Čo si to robil, ležal si vo vlastnom hovne?
Arctor zažmurkal.
- Kto si? - vyštekol jeden z chlapíkov.
- Veď vidíš, čo je, - povedal druhý. - Akýsi žobrák z posratého odpadkového kýbľa. Pozri! - Ukázal na Arctorove vlasy.
- Voš. Preto ťa svrbí hlava, človeče.
Dievča, pokojné a povznesené, ale vôbec nie priateľské, povedalo:
- Prečo ste sem prišli, pane?
Arctor si v duchu povedal: lebo tu niekde máte dôležitého pašeráka drog. A ja som policajt. A vy ste hlúpi, všetci, koľko vás je. Ale namiesto toho len podlízavo zahundral, lebo sa nazdával, že také čosi očakávajú: - Povedali ste...
- Áno, pane, dostanete kávu. - Dievča kývlo hlavou a jeden z mládencov poslušne odklusal do kuchyne.
Ticho. Potom sa dievča sklonilo k nemu a dotklo sa mu kolena.
- Cítite sa veľmi zle, však? - spýtalo sa mäkko.
Zmohol sa iba na prikývnutie.
- Hanbite sa a ste znechutený, - povedalo.
- A... áno, - súhlasil.
- Znechutený z toho, čo sa z vás stalo - hotová žumpa. Deň čo deň sa napchávať tým svinstvom, pichať si injekcie...
- Nevládzem ďalej, - povedal Arctor. - Toto miesto je moja jediná nádej. Jeden môj priateľ sem prišiel, teda aspoň povedal, že sem ide. Taký čierny frajer, tridsiatnik, vzdelaný, veľmi jemný...
- S ostatnými sa stretnete neskôr, - povedalo dievča. - Ak sa osvedčíte. Musíte splniť naše požiadavky, to viete. A vôbec prvou požiadavkou je úprimná potreba.
- Tú mám, - povedal Arctor. - Úprimnú potrebu.
/50/
- Musíte byť na tom zle, ak si vás tu máme nechať.
- To som, - povedal.
- Nakoľko ste pod vplyvom drog? Koľko beriete?
- Uncu denne, - povedal Arctor.
- Čistú?
- Hej, - prikývol. - Mám toho ustavične poruke plnú cukorničku.
- Bude to pre vás veľmi tvrdé. V noci budete hrýzť podušku, až bude lietať perie, a keď sa zobudíte, bude perie všade. A na ústach budete mať penu. A celý budete došpinený, ako bývajú choré zvieratá. Ste na to pripravený? Uvedomte si, že tu vám nič

nedáme.
- Tam vonku nie je nič, - povedal. Bola to otrava a cítil, že je nepokojný a podráždený. - Môj kamoš, - povedal, - ten čiernychlapík, dostal sa sem? Dúfam, že ho cestou nezbalili poliši - bol z toho celkom vyšinutý, pánaboha, sotva našiel cestu. Myslel si...
- V Novej ceste neexistujú nijakí blízki priatelia, - povedalo dievča. - To zistíte.
- Hej, ale... dokázal to? - spýtal sa Arctor. Videl, že zbytočne márni čas. Panebože, pomyslel si, taká buzerácia, horšia ako u nás dole! A nepovie mi ani hovno. Je to ich politika, pochopil. Sú ako železná stena. Ak sa raz dostaneš na takéto miesto, pre svet si mŕtvy. Spade Weeks si môže sedieť za priehradkou, môže počúvať a rehotať sa, až sa mu trasie brucho, ale na druhej strane tu ani nemusí byť, alebo čosi medzi tým. Dokonca ani so zatykačom by som si tu nepomohol. Pracovníci liečebne už vedia, ako zdržiavať, odpútavať pozornosť, kým chlapík, ktorý za ich múrmi žije a ktorého hľadá polícia, nevykĺzne bočným vchodom alebo nezalezie do kotla ústredného kúrenia. Napokon, personál tvoria väčšinou bývalí narkomani. A nikto z predstaviteľov zákona nemyslí rád na raziu v protinarkotickej liečebni; pokrik verejnosti pri takej príležitosti nie a nie utíchnuť.
Je načase vzdať sa Spada Weeksa, rozhodol sa, a vymotať sa stadiaľto. Nečudo, že ma sem doteraz ešte nikdy neposlali; títo chlapíci sa mi nepáčia. A potom si pomyslel: pokiaľ ide o mňa, na istý čas som stratil svoju hlavnú úlohu; Spade Weeks už neexistuje. Oznámim to pánu F., povedal si, a počkám na novú úlohu.
/51/
Dopekla s takou robotou. Rázne vstal a povedal: - Idem preč. - Dvaja chlapíci sa medzičasom vrátili, jeden z nich s kanvičkou kávy, druhý s literatúrou očividne inštruktážneho charakteru.
- Zbabelo utekáte? - spýtalo sa dievča pyšne a s pohŕdaním.
- Nemáte toľko odvahy, aby ste zotrvali na svojom rozhodnutí a zbavili sa toho svinstva? Chcete sa odtiaľto odplaziť po bruchu?
- Všetci traja na neho pozerali s hnevom.
- Až neskôr, - povedal Arctor a pohol sa k dverám, von.
- Posratý feťák, - povedalo mu dievča za chrbtom. - Nijaká guráž, rozum vykradnutý, nič. Vypadni odtiaľto, vypadni, ked si sa už rozhodol!
- Ja sa vrátim, - povedal Arctor podráždene. Všetko ho tu stiesňovalo a tento pocit sa ešte zväčšoval, keď odchádzal.
- Možno ťa tu nebudeme chcieť, keď nemáš dosť odvahy, - povedal jeden z chlapíkov.
- Budeš prosiť, - povedal druhý. - A možno budeš musieť veľmi prosiť. A možno ťa dokonca ani tak nebudeme chcieť.
- Naozaj, teraz ťa už nechceme, - dodalo dievča.
Vo dverách Arctor zastal a obrátil sa k tým, čo ho tak obviňovali. Chcel čosi povedať, ale za celý svet nevedel čo. Vybielili mu rozum.
Jeho mozog akoby nefungoval. Nijaké myšlienky, nijaké odozvy; nezišla mu na um nijaká, dokonca ani biedna či mizerná odpoveď.
Čudné, pomyslel si celý zmätený.
Vyšiel z domu a zamieril k autu.
Pokiaľ ide o mňa, pomyslel si, Spáde Weeks zmizol navždy. Nikdy sa nevrátim na nijaký podobný flek.
Je načase, pomyslel si úzkostlivo, požiadať, aby mi pridelili inú robotu. Sledovať niekoho iného.
Sú tvrdší ako my.
/4. kapitola/
Z krycieho odevu uvidel Fred inú hmlovitú škvrnu, ktorá sa volala Hank.
- Toľko o Donne, o Charleym Freckovi a - pozrimeže... - Hankov monotónny kovový hlas na chvíľu stíchol. - Dobre, tak teda sledujete Jima Barrisa. - Hank si zaznačil čosi do bloku,

ktorý ležal pred ním. - Takže Weeks, ako sa nazdávate, je kdesi nadobro zašitý, alebo sa na vašom území vôbec nevyskytuje.
- Momentálne sa zrejme skrýva a nevyvíja nijakú činnosť.
- Nepamätáte sa, že by niekto pred vami spomínal meno Art De Winter?
- Nepamätám.
- A čo žena menom Molly? Taká urastená.
- Ani o tej nič neviem.
- A čo tak párik černochov, bratov, asi dvadsaťročných, ktorí sa volajú tuším Hatťieldovci? Pravdepodobne priekupníčia s polkilovými vreckami heroínu.
- S polkilovými? S polkilovými vreckami heroínu?
- Tak veru.
- Nie, nepočul som, - odpovedal Fred. - To by som si zapamätal.
- Potom je tu ešte akýsi Švéd, dlháň, švédske meno. Chlapisko. Už sedel. Má čudný zmysel pre humor. Vysoký, štíhly, nosieva pri sebe značnú sumu v hotovosti - pravdepodobne peniaze utŕžené za tovar, čo sem prepašoval na začiatku tohto mesiaca.
- Obzriem sa po ňom, - povedal Fred. - Polkilové vrecká. - Potriasol hlavou, či skôr hmlovitá škvrna sa pohojdala. Hank ďalej hľadal v holografickom zápisníku. - Tento je v base. - Zdvihol fotografiu zo stola a chvíľu čítal, čo stálo na jej rube. - Nie, je mŕtvy. Zhodili ho zo schodov. -Triedil ďalej. Čas bežal. - Myslíte si, že to dievčisko, Jora, ďalej vystrája?
- Pochybujem. - Jora Kajasová mala iba pätnásť rokov. Pichala si injekcie so substanciou D, bývala v izbičke na poschodí
/53/
v slumoch v Brea, jediným zdrojom tepla jej bol ohrievač vody a jediným zdrojom príjmov štipendium, ktoré jej dával štát Kalifornia. Vedel o nej, že už šesť mesiacov nechodí do školy.
- Keby zasa začala, dajte mi vedieť. Potom pôjdeme po jej rodičoch.
- Dobre, - prikývol Fred.
- Žuvačkári akosi rýchle upadajú, chlapče. Mali sme tu nedávno jednu - vyzerala na päťdesiat. Vlasy jeden sivý chumáč, bezzubá, oči vpadnuté, ruky ako špáradlo na fajku... Spýtali sme sa jej, koľko má rokov, a ona odpovedala: "Devätnásť." Ešte raz sme ju skontrolovali. "Vieš, ako staro vyzeráš?" spýtala sa jej jedna z našich matrón. "Pozri sa do zrkadla." A tak sa pozrela do zrkadla. Začala kričať. Spýtal som sa jej, ako dlho už droguje.
- Rok, - hádal Fred.
- Štyri mesiace.
- To, čo sa momentálne predáva po uliciach, stojí za fajku močky, - povedal Fred, a ani sa nepokúsil predstaviť si devätnásťročné dievča s vypadanými vlasmi. - Miešajú to s čoraz väčším svinstvom.
- Vieš, ako sa k tomu dostala? Jej bratia, a boli dvaja, obaja priekupníci, zašli jednej noci za ňou do spálne, jeden ju držal, druhý napchal drogami a potom ju pretiahli. Obaja. Aby ju zacvičili do nového života. Keď sme ju zbalili, mala už za sebou niekoľko mesiacov postávania na rohu.
- Kde sú teraz? - Mal pocit, že by ich s chuťou zbalil.
- V base. Odpykávajú si šesť mesiacov za prechovávanie drog. Dievčina je v tom a neuvedomuje si to. Zašla už tak ďaleko, že si zvykla. Jej bratia sa nazdávali, že je to celkom dobrá zábava.
- Krásavci, - povedal Fred.
- Poviem vám ešte o dačom, čo s vami poriadne zakýva. Počuli ste o tých troch dojčatách vo fairfieldskej nemocnici, ktorým museli každý deň dávať po troške heroínu, o deťoch, čo sú ešte primalé, aby mohli ihneď prestať drogovať? Jedna sestra sa pokúsila...
- Stačí, - povedal Fred mechanicky. - Počul som toho už dosť, ďakujem.

Hank pokračoval. - Keď si človek pomyslí na novorodencov, ktorí pravidelne dostávajú heroín, lebo...
/54/
- Ďakujem, stačí, - zopakovala hmlovitá škvrna menom Fred.
- Čo myslíte, ako potrestať matku, čo dá novorodencovi na cumeľ heroín, len aby nekričalo? V noci na akejsi farme?
- Oko za oko, - povedal Fred nevýrazne. - Možno by ju mali zašiť na celý víkend, ako to robia s opilcami. Niekedy by som chcel vedieť, ako zošalieť. Zabudol som.
- Je to zabudnuté umenie, - povedal Hank. - Možno existuje nejaká príručka.
- Kedysi okolo roku 1970 premietali taký film, - povedal Fred, - volal sa Francúzska spojka a bol o dvoch narkomanoch, ktorí keď sa nadrogovali heroínom, celkom stvrdli a strieľali na každého, kto bol nablízku, vrátane svojich nadriadených. Nerobili v tom nijaké rozdiely.
- Možno je vlastne lepšie, že neviete, kto som, - povedal Hank. - Teraz by ste ma mohli dostať iba náhodou.
- Aj tak nás raz niekto dostane, a všetkých, - podotkol Fred.
- A nám sa uľaví. Veľmi sa nám uľaví. - Ďalej sa premŕval v kôpke poznámok. Napokon povedal: - Jeny Fabin. Dobre, odpíšeme ho. Vybavený. Chlapci dole v hale hovoria, že Fabin sa cestou na kliniku sťažoval, že deň a noc sa za ním na invalidnom vozíku vozí akýsi malý, scvrknutý chlapík, asi meter vysoký a bez nôh. Nikdy o tom vraj nikomu nepovedal, lebo ak by tak urobil, jeho kamarátov by to nazúrilo a spustili by hotové peklo, a potom by už nemal nijakých kamarátov, nemal by sa s kým pozhovárať.
- Uhm, - povedal Fred stoicky. - Fabin to máva. Videl som jeho EEG. Môžeme naňho zabudnúť.
Zakaždým, keď si sadol zoči-voči Hankovi a podával mu správy, pocítil v sebe akúsi hlbokú zmenu. Spozoroval to až neskôr, hoci v čase, keď si uvedomil, čo je príčinou tej zmeny, tváril sa odmerane a nezainteresované. Nech sa stalo hocičo a nech už išlo o hocikoho, nesmel na týchto stretnutiach dať na sebe poznať, že sa na prípade citovo angažuje.
Spočiatku si myslel, že za všetko môže krycí odev, ktorý mali obaja na sebe; nemohli mať zo seba fyzický pocit. Neskôr dospel k názoru, že odev nerobí medzi nimi nijaké zásadné rozdiely; bola to situácia sama osebe. Hank z profesionálnych príčin predstieral zvyčajnú srdečnosť, zo všetkých síl sa usiloval vybur-
/55/
covať ho; ani hnev, ani láska, ani nijaké iné citové pohnutie by im nepomohli. Ako by im mohla byť na úžitok hoci prirodzená zaangažovanosť, keď hovorili o zločinoch - o vážnych zločinoch - ktoré spáchali ľudia blízki Fredovi a jemu podobní, ako napríklad Luckman a Donna, ktorá mu bola taká drahá? Musel zaprieť sám seba; obaja museli zaprieť sami seba, ale on predsa len o čosi viac ako Hank. Zostali neutrálni; hovorili neutrálnym jazykom aj vyzerali neutrálne. Postupne to bolo čoraz ľahšie, nemuseli sa ani pretvarovať.
A potom sa odrazu všetky pocity vrátili.
Rozhorčenie nad mnohým z toho, čo videl, ba dokonca hrôza, v minulosti šok. Mocné pohnutia mysle, aké predtým nezažil. Zvukový záznam, naplno hučiaci v hlave.
Ale keď sedel za stolom zoči-voči Hankovi, necítil nič. Teoreticky vedel opísať všetko, čoho bol svedkom, bez citového zaangažovania. Alebo vypočuť si všetko, čo Hank povedal.
Vedel mu napríklad do očí povedať: "Donna je posadnutá heroínom u svoju ihlu využíva na to, aby vymazala čo najviac kamarátov. Najlepšie by bolo tĺcť ju pažbou pištole, kým nesľúbi, že s tým prestane." A pritom je to jeho vlastná kočka... ak sa mu to správne zdalo, alebo ak to naozaj vedel. Alebo: "Donna na druhý deň po tom, čo užila akúsi obdobu LSD, trpela silnými

vazokonstrikciami - polovica ciev v mozgu sa jej zúžila." Alebo: "Kde bude pohreb, mohli by sme sa dozvedieť čísla áut a mená" - a hovoril by o tom bez citového pohnutia.
To bol Fred. Ale neskôr, keď sa Fred premenil na Boba Arctora, kdesi na chodníku medzi stánkom s pizzou a Arcovou benzínovou pumpou (o takomto čase liter za 25 centov) - strašné farby doňho vsiakli naspäť, či sa mu to už páčilo, alebo nie. Zmena na Freda znamenala úsporne narábať s citmi. Požiarnici, lekári a pohrebníci prežívajú pri svojej práci rovnaký prerod. Nikto z nich nemôže každú chvíľu vyskakovať a vykrikovať; najprv sa sami musia vyhrýzť zo všetkého von a potom môžu vytiahnuť za sebou ostatných; musia tak urobiť ako odborníci na istú robotu aj ako ľudia. Človek má na to dostatok síl.
Hank ho do toho nenútil; pripúšťal, aby bol taký. V jeho vlastnom záujme. A Fred si to uvedomoval.
- A čo je s Arctorom? - spýtal sa Hank.
/56/
Pretože referoval o všetkom, zahŕňal Fred, zahalený v krycom odeve, do svojich správ aj seba. Ak by tak neurobil, jeho nadriadený - a prostredníctvom neho celý policajný aparát - by čoskoro pochopil, kto Fred je, oblek-neoblek. Správa by sa čoskoro dostala na druhý breh a už onedlho by Bob Arctor, sediaci vo svojej obývačke, fajčiaci drogu a deliaci sa o ňu s ostatnými narkomanmi, zistil, že ho sleduje malý, meter vysoký a scvrknutý chlapík na invalidnom vozíku. A neboli by to halucinácie, aké máva Jerry Fabin.
- Arctor nerobí nič zvláštne, - povedal Fred ako obyčajne.
- Pracuje v tom svojom úrade, ktorý je čertviekde, za deň zoberie niekoľko tabletiek substancie D pomiešanej s meťákom...
-Nie som si tým istý. - Hank sa babral s akýmsi hárkom papiera. - Máme tu tip od nášho informátora, a jeho tipy zvyčajne sedia. Arctor má nejaké peniaze navyše, také, čo presahujú jeho príjmy zo zamestnania. Zavolali sme im a spýtali sme sa, aké má zárobky. Nie je to bohviečo. Potom sme sa naňho vypytovali podrobnejšie a zistili sme, že je tam zamestnaný iba na polovičný úväzok.
- Hovno, - povedal Fred stiesnene, uvedomujúc si. že tie príjmy navyše sú, prirodzene, peniaze, ktoré mu plynú z donášania. Každý týždeň si v malom mexickom bare s reštauráciou v Placentii vyberal menšie sumy z fingovaného automatu na dr. Peppera*. Boli to odmeny za informácie, ktoré mali za následok usvedčenie priekupníkov. Niekedy bola suma väčšia, najmä ak objavili veľké zásoby heroínu.
Hank zamyslene čítal: - Ako tvrdí informátor, Arctor prichádza domov a odchádza z domu potajomky, najmä po západe slnka. Keď príde domov, naje sa a potom pod rozličnými zámienkami opäť odchádza. Niekedy veľmi rýchle. Ale nikdy neodchádza nadlho. - Pozrel - krycí odev pozrel - na Freda. - Všimli ste si dačo také? Dá sa to overiť? Je tá informácia dačo hodna?
- Pravdepodobne za tým bude jeho kočka Donna, - odpovedal Fred.
- Áno, pravdepodobne. Mali by ste to vedieť.
- Je to Donna. Preťahuje ju vo dne v noci. - Cítil sa mimoriad-
* Dr. Pepper - nápoj podobný kokakole. (Pozn. prekl.)
/51/
ne nepríjemne. - Ale pozriem sa na to a dám vám vedieť. Kto je ten informátor? Možno je len na Arctora nazúrený.
- Doparoma, to nevieme. Oznámil nám to telefonicky. Nemáme ten hovor zaznamenaný - použil akési staromódne elektronické zariadenie. - Hank sa zachichotal. Znelo to zvláštne, kovovo. - Ale fungovalo to. Ako-tak.
- Kristepane, - namietal Fred, - bude to tá vyhorená halucinujúca hlava Jim Barris. Je to schizofrenik a nemá Arctora veľmi v láske. Barris absolvoval nekonečné kurzy opráv elektronických

zariadení a údržby ťažkých strojov. Ako informátora by som ho nebral vážne.
- Nevieme, či je to naozaj Barris, - povedal Hank, - a aj tak môže byť Barris čosi viac ako vyhorená halucinujúca hlava. Zopár našich ľudí sa na to pozrie. Napokon, nijaký môj pocit vám asi nepomôže.
- Tak či onak, je to jeden z Arctorových kamarátov.
- Áno, nepochybne je to udanie z pomsty. Feťáci sa zvyčajne navzájom telefonicky udávajú, vždy keď sa na seba napajedia. Naozaj sa zdá, že Arctora pozná celkom dôverne.
- Sviniar, - povedal Fred trpko.
- Áno, aj my naňho tak pozeráme, - povedal Hank. - Ale napokon, aký je rozdiel medzi jeho udaním a tým, čo robíte vy?
- Ja to nerobím z nevraživosti, - odpovedal Fred.
- A prečo to vlastne robíte?
Fredovi chvíľu trvalo, kým povedal: - Nech ma čert vezme, ak na to viem odpovedať.
- Prišli ste o Weeksa. Azda vám na istý čas pridelím Boba Arctora. Má aj meno po otcovi? Používa iniciálku...
Fred zaškripel ako robot. - Prečo práve Arctora?
- Tajné finančné zdroje, tajné zamestnanie a jeho činnosť vzbudzuje nevraživosť. Aké je Arctorovo meno po otcovi? - Hankovo pero sa trpezlivo vznášalo vo vzduchu. Čakal na odpoveď.
- Postlethwaite.
- Ako sa to hláskuje?
- Neviem, čerta sa o to starám, - odvrkol Fred.
- Postlethwaite, - zopakoval Hank a čosi si zapísal. - Akej je národnosti?
/58/
- Waleskej, - odpovedal Fred stručne. Ledva počul; v ušiach mu hučalo a aj ostatné zmysly mu sprostredkúvali iba nejasné vnemy.
- Sú to ľudia, ktorí si spievajú o mužoch z Harlechu? Čo je to Harlech? Je to nejaké mesto?
- Harlech je miesto, kde sa Walesania roku 1468 hrdinsky bránili proti Yorkovcom... - Fred sa zarazil. Doriti, pomyslel si. To je strašné.
- Počkajte, chcem si to zaznačiť, - povedal Hank zapisujúc si.
Fred sa ozval: - Značí to, že budete sledovať a odpočúvať Arctorov dom aj auto?
- Áno, novým holografickým spôsobom. Je to tak lepšie, požiadali sme o holografické kamery a onedlho nám ich majú zopár dodať. Som si istý, že budete chcieť zo všetkého záznamy. - Aj to si Hank zaznačil.
- Zoberiem všetko, čo mi dáte, - zahundral Fred. Bol z toho celkom vyšinutý; želal si, aby sa toto stretnutie skončilo, a myslel si: keby som si tak mohol dať zopár tabletiek...
Priamo pred ním iná beztvará škvrna písala a písala, zapisovala identifikačné čísla všetkých technologických zariadení, ktoré čoskoro bude mať - ak dostanú súhlas - k dispozícii, a tak sa dá do pohybu nonstop monitorujúci systém najnovšieho dizajnu - a sledovať bude jeho vlastný dom, jeho samého.
Vyše hodiny sa Barris pokúšal zdokonaliť tlmič, vyrobený z bežných, dostupných materiálov, ktoré ho nestáli viac ako jedenásť centov. Takmer ho dokončil - bol z alumíniovej fólie a z kúska penovej hmoty.
V nočnej tme na dvore za domom Boba Arctora, medzi kopou buriny a odpadkov sa chystal vypáliť z pištole s doma vyrobeným tlmičom.
- Susedia to počujú, - namietal Charles Freck neisto. Videl, ako sa za mnohými oknami svieti; veľa ľudí pozeralo program v televízii, alebo si krútilo marihuanové cigarety.
Luckman, ktorého nebolo vidieť, ale sám mal dobrý výhľad, povedal: - Iba čo do týchto končín privolávajú maniakov.

- Načo ti je tlmič? - spýtal sa Charles Freck Barrisa. - Chcem tým povedať, že je to nezákonné.
/59/
Barris rozladene povedal: - V tomto čase a v takýto deň, v takej degenerovanej spoločnosti, v akej žijeme, medzi toľkými skazenými ľuďmi každý človek, čo za niečo stojí, potrebuje pre každý prípad zbraň. Aby sa obránil. - Privrel oči a vystrelil z pištole, na ktorej mal vlastnoručne zhotovený tlmič. Ozval sa hromový zvuk, ktorý ich na chvíľu všetkých troch ohlušil. Psy na vzdialených dvoroch sa rozštekali.
Barris so smiechom strhol alumíniovú fóliu z penovej látky. Vyzeralo to, že sa zabáva.
- To mi je už len tlmič, - povedal Charles Freck, čakajúc, kedy sa zjaví polícia. Kopa áut.
- Toto tu vlastne, - vysvetľoval Barris, ukazujúc obom čierne, spálené zvyšky, prehorenú penovú hmotu, - zvuk skôr zosilnilo, ako stíšilo. Ale mal som to takmer správne. Tak či onak som to urobil presne podľa návodu.
- Čo stojí taký revolver? - spýtal sa Charles Freck. Nikdy nevlastnil poriadnu zbraň. Niekoľko ráz mal nôž, ale vždy mu ho niekto ukradol. Raz to urobila akási kočka, kým bol v kúpeľni.
- Neveľa. - odpovedal Barris. - Asi tak tridsať dolárov, zánovný ako tento. - Podal revolver Freckovi, ktorý so strachom cúvol.
- Predám ti ho, - ponúkol sa Barris. - Mal by si mať revolver, aby si sa obránil pred tými, čo by ti chceli ublížiť.
- A takých je celá kopa, - vysmieval sa Luckman s úškľabkom.
- Nedávno som čítal v losangeleských Times, že ponúkajú tranzistorové rádio tomu, kto čo najúčinnejšie ublíži Charlesovi Freckovi.
- Vymením ho za Borg-Warnerov tachometer, - ponúkol sa Freck.
- Ktorý si ukradol tomu chlapíkovi z garáže naproti, - povedal Luckman.
- No, možno aj revolver je ukradnutý,-povedal Charles Freck.
- Takmer všetko, čo za dačo stálo, niekde ukradli; značilo to, že vec má svoju hodnotu. - V skutočnosti, - povedal, - chlapík z garáže oproti ukradol tachometer tam, kde ho po prvý raz zočil. Ten tachometer zmenil majiteľa aspoň pätnásť ráz. Chcem povedať, že je to naozaj senzačný tachometer.
- Ako vieš, že ho šlohol? - spýtal sa Luckman.
- Doparoma, človeče, mal v garáži aspoň osem tachometrov,
/60/
zo všetkých trčali odstrihnuté drôty. Ako by k nim inak prišiel, k toľkým? Kto si len tak zájde do obchodu a kúpi osem tachometrov?
Luckman sa obrátil na Barrisa. - Nazdal som sa, že opravuješ cefoskop. Už si ho dokončil?
- Nemôžem na ňom robiť bez prestania deň aj noc, lebo je to piplavá robota, - odpovedal Barris. - Musel som na chvíľu vypnúť. - Rozkladacím vreckovým nožíkom odrezal ďalší kus penovej látky. - Toto bude absolútne nehlučné.
- Bob si myslí, že robíš na ceľoskope, - povedal Luckman.
- Leží v posteli a sníva sa mu o tom, zatiaľ čo ty tu vonku strieľaš z revolvera. Nesúhlasil si hádam s Bobom, že nájomné, ktoré si dlžný, odrobíš...
- Práve tak ako dobré pivo, - prerušil ho Barris, - aj zložitá, starostlivá oprava elektronického zariadenia si vyžaduje...
- Len odpáľ ten najúžasnejší jedenásťcentový tlmič všetkých čias, - povedal Luckman a odgrgol si.
Mal som to, pomyslel si Robert Arctor.
Ležal sám v tmavej izbe, na chrbte, chmúrne civejúc do prázdna. Pod poduškou mal špeciálny policajný revolver kalibru .32; keď vzadu na dvore zadunela Barrisova dvadsaťdvojka, reflexívne siahol po svojej zbrani a položil si ju na dosah ruky. Podvedomý pohyb, ktorý ho mal ochrániť pred každým nebezpečenstvom;

dokonca si ho ani neuvedomoval.
Ale jeho tridsaťdvojka uložená pod poduškou by mu sotva pomohla proti čomusi takému zákernému, ako bol útok na jeho najvzácnejší a najdrahší majetok. Len čo sa po rozhovore, v ktorom referoval Hankovi, dostal domov, prezrel všetky ostatné zariadenia a našiel ich v poriadku - najmä auto - vždy si v takýchto prípadoch najprv prezrel auto. Nech sa robilo hocičo, nech už stál v pozadí hocikto, bolo to ponižujúce a pomýlené: nejaký feťák bez totožnosti alebo guráže, tackajúci sa na pokraji svojho života, strieľa na neho spoza rohu z pozície skrytého strelca. Ani nie človek, skôr akýsi túlavý, skrytý príznak ich spôsobu života.
Boli časy, keď nežil ako teraz, s tridsaťdvojkou pod poduškou, keď na zadnom dvore nestrieľal nijaký námesačník nevedno
/61/
prečo z revolvera, keď nijaký iný - alebo možno ten istý - trpák mu nepredkladal správu o stave svojho mozgu, zaiste vykradnutého, na neuveriteľne drahom a cennom cefoskope, ktorý mali všetci v dome a všetci ich priatelia radi a tešili sa z neho.
V tamtie dni žil Bob Arctor úplne odlišným životom: mal ženu, veľmi podobnú iným ženám, dve malé dcérky, úhľadnú domácnosť, ktorú zametali a čistili a vynášali z nej smeti každý deň, staré noviny, do ktorých dokonca nikto ani nenazrel, odnášali odo dvier priamo na kopu s odpadkami; ba niekedy ich aj čítali.
Ale potom, jedného dňa, ked vyťahoval šnúru od strojčeka na praženie kukurice zo zásuvky, udrel si Arctor hlavu o roh kuchynskej linky, ktorá bola priamo nad ním. Bolesť z rozrazenej hlavy, taká neočakávaná a nezaslúžená, mu z neznámych príčin vymietla z hlavy pavučiny. V tej chvíli mu svitlo, že nenávisť necíti ani tak voči kuchynskej linke: nenávidí svoju ženu, svoje dve dcérky, celý svoj dom so záhradou, motorovou kosačkou, garážou, ústredným kúrením, predzáhradkou, plotom, s celým tým posratým flekom, na ktorom dom stojí, a so všetkým. Zatúžil rozviesť sa; zatúžil odtiaľ zmiznúť. A veľmi skoro tak aj urobil.
Postupne začal žiť novým a pochmúrnym životom, v ktorom nebolo miesta pre nič z predošlého života.
Podľa všetkého by mal svoje rozhodnutie ľutovať. Ale neľutoval. Predchádzajúci život bol život bez vzrušenia, bez dobrodružstva. Bol priveľmi bezpečný. Všetko, čo ho tvorilo, mal priamo pred očami a nedalo sa čakať nič nové. Bolo to, ako raz premýšľal, ako malý čln z plastickej látky, ktorý sa naveky a bez nehody drží na hladine, a keď raz napokon predsa len klesne na dno, potajme si všetci vydýchnu.
Ale v temnom svete, v ktorom sa pohybuje teraz, ustavične na neho číhajú hrozné veci a desivé prekvapenia, a raz za čas aj maličké radôstky. S ničím nemožno rátať naisto. Nemožno napríklad vopred rátať s tým, že mu niekto zo zlomyseľnosti poškodí Altecov cefalochromoskop, okolo ktorého si vybudoval tú časť svojho denného programu, na ktorú sa tešil, časť dňa, v ktorej oddychoval a cítil sa príjemne. Keď sa na celú vec pozrel racionálne, dospel k záveru, že dielo skazy nemalo nijaký zmysel. Ale len málo z tých dlhých tmavých večerných tieňov malo v sebe logický motív, aspoň v presnom zmysle slova. Tento záhadný čin
/62/
mohol spáchať hocikto, pre hocijakú príčinu. Hocikto, koho poznal alebo stretol. Hocikto z množstva strelených mozgov, feťákov, narkomanov s vykradnutými hlavami, duševne narušených paranoikov s halucináciami plnými nevraživosti, ľudí, ktorí sa neriadia ani logikou, ani vlastnou predstavivosťou. Možno to bol chlapík, ktorý si ho čírou náhodou vybral v telefónnom zozname.
Alebo jeho najbližší priateľ.
Možno Jerry Fabin, pomyslel si, ešte skôr, ako ho odvliekli. Bol to skrachovaný nešťastník, ktorý zanevrel na všetkých. Jerry

a jeho miliardy chrobákov. Obviňoval Donnu, obviňoval všetky kočky, že ho nakazili. Ale, dumal ďalej, ak by sa Jerry rozhodol niekomu ublížiť, bola by to skôr Donna, nie on. Pomyslel si: pochybujem, že by Jerry prišiel na to, ako odmontovať spodnú časť prístroja; mohol by sa o to pokúsiť, ale bol by ešte vždy tam, odskrutkúvajúc a priskrutkúvajúc tú istú skrutku. Alebo by sa pokúsil odstrániť tú platňu kladivom. Tak či onak, ak by to bol urobil Jerry Fabin, prístroj by bol plný vajíčok; padali by z neho.
Bob Arctor sa v duchu uškrnul.
Úbohý trpák, pomyslel si a jeho úškľabok sa rozplynul. Úbohý osamelý chlap: jediný raz sa mu do mozgu dostalo stopové množstvo komplexu ťažkých kovov - veru, tak to bolo. O jedného viac v dlhom rade, pochmúrna bytosť medzi mnohými podobnými, medzi takmer nekonečným množstvom zaostalých bytostí s narušeným mozgom. Biologický život pokračuje, pomyslel si. Ale duša, myseľ - všetko ostatné je mŕtve. Reagujúci stroj. Ako nejaký hmyz. Opakujúce sa skazonosné vzorce, jednoduché vzorce, znova a znova. Vhodné, alebo nevhodné.
Ktovie, aký musel byť kedysi, dumal. Nepoznal Jerryho dlho. Charles Freck tvrdil, že Jerry fungoval celkom dobre. Musel by som to vidieť, premýšľal Arctor, aby som tomu mohol uveriť. Azda by som aj povedal Hankovi o zničenom cefoskope, premýšľal. Ihneď by vedeli, čo to značí. Ale čo by mohli pre mňa urobiť? Je to riziko, ktoré na seba človek berie, keď sa dáva na takúto robotu.
Táto práca nie je toho hodna, pomyslel si. Niet na tejto poondenej planéte toľko peňazí. Ale tu nešlo ani tak o peniaze.
- Ako ste sa dostali k tejto robote? - spýtal sa ho Hank. No čo vie
/63/
človek, nech už robí akúkoľvek robotu, o svojich ozajstných pohnútkach? Možno to bola nuda, túžba po nejakej činnosti. Skryté nepriateľstvo voči každému, kto sa pohyboval v jeho okolí, ku všetkým priateľom, možno dokonca aj voči kočkám. Alebo strašná pozitívna príčina: túžba sledovať ľudskú bytosť, ktorú hlboko milujete, aby ste sa dostali celkom blízko k nej, držať ju a spať s ňou a bozkávať sa s ňou a trápiť sa pre ňu a kamarátiť sa s ňou a nadovšetko ju obdivovať - vidieť, že horúca ľudská bytosť horí znútra, horí od srdca smerom von.
A zatiaľ tam cvakalo a tikalo ako hmyz, donekonečna opakujúc tú istú vetu. Záznam. Nekonečná slučka magnetofónovej pásky.
"... Viem, len mať tak ešte jednu dávku..."
Budem v poriadku, pomyslel si. Treba si hovoriť to isté dookola ako Jerry Fabin, aj keď už mal tri štvrtiny mozgu v ťahu.
"...Viem, len mať tak ešte jednu dávku, môj mozog sa sám napraví."
Predstavil si mozog Jerryho Fabina ako dokrkvané klbko drôtov v cefalochromoskope: potrhané a skrútené drôty, skraty, prepálené a pokrivené súčiastky, dotrhané vedenie, dym a odporný zápach. A ktosi tam sedí s voltmetrom v ruke, sleduje obvody a hundre si: - Hm, hm, veľa odporov a kondenzátorov bude treba vymeniť, - a tak ďalej. A z Jerryho Fabina bude nakoniec aj tak iba šesťdesiattaktový podvod. Všetci sa napokon vzdajú.
A v obývačke Boba Arctora tisícdolárový cefoskop, zhotovený u Alteca, premietne - ak ho raz zreparujú - sivou farbou na kúsok steny:
...VIEM, LEN MAŤ TAK EŠTE ASPOŇ JEDNU
DÁVKU...
Potom -hodia cefoskop, dorantaný a neopravený, aj Jerryho Fabina, dorantaného a neopraveného, do tej istej nádoby na odpadky.
Tak veru, pomyslel si. Kto už len potrebuje Jerryho Fabina? Iba ak Jerry Fabin, ktorý raz predpovedal, že vymyslí a postaví tri metre dlhú kvadrofónnu televíznu vežu ako dar priateľovi; keď sa

ho spýtali, ako ju prenesie z garáže do priateľovho bytu, lebo zmontovaná musí byť taká veža obrovská a veľmi ťažká, odpovedal:
- To nie je nijaký problém, človeče, zložím ju - už som si kúpil pánty - poskladám ju, pozri, takto, poskladám celú vežu, vložím ju do obálky a pošlem mu ju poštou.
Tak či onak, dumal Bob Arctor ďalej, nebudeme musieť vymetať po Jerryho návšteve vošky z domu. Cítil, že sa pri takej myšlienke už-už rozosmeje; už dávnejšie si našli vysvetlenie - našiel ho Luckman, lebo mu to myslelo a bol starý recesista - pre Jerryho voskové halucinácie. Prirodzene, toto vysvetlenie siahalo až do detstva Jerryho Fabina. Jerry príde raz domov zo školy - chodil do prvej triedy - knižky pod pazuchou, veselo si hvízda - a v izbe vedľa matky sedí veľká voška, takmer meter a pol vysoká. Jeho matka na ňu nežne hľadí.
- Čo sa robí? - pýta sa malý Jerry Fabin.
- Toto je tvoj starší brat, - hovorí matka, - s ktorým si sa dosiaľ nestretol. Prišiel k nám bývať. Mám ho radšej ako teba. Vie veľa vecí, ktoré ty nevieš.
A od tej chvíle Jerryho matka a otec ustavične porovnávali svojho syna s bratom-voškou a porovnanie dopadlo zakaždým v Jerryho neprospech. Ako tí dvaja rástli, v Jerrym sa postupne hromadili vnútorné komplexy - bolo to celkom prirodzené. Keď vychodili strednú školu, brat získal štipendium na univerzitu, zatiaľ čo Jerry išiel pracovať na benzínovú pumpu. Potom sa jeho brat-voška stal chýrnym lekárom či vedcom, udelili mu Nobelovu cenu, a Jerry ešte vždy menil na pumpe pneumatiky a zarábal jeden a pol dolára na hodinu. Matka a otec mu to nikdy nezabudli pripomenúť. Ustavične hovorili: - Keby si sa len bol tak vydaril ako tvoj brat.
Jerry napokon ušiel z domu. Ale podvedome ďalej veril, že vošky sú čosi viac ako on. Spočiatku sa nazdával, že je v bezpečí, ale potom začal vidieť vošky všade, vo vlasoch aj okolo domu, lebo jeho komplex menejcennosti sa premenil na istý druh sexuálnej viny a vošky sú trest, ktorý si sám ukladá, atd.
Už sa mu to nezdalo veselé. Po tom, čo Jerryho uprostred noci násilím odvliekli na žiadosť jeho vlastných kamarátov. To oni sami, všetci, čo boli tej noci s Jerrym, rozhodli, že to urobia; už sa to nedalo odkladať ani odmietať. Jerry tej noci poprenášal všetko, čo sa dalo, ku vchodovým dverám; bolo to pol tony rozmanitého haraburdia vrátane gaučov, stoličiek, chladničky a televízora, a potom všetkým oznámil, že vonku pred dverami čaká
/64/ /65/
obrovská superinteligentná voška z inej planéty, chce sa vlámať dnu a dostať ho. A neskôr pristanú ďalšie - aj keď túto dostane. Tieto vošky z iných planét sú oveľa múdrejšie ako najmúdrejší ľudia, a ak treba, prechádzajú priamo cez steny, odhaľujúc takto svoju ozajstnú moc. Aby sa pred nimi ochránil na tak dlho, ako sa len bude dať, musí dom naplniť plynným kyanidom a je na to vraj už pripravený. Ako bol na to pripravený? Nepriedušne utesnil všetky okná a dvere. Potom navrhol, aby v kuchyni aj kúpeľni otvorili vodovodné kohútiky, zaplavili celý dom a vyhlásil, že nádrž na teplú vodu v garáži nie je naplnená vodou, ale kyanidom. Vie to už dávno, ale nechával si to až nakoniec, ako posledný spôsob obrany. Všetci v dome síce zomrú, ale superinteligentná voška sa dnu nedostane.
Jeho kamaráti zavolali na políciu a policajti vnikli do domu prednými dverami a odvliekli Jerryho na neurologickú kliniku. Posledné, čo im Jerry povedal, bolo: - Prineste mi veci - prineste mi nový kabát, ten vzadu lemovaný. - Nedávno si ho kúpil. Veľmi ho mal rád. Vlastne mal rád iba ten kabát; všetko ostatné pokladal za nakazené.
Nie, pomyslel si Bob Arctor, teraz sa to už nezdá zábavné, a čudoval sa, prečo im to niekedy prichodilo veselé. Možno to vyplývalo zo strachu, z hrozného strachu, ktorý počas posledných

týždňov pociťovali všetci, čo sa motali okolo Jerryho. Zavše v noci, ako sa im Jerry neskôr priznal, blúdil po dome s brokovnicou, lebo vetril prítomnosť nepriateľa. Pripravoval sa vystreliť prvý, skôr ako strelia do neho.
A teraz, dumal Bob Arctor, mám ozajstného nepriateľa. Alebo som sa mu tak či onak dostal na stopu; nachádzam po ňom znaky. Ďalší hlúpy darebák, ktorý sa ocitol v koncoch, ako Jerry. A keď to konečné štádium takého lumpa pochytí, pomyslel si, tak ho drží poriadne. Je to zaručenejšie ako v reklame na parádny ford alebo GM, akú vysielajú v najexponovanejšom vysielacom čase.
Ktosi zaklopal na dvere do spálne.
Dotkol sa pištole pod podhlavníkom a povedal: - Ďalej.
Zahundranie. Barrisov hlas.
- Poď dnu, - povedal Arctor. Nahmatal vypínač nočnej lampy.
Barris vošiel. Oči sa mu zaleskli. - Nespíš?
- Prebudil ma akýsi sen, - povedal Arctor. - Akýsi nábožný sen. V tom sne zadunel hrom, odrazu sa roztvorili nebesá, zjaviť sa na nich pánboh a jeho hlas na mňa zahrmel - dočerta, čo to len povedal? - aha! "Trápim sa pre teba, syn môj," vyhlásil. Mračil sa. Ja som sa v tom sne triasol, pozeral som naňho a potom som sa spýtal: "Čo som zas urobil?" A on povedal: "Opäť si nechal tubu so zubnou pastou otvorenú." A potom som si uvedomil, že je to moja bývalá žena.
Barris si sadol, ruky si položil na obe kožou obtiahnuté kolená, urobil si pohodlie, potom potriasol hlavou a pozrel na Arctora. Zdalo sa, že má mimoriadne dobrú náladu. - Vieš, - povedal rázne, - našiel som teoretické východisko pre odpoveď na otázku, kto ti systematicky a zlomyseľné poškodil cefoskop a možno to urobí znova.
- Ak mi chceš nahovoriť, že to bol Luckman...
- Počúvaj, - prerušil ho Barris, knísuc sa od vzrušenia.
- Č-č-čo ak by som ti povedal, že som celé týždne predvídal, že jeden z domácich elektronických prístrojov zlyhá, špeciálne jeden veľmi drahý a ťažko opraviteľný prístroj? Moja teória priam volala po tom, aby sa tak stalo! A čo sa stalo, dokazuje správnosť mojej teórie.
Arctor naňho uprene hľadel.
Barris pomaly klesal dozadu. Opäť sa chladne a jasne zasmial.
- Ty... - povedal, ukazujúc na neho.
-Tak ty si myslíš, že som to urobil ja, - povedal Arctor.
- Zničil som svoj vlastný cefoskop, ktorý ani nemám poistený. - Prebehla ním vlna nechutí a hnevu. Bolo neskoro, potreboval sa vyspať.
- Nie, nie, - odvetil Barris rýchle a zatváril sa nešťastne. - To ty pozeráš na človeka, ktorý to urobil. Dobabral tvoj cefoskop. Toto je celé moje vyhlásenie, ktoré som sa chystal, ale napokon nemohol vysloviť.
- Tak teda ty si to urobil? - Zmätený hľadel na Barrisa, ktorému stmavli oči v akomsi pochmúrnom triumfe. - Ale prečo?
- Myslím to tak: z mojej teórie vyplýva, že som to mohol urobiť ja, - povedal Barris. - Očividne v posthypnotickej sugescii. V amnetickej fáze, takže sa na nič nepamätám. - Začal sa smiať.
/66/ /67/
- Neskôr, - povedal Arctor a zahasil nočnú lampu. - Príď neskôr.
Barris vstal, chvejúc sa na celom tele. - Hej, ale či nevidíš - mám kurz elektrotechniky pre pokročilých a mám prístup k tomu stroju - a žijem tu. Ale čo nemôžem pochopiť, je motív, aký by som na to mohol mať.
- Urobil si to, lebo ti preskočilo, - povedal Arctor.
- Možno som bol v zajatí tajných síl, - hundral si Barris zmätene. - Ale aké majú tie sily motívy? Pravdepodobne chcú

vyvolať medzi nami podozrievavosť a rozbroje, zapríčiniť nezhody, spôsobiť, aby sme sa postavili proti sebe navzájom, všetci, aby sme nevedeli, komu veriť a kto je náš nepriateľ, a podobne.
- Tak teda uspeli, - povedal Arctor.
- Ale prečo by to chceli? - hovoril Barris cestou k dverám a prudko spľasol ruky. - Toľko trápenia - odstrániť spodnú dosku, napasovať univerzálny kľúč do predných dvierok...
Budem rád, pomyslel si Arctor, keď mi sem namontujú holografické snímače, do celého domu. Dotkol sa revolvera, pocítil znova istotu a vzápätí sa začudoval sám sebe, že si je taký istý, že sú v ňom náboje. Napokon, uvedomil si, budem sa čudovať aj tomu, že nechýba úderník alebo že z nábojov neodstránili pušný prach a podobne, vždy ďalej a ďalej, a mátať ma bude znepokojujúca predstava, ako malého chlapca, čo ráta pukliny v chodníku, aby sa menej bál. Malý Bobby Arctor, vracajúci sa domov z prvej triedy so svojimi malými učebnicami, obávajúci sa neznámeho, ktoré striehne kdesi vpredu.
Natiahol ruku, hmatkal po ráme postele, ďalej a ďalej, až prstami nahmatal škatuľku od magnetofónovej pásky. Otvoril ju - Barris bol ešte vždy v izbe a sledoval ho - a vybral z nej dve tabletky substancie D s akousi prímesou. Zdvihol ich k ústam, prehltol ich bez vody, potom si opäť ľahol a vzdychol.
- Vypadni, - povedal Barrisovi.
A zaspal.
/5. kapitola/
Bolo nevyhnutné, aby Bob Arctor odišiel z domu na taký čas, aby dom vybavili vhodným (a teda bezpečným) odpočúvacím zariadením vrátane ploštice v telefóne, aj keď telefónne l i n k y odpočúvali všade. Prax bola taká: dom dotyčného človeka pozorovali dovtedy, kým neusúdili, že všetci obyvatelia odišli, a to takým spôsobom, ktorý naznačoval, že sa tak skoro nevrátia. Ľudia, čo mali prístroje namontovať, museli zavše čakať aj niekoľko dní, ba dokonca týždňov. Napokon, ak nič iné nepomáhalo, vymysleli si nejakú zámienku: obyvateľov upozornili, že do domu alebo bytu príde na celé popoludnie montér či iná nastrčená osoba a že všetci, čo v dome bývajú, sa musia vytratiť povedzme do šiestej večer.
Ale v tomto prípade podozrivý Robert Arctor láskavo opustil dom sám a zobral so sebou aj svojich spolubývajúcich; išli zháňať nový cefalochromoskop, ktorý si chceli obstarať za lacný peniaz, kým sa Barris pokúsi dať starý prístroj do poriadku. Všetkých troch videli, ako v Arctorovom aute odchádzajú z domu; vyzerali vážne a rozhodne. Neskôr, v príhodnej chvíli Fred zatelefonoval z benzínovej pumpy, použijúc spojenie z krycieho odevu, že zvyšok dňa už nikto nebude doma. Vypočul - tak odkázal - tých troch mužov, ktorí sa vydali do San Diega hľadať lacný, použitý cefoskop, ktorý vraj nejaký chlapík predával za päťdesiat dolárov. Smiešna suma. Za takú cenu sa oddalo ísť tak ďaleko a tak dlho.
Úradníkom sa tak naskytla príležitosť trochu sa nelegálne poobzerať po dome, čo tajní agenti robili, keď nebol nikto nablízku. Povyťahovali zásuvky, aby zistili, čo je prilepené na ich zadných doskách. Popremiestňovali stojacie lampy, aby uvideli, či sa spod nich nevykotúľajú stovky tabletiek. Nazreli do toaletných mís, aby uvideli, čo za drobné balíčky v toaletnom papieri sa tam skrývajú, pripravené dať sa hocikedy spláchnuť. Civeli do chladničiek, či škatuľky s mrazeným hráškom a fazuľkou v skutočnosti neobsahujú aj mrazenú drogu, prefikane ukrytú pod nevinným
/69/
nápisom. Medzičasom namontovali zložité holografické kamery; policajti pred nimi pózovali, aby dokonale vyskúšali uhly, pod ktorými ich nastavili. To isté urobili aj s mikrofónmi. Ale vizuálna časť bola dôležitejšia a zabrala viac času. Prirodzene, snímače museli namontovať tak, aby ich nebolo vidieť. Vynaložili na to

veľa fortieľa, vyskúšali množstvo pozícií. Technikov, ktorí to robili, platili veľmi dobre, lebo ak svoju robotu zbabrali a obyvatelia domu holografický snímač neskôr objavili, určite sa dovtípili, že ich odhalili a že sú pod dohľadom; ich aktivita vzápätí prudko poklesla. A na dôvažok mohli celý snímací systém odmontovať a predať.

Na súde potom vznikali problémy, premýšľal Bob Arctor, uháňajúc po diaľnici smerom na juh k San Diegu, ako získať dôkazy, že ilegálne nainštalované detekčné zariadenie ukradli a neskôr predali. Polícia mohla zlodeja zbaliť iba pod celkom inou zámienkou, pre porušenie celkom iného zákona. Lenže priekupníci drog v podobnej situácii reagovali priamo. Spomenul si na prípad, keď priekupník heroínu, aby dostal akúsi kočku, zašil dva balíčky drogy do rúčky jej žehličky a potom ju anonymným telefonátom udal. Skôr ako mohla polícia zasiahnuť, dievčina našla heroín, ale namiesto toho, aby ho spláchla, predala ho. Prišla polícia, nenašla nič, potom si urobila odtlačok hlasu človeka, ktorý im dal tip, a zatkla priekupníka za to, že dal úradom falošnú informáciu. Keď sa na záruku dostal von, navštívil dievčinu a takmer na smrť ju zmlátil. Keď ho chytili a spýtali sa ho, prečo jej vybil jedno oko a dolámal obe ruky a niekoľko rebier, vyhlásil, že dievčina si prisvojila dva balíčky heroínu, ktoré patrili jemu, s dobrým ziskom ich predala a nerátala pritom s ním. Taká je mentalita priekupníkov, pomyslel si Arctor.

Vysadil Luckmana s Barrisom a poslal ich hľadať chlapíka s cefoskopom; nielenže zamestnal oboch mužov a zabránil im vrátiť sa domov, kým v byte nenainštalujú príslušné zariadenie, ale zostal mu aj čas pozrieť sa za istým indivíduom, ktoré nevidel celý mesiac. Zriedka sa dostal do týchto končín a dievča akoby nerobilo nič iné, len si dva či tri razy za deň pichalo injekcie a vykrúcalo sa, keď malo za ne zaplatiť. Žilo s priekupníkorn, od ktorého bralo drogu a delilo sa s ním aj o lôžko. Cez deň bol Dan Mancher obyčajne kdesi vonku, čo dievčaťu vyhovovalo. Aj

/70/

priekupník bol narkoman, ale Arctor nevedel zistiť, čo berie. Očividne užíval celú zmes drog. Tak či onak, Daň bol zvláštny a zlý, divý, a sotva sa dalo predvídať, čo kedy urobí. Bolo čudné, že ho miestna polícia už dávno nezbalila pre výtržníctvo. Ktovie, možno im zaplatil. Alebo, ešte pravdepodobnejšie, jednoducho sa oňho nestarali; Dan s dievčaťom žili v slumoch medzi staršími obyvateľmi a chudákmi. Iba keď sa stal ťažký zločin, prichádzala polícia medzi chatrče v Cromwell Village, zaliezala medzi kopy odpadkov, snorila po parkoviskách a vybitých cestách.

Zdalo sa, že navôkol nie je nič biednejšie ako rad kamenných domov, ktoré postavili, aby pomohli ľuďom z najväčšej biedy. Zaparkoval, našiel správne močom páchnuce schodisko, vkročil do temnoty a vyhľadal v bloku číslo štyri dvere označené písmenom G. Pred dverami ležala plná plechovka Dräna; automaticky ju zdvihol, odhadujúc, koľko detí sa tu asi hrá, a chvíľu spomínajúc na vlastné deti a na kroky, ktoré pred rokmi podnikol, aby ich ochránil. Spravil ďalší krok: zodvihol plechovku. Zabúchal ňou na dvere.

O chvíľu cvakla zámka a dvere, znútra zabezpečené reťazou, sa odchýlili; vyzrelo spoza nich dievča, Kimberly Hawkinsová.

- Ahoj, kočka, - oslovil ju. - To som ja, Bob.

- Čo to tam máš?

- Plechovku Drana, - odpovedal.

- Netáraj, - unavene odvesila retiazku, aj hlas mala unavený.

Videl, že Kimberly je na dne, na samom dne. Okrem toho malo dievča škaredú sinku pod okom a rozbitú peru. Rozhliadol sa okolo a videl, že okná malej, neupratanej izby sú rozbité. -Kúsky skla ležali na dlážke vedľa prevrhnutých popolníkov a fľašiek od kokakoly.

- Si sama? - spýtal sa.

- Áno. Pobili sme sa s Danom a rozišli. - Dievčina, spoly Mexičanka, malá a neveľmi pekná, so zažltnutou pokožkou, na prvý pohľad prezrádzajúcou narkomanku, upierala prázdny pohľad na zem a on si uvedomoval, že Kimberly chripí. Na vine boli drogy. Ale mohla to spôsobiť aj chrípka. V izbe sa iste nekúrilo, a navyše tam boli vybité okná.
- Zbil ťa. - Arctor položil plechovku Drana na vysokú poličku, na kôpku zažltnutých paperbackových pornorománov.
/71/
- No a čo, aspoň že nemal pri sebe nôž. Dýku, čo nosí najnovšie v puzdre za pásom. - Kimberly si sadla do starého kresla, z ktorého vytŕčali struny. - Čo chceš, Bob? Som na tom mizerne, naozaj.
- Chceš, aby sa vrátil?
- No... - pokrčila plecami. - Čo ja viem?
Arctor pristúpil k oknu a vyzrel von. Skôr či neskôr sa Dan Mancher znova ukáže: dievča bolo preňho zdrojom peňazí a priekupník vedel, že Kimberly bude potrebovať pravidelnú dávku, len čo sa jej minú zásoby. - Ako dlho vydržíš? - spýtal sa.
- Ešte deň.
- Môžeš si zohnať dávku niekde inde?
- Môžem, ale nie tak lacno.
- Čo máš s hrdlom?
- Som prechladnutá, - povedala. - Fučí mi sem.
- Mala by si...
- Ak pôjdem k lekárovi, - povedala, - zistí, že drogujem. Nemôžem ísť k lekárovi.
- Doktor sa ti na to vykašle.
- Ale ba. - Započúvala sa: ozval sa zvuk klaksónu, nepravidelný a vysoký. - Je to Danovo auto? Červený ford sedemdesiatdeväť, torino?
Arctor vyzrel z okna na špinavé parkovisko a uvidel dobité, červené torino, ako práve zastavuje, z dvojitého výfuku sa valí hustý tmavý dym, vodičove dvere sa otvárajú. - Áno.
Kimberly zamkla dvere na ďalšie dve zámky. - Asi má pri sebe nôž.
- Máš telefón?
- Nie, - odpovedala.
- Mala by si mať telefón.
Dievča pokrčilo plecami.
- Zabije ťa, - povedal Arctor.
- Teraz nie. Si tu ty.
Kimberly si znovu sadla a opäť pokrčila plecami.
O chvíľu začuli zvonka kroky, potom sa ozvalo klopanie na dvere. Vzápätí Dan zakričal, aby otvorila.. Zvrieskla, že neotvorí a že je ktosi u nej. - Dobre, - zrúkol Dan prenikavým hlasom, - dorežem ti pneumatiky. - Zbehol dole schodmi a Arctor s dievčaťom cez rozbité okno videli, ako Dan Mancher, kostnatý, krátkovlasý fičúr vyzerajúci ako homosexuál máva nožom, pristupuje k jej autu a ešte vždy na ňu kričí, takže jeho slová počuje každý, kto je v tej chvíli nablízku. - Dorežem ti pneumatiky, dorežem ti tie tvoje posraté pneumatiky! A potom ti podrežem ten tvoj posratý krk! - Zohol sa a prerezal prvú a potom aj druhú pneumatiku na dievčininom starom dodgei.
Kimberly odrazu vstala, skočila ku dverám a zúrivo začala odomykať všetky zámky. - Musím ho zadržať! Reže mi pneumatiky! A ja nie som poistená!
Arctor ju zastavil. - Je tam aj moje auto. - Nemal so sebou revolver, a Daň mal pri sebe dýku a prestal sa ovládať.
- Pneumatiky nie sú...
- Moje pneumatiky! - kvílilo dievča a zápasilo s ním.
- Práve to chce, - povedal Arctor.
- Idem dole, - dychčala Kimberly. - Môžem zavolať na políciu - majú telefón. Pusť ma! - Napla všetky sily, odstrčila ho

a usilovala sa otvoriť dvere. - Zavolám políciu! Moje pneumatiky! Jedna je celkom nová!
- Idem s tebou. - Zdrapil ju za plece; bezhlavo sa hnala pred ním dolu schodmi a on sa ju márne pokúšal zastaviť. Dobehla k najbližšiemu bytu a začala búchať na dvere. - Otvorte, prosím! - volala. - Prosím, chcem zavolať na políciu! Prosím, dovoľte mi zavolať na políciu!
Arctor prišiel k nej a zaklopal. - Potrebujeme si od vás zatelefonovať, - povedal. - Je to súrne!
Starší muž v sivom svetri s viazankou a v pokrčených širokých nohaviciach otvoril dvere.
- Vďaka, - povedal Arctor.
Kimberly sa prešuchla dnu, skočila k telefónu a vykrútila ústredňu. Arctor stál tvárou ku dverám a čakal, kedy sa ukáže Daň. Nebolo počuť nič, iba Kimberly, ako sa zhovára s telefonistom: bol to domotaný rozhovor, čosi o hádke o čižmy, ktoré stáli sedem dolárov. - On povedal, že sú jeho, lebo som ich dostala od neho na Vianoce, - dudrala, - ale boli moje, lebo som mu za ne zaplatila, a potom mi ich začal brať a ja som ich na zadnej strane roztrhla otváračom na konzervy, a tak on... - Odmlčala sa a potom dodala: - Dobre, ďakujem. Áno, položím.
/72/ /73/
Starý pán hľadel na Arctora a Arctor hľadel na neho. V druhej izbe stará pani v kartúnových šatách mlčky počúvala, tvár mala stuhnutú od strachu.
- Musíte to tu mať zlé, - povedal Arctor obom starkým.
- Tak je to po celý čas, - povedal starý pán. - Počúvame ich celú noc, noc čo noc, ako sa bijú a ako on neprestajne vrieska, že ju zabije.
- Mali sme sa vrátiť do Denveru, - vyhlásila stará pani.
- Povedala som ti, aby sme sa pobrali naspäť.
- Sú to strašné bitky, - povedal starký. - Všetko rozbíjajú, robia hrozný hluk. - Pozeral na Arctora, človek, ktorému ubližujú, prosiac možno o pomoc, možno o porozumenie. - A bez prestania, nikdy to nemá konca, a potom, a to je najhoršie, viete, že zakaždým...
- Áno, len mu to povedz, - zamiešala sa stará pani.
- Najhoršie je, - povedal starý pán dôstojne, - že zakaždým,, ked ideme von, do obchodu alebo poslať list, stúpime do... viete, čo psy po sebe nechávajú.
- Čo psy robia, - povedala stará pani znechutene.
Napokon dorazilo policajné auto. Arctor poskytol policajtovi výpoveď ako svedok, nepredstavil sa ako pracovník policajného aparátu. Policajt si jeho výpoveď zapísal a pokúsil sa vypočuť aj Kimberly ako poškodenú stranu, ale to, čo povedala, nedávalo nijaký zmysel: ustavične mlela o čižmách, o tom, prečo ich dostala, čo pre ňu znamenali. Policajt, ktorý tam sedel s podložkou na písanie a listom papiera, sa v jednej chvíli zahľadel na Arctora a pozoroval ho s chladným výrazom v tvári, ktorému Arctor nerozumel, ale vôbec sa mu nepáčil. Policajt napokon Kimberly poradil, aby zdvihla telefón a zavolala im, ak by sa podozrivý vrátil a robil jej nejaké ťažkosti.
- Všimli ste si tie prerezané pneumatiky? - spýtal sa Arctor, keď sa policajt začal zberať na odchod. - Prezreli ste jej auto, čo stojí vonku na parkovisku, a zapísali ste si osobne číslo pneumatík, všimli ste si, že ich len nedávno prerezali ostrým predmetom - že z nich ešte vždy uniká vzduch?
Policajt na neho znova pozrel s tým istým výrazom a bez slova odišiel.
/74/
- Bude lepšie, ak tu nezostaneš, - povedal Arctor Kimberly.
- Mal ti poradiť, aby si sa odtiaľto zdekovala. Mal sa spýtať, či by si sa nemohla ubytovať niekde inde.
Kimberly sedela na starom gauči v troskami posiatej izbe

a v očiach jej znova zhasínali svetlá; vytratilo sa z nej úsilie, s akým vysvetľovala svoju situáciu vyšetrujúcemu policajtovi. Pokrčila plecami.
- Zaveziem ťa dakam, - ponúkol sa Arctor. - Máš nejakú kamošku, u ktorej by si mohla...
- Doriti, vypadni! - povedala Kimberly hrubo, jedovato, hlasom, ktorý sa ponášal na hlas Dana Manchera, len bol o čosi drsnejší. - Vypadni, Bob Arctor, doriti, vypadni, vypadni, dočerta! Zmizneš už? - No vzápätí sa jej hlas zlomil; upadla do zúfalstva.
Vyšiel z bytu a schádzal dolu schodmi, krok za krokom. Keď došiel na posledný schod, čosi zarachotilo a skotúľalo sa za ním: bola to plechovka s Dranom. Počul, ako Kimberly zamyká dvere, jednu zámku za druhou. Zbytočné zámky, pomyslel si. Všetko je zbytočné. Policajt jej radí, aby zavolala, ak sa chlapík vráti. Ako môže zavolať, a nevyjsť pritom z bytu? A vonku ju Dan Mancher prepichne, ako prepichol pneumatiky. A - spomenul si na sťažnosti starkých z prízemia - pravdepodobne stúpi a vzápätí padne mŕtva do psích výkalov. Chcelo sa mu hysterický smiať na poradí dôležitosti, aké si tí starí ľudia vytvorili: nielenže im nejaký feťák s vykradnutou hlavou robí noc čo noc o poschodie vyššie bengál a vyhráža sa, že zabije - a čoskoro to pravdepodobne aj urobí - mladú narkomanku, ktorá má prinajmenej choré hrdlo, ale k tomu všetkému...
Ako sa vracal s Luckmanom a Barrisom na sever, nahlas sa chichotal. - Psie hovná, - hovoril si. - Psie hovná. - Humor v psích hovienkach, ak si to viete predstaviť. Komické psie hovienko.
- Bude lepšie, ak prejdeš do ľavého pruhu a predídeš ten kamión, - poradil mu Luckman. - Tá opacha sa sotva vlečie.
Odbočil do ľavého pruhu a pridal plyn. Ale potom, keď zložil nohu z plynového pedála, pedál odrazu spadol až na dlážku, motor vzápätí zúrivo zahrmel a auto vyrazilo vpred nezvyčajnou, divou rýchlosťou.
/75/
- Spomaľ, - povedali Barris aj Luckman odrazu.
Auto sa rútilo takmer stošesťdesiatkou; pred nimi sa črtal volksvagen. Plynový pedál nereagoval; nevracal sa do pôvodnej polohy, nerobil vôbec nič. Aj Luckman, ktorý sedel vedľa neho, aj Barris, čo sedel vzadu, inštinktívne zdvihli ruky. Arctor strhol volant a preletel okolo volksvagenu, po jeho ľavej strane, kde mu zostal kúsok priestoru pred rýchlo sa približujúcou corvettou. Corvetta zatrúbila; počuli, ako jej brzdy zaškrípali. Luckman a Barris kričali; Luckman sa z ničoho nič natiahol a vypol zapaľovanie; Arctor medzičasom zaradil neutrál. Auto spomalilo, Arctor pribrzdil, prešiel do pravého pruhu a potom so zhasnutým motorom a s vyhodenou spojkou zabočil do odstavného pruhu, kde napokon celkom zastavil.
Corvetta zďaleka, rútiac sa v uvoľnenom pruhu, ešte vždy trúbila od nevôle. Obrovský kamión firmy Safeway prehrmel okolo nich a na chvíľu zaznel jeho ohlušujúci výstražný signál.
- Čo sa, dočerta, stalo? - spýtal sa Barris.
- Pružina na plynovom pedáli. Musela sa vzpriečiť alebo prasknúť, - povedal Arctor; ruky, hlas - všetko sa mu triaslo. Ukázal nadol. Všetci pozreli na pedál, ktorý ešte vždy ležal na dlážke. Motor sa pred chvíľou krútil na plné obrátky, ktoré mal tento voz poriadne vysoké. Arctor nezaregistroval najvyššiu rýchlosť, akú dosiahli, ale určite bola dobre nad stošesťdesiat. Uvedomil si, že hoci reflexívne stúpil na brzdu, auto iba trochu spomalilo.
Všetci traja mlčky vystúpili a zdvihli kapotu. Z hlavy motora sa dymilo, odvšadiaľ sa zdvíhal biely dym. Z chladiča vytekala takmer vriaca voda.
Luckman siahol na horúci motor a ukázal prstom. - Nebola to

pružina, - povedal, - ale lanko vedúce od pedála ku karburátoru. Vidíte? Prasklo. - Dlhý drôtik bezmocne visel vedľa bloku motora, bezvládne a neúčinne visel spolu s poistným krúžkom ešte vždy na tom istom mieste. - Takže plynový pedál sa nemohol stiahnuť, keď si z neho zložil nohu. Ale... - prezeral si chvíľu karburátor, až sa mu napokon skrivila tvár.
- Na karburátore je zabezpečovací bežec, - povedal Barris s úškľabkom, odhaľujúc chrup podobný umelému. - Tento systém v prípade, že sa kábel preruší...
- Prečo by sa prerušil? - skočil mu do reči Arctor. - Neudrží tento poistný krúžok maticu na mieste? - prešiel prstom po lanku. - Ako to môže odpadnúť?
Barris akoby ho ani nepočúval. Pokračoval: - Ak z nejakej príčiny lanko praskne, motor vypadne. To je také bezpečnostné opatrenie. Ale namiesto toho motor bežal na plné obrátky. - Nahol sa, aby lepšie videl na karburátor. - Táto skrutka bola po celý čas odkrútená, - povedal. - Skrutka voľnobehu. Takže ked sa kábel oddelil, bežec šiel inakam, hore namiesto dole.
- Ako sa to mohlo stať? - spýtal sa Luckman hlasne. - Mohla sa sama až natoľko odkrútiť? Náhodou?
Barris neodpovedal. Vytiahol vreckový nožík, otvoril malú čepeľ a pomaly začal prikrúcať skrutku, ktorá zabezpečovala voľnobeh. Nahlas rátal. Dvadsať ráz ju musel skrútiť, aby sa ocitla na svojom mieste. - Na to, aby sa uvoľnil poistný krúžok aj s maticou, ktoré držia lanko od akumulátora pokope, - povedal, - treba špeciálne náradie. Zopár nástrojov. Odhadujem, že mi potrvá asi tak pol hodiny, kým to znova poskladám. Nástroje mám v puzdre.
- A puzdro máš doma, - poznamenal Luckman.
- Áno, - prikývol Barris. - Takže sa budeme musieť dostať na pumpu a buď si vypožičať ich nástroje, alebo sa dať odtiahnuť. Navrhujem, aby sme ich zavolali sem, nech sa na voz pozrú, kým doň opäť nasadneme.
- Hej, človeče, - zahulákal Luckman, - stalo sa to iba náhodou, alebo to niekto urobil naschvál? Ako s tým cefoskopom?
Barris sa zamyslel, ešte vždy sa usmievajúc potmehúdskym, a pritom ľútostivým úsmevom. - Nemôžem sa o tom vyjadriť s istotou. Normálne to vyzerá na sabotáž, zlomyseľné poškodenie, ktoré malo spôsobiť nehodu... - Pozrel na Arctora, oči mu za zelenými sklami nebolo vidieť. - Takmer sme nabúrali. Ak by tá corvetta išla o čosi rýchlejšie... Nebolo tam priekopy, do ktorej sa dalo zamieriť. Mal si vypnúť zapaľovanie, len čo si zistil, čo sa stalo.
- Vyhodil som spojku, - povedal Arctor, - hned ako som na to prišiel. Celú sekundu som netušil, čo sa stalo. - Uvažoval: keby to boli brzdy, ak by sa brzdový pedál dal stlačiť až na doraz, /76/ /77/
bol by som na to prišiel rýchlejšie, vedel by som, čo robiť. Toto bolo priveľmi... utajené.
- Niekto to urobil úmyselne, - zrúkol Luckman. Krúžil dookola celý rozzúrený, mávajúc oboma päsťami. - Sviniar akýsi! Skoro sme to kúpili! Tí zasrani nás takmer dostali!
Barris, stojaci na kraji diaľnice - pri ňom hvízdalo auto za autom - vytiahol malú šnupaciu tabatierku, vybral z nej niekoľko tabletiek a prehltol ich. Podal tabatierku Luckmanovi, ktorý si takisto vzal niekoľko tabletiek, a ponúkol Arctora.
- Možno je na vine práve toto svinstvo, - odmietol Arctor podráždene. - Pletie nám mozgy.
- Droga neodmontovala kábel akcelerátora a poistný krúžok na karburátore, - povedal Barris, ešte vždy podávajúc tabatierku Arctorovi. - Bude lepšie, ak si zo tri zoberieš - sú to Primo, ale mierne. Trochu pomiešané s meťákom.
- Daj tú prekliatu tabatierku preč, - povedal Arctor. Cítil, ako mu kdesi v hlave čosi nahlas spieva: strašná hudba, akoby sa mu

skutočnosť okolo neho vzpriečila v žalúdku. Všetko - rýchlo idúce autá, tí dvaja, jeho vlastné auto so zdvihnutou kapotou, pach smogu, jasné, horúce slnko poludnia - to všetko malo žltkavú farbu, akoby sa jeho svet skrz-naskrz rozkladal, rýchlejšie ako všetko ostatné. Napokon, nič strašné sa nestalo, a hoci celé dobrodružstvo bolo nebezpečné, nevyľakalo ich; čosi však akoby im odhnívalo priamo pred očami, ohavné pritom zapáchajúc. Bolo mu z toho zle od žalúdka! Zavrel oči a zachvel sa.
- Čo to vetríš? - spýtal sa ho Luckman. - Stopu, človeče? Motor tak smrdí...
- Psie hovno, - povedal Arctor. Cítil to; zápach prichádzal znútra motora. Nahol sa - zápach bolo cítiť zreteľnejšie a silnejšie. Je to čudné, pomyslel si. - Cítite psie hovná? - spýtal sa Barrisa a Luckmana.
- Nie, - vyvalil oči Luckman. Barrisa sa spýtal: - Bolo v tej droge nejaké psychodelikum?
Barris sa zasmial a pokrútil hlavou.
Nakláňal sa nad horúcim motorom, cítil, ako v ňom zapácha psí výkal, a predsa vedel, že je to len ilúzia; nijaký psí výkal tam v skutočnosti nezapáchal. Ale ešte vždy ho cítil. A potom zbadal tmavohnedé škvrny, odpornú hmotu rozmazanú po celom bloku motora, najmä dole, pozdĺž zátok. Olej, pomyslel si. Vytečený olej, rozliaty olej: možno presakuje tesniaci krúžok. No musel siahnuť rukou a dotknúť sa motora, aby si mohol byť istý, aby podporil svoj úsudok. Jeho prsty sa stretli s lepkavou hnedou škvrnou a prudko sa odtiahli. Strčil prsty do psieho výkalu. Na celom bloku motora sa rozprestierala pokrývka zo psích výkalov. Potom zistil, že škvrna je aj na vetráku. Pozrel nahor a uvidel, že výkaly sú aj na spodnom zvukovoizolačnom príklope. Opantal ho smrad; striasol sa a zatvoril oči.
- Hej, človeče, - okríkol ho Luckman a potriasol ho za plece.
- Máš halucinácie, či čo?
- Voľné lístky do divadla, - pripojil sa Barris a zachichotal sa.
- Radšej sa posaď, - poradil mu Luckman; zaviedol Arctora naspäť do auta a usadil ho na sedadlo. - Človeče, si naozaj rozrušený. Len seď. Nič si z toho nerob. Nikto sa nezabil, a teraz už vieme, na čom sme. - Zatvoril za Arctorom dvere. - Sme už v poriadku, šprták?
Barris sa zjavil pri okne a povedal: - Chceš kúsok psieho hovienka, Bob? Požuvať si?
Arctor otvoril oči a zamrazilo ho; neprítomné naňho hľadel. Barrisove prázdne oči za zelenými sklami mu nedávali nijakú odpoveď, nijaký kľúč. Naozaj to povedal? dumal Arctor. Alebo sa to iba zazdalo mojej hlave? - Čože, Jim? - spýtal sa.
Barris sa dal do smiechu. A smial sa a smial.
- Nechaj ho na pokoji, debil, - zahriakol ho Luckman a štuchol ho do chrbta. - Odpáľ, Barris!
Arctor sa obrátil k Luckmanovi: - Čo to povedal?
- Neviem, - odvetil Luckman. - Neviem si predstaviť ani polovicu z toho, čo Barris vykladá.
Barris sa ešte vždy smial, ale neodpovedal.
- Prekliaty Barris, - povedal Arctor, - viem, že si to urobil ty, najprv si rozobral celý cefoskop a teraz aj auto. Urobil si to ty, ty sviniar, ty bastard z buzerantskej matky. - Sotva počul vlastný hlas, ale ako tak reval na smejúceho sa Barrisa, strašný psí zápach narastal. Vzdal sa pokusov niečo povedať, len sedel za volantom auta, ktoré bolo teraz celkom nanič, a usiloval sa nepovracať. Ešte dobre, že išiel s nami aj Luckman, pomyslel si. Inak by toho bolo dnes na mňa priveľa. Posrané priveľa, sám v rukách toho
/78/ /79/
hlupáka s vykradnutou hlavou, syna psej matere, čo s ním žije v jednom dome.
- Nič si z toho nerob, Bob, - doliehal k nemu cez zdvíhajúci sa žalúdok Luckmanov hlas.

- Ja viem, že je to on, - povedal Arctor.
- Dočerta, ale prečo? - akoby sa Luckman pýtal alebo sa pokúšal pýtať. - Ved aj on si zopár vzal, nie?
Zápach ešte vždy sa smejúceho Barrisa premkol Boba Arctora tak, že sa povracal na prístrojovú dosku vlastného auta. Tisíc hláskov zazvonilo, zasvietilo na neho a pach nakoniec ustúpil. Tisíc hláskov vykrikujúcich do sveta svoju cudzotu; nerozumel im, ale aspoň sa mu prečistil zrak a pach sa pominul. Triasol sa. Siahol do vrecka po vreckovku.
- Čo bolo v tých tabletkách, ktoré si nám dal? - naliehal Luckman na smejúceho sa Barrisa.
- Neblázni, aj ja som si z nich zopár vzal, - bránil sa Barris, - ba aj ty. A nijako nám to neublížilo. Takže to nebolo v droge. Okrem toho na drogu by bolo priskoro. Ako by to mohla spôsobiť droga? Žalúdok nie je schopný absorbovať...
- Otrávil si ma, - povedal Arctor zúrivo; zrak sa mu už prečistil, aj myseľ mal už takmer čistú, zostal v nej iba strach. Tak teda nastúpil strach, primeraná reakcia namiesto šialenstva. Strach z toho, čo sa takmer prihodilo, strach z toho, čo celá príhoda znamená, strach, strach, hrozný strach zo smejúceho sa Barrisa a jeho prekliatej tabatierky, z jeho vysvetlení a lotrovských rečí, z jeho spôsobov, zvykov a obyčajov, príchodov a odchodov. Strach z anonyma, ktorý dal polícii tip na Róberta Arctora, z jeho schopnosti meniť zafarbenie hlasu v telefóne, ktorá doteraz nikdy nezlyhala. Okrem toho, že aj tak vedeli, že je to Barris.
Bob Arctor si pomyslel: Ten sviniar ide po mne.
- Ešte som nevidel nikoho tak rýchlo sa zdrogovať, - tvrdil Barris, - ale po tom...
- Je ti lepšie, Bob? - spýtal sa Luckman. - Zmyjeme tie zvratky, nič sa neboj. Radšej si sadni dozadu. - Spolu s Barrisom otvorili dvere; Arctor tackavo vyliezol von. Luckman sa obrátil k Barrisovi: - Si si istý, že si mu nič nepodstrčil?
Barris na protest rozhodil rukami.
/6. kapitola/
Item. Tajný agent protinarkotického oddelenia sa najväčšmi nebojí toho, že ho zastrelia alebo na smrť dobijú, ale toho, že doňho napchajú nejaké psychodelikum, obrovskú dávku, ktorá v jeho hlave odvinie na zvyšok života nekonečný hororový film, alebo že doňho vstreknú mexické sérum, spoly heroín a spoly substanciu D, alebo oboje, a navyše jed ako strychnín, ktorý ho takmer, ale nie celkom zabije, takže sa mu ešte môže prihodiť: do konca života bude narkomanom, uvidí doživotný hororový film. Presunie sa do existencie, ktorej hlavnými súčasťami budú ihla a lyžička, do existencie, v ktorej budú poskakovať steny psychiatrickej kliniky alebo - čo je najhoršie - steny nejakej federálnej kliniky. Deň a noc sa bude márne pokúšať striasť zo seba vošky alebo sa bude trápiť, prečo nie je schopný napastovať dlážku. A to všetko sa môže prihodiť celkom poľahky. Niekto príde na to, čo vlastne robí, a dostane ho. A dostane ho práve takto. Najhorším spôsobom zo všetkých: drogami, ktoré predávajú a pre ktoré im je v pätách.
A to - uvažoval Bob Arctor, opatrne vedúc auto domov - znamenalo, že aj priekupníci, aj tajní vedia, čo drogy kupované na ulici robia s ľuďmi. Na tom sa zhodli.
Mechanici z pumpy, neďaleko ktorej zaparkovali, ich odtiahli z diaľnice a prezreli auto, aby sa napokon dohodli, že cena za služby bude tridsať dolárov. Nič iné sa nezdalo v neporiadku, len mechanik, ktorý auto dôkladne prezeral, sa trochu dlhšie pristavil pri zvyškoch akejsi tmavej tekutiny vľavo na prístrojovej doske.
- Je tam dačo v neporiadku? - spýtal sa ho Arctor.
- Zdá sa, akoby ste zažili nepríjemnosti, keď ste kdesi ostro zabočili, - povedal mechanik. - Nezanáša vás?

Auto nezanášalo, aspoň Arctor si nič také nevšimol. Ale mechanik odmietol povedať viac; len rýpal do špirálovej pružiny a guľového kĺbu a olejom naplneného tlmiča. Arctor mu zaplatil a odťahovací voz odišiel. Potom vstúpil do svojho vlastného auta,
/80/ /81/
spolu s Luckmanom a Barrisom - obaja sa teraz viezli vzadu - a vyrazil smerom na sever do okresu Orange.
Cestou Arctor dumal o iných ironických zhodách v zmýšľaní protinarkotických agentov a priekupníkov drog. Niektorí agenti, ktorých poznal, sa pri výkone svojho povolania vydávali za priekupníkov a predstierali, že predávajú napríklad hašiš, a potom niekedy dokonca aj heroín. Bolo to dobré maskovanie a prinášalo agentom aj dodatočné zisky, vyššie ako oficiálny plat, ba aj príplatky za to, keď udali a pomohli zadržať mimoriadne veľkú zásielku drog. Agenti sa dostávali hlbšie a hlbšie do krážov svojich vlastných obchodov a do istého spôsobu života - nedalo sa tomu vyhnúť; stávali sa bohatými hazardnými hráčmi, narkomanmi, rovnako ako agentmi; a po čase niektorí z nich postupne zanechali pôvodnú činnosť, prešli zo strany zákona a celkom sa oddali priekupníčeniu. Ale na druhej strane aj niektorí priekupníci, aby vybabrali so svojimi nepriateľmi, alebo ked čakali na blížiaci sa záťah, začali donášať a už neprestali, takže skončili ako neoficiálni protinarkotickí agenti. Všetko spochybnelo. Svet drog bol tak či tak pochybný, a to pre každého. Napríklad pre Boba Arctora sa stal pochybným teraz: počas tohto popoludnia na diaľnici do San Diega; kým on a jeho dvaja kamaráti mohli za pár sekúnd zísť zo sveta, policajní úradníci - ako predpokladal - zaplavovali ich dom dômyselnými odpočúvacími a monitorujúcimi zariadeniami; odteraz bude možno bezpečný pred tým, čo sa prihodilo dnes. Bol to kúsok šťastia, ktorý konečne mohol znamenať rozdiel medzi Bobom Arctorom, otráveným alebo zastreleným, alebo nadrogovaným, alebo vôbec mŕtvym, a medzi Bobom Arctorom, loviacim svojho nepriateľa, loviacim každého, kto mu bol v pätách a kto ho dnes takmer dostal. Ak sú už holografické snímače namontované, dumal, bude po sabotážach, bude po útokoch na mňa. Tak či onak bude po úspešných sabotážach a po úspešných útokoch.
Bola to v podstate jediná myšlienka, ktorá mu dodávala istotu. Vinník, premýšľal, keď sa predieral hustou premávkou neskorého popoludnia tak opatrne, ako sa len dalo, môže ujsť, keď ho nikto neprenasleduje - už o tom počul a možno to aj bola pravda. No akú istotu mu môže poskytnúť pravda, že vinník unikol - a šikovný bol ako sám diabol - unikol aj napriek množstvu
/82/
predbežných bezpečnostných opatrení a napriek tomu, že ho prenasledovali; vinník - ozajstný odborník, o ktorom sa zatiaľ nevie vôbec nič. A veľmi blízky. Taký blízky, pomyslel si, že by celkom dobre mohol sedieť na zadnom sedadle tohto auta. A stadiaľ, ak má pri sebe tú čudnú jednoranovú pištoľ kalibru .22, ktorý vyrobili kdesi v Nemecku, a na ňom rovnako pochybný tlmič, ktorý je aj tak iba na smiech, môže mi - keď Luckman zaspí ako obyčajne - prehnať guľku hlavou a ja budem taký mŕtvy ako Bobby Kennedy, ktorého zasiahli guľkami rovnakého kalibru - iba taký malý vývrt do hlavy.
A nielen dnes - každý deň. A každú noc.
Okrem toho doma, keď si prezriem záznamy z holosnímača, budem pekne-krásne a poriadne skoro vedieť, čo kto v mojom dome robí a kedy to robí a pravdepodobne aj prečo, vrátane seba samého. Budem pozorovať sám seba, pomyslel si, ako v noci vstávam a idem sa vycikať. Celých dvadsaťštyri hodín budem pozorovať všetky izby... aj keď s istým časovým odstupom. Veľmi mi nepomôže, ak ma holosnímač zachytí, ako mi do kávy dávajú nejakú drogu, ktorú ukradli pekelní anjeli z vojenských zásob; už nie ja, ale nejaký chlapík z akadémie, ktorému predložia

záznamy, bude musieť pozorovať, ako sa tam zmietam, neschopný uvidieť alebo pochopiť, kde alebo čo vôbec som. Bude to poučenie z minulosti, z ktorého už nebudem mať celkom nič. Niekto iný ho bude mať zo mňa.
Luckman sa ozval: - Som zvedavý, čo sa robilo u nás doma, zatiaľ čo sme boli celý deň preč. Vieš, táto príhoda dokazuje, že po tebe ktosi ide, že s tebou chce vybabrať, Bob. Dúfam, že keď sa vrátime, dom bude stáť.
- Uhm, - odpovedal Arctor. - Na to som nemyslel. A aj tak sme nezohnali náhradný cefoskop. - Hovoril tak, aby sa zdalo, že má hlas ťažký od rezignácie.
Barris povedal prekvapujúco bodrým hlasom: - Netreba sa veľmi obávať.
Luckman ho s hnevom zahriakol: - Nie? Kristepane, mohli sa predsa vlámať dnu a na kúsky rozbiť všetko, čo máme. Teda, všetko, čo má Bob. A mohli zabiť alebo aspoň rozohnať všetky naše zvieratá. Alebo...
- Mám pre vás malé prekvapenie, - povedal Barris, - pre
/83/
každého, kto vošiel do domu, zatiaľ čo my sme boli preč. Zdokonalil som to dnes ráno... Robil som na tej vecičke dosť dlho, no až dnes sa mi to podarilo. Je to takpovediac elektronické prekvapenie.
Arctor sa ostro, ale predsa len skrývajúc záujem, spýtal: - Čo za elektronické prekvapenie? Je to môj dom, Jim, nemôžeš doň zabudovávať...
- Len pokoj, pokoj, - tíšil ho Barris. - Ako by povedali naši nemeckí priatelia, leise. Čo značí zachovať pokoj.
- Čo to je?
- Ak sa otvoria vchodové dvere, - začal Barris, - počas našej neprítomnosti, môj kazetový magnetofón začne všetko zaznamenávať. Schoval som ho pod gauč. Je v ňom páska na dvojhodinový záznam. Tri mnohosmerné mikrofóny Sony som umiestil na tri rozličné...
- Mal si mi to povedať, - namietal Arctor.
- A čo ak vlezú oknom? - spýtal sa Luckman. - Alebo zadnými dverami?
- Aby som zväčšil šancu, že prídu predným vchodom, - vysvetľoval Barris, - a nie inými, menej bežnými vchodmi, predvídavo som nechal predné dvere odomknuté.
Po chvíli ticha sa Luckman začal chichotať.
- A čo ak nevedia, že je odomknuté? - spýtal sa Arctor.
- Nechal som tam odkaz, - povedal Barris.
- Robíš si zo mňa psinu!
- Ale ba, - povedal Barris o chvíľu.
- Doriti, robíš si z nás psinu, alebo nie? - zrúkol Luckman.
- Ja teda neviem. Robí, alebo nerobí, Bob?
- Uvidíme, len čo sa vrátime, - povedal Arctor. - Ak je na dverách odkaz a nie je zamknuté, bude jasné, že si z nás psinu nerobí.
- Pravdepodobne ten odkaz odložili, - povedal Luckman, - len čo sa vlámali dnu a spustošili celý dom, a potom možno zamkli dvere. Takže neuvidíme nič. Nikdy sa to nedozvieme.
Naisto. Biele škvrny na mape.
- Prirodzene, že len tak trepem, - povedal Barris rázne.
- Urobil by to iba psychopat - nechať hlavný vchod do domu odomknutý a na dverách odkaz.
/84/
Arctor sa obrátil k nemu a povedal: - Aký odkaz si tam nechal, Jim?
- Komu je určený ten odkaz? - pridal sa Luckman. - Ani som netušil, že vieš písať.
Barris blahosklonne povedal: - Donna, bež dnu, dvere sú odomknuté. My... - Barris sa odmlčal. - Je to odkaz Donne, - uzavrel, ale už nie tak pokojne.

- Tak predsa to urobil, - skonštatoval Luckman. - Naozaj to urobil. Všetko.
- Takto, - pokračoval Barris, ešte vždy pokojne, - sa dozvieme, kto to všetko urobil, Bob. A to je najdôležitejšie.
- Ibaže by rozbili aj magič, ak už rozbili gauč a všetko ostatné, - podotkol Arctor. Horúčkovité sa pokúšal domyslieť, do čoho ich asi zaplietol tento dodatočný dôkaz Barrisovho domotaného elektronického pseudogénia na úrovni návštevníka materskej školy. Doparoma, usúdil, najneskôr desať minút po príchode objavili mikrofóny a vystopovali magnetofón. Vedia presne, čo robiť. Vymažú záznam, previnú pásku, nechajú magnetofón v takom stave, v akom bol, dvere nechajú odomknuté a odkaz na nich. Odomknuté dvere im akurát uľahčia robotu. Prekliaty Barris, pomyslel si. Plány veľkého génia, ktoré fungujú asi tak, ako keby chcel niekto priskrutkovať vesmír. Najskôr zabudol zasunúť šnúru od magnetofónu do zásuvky. Prirodzene, ak ho nájde vypnutý...
Bude mať dôvod, aby dokazoval, že dnu naozaj ktosi bol. Bude na to poukazovať a bude do nás zabŕdať ešte celé dni. Dnu sa dostal niekto, kto mal jeho kvality, pochopil jeho nápad a múdro vytiahol šnúru zo zásuvky. Ak nájdu šnúru vytiahnutú, dúfam, že im príde na um zasunúť ju tam, kam patrí, a nielen to, dúfam, že prístroj aj správne nastavia. V skutočnosti by mali preskúmať celý jeho zaznamenávací systém, overiť ho tak starostlivo, ako keby bol ich vlastný, ubezpečiť sa, že funguje dokonale, a potom pásku zvinúť naspäť; bude to ako tabuľka na písanie, na ktorej síce nie je nič napísané, ale na ktorej by iste čosi bolo, keby niekto - napríklad oni - vošiel do domu. Inak bude Barrisovo podozrenie rásť donekonečna.
Viedol auto a rozvíjal teoretické rozbory svojej situácie za pomoci iného veľmi dobre skonštruovaného príkladu. Vycvičili
/85/
ho na to a donútili ho uložiť všetko do pamäťových zásobníkov ešte počas policajného výcviku na akadémii. Alebo je možné, že sa o čomsi podobnom dočítal v novinách.
Item. Jedna z najefektívnejších foriem priemyslových alebo vojenských sabotáží sa obmedzuje na také škody, pri ktorých nikdy nemožno bez zvyšku dokázať - alebo dokázať vôbec - že ich ktosi spáchal úmyselne. Je to ako podzemné hnutie odporu; možno ani vôbec neexistuje. Ak vybuchne bomba, ktorej rozbuška je umiestená v zapaľovaní auta, potom zvyčajne existuje aj nepriateľ; ak vyletí do vzduchu verejná budova alebo hlavné sídlo nejakej politickej ustanovizne, potom existuje aj politický nepriateľ. Ale ak sa stane nehoda, ba dokonca celá séria nehôd, ak iba zlyhá nejaké zariadenie, ak všetko vyzerá ako chyba, ktorá sa zákonite sem-tam prihodí v prirodzenom toku času, a ak ju predchádzajú malé chyby a nehody, potom sa im obeť, či už je to jednotlivec, strana, alebo celá krajina, nijako nemôže dokonale ubrániť.
V skutočnosti, dumal Arctor, ako sa tak pomaly šinul po diaľnici, človek sa skôr začne ubezpečovať, že je paranoik, ako by uveril, že má nejakého nepriateľa; pochybuje sám o sebe. Jeho auto sú pokazilo iba náhodou; iba sa mu začala lepiť smola na päty. A jeho priatelia s ním súhlasia. Všetko väzí v jeho hlave.
A to ho ničí oveľa dôkladnejšie ako čokoľvek, čo možno vystopovať. Pravda, trvá to dlhšie. Človek alebo ľudia, ktorí ho prenasledujú, musia sa vo veci vŕtať systematicky, musia lopotiť, dlho-
-predlho hľadať vhodnú príležitosť. Okrem toho, ak medzičasom ich obeť odhalí, kto sú, má väčšiu šancu dostať ich - určite väčšiu, ako keby ho povedzme zastrelili ďalekonosnou puškou. To je jeho výhoda.
Vedel, že každý štát cvičí a vysiela za hranice agentov, aby tu uvoľnili skrutku s maticou, tam strhali závity, popretŕhali drôty a založili ohníky, stratili dokumenty - to všetko sú iba malé

nešťastné náhody. Malá chyba vnútri xeroxového rozmnožovacieho prístroja vo vládnom úrade môže zničiť nenahraditeľný - a životne dôležitý - dokument; namiesto kópie, ktorá má zo stroja vyjsť, vyjde z nej dokaličený originál. Priveľa mydla a toaletného papiera - ako vedeli už hippies v šesťdesiatych rokoch - zapchá kanalizáciu a celý obsah vyvrhne do útrob budovy; úrad-
/86/
níci celý týždeň nemôžu dnu. Guľôčka proti moľom v benzínovej nádrži auta spôsobí, že o dva týždne je po motore - a to už bude voz v celkom inom meste a z benzínu nezostane ani kvapka na analýzu. Hocijakú rozhlasovú alebo televíznu stanicu môže vyradiť obyčajný bager, ktorý čírou náhodou presekne mikrovlnový alebo silnoprúdový kábel. A tak ďalej.
Nejeden príslušník niekdajšej triedy aristokratov by vedel rozprávať o slúžkach a záhradníkoch a iných pomocníkoch a ich metódach: tu rozbitá váza, tam zničená zdedená drahocennosť, ktorá vykĺzla z mrzútskej ruky...
- Prečo ste to urobili, Rastus Brown?
- Och, nedal som pozor... - a nebolo východiska alebo len aké-také.
Istý americký veľvyslanec v Guatemale mal ženu, ktorá sa na verejnosti chvastala, že jej revolvermi vyzbrojený manžel zvrhol ľavicovú vládu tohto malého národa. Vláda padla a veľvyslanca, ktorému sa tým skončila robota, preložili do inej malej - ázijskej - krajiny. Potom jedného dňa spoza volanta športového auta uvidel, že z bočnej ulice sa mu priamo do cesty terigá nákladné uuto plné sena. O chvíľu nato nezostalo z veľvyslanca nič, iba kopa dotrhaných kúskov mäsa. To, že mal revolver a že na jeho zavolanie CIA mohla poslať na pomoc malú súkromnú armádu, mu bolo celkom nanič. Jeho ženu o tom nenapísala nijakú skvelú báseň.
- Ach, čo sa už dá robiť? - povedal pravdepodobne majiteľ auta miestnym úradníkom. - Čo robiť, pane? Och, áno...
Alebo moja vlastná manželka, pripomenul si Arctor. Kedysi pracoval v poisťovacej firme ako vyšetrovateľ (popíjajú vaši susedia viac, ako sa patrí, alebo nie?) a ona namietala proti tomu, že do neskorej noci vypisuje správy, namiesto toho, aby sa vzrušoval už pri samom pohľade na ňu. Ku koncu ich manželstva sa naučila robiť počas jeho neskorej nočnej práce také veci, ako páliť si ruku pri fajčení cigarety, vyberať si čosi, čo jej padlo do oka, utierať prach v jeho pracovni, alebo prehľadávať jeho písací stôl a všetko okolo neho pre nejakú maličkosť. Spočiatku otrávene prerušoval robotu a celý sa vzrušoval už pri samom pohľade na ňu; neskôr však zdrhol do kuchyne, vybral tam pražič kukurice a našiel si lepšie zamestnanie.
/87/
- Ak pozabíjali naše zvieratá, - hovoril Luckman, - vyhodím ich do luftu. Všetkých ich pohluším. Najmem si v Los Angeles nejakého súceho profíka, napríklad bandu Čiernych panterov.
- Nikoho nezabili, - tíšil ho Barris. - Čo by z toho mali, keby ublížili zvieratám? Zvieratá nikomu nič neurobili.
- A ja? - spýtal sa Arctor.
- Očividne si to myslia, - povedal Barris.
Ozval sa Luckman: - Keby som bola vedela, že je to neškodné, bola by som to zabila sama. Pamätáš sa?
- Ale to bola nefeťáčka, - povedal Barris. - To dievča sa nikdy nedostalo do tranzu, a malo pritom ťažké prachy. Pamätáš sa na ten byt? Bohatí nevedia, čo je život hoden. To je čosi iné. Pamätáš sa na Thelmu Kornfordovú, Bob? Na to pomenšie dievča s veľkými prsiskami? Nikdy nenosila podprsenku a my sme často len tak sedávali a zízali jej na bradavky. Keď k nám prišla a chcela si nás najať, aby sme namiesto nej zabili veľkú vážku. A keď sme jej vysvetlili...
Za volantom pomaly idúceho auta Bob Arctor zabudol na

teoretické úvahy a akoby zo záznamu si zopakoval chvíľu, ktorá sa im všetkým vryla do pamäti: chutná a elegantná nefeťácka dievčina s omamnými prsiskami, oblečená v roláku a zvonových nohaviciach chcela, aby zavraždili veľkú neškodnú vážku, ktorá bola v skutočnosti užitočná, lebo ničila komáre - a bolo to v tom roku, čo zavčasu odhalili prepukajúcu epidémiu encefalitídy - a keď uvideli, čo to je, a vysvetlili jej to, vyriekla pamätné slová, a tie sa pre nich stali parodickým sloganom, ktorého sa mali obávať a ktorým mali pohŕdať:
KEBY SOM BOLA VEDELA, ŽE JE TO NEŠKODNÉ,
BOLA BY SOM TO ZABILA SAMA.
Slogan im pripomínal, prečo (a ešte vždy) nedôverujú svojim nefeťáckym nepriateľom, a ubezpečoval ich, že naozaj majú nepriateľov; tak či onak dobre vychovaná a finančne zabezpečená Thelma Kornfordová sa im odrazu stala nepriateľom, lebo povedala to, pred čím toho dňa ušli, pred čím utiekli z jej bytu - na jej zdesenie - späť do svojho slamou podstlaného baraku. Medzi ich svetom a jej svetom vyrástla priepasť, aj keď ešte vždy premýšľali, ako ju pretiahnuť, a zostala tam. Jej srdce, premýšľal Bob Arctor, bolo ako prázdna kuchyňa: dlaždičková dlážka a vodovod a odkvapkávač na riad s bledým vydrhnutým povrchom a jeden opustený pohár na okraji výlevky, o ktorý sa nikto nestaral.
Kedysi, ešte predtým, než si vybral robotu tajného agenta, vypočúval párik dobre situovaných nefeťákov z horných vrstiev, ktorým feťáci počas ich neprítomnosti ukradli nábytok; v tých časoch takí ľudia ešte vždy žili v štvrtiach, kde potulné bandy vykrádačov bytov ukradli, čo videli, a nechali za sebou iba máločo. Profesionálne bandy mali svojich pozorovateľov, ktorí ich zabezpečovali pomocou krátkovlnných vysielačiek: čakali celé kilometre ďaleko pri ceste, kadiaľ sa mali majitelia vracať domov. Pamätal si, ako ten chlap a jeho žena hovorili: - Ľudia, ktorí vám vykradnú byt a zoberú vám farebný televízor, sú rovnakí kriminálnici ako tí, čo vraždia zver alebo nivočia drahocenné umelecké diela. - Nie, - vysvetľoval im Bob Arctor a prestal pritom zapisovať ich výpoveď, - prečo si to myslíte? - Narkomani, ako hovorili jeho skúsenosti, iba zriedka ubližujú zvieratám. Videl, ako fet'áci dlhý čas kŕmia a ošetrujú poranené zvieratá, a to aj vtedy, keby čistí pravdepodobne poslali zvieratá na večný odpočinok, čo boli slová, ktoré nefeťáci, ale aj príslušníci starého zločineckého syndikátu používali namiesto slova vražda. Raz pomáhal dvom totálne vykradnutým hlavám pri smutnej robote: vyberali mačku, ktorá uviazla v rozbitom okne, Hlavy, sotva schopné uvidieť alebo rozoznať hocičo iné, takmer celú hodinu obratne a trpezlivo oslobodzovali mača, až bolo celkom voľné; všetci trochu krvácali, mačka aj obe hlavy, ale mača sa držalo trpezlivo, jeden frajer bol dnu u Arctora a druhý vonku, kde boli zadok a chvost. Napokon mačku oslobodili, nebola nijako vážnejšie poranená, a potom ju ešte nakŕmili. Nevedeli, komu mačka patrí; očividne bola hladná, cez rozbité okno zacítila potravu a nakoniec, neschopná zburcovať ich, pokúsila sa dostať dnu. Nevšimli si ju, kým nezačala mňaukať, a potom na istý čas zabudli na svoje rozmanité cesty a sny a pomohli jej.
A pokiaľ išlo o drahocenné umelecké diela, nebol si nimi veľmi istý, pretože nevedel celkom presne, čo to znamená. Pri My Lai za vojny vo Vietname na príkaz CIA načisto zničili štyristopäťdesiat drahocenných umeleckých diel plus voly a kurence, ostatné zvieratá ani nerátajúc. Vždy keď si na to pomyslel, prišlo mu zle
/88/ /89/
od žalúdka a ťažko ho bolo presvedčiť obrazmi z obrazární.
- Nazdávate sa, - povedal nahlas, naďalej pozorne vedúc auto, - že keď umrieme a v súdny deň sa zjavíme pred pánbožkom, že nám naše hriechy budú predčítať v chronologickom poriadku, alebo podľa závažnosti, ktorá môže rásť, alebo klesať, alebo že

nám ich vymenujú podľa abecedy? Pretože ja nechcem, aby boh zahrmel na mňa, keď umriem ako osemdesiatšesťročný: "Tak ty si ten chlapček, čo ukradol tri fľašky kokakoly z nákladniaka, ktorý rozvážal koku, a to vtedy, keď bol v roku 1962 zaparkovaný na parkovisku za samoobsluhou - a mal by si to rýchle objasniť!"
- Myslím, že tam majú precízne informácie, - povedal Luckman.
- Akurát ti ukážu lístok z komputera, na ktorom ten dlhý stĺpec už bude spočítaný.
- Hriech, - ozval sa Barris a zachichotal sa, - je kresťansko-židovský mýtus, ktorý je už aj tak prežitý.
- Možno majú všetky tvoje hriechy naložené v sude, - povedal Arctor, ktorý sa na Barrisa začal pozerať ako na antisemitu,
- v kóšer sude, a len ho zdvihnú a vychrstnú ti jeho obsah do tváre, a ty tam budeš stáť a budú z teba odkvapkávať hriechy. Tvoje vlastné hriechy a možno aj nejaké cudzie hriechy, ktoré sa tam dostali omylom.
- Hriechy kohosi iného, kto sa volá tak isto ako ty, - povedal Luckman. - Nejakého iného Róberta Arctora. Čo myslíš, koľko existuje Róbertov Arctorov, Barris? - Drgol do Barrisa. - Mohli by nám komputery z Caltechu* vyhodiť konečnú cifru? A kým to budú robiť, zistiť, koľko je Jimov Barrisov?
Koľko je Bobov Arctorov? pomyslel si Bob Arctor. Čudná, idiotská myšlienka. Dvaja, aspoň pokiaľ si ja spomínam, pomyslel si. Jeden, ktorý sa volá Fred a ktorý má strážiť toho druhého, ktorý sa volá Bob. Ten istý človek. Ale naozaj? Je Fred naozaj ten istý človek ako Bob? Vie to niekto? Ak nikto iný, aspoň ja by som to mal vedieť, lebo ja som jediný človek na svete, ktorý vie, že Fred je Bob Arctor. Ale, pomyslel si, kto vlastne som? Ktorý z nich som ja?
* California Institúte of Technology - Kalifornský technologický inštitút so sídlom v Pasadene. (Pozn. prekl.)
/90/
Zabočili na príjazdovú cestu k parkovisku, zaparkovali a obozretne sa blížili ku vchodu; našli Barrisov odkaz a nezamknuté dvere, ale keď dvere opatrne otvorili, všetko sa javilo tak, ako to na odchode zanechali.
Barrisovo podozrenie ihneď vyplávalo na povrch. - Och, - zahundral, vchádzajúc dnu. Rýchle siahol na poličku na knihy, ktorá visela pri dverách, zobral z nej revolver-dvadsaťdvojku a zovrel ho, akoby tí cudzí chlapi ešte vždy obchádzali okolo. Zvieratá im vyšli v ústrety, hlasito sa dovolávajúc potravy.
- Tak teda, Barris, -ozval sa Luckman,-vidím, že si mal predsa len pravdu. Určite tu ktosi bol, lebo vidíš - aj ty to vidíš, Bob, však? - že všade je plno stôp, ktoré dokazujú, že tu... -
Znechutený zmĺkol, zašiel do kuchyne, otvoril chladničku a vybral z nej plechovku s pivom. - Barris, - uzavrel, - tebe šibe.
Barris si ho nevšímal. Obozretne, s revolverom v ruke chodil po byte a hľadal výrečné stopy. Arctor ho pozoroval a myslel si: Možno čosi aj nájde. Možno niekde nejakú stopu zanechali.
A ďalej: Čudné, ako sa niekedy, občas a nakrátko, môže paranoja prekrížiť so skutočnosťou. Za veľmi špecifických podmienok, ako napríklad dnes. Barris potom iste usúdi, že som všetkých vyduril z domu úmyselne, aby som tajomným votrelcom umožnil vykonať ich dielo. A neskôr postrehne prečo a kto u všetko ostatné, a v skutočnosti sa tak možno už aj stalo. Naozaj, možno to už pred chvíľou postrehol, možno to postrehol už dávnejšie, aby stačil začať so sabotážami a ničením - cefoskopu, auta a bohviečoho ešte. Možno keď skrútim vypínač v garáži, celý dom vyhorí. Ale najdôležitejšie je, či chlapi, čo mali namontovať kamery a mikrofóny, vôbec prišli, či nasadili snímače a všetko riadne dokončili. Nedozvie sa to, kým sa nepozhovára s Hankom a kým mu Hank neukáže situačný plán monitorov a kým si nepozrie záznamy, ktoré urobili. A kým nezíska dodatočné informácie

od šéfa montážnej čaty a ostatných expertov, ktoré získali
pri tejto operácii, namierenej proti nemu. V hre, ktorú sa dohodli
hrať proti podozrivému Boboví Arctorovi.
- Pozrite na toto! - vykríkol odrazu Barris. Zohol sa k popolníku,
ktorý stál na stolíku. - Poďte sem! - zvolal zostra na oboch,
a obaja poslúchli.
Arctor sa zohol a pocítil, že z popolníka stúpa teplo.
/91/
- Špak, a ešte teplý, - povedal začudovane Luckman. - Celkom
iste.
Panebože, pomyslel si Arctor. Tak to tu namontovali. A jeden
z montérov fajčil a potom sem bezmyšlienkovite odložil ohorok.
Museli teda odísť iba pred chvíľou. Popolník ako vždy bol plný;
ten chlapík si pravdepodobne myslel, že nikto si nevšimne jeden
ohorok navyše a že o chvíľu aj tak vychladne.
- Počkaj chvíľu, - povedal Luckman a starostlivo sa dal prezerať
popolník. Spomedzi tabakových ohorkov vylovil zvyšok marihuanovej
cigarety. - Tento špak je ešte horúci. Zapálili si trávičku,
aby im bolo pohodlnejšie. Ale čo tu robili? Dočerta, čo tu robili?
- Mračil sa a rozhliadal sa dookola, nahnevaný a v rozpakoch.
- Bob, doriti, Barris mal pravdu. Ktosi tu naozaj bol! Ten špak je
ešte vždy horúci a zavoniaš v ňom trávičku, ak si ho pridržíš pri
nose... - a strčil ohorok Arctorovi priamo pod nos. - Vnútri ešte
trochu tlie. Azda semienko. Neutlačia tú trávu poriadne, skôr
ako ju zrolujú.
- Ten špak, - povedal Barris rovnako zachmúrene, - sa sem
nemohol dostať náhodou. Tento dôkaz, to nie je iba taká drobná
chybička.
- Čo teraz? - spýtal sa Arctor, uvažujúc, ktorá z policajných
čiat má medzi sebou chlapíka, ktorý droguje priamo pred očami
ostatných, a pri robote.
- Možno sem prišli špeciálne nato, aby sem nasadili drogy, -
povedal Barris. - Najprv nás obdarujú a potom zatelefonujú
dobrý tip... Možno je tá droga skrytá v telefóne, napríklad, a vo
výklenkoch v stene. Musíme prezrieť celý dom a dokonale ho
vyčistiť, skôr ako nás telefonicky udajú. A máme na to pravdepodobne
iba niekoľko hodín.
-Ty prezri elektrické zásuvky, - povedal Luckman. - Ja
rozoberiem telefón.
- Počkaj, - zastavil ho Barris a chytil ho za ruku. - Ak nás
uvidia pobehovať po byte práve pred raziou...
- Pred akou raziou? - spýtal sa Arctor.
- Keby sme začali bezhlavo pobehovať okolo drogy, ktorá
nám tu vykvitla, - povedal Barris, - nemohli by sme tvrdiť, aj keď
to je pravda, že sme o droge nevedeli. Chytia nás, ked ju budeme
mať v rukách. A možno je to aj súčasť ich plánu.
/92/
- Ale hovno, - povedal Luckman znechutene. Hodil sa na
gauč. - Hovno, hovno, hovno. Nemôžeme podniknúť nič. Ak je
tu droga, tak ju skryli na tisícich miestach, ktoré nikdy nenájdeme.
Je tu! - Hľadel na Arctora zmätený a zúrivý. - Je tu!
- A čo tá tvoja elektronická vecička, ktorú si pripevnil na
dvere? - spýtal sa Arctor Barrisa. Už na ňu zabudol. Očividne aj
Barris. Aj Luckman.
- Áno, to by nám mohlo poskytnúť mimoriadne závažné informácie,
- povedal Barris. Kľakol si ku gauču, siahol podeň,
zahundral, potom vytiahol malý kazetový magnetofón. - Ten by
nám mal veľa dôležitého povedať, - začal a potom sa mu tvár
sklamane pretiahla. - No, možno to nebude až také dôležité. -
Vytiahol zo zadnej steny magnetofónu šnúru a položil prístroj na
stolík. - Poznáme predsa hlavný fakt, a to, že kým sme boli preč,
niekto vošiel dnu. To bola jeho hlavná úloha.
Ticho.
- Stavím sa, že to uhádnem, - ozval sa Arctor.

- Prvé, čo urobili, keď vošli, - povedal Barris, - bolo, že vypli nahrávanie. Nastavil som magnetofón na nahrávanie - a teraz je nahrávanie vypnuté. Takže...
- Nenahrával? - spýtal sa rozčarované Luckman.
- Museli ho vypnúť veľmi rýchle, - vysvetľoval Barris. - Ešte skôr, ako prvý centimeter pásky prešiel nahrávacou hlavou. Toto je čistá práca, Sony. Má zvláštne hlavy na nahrávanie, vymazávanie a záznam a Dolbyho redukciu šumu. Dostal som ho celkom lacno. Vymenil som ho na blšáku. A nikdy ma nesklamal.
- Je čas uvažovať, - povedal Arctor.
- Presne tak, - súhlasil Barris, odkladajúc okuliare. Sedel na stoličke a kolembal sa spredu dozadu. - Nemáme nijaké iné východisko, ako zareagovať na ich vyčkávaciu taktiku. Vieš, Bob, čosi by si predsa len mohol urobiť, ale zaberie to dosť času.
- Mohol by som predať dom a vypadnúť, - povedal Arctor.
Barris prikývol.
- Ale, dočerta, - namietal Luckman, - je to predsa náš domov!
- Akú majú takéto domy v tejto štvrti momentálne cenu? - spýtal sa Barris s rukami za hlavou. - Na trhu. Takisto by ma zaujímalo, ako sa tu pohybujú sadzby. Možno by si na tom získal,
/93/
Bob. Ale na druhej strane možno by si rýchlym predajom aj stratil. Panebože, uvedom si, Bob, stojíš zoči-voči profíkom!
-Poznáte nejakého dobrého obchodníka s nehnuteľnosťami? - spýtal sa Luckman oboch.
- A čo by som mu mal povedať, prečo dom predávam? - spýtal sa Arctor. - Na to sa vždy vypytujú.
- No, obchodníkovi nemôžeme povedať pravdu, - súhlasil Luckman. - Mohli by sme mu povedať... - Rozladené popíjal pivo a pritom sa pohojdával. - Neviem si vymyslieť nijaký dôvod. Barris, akú príčinu by sme mohli uviesť?
- Mohli by sme rovno povedať, - ozval sa Arctor, - že celý byt je zamorený narkotikami, a pretože nevieme, kde sa skrývajú, rozhodli sme sa z neho vypadnúť a nechať nového majiteľa v svrabe namiesto seba.
- Nie, - nesúhlasil Barris, - nemyslím, že by sme si mohli dovoliť byť takí féroví. Navrhujem, aby si povedal, Bob, aby si povedal, že ťa v robote preložili na iné miesto.
- A kam? - spýtal sa Luckman.
- Do Clevelandu, - navrhol Barris.
- Nazdávam sa, že by sme mali povedať pravdu, - nástojil Arctor. - Môžeme dať inzerát do losangeleských Times: Moderný trojizbový átriový dom s dvoma kúpeľňami vhodný na ľahké a rýchle zaplavenie, s vysoko koncentrovanou drogou skrytou vo všetkých izbách; droga zahrnutá v cene.
- Budú nám volať a budú sa nás pýtať, čo je to za droga. - namietol Luckman. - A to my nevieme; môže to byť hocičo.
- Ani koľko jej je, - hundral Barris. - Prípadní kupci sa môžu spýtať aj na množstvo.
- Napríklad, - povedal Luckman, - môže to byť päť deka trávy, také hovno ako toto tu, ale môžu to byť aj kilá heroínu.
- Navrhujem, - povedal Barris, - aby sme zatelefonovali na protinarkotické oddelenie, informovali ich o situácii a požiadali, aby prišli sem a drogu odstránili. Nech prehľadajú celý dom, nech ju nájdu a urobia s ňou, čo uznajú za vhodné. Lebo, aby sme boli realistickí, v skutočnosti niet dosť času na to, aby sme dom predali. Raz som už študoval, aká je právna stránka podobného prípadu, a väčšina právnickej literatúry je zajedno v tom...
- Ty si blázon, - povedal Luckman, civejúc na Barrisa, ako
/94/
keby bol jedným z Jerryho chrobákov. - Zatelefonovať na protinarkotické oddelenie? Fízli tu budú ako na...
- To je naša najväčšia nádej, - pokračoval Barris pokojne,

- a všetci traja sa môžeme podrobiť skúške na detektore lži, aby sme dokázali, že sme nevedeli, kde to je alebo čo to je, alebo že by sme to tam boli dávali. Je to tam a my o tom nevieme, ani sme na to nedali súhlas. Ak im to povieš, Bob, zbavia ťa viny. - Po chvíli ticha pripustil: - Možno. Ak sa na súde všetko objasní.
- No na druhej strane, - ozval sa Luckman, - máme tu aj vlastné zásoby. Značí to azda, že máme spláchnuť všetky zásoby? A predpokladajme, že na niektoré zabudneme. Čo len v jednej skrýši. Panebože, to je strašné!
- Tu niet východiska, - povedal Arctor. - Zjavia sa a majú nás.
Z jednej zo spálni odrazu vyšla Donna Hawthornová. Mala na sebe komicky krátke, po kolená siahajúce nohavice, vlasy mala rozstrapatené a tvár trošku opuchnutú od spánku.
- Tak som teda vošla dnu, - povedala, - ako stálo na odkaze. Chvíľu som tu sedela a potom som zaspala. Na odkaze nebolo, kedy sa vrátite. Prečo tak vrieskate? Panebože, akí ste nervózni! Zobudili ste ma!
- Ty si tu pred chvíľou fajčila? - spýtal sa jej Arctor. - Skôr ako si zaspala?
- Áno, - odpovedala. - Inak by som nezaspala.
- To je teda Donnin špak, - povedal Luckman. - Daj jej ho.
Panebože, pomyslel si Arctor. Chytajú sa ma také isté halucinácie ako týchto feťákov. Prihlboko sme do toho vbŕdli. Zachvel sa, striaslo ho, zažmurkal. Aj s tým, čo viem, ustavične vstupujem do halucinačného priestoru spolu s nimi, vidím ho tak, ako ho vidia oni, dumal zmätený. Vždy zahmlený; tá istá hmla, ktorá pokrýva ich, pokrýva aj mňa; hmla tohto pustého sveta, ktorým sa plavíme.
- Dostala si nás z toho, - povedal Donne.
- Z čoho? - spýtala sa zmätená a ospalá Donna.
Nie to, čo som, pomyslel si, alebo to, čo viem, že sa tu dnes malo odohrať, ale táto kočka - to ona mi vrátila hlavu na pôvodné miesto, všetkých troch nás z toho vytiahla. Malé čiernovlasé dievča v smiešnych gatiach, o ktorom podávam správy
/95/
a ktoré vyzliekam a ktoré raz, dúfam, pretiahnem... to je zasa iný vyzliekaco-preťahovací reálny svet, pomyslel si, ktorého stredom je toto zvodné dievča: racionálny bod, ktorého sme sa zachytili, aby sme nevhupli do pasce. Kam by sa inak boli zatúlali naše hlavy? Napokon sme sa z toho všetci traja dostali.
Ale nie po prvý raz, pomyslel si. Ba dokonca ani dnes nie.
- Nemali by ste nechávať dom nezamknutý, - povedala Donna.
- Mohli by vás vykradnúť, a bola by to vaša vina. Dokonca aj mamutie kapitalistické poisťovne varujú, že ak necháte dvere alebo okná nezavreté, nezaplatia. Najmä preto som vošla dnu, keď som našla odkaz. Niekto predsa musel dom strážiť, keď ste ho už nechali nezamknutý.
- Ako dlho si tu? - spýtal sa jej Arctor. Možno zmarila plány montážnej čaty, možno nie. Pravdepodobne nie.
Donna sa zahľadela na svoje dvadsaťdolárové náramkové hodinky značky Timex, ktoré jej kedysi Bob daroval. - Asi tridsaťosem minút. - Tak. - Tvár sa jej rozjasnila. - Bob, priniesla som so sebou aj tú knižku o vlkoch - chceš si ju prelistovať? Je v nej veja smutného o živote, pravda, ak to z nej vieš vydolovať.
- Život, - poznamenal Barris, - je iba smutný a nijaký iný; je to jediná cesta, celá ťažká. Smutná. A vedie do hrobu. Každého a všetko.
- Dobre som počula, že sa chystáš predať dom? - spýtala sa Donna. - Alebo sa mi to - veď vieš - snívalo? Neviem; to, čo som počula, znelo čudne ako halucinácie.
- Všetci snívame, - povedal Arctor. Ak posledné, čo sa má ako narkoman dozvedieť, je fakt, že je narkoman, tak potom

posledné, čo má poznať, keď človek rovnako zmýšľa aj hovorí, je zrejme človek sám, dumal. Premýšľal, koľko z táranín, ktoré si Donna vypočula, myslel naozaj. Premýšľal, koľko zo šialenstva tohto dňa, z jeho vlastného šialenstva, je skutočnosť a koľko vyplynulo zo situácie, v ktorej sa ocitli. Donna ako vždy bola pre neho ústredným bodom skutočnosti; pre ňu to bola zasa základná a najprirodzenejšia otázka. Želal si, aby jej vedel dať na ňu odpoveď.

/7. kapitola/

Na druhý deň prišiel Fred v krycom odeve znovu za svojím predstaveným; chcel sa dozvedieť, ako dopadla operácia, ktorú uskutočnili v jeho vlastnom byte.

- V celej budove je zapojených šesť holoscannerov - zdá sa, že toľko ich bude stačiť - obraz aj zvuk budú prenášať do jedného dobre zašitého bytíka na tej istej ulici, kde stojí Arctorov dom, - vysvetľoval mu Hank, kladúc na kovový stôl plán domu Boba Arctora. Freda pri pohľade naň až zamrazilo, ale nie priveľmi. Obrátil si plánik k sebe a začal študovať umiestenie rozličných kamier v jednotlivých miestnostiach, na takých miestach, aby dom dokonale pokryli obrazom aj zvukom.

- Takže ja si zájdem do toho zašitého bytíka a pozriem si záznam, - navrhol Fred.

- V tom byte monitorujeme osem možno deväť bytov, ktoré máme v tamtých končinách pod dohľadom. Stretnete sa tam aj s inými agentmi, ktorí si tam prezerajú záznamy. V takých chvíľach majte na sebe vždy krycí odev.

- Uvidia ma, ako sa k tomu domu blížim. Je priveľmi blízko.

- Azda áno, ale je to obrovský komplex so stovkami bytov a je to jediný byt, do ktorého sa vmestila všetka elektronika. Musí slúžiť prinajmenej dovtedy, kým nezískame zákonné povolenie na vyprázdnenie nejakého iného bytu. Už na tom pracujeme... o niekoľko blokov ďalej, kde budete menej podozrivý. Azda o taký týždeň. Pravda, ak bude vôbec možné prenášať holoscannerový záznam s prijateľnými rozlišovacími znakmi prostredníctvom mikrovlnových káblov a káblov medzinárodných liniek tak ako starší typ...

- Ak ma Arctor alebo Luckman, alebo niekto iný z tamtých chlapíkov uvidí, ako vchádzam dnu, budem sa tváriť, že v tých končinách balím nejakú štetku. - V skutočnosti mu to veľmi nekomplikovalo situáciu; naopak, skráti sa mu čas, za ktorý mu nikto neplatil, a to pokladal za veľmi dôležité. Poľahky sa môže zaviezť do tamtoho zašitého bytu, pozrieť si záznam, vybrať, čo

/97/

pre svoju robotu potrebuje a čo sa má zaznamenať, a potom sa hneď vráti do...

Do svojho vlastného domu, pomyslel si. Do domu Boba Arctora. Na hornom konci ulice, doma, som Bob Arctor, ťažký feťák, podozrivý človek, človek, ktorého pozorujú, ale tak, aby o tom nevedel; a potom si každý druhý deň nájdem zámienku, aby som sa mohol vytratiť do onoho bytu, kde sa premením na Freda, chlapa, čo si prezerá celé kilometre záznamu, len aby som uvidel, čo som vlastne robil; pravdu povediac, celé ma to poriadne deprimuje. Napriek výhodám, ktoré mi táto akcia poskytujeto značí okrem ochrany a cenných súkromných informácií. Pravdepodobne už prvý týždeň mi holoscanner ukáže človeka, ktorý po mne ide.

Len čo si na to pomyslel, zmäkol.

- Tak teda dobre, - povedal Hankovi.

- Tu vidíte, kam sme umiestili kamery. Ak by ich bolo treba upraviť, môžete to urobiť sám, keď budete v Arctorovom dome a ked tam nikto iný nebude. Dostanete sa do toho domu poľahky, však?

Veľké hovno, pomyslel si Fred. Ak ta vojdem, ocitnem sa na zázname. A ak sa záznam dostane do rúk Hankovi, uvidí ma

medzi tamtými výtečníkmi, ktorých zachytia kamery, a ja budem v kýbli.
Dodnes Hankovi nepovedal, odkiaľ vie to, čo vie o svojich podozrivých; on sám ako Fred si žiarlivo strážil tajomstvo vlastnej výrobnej metódy, ktorá mu prinášala informácie. Všetko sa však odrazu zmenilo: systémy, ktoré zaznamenajú zvuk a obraz, neupravia to, čo zaznamenajú, tak ako on upravuje svoje správy, aby sa neodhalila jeho totožnosť. Ešte to by chýbalo, aby sa na zázname zjavil Robert Arctor v úlohe mechanika, upravujúceho kamery, keď budú zle fungovať, a aby jeho ksichtu bola plná obrazovka! Ale na druhej strane bude prvý, kto si bude prehrávať záznamy; ešte vždy ich môže upraviť, zredigovať. Ibaže ho to bude stáť čas a robotu.
Ale čo vynechá? Vynechá Arctora - celého? Arctor je predsa podozrivý. Vynechá Arctora, ktorý sa podujal opraviť kamery.
- Zo záznamov vymažem sám seba, - povedal nahlas. - Neuvidíte ma. Z dôvodov utajenia, ako je zvykom.
- Pravdaže. Predtým ste to nerobili? - Hank siahol po niekoľkých fotografiách a ukázal mu ich. - Použijete vymazávacie zariadenie, ktoré vymaže partie, na ktorých ste zobrazený ako informátor. Prirodzene, to sa týka holografických záznamov; pokiaľ ide o odpočúvanie, nie je tam namontované nijaké zariadenie, ktoré by sledovala polícia. Celkom iste nebudete mať nijaké ťažkosti. Vieme, že patríte do okruhu Arctorových priateľov, že ten dom navštevujete, že ste alebo Jim Barris, alebo Ernie Luckman, alebo Charles Freck, alebo Donna Hawthornová...
- Donna? - zasmial sa. Krycí oblek sa zasmial. Svojím spôsobom, prirodzene.
- Alebo Bob Arctor, - pokračoval Hank, prezerajúc si zoznam podozrivých.
- Celý čas o sebe podávam správy, - povedal Fred.
- Niekedy sa predsa len budete musieť zjaviť v záznamoch, ktoré nám budete predkladať, pretože ak sa budete systematicky vymazávať, celkom automaticky a neúmyselne, obyčajnou elimináciou zistíme, kto ste. V skutočnosti sa musíte vymazávať - ako by som to povedal - invenčné, umelecky... Doparoma, chcem povedať, tvorivo... musíte napríklad vymazať tie zábery, na ktorých ste doma sám a robíte v byte prehliadku, vykladáte papiere, vyťahujete zásuvky alebo prezeráte kameru, ktorá je na dohľad inej kamery, alebo...
- Mohli by ste do toho domu raz za mesiac poslať kohosi v uniforme, - povedal Fred. - Nech povie: "Dobré ráno, som tu, aby som si prezrel monitorovacie zariadenie, potajme inštalované vo vašom byte, vo vašom telefóne a vo vašom aute." Arctor potom možno zaplatí účet.
- Arctor by sa ho pravdepodobne šikovne zbavil a vzápätí by zmizol.
Fred v krycom obleku povedal: - Ak toho až toľko skrýva.
A to sa nedokázalo.
- Arctor toho možno skrýva až priveľa. Zhromaždili sme o ňom množstvo starších informácií a analyzovali sme ich. Niet nijakých vážnejších pochybností o tom, že zatajuje svoju totožnosť, že hrá akúsi čudnú hru. Je falošný. Len sa ho držte, kým sa nepoloží, kým nebudeme mať toľko dôkazov, aby sme ho legálne zabasli a boli si s ním raz navždy načistom.
/98/ /99/
- Chcete mu do bytu nastrčiť drogu?
- O tom si pohovoríme neskôr.
- Nazdávate sa, že rúbe privysoko, že je kdesi povedzme vo vedení agentúry SD?
- Čo si myslíme, to nie je vaša starosť, - povedal Hank. - My určujeme, o čo sa bude hrať; vy máte zasa dodávať správy s vlastnými čiastkovými závermi. Nechcem vám brániť v iniciatíve, ale my máme množstvo informácií, ktoré nepatria do vašich

rúk. Vytvárame si obraz. Široký záber. Komputerizovaný obraz.
- Tak teda Arctor je odsúdený na záhubu, - povedal Fred.
- Ak sa do niečoho zaplietol.
- Onedlho ho dolapíme, - povedal Hank. - A potom nad ním urobíme kríž a všetci z toho budeme mať radosť.
Fred sa usiloval zapamätať si adresu a číslo toho bytu; z ničoho nič si spomenul, že zavše vídať v tých končinách mladý pár, ako vchádza do tej budovy, inokedy zasa, ako z nej vychádza. Obaja ukojení; ten byt si najímali azda práve nato. Páčili sa mu. Dievča malo dlhé ľanové vlasy a nenosilo podprsenku. Raz prešiel okolo nej autom; niesla nákup a on sa ponúkol, že ju zvezie; zhovárali sa. Bola samé bielkoviny, plná vitamínov - asi z chalúh, a plná slnečného svetla, pekná a plachá; odmietla ho. Teraz už vedel prečo. Tí dvaja očividne obchodovali s drogami. Alebo, čo je ešte pravdepodobnejšie, distribuovali ich. Na druhej strane, ak polícia ten byt potrebuje, ľahko ich obviní z prechovávania drog, a všetko je vybavené.
A načo by bol úradom, dumal, Arctorov rozhádzaný, ale veľký dom, keby jeho majiteľa zašili? Pravdepodobne by z neho urobili centrum na získavanie informácií.
- Páčil by sa vám Arctorov dom, - .povedal nahlas. - Je zanedbaný a ako každý feťácky byt aj špinavý, ale je veľký. Má pekný dvor. Je tam veľa krovia.
- Referoval nám o tom tím, ktorý tam montoval snímacie zariadenie. Naskytlo by sa nám tam niekoľko vynikajúcich možností.
- Čo urobili? Naozaj podali takú správu, že ten dom poskytuje veľa možností? - Hlas z krycieho obleku rozčúlene chrapčal, nemal farbu, nemal ozvenu, a preto znel ešte zúrivejšie. - Aké možnosti napríklad?
/100/
- Nuž, jedna možnosť je celkom očividná: z obývačky je výhľad na križovatku, takže by bolo možné zaznamenávať prechádzajúce vozidlá a ich poznávacie značky... - Hank si prezeral svoje nespočetné papiere. - Ale ten chlapík, ktorý velil montážnej čate, mal dojem, že ten dom nechali do takej miery spustnúť že by nestál za to, aby sme ho zaberali. Bola by to nevýnosná investícia.
- A to už ako? V akom zmysle ten dom... pustne?
- Strecha.
- Strecha je perfektná.
- Vonkajšia aj vnútorná maľovka. Dlážky. Skrinky v kuchyni...
- Hovno, - povedal Fred. - Arctor má možno v byte kopiská neumytého riadu a kuchynských odpadkov a nevysáva, ale napokon, ved tam žijú traja chlapi bez kočiek! Žena ho nechala, a práve od žien sa čaká, že budú robiť také roboty. Ak by sa ta nasťahovala Donna Hawthornová, ako Arctor chcel, ba ako ju aj prosil, všetko by dala do poriadku. Tak či onak, bársktorá hygienická služba by poľahky dala dom do pucu, vyčistila by ho ani nie za pol dňa. Pokiaľ ide o strechu, tá ma naozaj otravuje, lebo...
- Takže nám odporúčate, aby sme dom zrekvirovali, len čo Arctora zavrieme a stratí na dom právo.
Fred-oblek civel na Hanka.
- No? - spýtal sa Hank netrpezlivo s nachystaným guľôčkovým perom.
- Nie som si tým istý. Ani tak, ani onak. - Fred vstal a zberal sa na odchod.
- Ešte neodchádzajte, - zastavil ho Hank a naznačil mu, aby si znovu sadol. Lovil medzi papiermi, porozkladanými po stole.
- Mám tu poznámku...
- Vy máte vždy nejakú poznámku, - poznamenal Fred. - Pre každého.
- Ten odkaz mi káže, - pokračoval Hank, - aby som vás ešte skôr, ako odídete, poslal na číslo 203.

- Ak sa to týka tej prednášky proti drogám, ktorú som mal v klube Lions, už som sa pre ňu nazožieral práve dosť.
- Nie, nejde o to. - Hank hodil papier na stôl. - Je v tom čosi
/101/
iné. Ja som s vami skončil, takže prečo by ste sa nepobrali priamo ta a nevybavili si to?
Ocitol sa v miestnosti, kde bolo všetko biele, s oceľovými predmetmi a oceľovými stoličkami a oceľovými stolmi; všetko bolo pripevnené skrutkami; miestnosť sa ponášala na nemocničnú izbu, čistulinkú, sterilnú a chladnú, s priveľmi jasným svetlom. A naozaj, napravo stála váha s upozornením: MANIPULOVAŤ SMIE IBA TECHNIK. Pozorovali ho dvaja šerifovi pomocníci, obaja odetí do uniforiem šerifovho úradu okresu Orange, ale so zdravotníckymi dištinkciami.
- Vy ste dôstojník Fred? - spýtal sa jeden z nich, chlap s vykrútenými fúzmi.
- Áno, pane, - povedal Fred. Bol vyľakaný.
- V poriadku, Fred, najprv mi dovoľte, aby som vám oznámil, ako už nepochybne viete, že vaše inštrukcie a hlásenia príslušné miesta monitorujú a neskôr si ich prehrávajú a skúmajú pre prípad, že by pri prvom sledovaní dačo nepostrehli. Prirodzene, to je normálny úradný postup a týka sa každého dôstojníka, ktorý podáva správy ústne, nie iba vás.
Druhý pomocník povedal: - To isté platí aj o ostatných kontaktoch, ktoré nadväzujete s oddelením, ako sú telefonické rozhovory, aj o vašej ďalšej činnosti, ako je vaša nedávna prednáška v Anaheime pre členov klubu Rotary.
- Bolo to v klube Lions, - spresnil Fred.
- Beriete substanciu D? - spýtal sa pomocník zľava.
- Táto otázka, - povedal druhý, - je sporná, lebo pokladáme za samozrejmé, že pri svojej práci ste k tomu prinútený. Takže neodpovedajte. Nie že by to bolo inkriminujúce, ale je to jednoducho sporné. - Ukázal na stôl, na ktorom ležala kôpka kociek a iných úboho vyzerajúcich predmetov z farebného plastu, ktoré Fred nevedel identifikovať. - Prejdite sem a posaďte sa, dôstojník Fred. Urobíme s vami niekoľko jednoduchých testov. Nezaberie to veľa času a nespôsobí vám to nijaké fyzické nepohodlie.
- Ale tá prednáška, ktorú som mal... - začal Fred.
- To, o čo ide, - povedal pomocník po ľavici, sadajúc si a vykladajúc pero a akési formuláre, - pramení z najnovšieho prieskumu, ktorý ukázal, že v priebehu niekoľkých uplynulých
/102/
mesiacov museli viacerých tajných agentov pracujúcich v tejto oblasti prijať na neurologickú kliniku.
- Ste si vedomý, že substancia D má vysoký faktor návykovosti? - spýtal sa Freda druhý z chlapov.
- Isteže, - odpovedal Fred. - Jasné, že to viem.
- Urobíme s vami teraz tieto testy, - povedal sediaci pomocník, - a začneme testom, ktorému hovoríme B-G alebo...
- Nazdávate sa, že som narkoman? - spýtal sa Fred.
- Či ste, alebo nie ste narkoman, to nie je najdôležitejšia otázka, keďže látku, ktorá by blokovala účinky drog, čakáme od Armádnej chemickej bojovej divízie až v priebehu nasledujúcich piatich rokov.
- Tieto testy sa netýkajú narkotických vlastností substancie D, ale - nuž, urobme si najprv základný test, ktorý určí vašu schopnosť pohotovo odlíšiť predmet od pozadia. Vidíte tento geometrický diagram? - Na stôl pred Freda položil linajkovú kartu. - Uprostred týchto bezvýznamných čiar sa skrýva predmet, ktorý by sme mali všetci ľahko rozoznať. Máte mi povedať, čo za...
Item. V júli roku 1969 Joseph E. Bogen publikoval článok prevratného významu, nazvaný Odvrátená strana mozgu: analógové myslenie. V tomto článku citoval pozorovania doktora

A. L. Wigana, ktorý roku 1844 napísal:
Myslenie je v podstate duálne ako orgány, ktorých činnosť riadi. Táto myšlienka mi zišla na um a ja na nej lipnem viac ako štvrť storočia, a dodnes nie som schopný nájsť čo len jedinú obyčajnú a platnú alebo aspoň očividnú námietku. Nazdávam sa preto, že som schopný dokázať: 1. Každá hemisféra je odlišný a dokonalý celok - orgán myslenia. 2. Oddelený a odlišný proces myslenia alebo rozmýšľania sa môže odohrať v každej hemisfére súčasne.
Vo svojom článku Bogen dospel k záveru: "Verím (spolu s Wiganom), že každý z nás má v sebe dva spôsoby myslenia. Existuje však množstvo detailov, ktoré treba v tomto prípade usporiadať. Lenže my sa musíme postaviť proti zásadnému odporu voči Wiganovmu názoru: a tým je subjektívny pocit, ktorý má každý
/103/
z nás, že sme iba Jeden. Toto vnútorné presvedčenie o vlastnej jedinečnosti ľudia na Západe v sebe ustavične pestujú...
- ... predmet to je a musíte mi ho ukázať v celkovom poli.
Som z toho celý zmagorený, pomyslel si Fred. - Čo to má všetko znamenať? - spýtal sa. hľadiac nie na diagram, ale na pomocníka. - Stavím sa, že ide o tú prednášku v klube Lions, - vyhlásil. Bol o tom pevne presvedčený.
Pomocník, čo sedel, povedal: - U mnohých narkomanov, ktorí užívajú substanciu D, sa vyskytuje medzera medzi ľavou a pravou mozgovou hemisférou. Strácajú pocit celistvosti, čo je porucha prijímacieho aj poznávacieho procesu, hoci na pohľad poznávací proces funguje normálne. Ale to, čo získava prostredníctvom prijímacieho procesu, prostredníctvom vnímania, je kontaminované spomínanou medzerou, takže celý proces sa ustavične zhoršuje, ba čo viac, postupne prestáva fungovať. Našli ste ten známy predmet? Môžete mi ho ukázať?
Fred povedal: - Nehovoríte azda o ložiskách stopových prvkov ťažkých kovov v neuroreceptoroch, však? Neodvolateľné...
- Nie, - povedal pomocník, čo stál. - Nie je to porucha mozgu, ale istý druh toxicity, otravy mozgu. Je to toxická mozgová psychóza, pôsobiaca na prijímací proces tak, že ho narúša. To, čo máte pred sebou, tento B-G test, meria správnosť vášho prijímacieho procesu, zisťuje, či prebieha celý rovnomerne. Vidíte tie obrysy? Mali by vám priam udrieť do očí.
- Vidím fľašu od kokakoly, - povedal Fred.
- Je to fľaša od sódovky, - povedal pomocník, čo sedel. Odhodil kresbu nabok a položil namiesto nej na stôl inú.
- Spozorovali ste dačo, - spýtal sa Fred, - keď ste prezreli moje správy, alebo čosi podobné? Je v nich čosi pomätené? - Je to tá prednáška, pomyslel si. - Čo hovoríte na tú prednášku? - opýtal sa. - Prejavila sa na nej bilaterálna dysfunkcia? To preto ste ma zavolali na tieto testy? - Čítal už o testoch pátrajúcich po medzere v mozgu, ktoré ministerstvo z času na čas podnikalo.
- Nie, je to bežné vyšetrenie, - povedal sediaci šerifov pomocník.
- My si uvedomujeme, dôstojník Fred, že tajní agenti musia pri výkone služby z nevyhnutnosti brať drogy; tí, čo majú ísť na federálnu...
/104/
- Natrvalo? - spýtal sa Fred.
- Nie natrvalo. Opakujem, ide o kontamináciu prijímacieho procesu, ktorá sa postupom času môže upraviť...
- Stmieva sa, - poznamenal Fred. - Stmieva sa nad všetkým.
- Stáva sa vám, že niekedy hovoríte akoby od veci? - spýtal sa ho odrazu jeden zo šerifových pomocníkov.
- Čože? - spýtal sa neisto.
- To je záležitosť oboch mozgových hemisfér. Ak je porucha v ľavej hemisfére, kde sú normálne umiestené vyjadrovacie schopnosti, pravá hemisféra niekedy zaskočí za ľavú, podľa svojich najlepších schopností.

- Neviem, - odpovedal. - Nič také si neuvedomujem.
- Myšlienky ako keby neboli vaše. Akoby to myslela myseľ kohosi celkom iného. Ale odlišným spôsobom, ako by ste mysleli vy. Dokonca cudzími slovami, ktoré ani nepoznáte. Ktoré sa k vám dostali periférnym príjmom niekedy počas vášho života.
- Nič také. Bol by som si to všimol.
- Pravdepodobne áno. Od ľudí s poruchou ľavej hemisféry, ktorí nám o tom rozprávali, sme sa dozvedeli, že je to naozaj otriasajúci zážitok.
- Nazdávam sa, že by som si to bol naozaj všimol.
- Tradovalo sa, že pravá hemisféra nemá vôbec rečové schopnosti, ale to bolo dávno, ešte predtým, čo si množstvo ľudí pomiatlo ľavú hemisféru drogami a dalo - teda pravej hemisfére - príležitosť prejaviť sa. Zaplniť vákuum.
- Určite mám na také veci otvorené oči, - povedal Fred a počul iba mechanický zvuk svojho hlasu ako hlas poslušného dieťaťa odriekajúceho školskú úlohu. Dieťaťa ochotného poslúchnuť hocijaký hlúpy príkaz, ktorý mu dajú tí, čo majú moc.
Tí, čo sú vyššie ako on a majú príležitosť zapôsobiť naňho silou a vôľou, či už odôvodnene, alebo nie.
Len pritakávaj, pomysleí si. A rob, čo ti kážu.
- Čo vidíte na druhom obrázku?
- Ovcu, - odvetil Fred.
- Ukážte mi tú ovcu. - Sediaci pomocník šerifa sa predklonil a obrátil obrázok. - Oslabenie schopnosti odlíšiť predmet od pozadia vám spôsobuje kopu starostí - namiesto toho, aby ste nevnímali nijaké podoby, prijímate falošné podoby.
/105/
Ako psie hovno, pomyslel si Fred. Psie hovno určite možno pokladať za falošnú podobu. Podľa hocijakých kritérií. Cítil sa...
Údaje naznačujú, že nemá, menšia hemisféra sa špecializuje na celostné vnímanie, pretože jej primárnou funkciou vo vzťahu k informačným vstupom je zlučovať. Naopak, hovoriaca, väčšia hemisféra zrejme operuje logickejším, analytickejším spôsobom podobným komputeru; nálezy naznačujú, že možnou príčinou dominancie hemisfér v človeku je podstatná nezlučiteľnosť jazykových funkcií na jednej strane u funkcií syntetizujúcich prijímané informácie na druhej strane.
...chorý a stiesnený, takmer tak ako počas svojej reči v klube Lions. - Nie je tam nijaká ovca, však? - spýtal sa. - Ale priblížil som sa aspoň?
- Toto nie je Rorschachov test, - povedal sediaci pomocník, - v ktorom nie celkom jasnú škvrnu môže viacero subjektov vykladať viacerými spôsobmi. V tomto teste existuje iba jediný špecifický predmet, a to tento. V tomto prípade to je pes.
- Čože? - spýtal sa Fred.
- Pes.
- Ako môžete povedať, že je to pes? - Nevidel nijakého psa.
- Ukážte mi ho. - Pomocník...
Tento záver možno teoreticky dokázať na zvierati s rozdvojeným mozgom, ktorého obe hemisféry možno vycvičiť, aby prijímali podnety zvonka, hodnotili ich a konali nezávisle.
U človeka je abstraktné myslenie typicky uložené v jednej hemisfére - druhá hemisféra sa očividne špecializuje na odlišný spôsob myslenia, ktorý možno nazvať analógovým. Zákonitosti alebo princípy, podľa ktorých sa abstraktné myslenie vyvinulo na "tejto" strane mozgu (na tej strane, ktorá hovorí, číta a píše), boli podrobené analýzam; dlhé roky sa analyzovala syntax, sémantika, matematická logika atd. Zákonitosti, pódia ktorých sa správa analógové myslenie na druhej strane mozgu, bude treba študovať celé roky - až potom na ne možno vôbec prísť.
... prevrátil kartu; na druhej strane bol nakreslený jednoduchý obrys PSA. Fred ho vzápätí spoznal ako skicu medzi linkami na

prednej strane. V skutočnosti to bol presný druh psa: chrt, a mal zakreslené aj vnútornosti.
- Čo to značí, - spýtal sa, - keď som namiesto psa videl ovcu?
- Možno je to iba psychologický blok, - povedal stojaci pomocník a presunul váhu z jednej nohy na druhú. - Iba keď prejdeme celou sériou kariet a urobíme niekoľko ďalších testov ...
- Tento test je nadradený nad Rorschachovým preto, - prerušil ho sediaci pomocník a vytiahol ďalšiu kresbu, - že sa nedá interpretovať; jestvuje v ňom toľko chýb, koľko si len viete vymyslieť, ale iba jedna správna odpoveď. Jediný predmet, ktorý nakreslili v Štátnom úrade psychokresieb a zaručili sa zaň, za každú kartu; tak je to správne, pretože nám to nariadili z Washingtonu. Alebo uhádnete, alebo nie; a ak neuhádnete celú sériu, potom máme istotu o funkčnom oslabení v procese vnímania, takže vás musíme podrobiť liečeniu z narkománie, až kým testy napokon nezvládnete.
- Na federálnej klinike? - spýtal sa Fred.
- Áno. Takže, čo vidíte na tejto kresbe, medzi týmito zvláštnymi čiernymi a bielymi čiarami?
Mesto smrti, pomyslel si Fred, prezerajúc si kresbu. Ja vidím toto: smrť v mnohých podobách, nie iba v tej jednej jedinej správnej podobe, ale všade. Malí, meter vysokí najatí muži na vozíkoch.
- Len mi povedzte, - ozval sa Fred, - či je to reč v klube Lions, čo vás varovalo.
Obaja šerifovi pomocníci si vymenili pohľady.
- Nie, - povedal napokon ten, čo stál. - Súvisí to s výmenou názorov, ktorú ste mali - bola čisto súkromná a v skutočnosti ani nestála za reč - s Hankom. Asi pred dvoma týždňami... Viete, v technológii spracovania celého tohto svinstva, tohto množstva informácií, čo sa sem hrnú, existuje istý sklz. O vašej prednáške napríklad ešte nevedia celkom nič. V skutočnosti sa to možno ešte niekoľko dní ani nedozvedia.
- Tak čo to bolo za hovno?
- Čosi o ukradnutom bicykli, - povedal druhý pomocník.
/l06/ /107/
- O takzvanom sedemrýchlostnom bicykli. Vy ste sa vraj pokúšali zistiť, kam sa podeli tri chýbajúce rýchlosti. - Obaja pomocníci opäť pozreli na seba. - Mali ste pocit, že zostali na dlážke v garáži, odkiaľ bicykel ukradli, však?
- Dočerta, - namietol Fred. - To bola chyba Charlesa Frecka, nie moja, ten musí vždy strčiť nos do všetkého, o čom sa hovorí. Ja som sa len nazdával, že je to zábavné.
BARRIS (stojaci uprostred obývačky s novým veľkým ligotavým bicyklom, celý natešený): Pozrite sa, čo som zohnal za obyčajných dvadsať dolárov!
FRECK: Čo to je?
BARRIS: Bicykel, a prakticky nový; je to desaťrýchlostný pretekársky bicykel. Videl som ho u susedov na dvore a spýtal som sa naň a oni ich tam mali štyri, a tak som im ponúkol dvadsať dolárov a oni mi ho predali. Farební. Dokonca mi ho preložili cez plot.
LUCKMAN: Nevedel som, že si schopný zohnať takmer nový desaťrýchlostný bicykel za obyčajných dvadsať dolárov. Je obdivuhodné, čo zoženieš za dvadsať dolárov.
DONNA: Ponáša sa na bicykel jednej kočky, ktorá býva oproti mne a ktorej sa asi pred mesiacom stratil. Asi jej ho tí černoškovia šlohli.
ARCTOR: Celkom iste jej ho potiahli, ak ich tam majú štyri. A keď ho dali tak lacno.
DONNA: Mal by si ho vrátiť tej kočke, čo býva oproti mne, ak je naozaj jej. Alebo by si jej ho mal aspoň ukázať, nech ti povie, či je jej.

BARRIS: Je to pánsky bicykel. Takže nemôže byť jej.
FRECK: Prečo si povedal, že má desať rýchlostí, keď má len sedem ozubených koliesok?
BARRIS (prekvapene): Čože?
FRECK (pristupuje k bicyklu a ukazuje): Pozri, tu je päť koliesok, dve sú tu, na druhom konci reťaze. Päť a dve...
Keď sa skríženie zrakového nervu u mačky alebo opice pretne, vstup z pravého oka ide iba do pravej hemisféry a podobne ľavé oko informuje iba ľavú hemisféru. Ak je takto operované
/108/
zviera vycvičené vybrať si medzi dvoma symbolmi a používa iba jedno oko, testy neskôr ukážu, že je schopné urobiť správnu voľbu aj druhým okom. Ale ak spojenia, najmä corpus callosum, boli pred cvičením oddelené, spočiatku prikryté oko a jeho ipsilaterálna hemisféra musia byť trénované od začiatku. To značí, že tréning neprechádza z jednej hemisféry do druhej, ak boli prerušené spojenia. To je základný experiment, týkajúci sa rozdelenia mozgu, ktorý uskutočnili Myers a Sperry (1953; Sperry 1961; Myers 1965; Sperry 1967).
...je spolu sedem. Takže je to iba sedemrýchlostný bicykel.
LUCKMAN: Hej, ale aj bicykel so siedmimi rýchlosťami je hoden dvadsať dolárov. Ešte vždy je to dobrá kúpa.
BARRIS (dotknuto): Tí černoškovia mi povedali, že má desať rýchlostít Je to zlodejstvo.
(Všetci sa zhrčia, aby si prezreli bicykel. Znova a znova zratúvajú kolieska.)
FRECK: Teraz som narátal dokonca osem. Šesť vpredu, dve vzadu. To je osem.
ARCTOR (logicky): Ale mal by mať desať rýchlostí. Neexistujú bicykle so šiestimi ani s ôsmimi rýchlosťami. Aspoň som o takých nepočul. Čo myslíte, že sa stalo s chýbajúcimi kolieskami?
BARRIS: Tamtí černoškovia s nimi museli čosi robiť, možno tie kolieska oddelili nepatričnými nástrojmi a bez technických znalostí, keď ich dávali naspäť, nechali tri ozubené kolieska ležať v garáži na zemi. Ešte vždy tam asi ležia.
LUCKMAN: Potom by sme ta mali zájsť a vypýtať si zvyšné kolieska.
BARRIS (hnevlivo sa kývajúc): Ale v tom bude práve to zlodejstvo: pravdepodobne mi ponúknu, že mi tie kolieska predajú, namiesto toho, aby mi ich dali, ako sa patrí. Ktovie, čo na tom bicykli zbabrali? (Prezerá celý bicykel.)
LUCKMAN: Ak by sme ta šli všetci, dali by nám ich; môžeš na to vziať jed, človeče. Tak teda ideme, dobre? (Pohľadom žiada všetkých o súhlas.)
DONNA: Ste si istí, že je tam iba sedem koliesok?
/109/
FRECK. Osem.
DONNA: Sedem či osem. Aj tak si myslím, že skôr ako sa tam vyberiete, mali by ste sa na to niekoho spýtať. Myslím to tak, že sa mi nezdá, že by s tým robili čosi také, ako že by odmontovali kolieska. Skôr ako ta pôjdete a sperujete ich, zistite si to. Rozumiete?
ARCTOR: Donna má pravdu.
LUCKMAN: A koho sa máme na to spýtať? Poznáme nejakého odborníka na pretekárske bicykle?
FRECK: Spýtajme sa prvého človeka, na ktorého narazíme. Vyvlečme ten bicykel von, a ak pôjde nejaký frajer okolo, spýtame sa ho. Tak získame neskreslený pohľad na vec.
(Spoločne vytlačia bicykel zo dvier, priamo pred mladého černocha, ktorý práve zaparkoval auto. So spýtavými pohľadmi mu ukážu sedem - osem? - ozubených koliesok a spýtajú sa ho, koľko ich je, hoci oni všetci - okrem Charlesa Frecka - vidia, že ich je iba sedem: päť na jednom konci reťaze, dve na druhom. Päť

a dve dokopy dávajú sedem. Môžu sa o tom presvedčiť na vlastné oči. Čo to má znamenať?)
MLADÝ ČERNOCH (pokojne): Musíte vynásobiť počet koliesok vpredu počtom koliesok vzadu. Nie sčítať, ale vynásobiť, lebo ako vidíte, reťaz preskakuje krížom, z kolieska na koliesko, a tak v jednotlivých prevodových pomeroch získate päť (predvádza päť koliesok) rýchlostí z každého predného kolieska (ukazuje), čiže získate jedenkrát päť, čo je päť, a potom, keď prehodíte túto páčku (predvádza), reťaz preskočí na druhé predné koliesko a prechádza opäť do súčinnosti s piatimi zadnými, čo je ďalších päť rýchlostí. Spolu je to teda päť plus päť, čo je desať. Už vidíte, ako to funguje? Vidíte, prevodové pomery sa vždy odvodzujú od...
(Ďakujú mu a mlčky tlačia bicykel naspäť do domu. Mladý černoch, ktorého nikdy predtým nevideli a ktorý nemá viac ako sedemnásť rokov a vlastní neuveriteľne dobitú starú dodávku, zatvorí dvere na aute a ide ďalej; oni zasa zatvárajú dvere do domu a len tak tam stoja.)
LUCKMAN: Čo keby sme si dačo šnupli? Kde sa fetí, tam to letí. (Nikto...
/110/
Všetky dôkazy svedčia o tom, že oddelenie hemisfér vytvára dve nezávislé sféry vedomia v jednej lebke, teda v jednom organizme. Tento záver znepokojuje istých ludí, ktorí hľadia na vedomie ako na neoddeliteľný majetok ľudského mozgu. Iným sa toto tvrdenie zdá prenáhlené a trvajú na tom, že kapacity pravej hemisféry, ktoré sa takto odhaľujú, sú na úrovni automatu. Vo viacerých prípadoch, ktoré sa teraz skúmajú, celkom iste existuje nerovnosť medzi kapacitami hemisfér; pravda, môže to byť aj špecifická charakteristika jednotlivcov, ktorých sme študovali. Je celkom možné, že ak by sa hemisféry oddelili už v ranom veku, výsledkom by bolo, že obe hemisféry by mohli oddelene a nezávisle od seba vyvíjať duševné funkcie vysokého stupňa, na úrovni, akú dosiahla iba ľavá hemisféra normálneho človeka.
...sa nesmeje.)
- Vieme, že ste boli medzi tými ľuďmi, - povedal sediaci pomocník. - Nezáleží na tom, ktorý. Nikto z vás nebol schopný pozrieť na ten bicykel a pochopiť jednoduché matematické operácie, ktoré mali určiť neveľký počet prevodových pomerov. -
V hlase toho človeka vybadal Fred istý súcit, akoby ten človek chcel byť k nemu milý. - Taká operácia patrí k previerkam vedomostí na základnej škole. Boli ste všetci nadrogovaní?
- Nie, - povedal Fred.
- Tak skúšajú v škole deti, - povedal druhý pomocník.
- Čo teda nebolo v poriadku, Fred? - spýtal sa prvý pomocník.
- Zabudol som, - tvrdil Fred. Odmlčal sa. Ale potom predsa len povedal: - Zdá sa, že tam komusi vybuchla schopnosť poznávať, nie vnímať. Nie je tu azda zahrnuté abstraktné myslenie?
- Môže sa vám to vidieť, - povedal pomocník, čo sedel. - Ale testy ukazujú, že poznávací systém zlyháva preto, lebo neprijíma príslušné údaje. Inými slovami, miesta vstupov sú narušené takým spôsobom, že ked sa chystáte premýšľať o tom, čo vidíte, uvažujete nesprávne, lebo ne... - šerifov pomocník netrpezlivo zašermoval rukami, hľadajúc slová, ktorými by vyjadril svoje myšlienky.
- Ale ten bicykel s desiatimi rýchlosťami naozaj mal sedem
/111/
ozubených koliesok, - povedal Fred. - Videli sme správne. Dve vpredu, päť vzadu.
- Ale vy si neuvedomujete - nikto z vás - ako spolu pracujú: päť vzadu s oboma vpredu, ako vám povedal ten černoch. Bol to veľmi vzdelaný človek?
- Ani nie, - povedal Fred.

- To, čo ten černoch povedal, - pokračoval pomocník, ktorý stál, - bolo celkom odlišné od toho, čo ste videli vy všetci. On videl dve samostatné časti spojenia medzi zadným a predným systémom koliesok, dve súbežné, ale pritom odlišné spojenia medzi kolieskami vpredu, bežiace ku každému z koliesok vzadu, a postrehol to... Vy ste videli jedno, ktoré sa pripája ku všetkým zadným.
- Ale tak by to bolo šesť koliesok, - povedal Fred. - Dve predné kolieska, ale iba jedno, ktoré sa pripája.
- To je nesprávne pozorovanie. Nikto to toho mladého černocha nenaučil; naučili ho iba toľko - ak ho vôbec niekto niečo naučil - aby vedome pochopil, aký je zmysel tých dvoch spojív. Vy ste jedno z nich celkom vynechali, a všetci. Vy ste síce zarátali obe predné kolieska, ale vnímali ste ich ako rovnorodosť.
- Nabudúce sa polepším, - povedal Fred.
- Čo urobíte nabudúce? Keď kúpite ukradnutý bicykel s desiatimi rýchlosťami? Alebo abstrahujete všetko, čo ste za celý deň vnímali?
Fred mlčal.
- Pokračujme v teste, - povedal pomocník, ktorý sedel. - Čo vidíte na tejto karte, Fred?
- Psie hovno z plastu, - povedal Fred. - Také, aké predávajú tu v okolí Los Angeles. Môžem už ísť? - Všade sa vznášala tá prednáška z klubu Lions.
Obaja šerifovi pomocníci sa zasmiali.
- Viete, Fred, - povedal ten, čo sedel, - ak sa vám podarí zachovať si zmysel pre humor, pravdepodobne to urobíte.
- Urobím? - zopakoval Fred. - Čo urobím? Urobím terno? Narobím sa na kočke? Urobím dobre? Urobím si robotu? Zarobím peniaze? Urobím skok do budúcnosti? Spresnite, čo máte na mysli! Po latinsky je robiť facere, čo mi vždy pripomína slovo frcere, ako by po latinsky mohlo znieť frcnúť si, a ja...
/112/
Mozog vyšších živočíchov vrátane človeka je dvojitý orgán, pozostávajúci z pravej a ľavej hemisféry, ktoré sú spojené istmom z nervového tkaniva, zvaným corpus callosum. Asi pred pätnástimi rokmi Ronald E. Myers a R. W. Sperry z Chicagskej univerzity urobili prekvapujúci objav: keď toto spojenie medzi dvoma polovicami mozgu prerušili, každá hemisféra fungovala nezávisle, akoby bola kompletným mozgom.
...som tomu donedávna nepripisoval väčšiu cenu, ako má hovno, či už z plastu alebo hocijaké iné. Ak ste vy, chlapci, také psychologické typy a vypočuli ste si moje nekonečné hlásenia Hankovi, povedzte mi, ako mám ísť na Donnu? Ako sa k nej dostanem bližšie? Myslím - ako mám ísť na vec? S tou sladkou, jedinečnou, tvrdohlavou kočkou?
- Každé dievča je iné, - povedal sediaci pomocník.
- Myslím, ako sa k nej mám dostať mravne, - povedal Fred.
- Nie nakŕmiť ju prachmi a naliať chľastom a potom, keď už bude ležať v obývačke na dlážke, ho do nej vraziť.
- Kúpte jej kvety, - povedal stojaci pomocník.
- Čože? - spýtal sa Fred a jeho odevom filtrované oči sa rozšírili.
- V tomto ročnom období zoženiete malé jarné kvietky. V pestovateľskej škôlke, povedzme u Penneyho alebo u Marta. Alebo jej kúpte azalky.
- Kvety, - hundral Fred. - Máte na mysli umelé, alebo naozajstné kvety? Živé, chcem povedať.
- Plastikové sú nanič, - povedal pomocník, čo sedel. - Vyzerajú... no, falošne. Akosi falošne.
- Môžem už ísť? - spýtal sa Fred.
Obaja šerifovi pomocníci si najprv vymenili pohľady, potom prikývli. - Preskúšame vás inokedy, Fred, - povedal ten, čo stál.
- Nie je to také naliehavé. Hank vám oznámi neskorší termín

stretnutia.
Z nejakej záhadnej príčiny sa Fred cítil, akoby si bol s nimi pred odchodom potriasol rukami, ale rukami si vlastne nepotriasli; odišiel len tak, nič nepovedal, trochu skľúčený a trochu vyplašený, pravdepodobne z toho, ako sa to naňho odrazu zosypalo. Znova a znova museli študovať moje materiály, myslel si,
/113/
usilovne hľadali náznaky, že to nemám v hlave v poriadku, až napokon čosi našli. A našli toho dosť, keď dospeli k týmto testom.
Jarné kvietky, dumal, keď došiel k výťahu. Sú malé; rastú pravdepodobne nízko pri zemi a mnohí ľudia po nich stúpajú. Rastú aj divo na lúkach? Alebo len v špeciálnych kadiach či na veľkých uzavretých farmách? Ktovie, ako to na vidieku vyzerá. Polia a lúky a podobne, všetky tie zvláštne vône. A potom, dumal, kde také čosi nájde? Kam pôjde a ako sa ta dostane, ako sa tam ocitne? Čo je to za cesta a aké na ňu treba lístky? A kde si má tie lístky kúpiť?
No a keď už ta pôjdem, premýšľal ďalej, rád by som so sebou niekoho zobral, azda Donnu. Ale ako ju o to požiada, ako o to požiada kočku, keď nevie ani len toľko, ako sa k nej dostať bližšie? Keď si na ňu navymýšľal plány a nedostal sa nikam - ani len o krok bližšie? Mali by sme sa poponáhľať, pomyslel si, lebo neskôr všetky jarné kvietky, o ktorých mi hovorili, zvädnú.
/8. kapitola/
Cestou k Bobovi Arctorovi, u ktorého sa vždy našlo dosť zaháľačov, s ktorými sa dalo príjemne zabíjať čas, Charles Freck domýšľal fór, ktorým sa chcel starému Barrisovi odplatiť za neogabaný žart, ktorý mu vystrojil onoho dňa vo Fiddlerovej reštaurácii U trojky. Dômyselne sa vyhýbal radarovým pasciam, ktoré polícia porozkladala na každom rohu (policajné auto s radarom, sledujúce vodičov, mávalo zvyčajne karosériu starého ošúchaného volksvagenu, natretého mdlou hnedou farbou, a viedol ho bradatý frajer; keď také auto zbadal, zakaždým spomalil), a v jeho hlave sa odvíjal nasledujúci film:
FRECK (nevzrušene): Dnes som kúpil methedrinovú plantáž.
BARRIS (s pohŕdavým výrazom v tvári): Methedrin je benzedrín ako metamfetamín; je nestály, kryštalický, patrí k amfetamínom a vyrába sa synteticky v labáku. Nie je to nič organické ako napríklad tráva. Neexistuje nič také ako methedrinová plantáž, hoci existuje marihuanová plantáž.
FRECK (vytasí sa s pointou): Chcem povedať, že som zdedil štyridsaťtisíc po starom strýkovi a kúpil som plantáž, ktorá sa vlastne skrýva v garáži toho frajera, ktorý robí methedrin. Chcem tým povedať, že má domácu továreň, kde vyrába meťák. Plantáž v zmysle...
Za volantom sa nedala myšlienka sformulovať celkom presne, lebo časť jeho mysle sa venovala vozidlám okolo neho a svetlám na semaforoch; vedel však, že len čo príde k Boboví, Barrisovi to náležité vytmaví. A najmä ak tam zasa bude kopa ľudí, Barris skočí na návnadu a ukáže sa pred všetkými ako jasný a absolútny trpák. Bude to odplata aj s úrokmi, lebo Barris znáša oveľa ťažšie ako ktokoľvek iný, keď si z neho robia blázna.
Zabrzdil. Barrisa našiel pred domom, ako sa vŕta v aute Boba Arctora. Kapota bola zdvihnutá a obaja, Arctor aj Barris, stáli nad autom s kopou nástrojov.
- Hej, človeče, - zavolal Freck, hlasito zabuchol dvere a nevzrušené sa doknísal až k nim. - Barris, - oslovil ho celkom
/115/
ľahostajne, položil mu ruku na rameno, aby tak upútal jeho pozornosť.
- Neskôr, - zahundral Barris. Mal na sebe montérky; už aj tak špinavú látku pokrývalo mazivo a podobné nečistoty.
Freck povedal: - Dnes som kúpil methedrinovú plantáž.

Barris sa netrpezlivo zamračil a spýtal sa: - Akú veľkú?
- Ako to myslíš?
- Akú veľkú plantáž si kúpil?
- No... - povedal Freck, nevediac, ako ďalej.
- Koľko si za ňu dal? - spýtal sa Arctor, takisto zamazaný od roboty na aute. Mali vonku karburátor, ako Freck videl, vzduchový filter, hadičky, jednoducho všetko.
- Desať dolárov, - povedal Freck.
- Jim by ti ju bol zohnal lacnejšie, - povedal Arctor, prezerajúc si svoju robotu. - Však, Jim?
- Dnes sa ľudia meťákových plantáží viac-menej zbavujú, - povedal Barris.
- Je toho plná garáž! - namietol Freck. - Továreň! Ide z toho milión tabliet denne - sú to stroje na chrlenie tabliet a všetko, čo k tomu patrí. Všetko!
- A to ti predali za desať dolárov? - spýtal sa Barris, naširoko sa škľabiac.
- Kde to je? - spýtal sa Arctor.
- Tu nie, - povedal Freck neisto. - Vyserte sa na to, chlapci!
Barris prestal pracovať - robil prestávky v robote často, či sa s ním niekto zhováral, alebo nie - a povedal: - Vieš, Freck, ak prehltneš alebo si pumpneš priveľa meťáku, hovoríš ako káčer Donald.
- Ako to? - spýtal sa Freck.
- Nikto ti vtedy nerozumie, - povedal Barris.
- Čo si to povedal, Barris? Akosi som ti nerozumel, - zamiešal sa Arctor.
Barris napodobnil hlas káčera Donalda. Tvár mu pritom žiarila od veselosti. Freck a Arctor sa zasmiali. Rozveselilo ich to.
Barris hovoril a hovoril, až napokon ukázal na karburátor.
- Čo je s tým karburátorom? - opýtal sa Arctor, ale už sa nesmial.
Barris, normálnym hlasom, ale ešte vždy so širokým úškľab-
/116/
kom na tvári povedal: - Máš pokrivenú emulznú šachtu. Celý karburátor bude treba prerobiť. Inak sa šachta zavrie; poženieš si to po diaľnici a odrazu len zistíš, že motor je presýtený a zdochol, a nejaký trpák do teba zozadu narazí. A na dôvažok ti neprečistený benzín, lejúci sa po stenách valcov - ak pôjdeš dosť dlho - môže zmyť mazivo, takže valce sa doškriabu a jednoducho odídu. Budeš ich musieť dať znova vybrúsiť.
- Prečo sa tá šachta pokrivila? - spýtal sa Arctor.
Barris len pokrčil plecami a pustil sa rozoberať karburátor. Neodpovedal. Nech si Arctor a Charles Freck, ktorý nevedel o motoroch vôbec nič, najmä o tom, ako ich opraviť, nájdu odpoveď sami.
Z domu vyšiel Luckman, oblečený v mimoriadne elegantnej košeli a v módnych úzkych leviskách, v ruke mal knihu a na očiach tmavé okuliare. Povedal: - Zatelefonoval som im; išli pozrieť, čo by ťa stála oprava karburátora. O chvíľu zavolajú, takže som nechal dvere otvorené.
- Mohol by si si, - povedal Barris, - dať namontovať karburátor so štyrmi dýzami namiesto starého s dvoma, keď už sme pri tom. Ale to by ti museli namontovať aj nový rozdeľovač. Použitý by ani nevyšiel bohvieako draho.
- Šiel by na privysoké obrátky, - povedal Luckman. - Myslel si Rochesterov štvordýzový, čo? No ten by nepreradoval správne. Nemal by odpich.
- Namiesto dýz voľnobehu možno nasadiť menšie, - povedal Barris, - tie ich nahradia. A na tachometri sa dajú sledovať obrátky, aby sa motor nepretáčal. Podľa tachometra by vedel, že už nemá odpich. Obyčajne stačí ubrať plyn a naskočí vyššia rýchlosť, ak to neurobí automatická prevodovka. A viem aj, kde by sme mohli zohnať tachometer. Ba vlastne jeden mám.

- Hej, - ozval sa Luckman, - takže ak prudko šliapne na klesajúci plynový pedál, aby odrazu, napríklad v nebezpečnej situácii na diaľnici, pridal obrátky, zmenší sa mu odrazu rýchlosť a on bude šliapať na pedál tak dlho, kým nevybuchne tesniaci kruh hlavy alebo kým sa nestane dačo horšie, dačo oveľa horšie. Vybuchne celý motor.
- Uvidí, že ručička na tachometri stúpla, a uberie, - povedal Barris trpezlivo.
/117/
- Keď bude predbiehať? - spýtal sa Luckman. - Keď pôjde tesne vedľa obrovského nákladniaka? Hovno, bude musieť držať obrátky, bude musieť šliapať na plyn, a nie uberať, lebo ak uberie plyn, nikdy nepredbehne to, čo chce predbehnúť.
- Hybnosť, - povedal Barris. - V aute takejto váhy ho hybnosť ponesie ďalej, aj keď uberie plyn.
- A čo do kopca? - spýtal sa Luckman. - Hybnosť ťa nedonesie priďaleko, ak ideš do kopca a pritom predbiehaš.
Barris sa obrátil na Arctora. - Koľko asi toto auto... - Nahol sa, aby videl, aká je to značka. - Tento... - Pery sa mu pohýbali.
- Oldsmobile...
- Váži asi päť metrákov, - povedal Arctor. Charles Freck videl, ako žmurkol na Luckmana.
- Tak teda máš pravdu, - privolil Barris. - Pri takejto nízkej váhe to nebude nijaká veľká zotrvačná hmotnosť. Či áno? - Zahmatkal po pere a po čomsi, na čo by sa dalo písať. - Päť metrákov pohybujúcich sa rýchlosťou stotridsať kilometrov za hodinu dáva silu, ktorá sa rovná...
- Päť metrákov, - zamiešal sa mu do výpočtov Arctor, - váži plne obsadený cestujúcimi a s plnou nádržou benzínu a s kartónom tehál v kufri.
- S koľkými cestujúcimi? - spýtal sa Luckman tupo.
- S dvanástimi.
- To je šesť vzadu, - rátal Luckman, - a šesť...
- Nie, - prerušil ho Arctor, - to je jedenásť vzadu a vodič sedí vpredu sám. Ako vidíte, väčšina váhy je vzadu, aby bol lepší záber. Aby neprekĺzaval.
Barris rozhorčene vzhliadol. - Toto auto prekĺzava?
- Iba keď vzadu nesedí jedenásť cestujúcich, - povedal Arctor.
- To je už lepšie naložiť do kufra vrecia s pieskom, - povedal Barris. - Dať tam tri stokilové vrecia s pieskom. Potom možno aj cestujúcich usadiť rovnomernejšie, aj sa budú cítiť pohodlnejšie.
- A čo tak dať dozadu kisňu s tristo kilami zlata? - spýtal sa Luckman. - Namiesto troch stokilových...
- Dáš už pokoj? - oboril sa naňho Barris. - Pokúšam sa vypočítať hybnú silu tohto auta, idúceho rýchlosťou stotridsať kilometrov za hodinu.
/118/
- Stotridsiatku nevytiahne, - namietol Arctor. - Má pokazený valec. Chcel som ti to povedať. Včera večer sa pokazil, keď som sa vracal z nákupu.
- Tak načo sme potom vyťahovali karburátor? - spýtal sa Barris. - Namiesto toho sme mohli vybrať celú hlavu motora. Ba čo viac, možno máš prasknutý celý blok. Preto to neštartuje.
- To auto neštartuje? - spýtal sa Freck Boba Arctora.
- Nie, neštartuje, - povedal Luckman, - lebo sme vybrali karburátor.
Barris sa na nich oboril: - Prečo sme vlastne vyberali karburátor? Už som zabudol.
- Aby sme všetky pružiny a podobné vecičky premiestili, - povedal Arctor. - Aby sa to zasa neposralo a takmer nás nepozabíjalo. Poradili nám to mechanici.
- Keby ste prestali mlieť jeden cez druhého, - zahriakol ich Barris, - keby ste netárali ako stádo šľahnutých feťákov, mohol

by som dokončiť svoj výpočet a mohol by som vám vysvetliť, ako
práve s týmto autom a pri takej hmotnosti, akú má, zaobchádzať
so štvordýzovým Rochesterovým karburátorom, prirodzene, modifikovaným
menšími dýzami. - Bol naozaj roztrpčený. - Tak
teda DRŽTE HUBY!
Luckman otvoril knižku, ktorú si priniesol. Potom sa rozrehotal
ešte väčšmi ako predtým; veľká hruď a ozrutánske bicepsy sa
mu natriasali. - Barris, voľačo ti prečítam. - Pozorne a plynule
začal čítať z knihy. - Ten, ktorému je dané vidieť Krista oveľa
skutočnejšieho ako všetky ostatné skutočnosti...
- Čože? - spýtal sa Barris.
Luckman čítal ďalej: - ...ako všetky ostatné skutočnosti na
svete, Krista všadeprítomného a ustavične narastajúceho do väčšej
veľkosti, Krista ako konečné určenie a plazmový Princíp
vesmíru...
- A to je čo? - spýtal sa Arctor.
- Chardin. Teilhard de Chardin.
- Panebože, Luckman, - zavzdychal Arctor.
- ... taký človek naozaj žije v zóne, v ktorej ho nemôže zahnať
do úzkych nijaká rozmanitosť a ktorá je aj napriek tomu najaktívnejšou
dielňou univerzálneho naplnenia. - Luckman zatvoril
knihu.
/119/
ir""""
Charles Freck sa s veľkými obavami postavil medzi Barrisa
a Luckmana. - Len pokojne, chlapci.
- Odpáľ, Freck, - povedal Luckman, načiahol sa pravou rukou
za ohromnou obracačkou sena. - Poď, Barris, idem ťa uspať pre
krajší zajtrajšok, pre tvoje budúce dobro.
Barris zhrozene a prosebné zabľabotal, pustil na zem pero aj
kus papiera a kolísavo sa rozbehol k otvoreným dverám, revúc: -
Počujem telefón, asi to bude kvôli tej oprave karburátora.
Hľadeli za ním, ako beží.
- Len som si z neho robil srandu, - povedal Luckman, trúc si
dolnú peru.
- Čo ak vytiahne revolver s tlmičom? - spýtal sa Freck a jeho
nervozita vyvrcholila. Pomaly sa presúval smerom k svojmu
zaparkovanému autu. aby zaň mohol ihneď skočiť, len čo sa zjaví
Barris a začne strieľať.
- Poďme, - povedal Arctor Luckmanovi; obaja sa znova
pustili do roboty na aute, zatiaľ čo Freck sa celý ustráchaný krčil
pri vlastnom aute, čudujúc sa, prečo sa sem práve dnes vybral.
Dnes to tu nemalo nijaký šmrnc, tak ako to mávalo voľakedy.
V tých rečiach hneď od začiatku zavetril akési nezdravé vibrácie.
Dočerta, čo sa to tu posralo? premýšľal, celý zachmúrený si
sadajúc do auta, len aby bol čo najskôr preč.
Zdá sa, že aj tu sa všetko obracia na zlé, dumal, tak ako sa
v posledných týždňoch všetko obracalo na zlé v dome Jerryho
Fabina. Alebo sa mýli? Bývala tu vždy sranda, dumal, každý
vystrájal, púšťali si omamný rock, predovšetkým Stones. Donna
tam sedávala v koženej bunde a čižmách, plnila kapsule, Luckman
roloval cigarety s mariškou a rozprával o seminári, ktorý
chcel zorganizovať v University College - mal to byť seminár
o rolovaní cigariet; rozprával, ako jedného dňa zroluje dokonalú
cigaretu a tú dajú pod sklo a do hélia a vystavia ju v Sieni ústavy
ako súčasť americkej histórie spolu s rovnako dôležitými predmetmi.
Keď si tak spomeniem, dumal, dokonca aj na ten deň,
keď sme sedeli s Jimom Barrisom u Fiddlera... aj vtedy bolo
lepšie. Jerry to začal, pomyslel si, a teraz sa aj tu začína čosi, čo už
stihlo odpísať Jerryho. Ako sa môžu dni a udalosti také krásne
tak rýchlo premeniť na čosi odporné, a pre nič za nič, pre nič
ozajstné? Kde nič, tu nič, len sa odrazu zmenia.
/120/
- Padám, - povedal Luckmanovi a Arctorovi, ktorí sa prizerali,

ako pridáva plyn.
- Hej, počkaj, človeče, - zakričal za ním Luckman a milo sa usmial. - Potrebujeme ťa. Si kamoš, či nie?
- Nie, idem.
Z domu opatrne vyzrel Barris. Niesol si kladivo. - Bol to omyl, - kričal, opatrne sa približujúc; zastal a obzeral sa ako nejaký krab v kine pre automobilistov.
- Načo ti je kladivo? - spýtal sa ho Luckman.
- Priklincuje motor, - vysvetľoval Arctor.
- Len som si tak pomyslel, že ho zoberiem, - vysvetľoval Barris, váhavo sa približujúc k oldsmobilu, - našiel som ho za dverami.
- Najnebezpečnejším druhom ľudí, - poznamenal Arctor, - sú tí, čo sa boja vlastného tieňa. - To boli posledné slová, ktoré Freck počul, skôr ako odišiel; premýšľal, ako to Arctor myslel, či myslel naňho, na Charlesa Frecka. Cítil sa zahanbený. Ale, doriti, prečo sa v tom rýpať, keď je to všetko aj tak obyčajné supersvinstvo? Čo je na tom zbabelé? Nikdy sa nezúčastnil na ničom zlom, pripomínal si; to bolo jeho životné motto. A tak padal preč, ani sa neobzrel. Nechaj ich, nech sa navzájom dohryzú, pomyslel si. Kto ich už potrebuje? Ale cítil sa zle, naozaj zle, lebo sa na nich vlastne vykašlal, a pritom vedel, že sa s nimi robí čosi nekalé, a on sa znova a znova pýtal, prečo sa to robí a čo to znamená, ale potom mu zišlo na um, že veci sa napokon azda obrátia na dobré, a to ho upokojilo. V skutočnosti sa mu v hlave začal odvíjať nový, celkom krátky film. Sedel za volantom, vyhýbal sa neviditeľným policajným autám a film mal titul:
VŠETCI TAM SEDIA AKO PREDTÝM.
Dokonca aj ľudia, ktorí už pomreli alebo sa pomiatli, ako Jerry Fabin. Všetci tam sedeli v akomsi čudnom bielom svetle, nebolo to denné svetlo, ale čosi ešte lepšie, akýsi druh mora, ktoré leží pod nimi a zároveň nad nimi.
Donna a zo tri ďalšie kočky vyzerali ohromne zvodne - mali na sebe šortky s trakmi a tričká a boli bez podprseniek. Počul hudbu, hoci nevedel celkom presne určiť, čo za skladbu to je a z ktorej elpéčky. Možno je to Hendrix, pomyslel si. Áno, stará Hendrixova pesnička, a potom to bola odrazu Janis. Všetci: Jim Croce
/121/
a Janis, ale najmä Hendrix. "Prv ako umriem," chripel Hendrix, "nechaj ma prežiť môj život, ako sa mi páči," a potom sa odrazu film pretrhol, lebo zabudol aj na to, že Hendrix je mŕtvy, aj na to, ako Hendrix i Joplinová umreli, ani nespomínajúc Croceho. Hendrix a Janis umreli na drogy, na heroín, obaja, dvaja pekelne chladní a krásni ľudia ako oni, dve drsné ľudské bytosti, a on si spomínal, ako sa povrávalo, že manager dáva Janis raz za čas pár sto dolárov, nič viac, a zarobila toho celé kopy a všetko iba preto, že drogovala. Potom mu v hlave zaznela jej pieseň Všade je samota, a dal sa do plaču. A takto sa vracal domov.
Robert Arctor sedel s kamarátmi v obývačke a pokúšal sa rozhodnúť, či potrebuje nový karburátor, alebo karburátor opravený, alebo modifikovaný karburátor s novými dýzami; ustavične cítil na sebe míkve, skúmavé pohľady, elektronickú prítomnosť holoscannerov. A mal z toho príjemný pocit.
- Vyzeráš dobre naladený, - poznamenal Luckman. - Keby som ja prišiel o sto dolárov, nebolo by mi do smiechu.
- Rozhodol som sa, že sa budem toľko tárať po uliciach, kým nenarazím na taký oldsmobile, aký mám ja, - vysvetľoval Arctor, - potom z neho odmontujem karburátor a vyjde ma to zadarmo.
Ako každého, koho poznáme.
- Najmä Donnu, - súhlasne poznamenal Barris. - Želal by som si, aby tu nebola bývala vtedy, keď sme boli preč. Donna ukradne všetko, čo vládze odniesť, a ak to neunesie, zatelefonuje kamarátom zo zlodejskej bandy a tí prídu a všetko odvlečú.
- Poviem ti, čo som sa dopočul o Donne, - povedal Luckman.

- Jedného dňa hodila štvrťdolár do automatu na známky a mašina sa zbláznila a začala známky chrliť. Vychrlila jej ich za plný košík. Nakoniec mala viac ako osemnásťtisíc amerických pätnásťcentových známok; s kamošmi ich počítali. Dobre, bolo to senzačné, ale čo si myslíte, že s nimi Donna urobila? Nikdy v živote nenapísala jediný list okrem listu advokátovi, aby zažaloval jedného chlapíka, ktorý ju oklamal, keď obchodovali s drogami.
- Naozaj to Donna urobila? - spýtal sa Arctor neveriacky.
- Obrátila sa na advokáta so žalobou za nedodržanie záväzkov pri nezákonnej transakcii? Také čosi by predsa neurobila!
- Pravdepodobne povie, že ten frajer je jej dlžný prachy.
/122/
- Tak si teda predstavte, že ten frajer dostane list od advokáta, aby zaplatil alebo sa dostavil pred súd vo veci predaja drog, - povedal Arctor, čudujúc sa Donne, čo sa mu stávalo veľmi často.
- Tak či onak, - pokračoval Luckman, - stála tam s košíkom plným pätnásťcentových poštových známok, ktorých bolo prinajmenej osemnásťtisíc, a dumala, čo, dopekla, s nimi urobiť. Nemôžete ich jednoducho poslať naspäť na poštový úrad. Ked príde úradník z pošty, zistí, že mašina sa zbláznila, a tak každý, kto sa potom ukáže pri okienku so všetkými tými pätnásťcentovými známkami, najmä s takým balíkom - doriti, skočia po ňom.
V skutočnosti budú na Donnu priamo čakať, či nie? A tak o tom popremýšľala - pravda, najprv naložila celý balík známok do svojho MG a odjachala s ním preč - a potom zatelefonovala tým chlapcom, s ktorými pracuje, a nahovorila ich, aby došli aj so zbíjačkou chladenou vodou a s vodným tlmičom, bohvie, kde ju šlohli, a oni ten automat uprostred noci vyrýpali z betónu a v kufri Forda Ranchero ho odviezli k nej. Tuším aj to auto bolo ukradnuté. Kvôli známkam.
- Myslíš, že tie známky predala? - spýtal sa Arctor začudovane.
- Myslíš, že tie známky predala? Známky z automatu? Jednu po druhej?
- Dopočul som sa, že ten automat na poštové známky premiestili na rušné miesto, kadiaľ chodí veľa ľudí - ale tak, aby bol z dohľadu a aby ho neuvideli z nijakého poštárskeho auta - a opäť ho uviedli do chodu.
- Urobili by múdrejšie, keby len vylomili schránku s mincami, - povedal Barris.
- A tak niekoľko týždňov predávali známky, - pokračoval Luckman, - kým sa mašina nevypredala, ako sa jej to, prirodzene, raz muselo stať. A čo potom? Viem si predstaviť, ako Donnin mozog tých niekoľko týždňov horúčkovité premýšľa; a ona má pravý sedliacky rozum... jej rodina pochádza z vidieka z ktorejsi európskej krajiny. Tak či onak, keď sa mašine minula náplň, Donna sa rozhodla prestavať ju na automat na nealkoholické nápoje, a viete dobre, ako na také automaty dávajú pozor.- Za také čosi idete do lapáku na celé veky.
- Je to pravda? - spýtal sa Barris.
- Čo či je pravda? - spýtal sa Luckman.
/123/
- To dievča je psychicky labilné, - povedal Barris. - Malo by sa dostať pod úradný dozor. Uvedomujete si, že všetky naše poplatky zvýšili iba preto, že Donna ukradla tie známky? - V hlase mu opäť zaznel hnev.
- Napíš vláde a oznám jej to, - povedal Luckman a na chladnej tvári sa mu odrážala nechuť voči Barrisovi, - a požiadaj Donnu, aby ti na ten list dala známku; jednu ti iste predá.
- Za plnú cenu, - povedal Barris rovnako bláznivo.
Záznamy bežia, pomyslel si Arctor, budú ich celé kilometre, a na drahých páskach. Nebudú to kilometre prázdnej pásky, ale kilometre halucinácií.
Uvažoval, že nejde ani tak o to, čo scannery zaznamenávajú, zatiaľ čo pred nimi sedí Robert Arctor; dôležitejšie bolo - aspoň

pre neho... pre koho?... pre Freda - čo zaznamenávajú, zatiaľ
čo Bob Arctor je kdesi inde alebo spí a v zornom poli kamier sú
ostatní. Mal by som sa vypariť, pomyslel si, ako som si to naplánoval,
vykašlal' sa na týchto chlapíkov a poslať sem aj ďalších,
ktorých poznám. Odteraz by mal byť môj dom superprístupný.
A potom v ňom odrazu narástla hrôzostrašná, ohavná myšlienka.
Predpokladajme, že keď si budem prezerať tieto pásky,
uvidím Donnu, ako je u mňa v dome - otvára si nožom alebo
lyžičkou okno - vkĺzava dnu a ničí môj majetok a kradne mi ho.
Iná Donna: aká je v skutočnosti, alebo aká je, keď ju nevidím.
Aká je Donna, keď nablízku niet nikoho, kto by ju videl?
Premení sa toto príjemné, krásne, bystré a veľmi jemné,
superjemné dievča odrazu na čosi prefikané? Budem svedkom
premeny, ktorá mi zasiahne myseľ? Donna alebo Luckman,
hocikto, na kom mi záleží. Ako vaša milovaná mačka alebo pes,
keď nie ste doma... mačka stiahne obliečku z vankúša a začne do
nej strkať vaše cennosti: elektrické hodiny, tranzistor, holiaci
strojček, všetko, čo stihne, skôr ako sa vrátite; iná mačka vás
celkom vykradne a všetko odnesie do záložne, alebo vám spáli
cigarety s trávou, alebo sa poprechádza po povale, alebo zatelefonuje
ľuďom, ktorí žijú veľmi ďaleko... Bohvie. Nočná mora,
tajuplný svet za zrkadlom, hrôzostrašné mesto, v ktorom je
všetko naopak, s nerozoznateľnými tvarmi plaziacimi sa navôkol;
Donna štverajúca sa po štyroch, jediaca z misiek pre domáce
zvieratá... divé psychodelické výjavy, nevysvetliteľné a strašné.
Dopekla, pomyslel si, možno práve preto sa Bob Arctor budí
z hlbokého spánku a mučia ho hrozné vidiny. Má pomer so
stenou. Alebo sa mu zjavujú tajomní narkomani, akých ešte
nevidel, celá banda so zvláštnymi hlavami, ktoré sa krútia okolo
vlastnej osi ako sovie hlavy. A zvukové zaznamenávacie zariadenia
zachytia úžasné, pomätené konšpirácie, ktoré spolu s nimi
ukuje - ako vyhodiť do vzduchu pánsky záchod na stanici Standard:
tak, že naplnia toaletu plastickými výbušninami, aby ukojili
bohvieaký vymetený mozog. Možno, že čosi také sa stáva každú
noc, zatiaľ čo on si iba predstavuje, že spí - a len čo svitne, všetko
sa pominie.
Bob Arctor, špekuloval, sa možno dozvie oveľa viac nových
informácií o sebe, než na koľko je pripravený, dozvie sa viac, ako
má chuť dozvedieť sa o Donne v krátkej koženej veste, o Luckmanovi
v módnych handrách, ba dokonca aj o Barrisovi - možno,
že keď nikoho niet nablízku, Jim Barris ide iba spať. A spí, kým
sa zase dakto nezjaví.
Ale pochyboval o tom. Skôr sa dalo čakať, že z chaosu
a neporiadku svojej izby, ktorá, podobne ako všetky ostatné izby
v dome, sa po prvý raz dostala pod nepretržitý dvadsaťštyrihodinový
dozor, Barris vydoloval skrytý vysielač a vysiela tajný
signál hlúčku pritajených darebákov, s ktorými práve konšpiroval
pre čokoľvek, pre čo ľudia ako on či oni vôbec konšpirujú. Iná
odnož úradov, pomyslel si Arctor.
Na druhej strane Hank a ostatní chlapci v meste nebudú veľmi
šťastní, ak Bob Arctor odíde z domu; - akurát teraz, keď doň
prácne nainštalovali drahé snímače - a viac ho neuvidia, ak sa
neukáže na nijakej páske. Nemohol si teda vziať dovolenku, len
aby na úkor ich plánov uskutočnil svoje vlastné. Napokon, sú to
ich peniaze.
V scenári, podľa ktorého sa nakrúcalo, bude teda po celý čas
hviezdou. Hlavný aktér - Arctor, pomyslel si. Bob - Herec, na
ktorého poľujú; to on je korisť El Primo.
Hovorí sa, že keď vám po prvý raz pustia váš vlastný hlas,
nahratý na magnetofónovej páske, nespoznáte ho. A keď sa
vidíte na videozázname, alebo - ako teraz - na holografickom
zázname, takisto sa nespoznáte. Predstavujete si, že ste vysoký
tučný muž s čiernymi vlasmi, a namiesto toho ste šťúpla, tenká
/124/ /125/

žena bez jediného vlasu na hlave... je to tak? Som si istý, že spoznám Boba Arctora, pomyslel si, ak podľa ničoho iného, tak podla šiat, ktoré na sebe nosí, alebo len eliminá ciou. To, čo nie je Barris alebo Luckman a býva tu, musí byť Bob Arctor. Ibaže by to bola jedna z mačiek alebo jeden zo psov. Pokúsim sa teda uprieť svoj profesionálne vycvičený zrak na čosi, čo chodí vzpriamene.
- Barris, - povedal, - idem von, skúsim zohnať dačo na šnupnutie. - Potom predstieral, že si spomenul, že nemá auto; zatváril sa trpiteľsky. - Luckman, - povedal, - jazdí ten tvoj falcon?
- Nie, - odvetil po chvíli premýšľania Luckman. - Myslím, že nie.
- Môžem si požičať tvoje auto, Jim? - spýtal sa Arctor Barrisa.
- Ktovie... či by si bol schopný viesť moje auto, - povedal Barris.
Vždy sa tak bránil, ked sa niekto pokúsil požičať si jeho auto lebo Barris si urobil na aute tajné a neobyčajné modifikácie, najmä na
a) prednej náprave,
b) motore,
c) prevodoch,
d) zadnej časti karosérie,
e) náhone,
f) elektrickom systéme,
g) prednej časti karosérie
h) a takisto na hodinách, zapaľovači, popolníku a skrinke na rukavice. Najmä na skrinke na rukavice. Barris ju mal vždy zamknutú. Aj rádio sa chytrácky menilo (nikdy im nevysvetlil ako alebo prečo). Ak ste si naladili niektorú stanicu, hralo na nej iba minútu-dve. Nech ste stlačili hociktorý gombík, zachytili ste program, ktorý nedával nijaký zmysel, a - čo bolo najčudnejšie - na rádiu nebolo stanice, ktorá by bola hrala rock. Niekedy, keď sprevádzali Barrisa na nákupoch a Barris zaparkoval a vystúpil a nechal ich v aute, vždy najprv zvláštnym spôsobom vyladil istú stanicu a pustil ju veľmi nahlas. Ak ju preladili, zatiaľ čo bol preč, začal hovoriť nesúvislé, až napokon na spiatočnej ceste odmietol vôbec hovoriť, niežeby im čosi ešte aj vysvetľoval. Dodnes im to
/126/
neobjasnil. Pravdepodobne keď naladil rádio na tamtú frekvenciu, vysielalo
a) pre úrady,
b) pre súkromné nevojenské politické organizácie,
c) pre syndikát,
d) pre mimozemšťanov vyššej inteligencie.
- Myslím tým, - povedal Barris, - že pôjde...
- Ale hovno, - ostro mu skočil do reči Luckman. - Je to obyčajný šesťvalec, ty trpák. Ked ho v meste zaparkúvame, jazdí na ňom vodič z parkoviska. Tak teda prečo by nemohol aj Bob? Si somár.
Aj Bob Arctor mal vo svojom autorádiu zabudovaných niekoľko drobností, niekoľko skrytých modifikácií. Ale nehovoril o nich. V skutočnosti o nich hovoril Fred. Alebo tak či onak ktosi o tom čosi povedal a oni mu tam namontovali zopár vecí trochu podobných tým, o ktorých Barris rozprával, že mu ich zhotovili odborníci na elektroniku, ale v skutočnosti nič také v aute nemal. Napríklad každé policajné vozidlo vysiela zvláštnu plnospektrovú interferenciu, ktorá na obyčajných autorádiách chrapčí, ako keby bol pokazený odrušovač motora. Akoby zapaľovanie na policajnom aute malo poruchu. Lenže Boboví Arctorovi ako protinarkotickému agentovi namontovali do auta prístroj, ktorý mu poskytol množstvo cenných informácií, kým iným ľuďom, ba väčšine iných ľudí, tie zvuky nepovedali celkom nič. Nezainteresovaní vôbec nepostrehli, že tie akoby poruchy slúžia vlastne ako prenos informácií. Najrozmanitejšie pazvuky Boboví Arctorovi

prezradili, ako ďaleko od neho je práve policajné auto aj z akého je oddelenia: či z mesta, alebo z okresu, či je to cestná hliadka, alebo federálne vozidlo, a tak ďalej. Takisto zachytával rádiové signály, vysielané v minútových intervaloch, ktoré fungovali ako časová kontrola pre zaparkované vozidlá; policajti v zaparkovanom aute mohli podľa signálov ľahko určiť, ako dlho čakajú, a nemuseli pritom zbytočne gestikulovať rukami. Signál mohli použiť napríklad vtedy, keď sa dohodli, že sa vrátia povedzme presne o tri minúty. Signál v autorádiu im presne povedal, kedy prešli tri minúty.

Takisto vedel o stanici, ktorá vysielala nonstop program typu Top ten a medzi pesničkami krátke diskotekárske táraniny, ktoré
/127/
napokon vôbec neboli táraninami. Ak si náhodný poslucháč vyladil túto stanicu a jej zvuk mu zaplnil auto až po strechu, počul iba bežnú populárnu hudbu a typicky nudné diskotekárske táraniny; nič v nich nehľadal a už vôbec neprišiel na to, že v tých táraninách ten istý hlas, ktorý oznamoval: "a teraz je tu hit pre Phila a Jane, nová pesnička Cata Stevensa s názvom...', príležitostne oznámil aj čosi navyše, ako napríklad správu o tom, že "belasé vozidlo pôjde dva kilometre na sever do Bastanchury a ostatné posádky budú..." - a tak ďalej. Sám videl - a v jeho aute sa už viezlo množstvo frajerov a kočiek i vtedy, ked musel počúvať policajné inštrukcie, napríklad keď robili veľké razie alebo keď sa púšťali do nejakej veľkej akcie, ktorá sa mohla týkať aj jeho - že si nikto nič nevšimol. Alebo ak si aj všimol, pravdepodobne sa nazdával, že má halucinácie, že sa ho chytá paranoja, a tak na to radšej rýchle zabudol.

Takisto vedel o mnohých neoznačených policajných vozidlách, o starých chevroletoch s vreštiacimi húkačkami a pretekárskymi pruhmi, za ktorých volantmi sedeli divo vyzerajúci hipíci, ktorí sa na nich preháňali na plný plyn. Vedel o nich, lebo mu to prezradilo vlastné rádio - zachrapčalo, keď také auto preletelo okolo neho, a bola to informácia o policajnom aute, vysielaná na všetkých frekvenciách. Naučil sa nevšímať si ich.

Rovnako keď potlačil tlačidlo, ktorým sa na jeho autorádiu zdanlivo prepínali vlnové rozsahy, ozvala sa stanica na zvláštnej frekvencii, ktorá vysielala neurčitú hudbu, ale tento zvuk, hoci sa prenášal do jeho auta, bol filtrovaný a von prenikal - nezdeformovaný - cez mikrofónový vysielač v jeho rádiu, takže všetko, čo v tom čase odznelo v jeho aute, prenášali skryté zariadenia na príslušné úradné miesta; túto hlúpučkú stanicu, nech hrala hocijako nahlas, nikto nepočúval a nikto ju nerušil.

To, o čom Barris iba vyhlasoval, že má, sa trochu ponášalo na to, čo Bob Arctor, tajný agent, naozaj mal vo svojom vlastnom autorádiu; no pokiaľ išlo o ďalšie modifikácie, týkajúce sa zavesenia kolies, motora, prevodov a podobne, nemal na aute nijaké zmeny. Bolo by to nezvyčajné, ba nápadné. A po druhé, milióny feťákov, naháňajúcich sa v autách, si takisto mohli ďať urobiť rovnako nebezpečné úpravy, takže pretekať sa mohol iba do takej miery, do akej mu to umožňovali kolesá. Hocijako silné
/128/
auto dobehne a nechá za sebou hociktoré rovnako silné vozidlo. Barris iba táral; ferrari má také zavesenie a riadenie a volant, s ktorými nijaké tajné a špeciálne modifikácie nemôžu súperiť, takže dočerta s nimi. A policajti nemôžu viesť športové autá, dokonca ani lacné. Nechajte teda ferrari na pokoji. Napokon o všetkom rozhoduje vodičova šikovnosť.

A predsa mal čosi, čo prideľovali tajným agentom. Veľmi nezvyčajné pneumatiky. Mali vnútri čosi viac ako oceľovú výstuž, ktorú pred mnohými rokmi zaviedol Michelin na svojich typoch X. Boli celé z kovu a skoro sa opotrebovali, ale mali výhody v rýchlosti a akcelerácii. Ich nevýhodou bola cena, ale on ich mal zadarmo, zo špeciálneho služobného servisu, a nie od dr. Peppera

ako peniaze. Servis pracoval výborne, ale obrátiť sa naň mohol, iba keď to nevyhnutne potreboval. Pneumatiky si nahadzoval sám, keď ho nikto nesledoval. Tak, ako si namontoval aj prídavné zariadenia na autorádio.
Jeho strach o rádio nepochádzal z toho, že ho prekukne nejaký snorič, ako napríklad Barris, ale z obyčajných zlodejov. Prídavné zariadenia boli pridrahé, aby si ich mohol znova namontovať, keby mu ich ukradli; poriadne by sa zapotil, kým by si od svojich nadriadených vydrankal nové.
Pravdaže, nosil aj revolver a skrýval ho v aute. Barris so všetkými ponurými halucináciami a zamotanými fantazmagóriami by nikdy neprišiel na to, kde má skrýšu na revolver. Barris by bol tipoval na nejaké výnimočné miesto, kde by sa podľa neho mohol skrývať revolver, napríklad na stĺpik riadenia alebo na nejakú skrytú dutinu. Alebo by hľadal v nádrži na benzín, či tam nevisí na drôte ako zásielka kokaínu v klasickom filme Bezstarostná jazda - také miesto na úkryt je azda najhorší flek v celom aute. Každý policajt, ktorý ten film videl, ihneď pochopil, čo múdre psychiatrické hlavy horko-ťažko vydumali: že tí dvaja motorkári chceli, aby ich chytili a azda aj zabili. Revolver mal uložený v skrinke na rukavice.
Pseudomúdre zariadenia, ktoré Barris sústavne spomínal, pravdepodobne nejako súviseli so skutočnosťou, boli skutočnosťou Arctorovho vlastného prispôsobeného auta, pretože mnohé rádiové zlepšováky, ktoré Arctor vozil, patrili k normálnym úradným postupom a ukazovali ich neskoro večer v televízii,
/129/
v programoch, v ktorých sa hovorilo o rádiovej sieti a vystupovali v nich experti na elektroniku, čo ich pomáhali vytvoriť; alebo sa o nich dalo dočítať v obchodných magazínoch, alebo ich vyhodili z policajných laboratórií, kde boli iba na zlosť. Takže priemerný občan (alebo, ako Barris hovorieval svojím kvázivzdelaným a nafúkaným spôsobom - typický obyčajný občan) odteraz vedel, že nijaký poliš neriskoval a nezastavoval rýchlo sa ženúci extra zoštelovaný, ako na preteky pomaľovaný Chevrolet 57 s divým a nepríčetným indivíduom za volantom - lebo celkom prosto mohol prísť na to, že zastavil vozidlo protinarkotického oddelenia, divo sa ženúce za korisťou. A tak typický obyčajný občan tých dní vedel, ako a prečo všetky tie policajné vozidlá - ako sa tak hlučne hnali okolo nich a desili staré dámy a vôbec všetkých nenarkomanov, takže soptili hnevom a všelikam vypisovali listy - ustavične signalizujú svoju totožnosť vozidlám pred nimi a vozidlám za nimi a im podobným... aký bol v tom rozdiel? Ale mohol by v tom byť rozdiel - a hrozný - ak by si pankáči, piráti ciest, motorkári a najmä hazardní hráči a pašeráci a priekupníci drog zadovážili a zabudovali do svojich vlastných podobných áut také prefikané vynálezy.
V takom prípade by mohli veselo vystrájať ďalej. A beztrestne.
- Tak teda idem pešo, - povedal Arctor, lebo aj tak chcel ísť pešo. Barris aj Luckman sa pri jeho slovách vzpriamili. Musel ísť pešo.
- Kam ideš? - spýtal sa Luckman.
- Za Donnou. - Dostať sa k nej pešo bolo takmer nemožné; zabezpečil si tak, aby sa ani jeden z mužov k nemu nepridal. Obliekol si kabát a zamieril k dverám. - Ahojte, chlapci!
- Môj voz... - pokračoval Barris váhavo.
- Ak by som si sadol do tvojho auta, - povedal Arctor, - mohol by som stlačiť nesprávny gombík a všetko by mohlo vyletieť do vzduchu, rovno nad centrum Los Angeles ako balón Goodyearu, a možno by som aj zhadzoval borát na horiace ropné vrty.
- Som rád, že rešpektuješ moju situáciu, - zahundral Barris, keď Arctor zatváral dvere.
/130/

Fred, zahalený do krycieho odevu, sedel pred monitorom číslo 2 a netrpezlivo hľadel na holografický záznam, ktorý mu bežal pred očami. V tom istom, bezpečne zašitom byte iní pozorovatelia sledovali iné hologramy z iných prameňov; zväčša si ich pozerali zo záznamu. Ale Fred sledoval priamy holografický prenos: zaznamenávali ho, ale on si ani len nevšimol už nahraný pás a zapol si prenos, ktorý práve v tej chvíli snímacie zariadenia snímali a vysielacie vysielali z údajne spustnutého domu Boba Arctora.

Na obrazovke, v celom spektre farieb, naširoko rozložení sedeli Barris a Luckman. V najlepšom kresle, aké v dome mali, sklonený nad fajkou s hašišom, ktorú skladal celé dni, sedel Barris. Jeho tvár vyjadrovala absolútne sústredenie; z fajky sa kúdolil dym. Za kávovým stolíkom sa Luckman hrbil nad Swansonovou televíznou kuracinou, doplna si napchával ústa a sledoval pritom western, ktorý dávali v televízii. Na stole sa povaľovali štyri plechovky od piva - prázdne, dokrkvané jeho obrovskými päsťami; teraz sa načiahol za piatou, poloplnou plechovicou, prevalil ju, rozlial, zahmatkal po nej a zaklial. Barris začul kliatbu, vzhliadol od fajky, neprítomné naňho pozrel a hneď sa aj vrátil k vlastnej robote.

Fred ich sledoval ďalej.

- Doriti aj s takým nočným programom, - zahundral Luckman s ústami plnými kuraciny a potom odrazu pustil lyžicu a tackavo sa postavil, zaknísal sa, obrátil sa smerom k Barrisovi, zdvihol obe ruky, zašermoval nimi, ale nič nepovedal, ústa sa mu otvorili a polopožutá strava sa mu z nich vyvalila na šaty a na dlážku. Mačky sa dychtivo vrhli k nemu.

Barris prestal poťahovať z fajky a civel na nešťastného Luckmana. Celý šialený, vyrážajúc zo seba strašné zvuky, Luckman jednou rukou zmietol zo stola plechovky a celú večeru; všetko sa Zrútilo na zem. Zdesené mačky sa rozutekali. Barris ešte vždy sedel a uprene naňho hľadel. Luckman sa vytackal z izby; scanner umiestený v kuchyni - ako ukazoval monitor pred Fredovým zhrozeným zrakom - zachytával Luckmana, ako poslepiačky tápe v polotme po pohári, pokúšajúc sa otvoriť kohútik a nabrať do pohára vody. Fred pred monitorom vyskočil na rovné nohy; na

/131/

druhom monitore videl celý ohromený Barrisa, ako ešte vždy sedí, ale nielen to, videl, ako znova vyfukuje malebné obláčiky, ktoré sa krútia okolo hlavy jeho fajky. Barris si už Luckmana vôbec nevšímal; monitor číslo dva ho ukazoval zabratého do jeho zábavky.

Skryté mikrofóny zachytávali treskot, prenikavé zvuky agónie: zvuky ľudského zápasu a zlovestný lomoz predmetov, padajúcich na zem, ako Luckman zrážal hrnce, panvice a riad a príbory v zúfalom úsilí upútať Barrisovu pozornosť. Barris však ani napriek hluku nevzhliadol od fajky a dalej z nej usilovne poťahoval.

V kuchyni, ako ukazoval monitor číslo jeden, sa Luckman odrazu zvalil na zem, nie pomaly, na kolená, ale celý, s tupým žuchnutím, a zostal ležať s roztiahnutými rukami a nohami. Barris naďalej vypúšťal kolieska zo svojej hašišovej fajky, ale teraz sa mu na tvári zjavil úsmešok, ktorý mu vykrivil kútiky úst.

Fred vyskočil na rovné nohy a celý šokovaný civel na obrazovku, elektrizovaný a paralyzovaný zároveň. Siahol po služobnom telefóne vedľa monitora, zastal, znova civel na monitor.

Luckman ležal už celé minúty na kuchynskej dlážke a ani sa nepohol, a Barris len vypúšťal obláčik za obláčikom, nahýbal sa ako stará dáma, čo horlivo pletie, usmieva sa, usmieva sa sama pre seba a trochu sa pritom aj kolíše; potom Barris odrazu odstrčil hašišovú fajku nabok, vstal a ostro sa zahľadel na Luckmanovo telo, ležiace v kuchyni na dlážke, na rozbitý pohár, na vodu vedľa neho, na všetky tie trosky a panvice a rozbité taniere, a potom odrazu Barrisova tvár zareagovala so strojeným strachom.

Barris si strhol z tváre slnečné okuliare, oči sa mu groteskne rozšírili, v bezmocnej hrôze spľasol rukami, pobehol sem aj ta, potom priskočil k Luckmanovi, zastal niekoľko krokov pred ním, odbehol naspäť, dychčal.
Zrežíroval si divadielko, uvedomil si Fred. Dal si dokopy scénku s panikou a objavením. Akoby bol práve dorazil na scénu. Barris, na monitore číslo dva, sa prihrbil, zavzdychal od zármutku, tvár mu ofialovela, potom doskackal k telefónu, strhol slúchadlo z vidlice, schytil ho do ruky a zovrel trasúcimi sa prstami... práve objavil, že Luckman, sediac sám v kuchyni, sa udusil kúskom televíznej večere, dešifroval jeho pantomímu Fred; nikto
/132/
tam nebol, kto by ho počul alebo kto by mu pomohol. A Barris sa teraz zúfalo snaží privolať pomoc. Prineskoro.
Do telefónu Barris vzrušeným, piskľavým hlasom hovoril:
- Mohli by ste sem poslať rýchlu lekársku pomoc, s inhalátorom alebo resuscitačným prístrojom?
- Pane, - zajačal záznam z reproduktora vedľa Freda, -.je tam azda ktosi, kto nemôže dýchať? Želáte si...
- Je to, nazdávam sa, srdcový záchvat, - Barris teraz hovoril nízkym, naliehavým, ale akoby profesionálne chladným hlasom, hlasom smrteľne vážnym, lebo si uvedomoval nebezpečenstvo a závažnosť situácie a navyše aj ubiehajúci čas. - Alebo záchvat, alebo sa dusí, lebo mu vbehla tabletka do...
- Na akej je to adrese, pane? - prerušil ho operátor.
- Adresa, - povedal Barris, - hneď to bude, naša adresa znie...
Fred, stojac pred monitorom, nahlas zvolal: - Kristepane!
Odrazu Luckman, vystretý na zemi, kŕčovito vzdychol. Otriasol sa a vyvrhol zo seba masu, ktorá mu zapĺňala hrdlo, strhol sa a otvoril oči, civejúc v ohromnom zmätku.
- Hej, zdá sa, že už je v poriadku, - povedal Barris pokojne do telefónu. - Ďakujem, nakoniec nepotrebujeme nijakú pomoc. - Rýchlo zavesil.
- Jéééžiš, - zahundral Luckman sťažka a posadil sa. - Doriti. - Hlasito sipel, kašlal a lapal dych.
- Si v poriadku? - spýtal sa Barris hlasom, v ktorom mal zaznieť záujem.
- Musel som vracať. Omdlel som?
- Nie celkom. Skôr si sa dostal do iného stavu vedomia. Na niekoľko sekúnd. Bol to pravdepodobne stav alfa.
- anebože! Celý som sa zababral! - Neisto, tackajúc sa od slabosti, postavil sa Luckman na nohy a stál, knísajúc sa spredu dozadu, akoby mal závrat, a hmatkajúc po stene, kde dúfal nájsť oporu. - Naozaj už degenerujem, - hundral si s nechuťou. - Ako starý notorik. - Ešte vždy neistým krokom zamieril k výlevke, aby sa poumýval.
Fred to všetko pozoroval a cítil, že strach z neho pomaly opadáva. Luckman bude v poriadku. Ale Barris! Čo je to za človeka? Luckman sa prebral aj bez jeho pomoci. Čo je to za sviniara,
/133/
pomyslel si. Perverzný sviniar! Čo to má s hlavou, že tam len tak nečinne stál?
- Človek sa ani nenazdá, a má po všetkom, - ozval sa Luckman od výlevky.
Barris sa zasmial.
- Mám naozaj silnú fyzickú konštitúciu, - vyhlásil Luckman a hltavo vypil vodu zo šálky. - Čo si robil, kým som ležal na zemi? Len si tak zízal?
- Videl si predsa, že telefonujem, - ohradil sa Barris. - Volal som na pohotovosť. Dal som sa do roboty, len čo...
- Hovno, - povedal Luckman a pregígal ďalšie dúšky čerstvej vody. - Viem, čo by si urobil, keby som tu otrčil kopytá - vykradol by si mi skrýšu. Ba dokonca by si mi aj vybral vrecká.

- Je prekvapujúce, - povedal Barris, - aké obmedzenia má ľudská anatómia, napríklad je zvláštne, že potrava aj vzduch musia prechádzať tou istou trubicou. A tak teda riziko, že...
Luckman ho mlčky poslal do pekla.
Škrípanie bŕzd. Klaksón. Bob Arctor sa rýchlo obzrel na vozovku. Pri chodníku zastalo športové auto; vnútri dievča, kýva na neho.
Donna.
- Kristepane, - povedal toho večera už po druhý raz. Zamieril k obrubníku.
Donna otvorila dvere na svojom MG a povedala: - Naľakala som ťa? Práve som išla k tebe, prefŕčala som okolo teba, a až potom som si uvedomila, že by si to mohol byť ty, tak som sa vrátila. Nastúp.
Mlčky nastúpil a zabuchol za sebou dvere.
- Prečo sa tu potĺkaš? - spýtala sa Donna. - Kvôli autu? Ešte vždy nie je hotové?
- Len tak, pochytilo ma to, - povedal Arctor. - Nie, nijaké halucinácie, iba... - Pokrčil plecami.
- Mám, čo si chcel, - povedala Donna.
- Čo? - spýtal sa.
- Tisíc tabletiek. Pomalej smrti.
- Smrti? - zopakoval.
- Hej, mám substanciu D, vysokokoncentrovanú. Radšej poď-
/134/
me. - Zaradila jednotku a odlepila sa z miesta a zamierila k stredu vozovky, takmer vzápätí sa už hnala prirýchlo. Donna vždy jazdila prirýchlo a v tesnom závese za inými autami, ale výborne.
- Ten posratý Barris, - povedal. - Vieš, čo je zač? Ten nezabije nikoho, koho chce zabiť, on len obsmŕda okolo, až sa všetko vyvinie tak, že ten človek umrie. A on si len sedí, zatiaľ čo ten človek umiera. V skutočnosti to vlastne Barris zariadi tak, aby ten človek umrel, zatiaľ čo on sa drží bokom. Ale nie som si nacistom, ako to robí. V každom prípade to zaranžuje tak, aby ho nechal umrieť. - Odmlčal sa a v duchu premýšľal ďalej.
- Napríklad, - povedal po chvíli, - Barris by nikdy nezabudoval plastickú trhavinu do auta. On by jednoducho...
- Máš peniaze? - spýtala sa Donna. - Za tovar. Je to naozaj príma kvalita, a ja potrebujem hned a zaraz peniaze. Musím ich mať dnes večer, lebo si chcem vyzdvihnúť nejaké iné veci.
- Isteže, - Peniaze mal v peňaženke.
- Barris sa mi nepáči, - povedala Donna, - neverím mu. Vieš, je šialený. A ty ked si pri ňom, tiež si šialený. A potom, keď už nie si pri ňom, si fajn. Ale teraz si zasa šialený.
- Naozaj? - spýtal sa vyľakane.
- Áno, - potvrdila Donna pokojne.
- Čože? - povedal. - Preboha! - Nevedel, čo na to povedať. Najmä preto, že Donna sa nikdy nemýlila.
- Počuj, Bob, - povedala Donna nadšene, - nezobral by si ma na rockový koncert? Na budúci týždeň na štadióne v Anaheime. Zoberieš ma?
- Jasné, - povedal mechanicky. Až potom mu došlo, čo Donna povedala: požiadala ho, aby ju zobral niekam von. - Jasnéé,! - povedal natešený; život sa doňho vrátil. Opäť mu raz toto malé, tmavovlasé dievča, ktoré tak ľúbil, vrátilo chuť žiť. - Kedy?
- V nedeľu poobede. Prinesiem z toho skvelého tmavého hašiša a trochu sa nafetíme. Nik to na nás nepozná; budú tam tisícky ľudí. - Kriticky sa na neho zahľadela. - Ale budeš si musieť obliecť voľačo pekné, nie tie čudné háby, ktoré nosievaš. Myslím... - Hlas jej znežnel. - Chcem, aby si vyzeral sexy, lebo ty si sexy.
- Dobre, - povedal očarený.
/135/

- Pôjdeme ku mne, - hovorila Donna, ako tak uháňala nocou vo svojom malom aute, - a ty naozaj máš peniaze a dáš mi ich a potom si dáme niekoľko tabletiek a budeme mať špičku a možno zájdeš po fľaštičku Southern Comfortu a trochu sa zotneme.
- Ach tak, - povedal úprimne.
- A vieš, na čo mám dnes večer chuť? - spýtala sa Donna, ubrala plyn a zabočila na príjazdovú cestu k domu. - Chcela by som ísť do autokina. Kúpila som si noviny a pozrela som, čo hrajú, ale nenašla som nič dobré, iba u Torrancea, ale tam už začali. Hrajú od pol šiestej. Je to v kýbli.
Pozrel na hodinky. - Ale to sme prešvihli . . .
- Nie celkom, ešte vždy môžeme vidieť väčšiu časť. - Ako zastavovala auto a vypínala motor, milo sa naňho usmiala. - Hrajú Planétu opíc, všetkých jedenásť dielov, bežia od pol ôsmej večer bez prestávky až do ôsmej zajtra ráno. Pôjdem do roboty priamo z kina, tak sa teraz musím prezliecť. Budeme celú noc sedieť v kine, budeme fetiť a piť Southern Comfort. Chápeš? - pozrela naňho plná nádeje.
- Celú noc, - zopakoval.
- Áno, áno, áno, - Donna sa vyhupla z auta a obišla ho, aby Arctorovi pomohla otvoriť dvierka. - Kedy si naposledy videl všetky diely Planéty opíc? Ja som ich už tohto roku videla, väčšinu, ale pri posledných dieloch mi prišlo zle a musela som odísť. Bolo to z chlebíčka, ktorý som si v kine kúpila. Strašne ma to nazúrilo; nevidela som posledný diel, v ktorom vyjde najavo, že všetci známi ľudia z histórie ako Lincoln a Nero boli zatajené opice a prešli vlastne celou ľudskou históriou od začiatku. Preto tak strašne chcem ísť do kina. - Znížila hlas; blížili sa k bráne jej domu. - Veľmi ma napálilo, že mi predali taký chlebíček so šunkou, takže keď sme išli do autokina po druhý raz - len to na mňa nepichni - bolo to v La Habra, strčila som do automatu pokrivenú mincu a zopár ďalších takých mincí som strčila do iných automatov na chlebíčky, aby sme si boli kvit. Ja a Larry Talling - pamätáš sa na Larryho, čo som s ním chodila? - sme pokrivili kopu dvadsaťpäť a päťdesiatcentových mincí a použili sme pritom jeho zverák a veľký francúzsky kľúč. Prirodzene, ja som sa najprv presvedčila, či všetky automaty patria tej istej firme. A potom sme ich posrali celú kopu, prakticky všetky, aby sme urobili zadosť spravodlivosti. - V šere pomaly a vážne odomkla dvere.
- Neradno ťa napáliť, Donna, - povedal, keď vstupoval do jej útulného bytíka.
- Nestup na ten huňatý koberček, - prikázala mu.
- Tak kam mám stúpiť?
- Zostaň stáť, alebo stúp na noviny.
- Donna...
- Len mi tu nezačni frflať, že musíš chodiť po novinách. Vieš, koľko ma stojí šampónovanie koberca? - Stála tam a rozopínala si kabát.
- Šetrnosť, - povedal a aj on si začal odkladať kabát. - Hospodárnosť. Vyhadzuješ ty vôbec niečo? Nenechávaš si kúsky motúza, priveľmi krátke na. . .
- Jedného dňa, - povedala Donna, potriasajúc dlhými čiernymi vlasmi, ktoré jej vykĺzli z koženého kabáta, - sa vydám a toto všetko budem potrebovať, všetko, čo si odkladám. Keď sa ty oženíš, tiež budeš potrebovať všetko, čo máš. Napríklad to veľké zrkadlo, čo sme videli na susednom dvore; trom nám trvalo celú hodinu, kým sme ho preložili cez plot. Jedného dňa. . .
- Koľko z toho, čo si odkladáš, si si kúpila? - spýtal sa,
- a koľko si ukradla?
- Kúpila? - Neisto si prezerala jeho tvár. - Čo tým myslíš - kúpila?
- Ako keď si kupuješ drogu, - povedal. - Obchod s drogami. Ako teraz. - Arctor vytiahol peňaženku. - Dám ti peniaze,

dobre?
Donna prikývla, pozorujúc ho poslušne (v skutočnosti ani nie zdvorilo), ale zato dôstojne. Tak trochu rezervovane.
- A ty mi dáš za ne kopu drogy, - povedal, natŕčajúc bankovky.
- Pod slovom kupovať myslím presiahnutie toho, čo teraz my dvaja chápeme ako obchod s drogami, do bežného ľudského života.
- Myslím, že ti rozumiem, - povedala. Jej veľké tmavé oči boli pokojné, ale ostražité. Chcela sa dačomu priučiť.
- Koľko - myslím vtedy, keď ste vykradli ten nákladniak s kokakolou, čo ste ho sledovali - koľko fliaš kokakoly si trhla? Koľko debien?
/136/
- Na mesiac, - odpovedala. - Pre mňa a pre mojich priateľov.
Pozeral na ňu karhavo..
- Je to forma výmeny, - bránila sa.
- A čo, - rozosmial sa, - dávaš ty?
- Seba.
Rozosmial sa ešte hlasnejšie. - A komu? Vodičovi nákladniaka, ktorý pravdepodobne musel poriadne...
- Spoločnosť Coca-Cola je kapitalistický monopol. Nikto iný okrem nej nemôže kokakolu vyrábať, a takisto je to aj s telefónnou spoločnosťou, keď chceš telefonovať. Všetko sú to kapitalistické monopoly. A vieš, - tmavé oči sa jej zablysli, - že receptúru kokakoly starostlivo strážia už celé roky, že ju pozná iba niekoľko ľudí a všetci sú z jednej rodiny, a keď posledný z tých, čo výrobné tajomstvo poznajú, umrie, bude po koke? No kdesi v sejfe musí byť rezervná formula, - dodala zamyslene. - Rada by som vedieť kde, - hundrala si pre seba a jej oči behali sem a ta.
- Ty a tí tvoji kamaráti zlodeji nikdy tú formulku na kokakolu nenájdete, ani za milión rokov.
- Doriti, komu by sa chcelo vyrábať koku, keď môže vykradnúť ich nákladniaky? Majú kopu nákladniakov. Ustavične ich vidíš jazdiť, a pomaly. Idem za nimi vždy, keď sa naskytne príležitosť; doháňa ich to do šialenstva. - Usmiala sa naňho tajomným, prešibaným, ale krásnym šašovským úsmevom, akoby sa ho pokúšala zlákať do svojej čudnej reality, v ktorej do omrzenia sledovala pomalý nákladniak a privádzala vodiča do čoraz väčšej a väčšej zúrivosti a netrpezlivosti a potom, keď prišli na odpočívadlo, namiesto toho, aby prefŕčala okolo nákladniaka, ako to urobili ostatní vodiči, takisto zašla na odpočívadlo a potom pokradla všetko, čo mal nákladniak na korbe. Nebolo toho priveľa, pretože kradla, len aby si vybavila účty, ale keď už raz stála na odpočívadle a videla pred sebou more debničiek s kokakolou, nedalo jej a začala si predstavovať, čo by s tými debničkami urobila. Jej netrpezlivosť sa premenila na dôvtipnosť. Naložila auto - nie MG, ale väčšie, camaro, na ktorom jazdila, kým sa nezmohla na športák - debnami a debnami koky a potom celý mesiac ona a všetci jej nasprostastí kamaráti nepili nič iné, iba koku, čo bola zadarmo, a potom...
Prázdne fľašky ponosila do najrozmanitejších obchodov, aby ich vrátili do skladu.
- Čo robíš s uzávermi od fliaš? - spýtal sa jej raz. - Balíš ich do mušelínu a odkladáš do cédrovej skrinky?
- Zahadzujem ich, - povedala Donna namrzene. - S uzávermi od kokových fliaš sa nedá robiť nič. Nevypísali nijaké prémie pre tých, čo ich nazbierajú najviac, ani nič iné.
Zmizla v druhej izbe a po chvíli sa vrátila s niekoľkými polyetylénovými vreckami. - Chceš si ich spočítať? - spýtala sa ho. - Celkom iste je ich tisíc. Vážila som ich na svojej váhe ešte skôr, ako som za ne zaplatila.
- To je v poriadku, - povedal. Zobral si vrecúška a ona si zasa zobrala peniaze a on si pomyslel, Donna, raz by som ťa pokojne mohol zabasnúť, ale pravdepodobne to nikdy neurobím, nezáleží

na tom, čo spravíš, dokonca aj keď to spravíš mne, lebo je v tebe čosi nádherné a sladké a plné života, a ja to nikdy nebudem schopný zničiť. Nerozumiem tomu, ale je to tak.
- Môžeš mi dať desať? - požiadala ho.
- Desať? Chceš desať tabletiek? Pravdaže. - Otvoril jedno z vrecúšok - ťažko ho bolo rozviazať, ale poradil si s tým - a odrátal jej presne desať tabletiek. A desať pre seba. Opäť vrecúško zaviazal. Potom ho odniesol aj s ostatnými vrecúškami do svojho kabáta, ktorý visel v šatníku.
- Vieš, čo teraz robia v obchodoch s magnetofónovými páskami? - spýtala sa Donna rázne, keď sa vrátil. Desať jej tabletiek už nikde nevidel; už ich skryla. - Vieš, čo robia s páskami?
- Zavrú ťa, - povedal, - ak ich ukradneš.
- Vždy tak robili. Ale čo robia teraz - vieš, keď si nesieš elpéčku alebo pásku k pokladnici a predavač odstráni malý štítok s cenou, ktorý je na nej prilepený? No, hádaj! Hádaj, na čo som prišla a takmer ma to stálo krk! - Rozvalila sa v kresle, zaškľabila sa a ukázala vo fólii zabalenú drobučkú kocôčku, ktorú Arctor identifikoval ako kúsok hašiša, prv než ju rozbalila. - Na tomto štítku nie je nalepená iba nálepka s cenou. Naspodku je aj tenká vrstvička akéhosi kovu, a ak túto cenovku predavač pri pulte neodlepí a ak sa pokúsiš vyjsť s tým von z obchodu, spustí sa poplach.
/138/ /139/
- Ako si na to prišla - a takmer ťa to stálo krk?
- Jedna kočka, akiste fanúšik populárnej hudby, sa pokúsila vyjsť von s páskou, mala ju ukrytú pod kabátom; išla tesne predo mnou, a len čo sa priblížila ku dverám, spustil sa poplach, kočku chytili a o chvíľu sa prirútili fízli.
- A koľko si ich mala pod kabátom ty?
- Tri.
- A v aute si mala drogu, však? - spýtal sa. - Len počkaj, ak ťa raz prichytia pri krádeži pások, potom ti zabavia aj auto, lebo budeš vyzerať, akoby si prišla z centra, a auto už z obyčajnej rutiny odvlečú a potom v ňom nájdu drogu a zašijú ťa aj za to. Stavím sa, že to nebolo v týchto končinách; určite si to urobila tam, kde... - Chcel povedať: "Kde nepoznáš nijakého strážcu zákona, ktorý by zasiahol v tvoj prospech." Ale nemohol to povedať, lebo tým myslel sám seba; keby Donnu zašili niekde, kde mal nejaký vplyv, bol by si aj chvost odhryzol, len aby jej pomohol. Ale dakde na severe okresu Los Angeles by nezmohol vôbec nič. Ak by ju niekedy naozaj načapali, čo sa mohlo veľmi ľahko stať, určite by sa to odohralo priďaleko, aby sa o tom Arctor vôbec dopočul, niežeby jej mohol pomôcť. V hlave sa mu vzápätí rozbehol hrôzostrašný fantastický film: Donna, takmer tak ako Luckman, umiera, a nikto jej nemôže pomôcť, nikto sa o ňu nemôže postarať, nikto nemôže urobiť ničové nič; možno sa aj dopočujú, ale oni zostanú apatickí a nečinní ako Barris, až kým to nebude mať celé za sebou. Neumrie doslovne, ako umrel Luckman - umrel? chcel povedať, mohol umrieť. Ale ona ako narkomanka, užívajúca substanciu D, nedostane sa iba do väzenia, ale - povedané bez obalu - bude sa musieť aj liečiť. A pretože s drogou aj obchodovala - a navyše ju obvinili aj z krádeže - posedí si za mrežami poriadne dlho a prihodí sa jej ešte kopa iných, strašných vecí. Takže keď sa odtiaľ vráti, bude to celkom iná Donna. Jemný, starostlivý výraz, ktorý sa mu tak páčil, jej teplo - to všetko sa zmení na bohviečo, určite na čosi prázdne a priveľmi ošúchané. Donna premenená na vec; jedného dňa sa to určite prihodí všetkým, ale Donne - tak aspoň dúfal - sa to stane až neskoro, takže to už nezasiahne do jeho života. A nestane sa jej to tam, kde jej nemôže pomôcť.
- Si Smelko, - povedal nešťastne, - ale nie Rozumko.
/140/
- Čože? - Po chvíli porozumela. - Och, to je tá televízna

terapia. Ale keď si dám hašiš... - Vybrala malú okrúhlu keramickú fajku na hašiš, ponášajúcu sa na morského ježka, ktorú si sama urobila, a pripálila si. - Tak teda ja som Spáč. - Hľadela naňho, oči sa jej ligotali a bola šťastná: zasmiala sa a natiahla k nemu vzácnu hašišovú fajku. - Prefajčím ťa, - vyhlásila. - Sadni si.
Posadil sa, Donna vstala, rozťahala hašišovú fajku, potom hojdavým krokom pristúpila k nemu, naklonila sa nad neho, a keď otvoril ústa - ako vtáčie mláďa, pomyslel si, ako si pomyslel zakaždým, keď mu to robila - vydýchla husté sivé prúdy hašišového dymu do neho, napĺňajúc ho svojou vlastnou horúcou a nenapraviteľnou energiou, ktorá bola zároveň aj upokojujúcim činiteľom, ktorý uvoľňoval a zmäkčoval ich oboch: Donnu, ktorá dúchala, a Boba Arctora, ktorý prijímal...
- Ľúbim ťa, Donna, - povedal. Toto predúchavanie bolo náhradou za sexuálne vzťahy, a možno bolo aj lepšie; bolo to hodné aspoň toľko; bolo to také intímne a veľmi čudné, keď sa na to takto pozeral, lebo najprv ona prenikala čímsi do jeho vnútra, a potom, ak chcela, prenikal on do nej. Ozajstná výmena, ta aj naspäť, až kým hašiš celkom nevyprchal.
- Hej, viem, že ma ľúbiš, - povedala, rozkašlala sa, sadla si vedľa neho, uškrnula sa a potiahla z fajky nový dúšok hašišového dymu, tentoraz pre seba.
/9. kapitola/
- Počuj, Donna, - oslovil ju. - Máš rada mačky?
Zažmurkala. Oči mala červené. - Malé umrnčané stvorenia. Behajú sem a ta, asi štvrť metra nad zemou.
- Nie nad zemou, po zemi.
- Umrnčané sú. Zaliezajú za nábytok.
- A malé jarné kvietky? - spýtal sa.
- Tie hej, - povedala. - Páčia sa mi - malé jarné kvietky, také žlté. Prvé, čo na jar kvitnú.
- Skôr, - povedal. - Skôr ako všetky ostatné.
- Áno. - Prikývla, oči mala zatvorené, sledovali jej vnútornú cestu. - Skôr ako ich voľakto zašliapne a je po nich.
- Poznáš ma, - povedal. - Môžeš si vo mne čítať.
Ležala naznak, fajku s hašišom už odložila. Vyhasla. - Už nechcem, - povedala a smiech jej pomaly mizol z tváre.
- Čo sa stalo? - spýtal sa.
- Nič. - Potriasla hlavou. Bola to celá jej odpoveď.
- Môžem ťa objať? - spýtal sa. - Chce sa mi ťa držať. Dobre? Trochu sa s tebou pomaznať. Dobre?
Jej tmavé, zväčšené, nezaostrené a unavené oči sa otvorili.
- Nie, - vyhlásila. - Nie, hnusíš sa mi.
- Čože? - spýtal sa.
- Nie, - povedala, tentoraz ostro. - Šlukla som si priveľa koksu; musím si dávať veľký pozor, lebo som si šlukla priveľa koksu.
- Hnusím sa ti? - zopakoval zúrivo. - Doriti s tebou, Donna.
- Len nechaj moje telo na pokoji, - povedala, upierajúc pohľad priamo naňho.
- Isteže, - povedal. - Isteže. - Vstal a zaspätkoval. - Bude lepšie, ak tomu uveríš. - Mal pocit, že ide k svojmu vlastnému autu, že z priehradky na rukavice vyberá revolver a rozstrieľavaj jej tvár na kúsky, že jej rozbíja lebku a oči na márne franforce.
A potom ten pocit zmizol. Zmizla hašišová nenávisť a zúrivosť.
- Doriti, - povedal s nechuťou.
- Nemám rada, keď mi omaciavajú telo, - povedala Donna.
- Musím si na to dávať pozor, lebo beriem priveľa koksu. Jedného dňa mám v pláne prejsť cez kanadské hranice a prepašovať na vlastnom tele azda aj dve kilá koksu. Poviem, že som katolíčka a panna. Kam ideš? - Opäť sa vyplašila; nadvihla sa na pohovke.
- Preč, - povedal.
- Veď auto máš doma. Zaveziem ťa. - Dievča s námahou

vstalo, celé rozstrapatené a zmätené a spoly spiace, zatackalo sa smerom k šatníku, kde malo kožený kabát. - Zaveziem ťa naspäť. Ale poviem ti, prečo si musím chrániť svoje telo. Dve kilá koksu sú hodný...
- Ani za nič, - povedal. - Si tvrdá, neprejdeš ani tri metre, ale ty nie a nie dovoliť druhému, aby viedol tie tvoje krpaté sánky.
Pozrela mu priamo do očí a skríkla: - To preto, že nikto nevie s mojím autom narábať! Nikto s ním nejazdí správne, a najmä nie chlapi! Neviete ani viesť auto, ani nič iné! Mal si ruky v mojej...
A potom sa ocitol kdesi vonku v tme, táral sa kade-tade, bez kabáta, v neznámej časti mesta. Nikto nebol pri ňom. Posraté sám, pomyslel si, a potom začul, ako sa Donna ponáhľa za ním, usiluje sa vyrovnať s ním krok, lapajúc vzduch, pretože v tých dňoch užila priveľa hašiša a priveľa marišky a jej pľúca boli spoly zapchaté živicou. Zastal, zostal stáť, a ani sa neobzrel, čakal a cítil sa úplne na dne.
Donna ho dobehla, spomalila, dychčala. - Je mi strašne ľúto, že som sa ťa dotkla. Vieš, to, čo som povedala. Bola som celkom vedľa.
- Áno, - povedal. - Hnusíš sa mi!
- Niekedy, keď celý deň robím a som super, ale superunavená, prvý šluk, ktorý si dám, ma celkom zdolá. Chceš sa vrátiť? Alebo ako? Nechceš ísť do kina? A čo Southern Comfort? Ja ho nemôžem ísť kúpiť... mne nepredajú, - povedala a zmĺkla. - Nie som ešte plnoletá, veď vieš.
- Dobre, - povedal. Vracali sa spolu.
- Je to dobrý hašiš, čo? - spýtala sa Donna.
- Je to čierny, sladkastý hašiš, - odpovedal Bob Arctor, - čo značí, že je saturovaný v ópiových alkaloidoch. To, čo fajčíš, nie je hašiš, ale ópium - nevedela si o tom? Preto stojí tak veľa - /142/ /143/
sama si na to neprišla? - Uvedomil si, že zvyšuje hlas; zastal.
- Nefajčíš hašiš, miláčik. Fajčíš ópium, a to značí doživotný návyk za cenu... po čom teraz letí hašiš? Budeš ho fajčiť dovtedy, kým nezadriemeš za volantom a nebudeš schopná ani len pridať plyn, povezieš sa v závese za nákladniakmi, a budeš ho potrebovať každý deň, skôr ako pôjdeš do roboty...
- Už ho potrebujem, - povedala Donna. - Vždy si musím zobrať štipku, skôr ako idem do roboty. Aj cez obed, aj ked sa vrátim domov. Práve preto obchodujem, aby som si mohla kúpiť hašiš. Hašiš je lahodný. Hašiš je pre mňa to pravé...
- Ópium, - opravil ju. - Po čom je momentálne ten tvoj hašiš?
- Desaťtisíc dolárov za pol kila, - odpovedala Donna. - Dobrá sorta.
- Panebože! Toľko, čo heroín.
- Nikdy by som si nepumpla ani jednu dávku. Nikdy som to neskúsila a nikdy to ani neskúsim. Vydržíš najviac šesť mesiacov, ak si raz začneš pichať, je úplne jedno, čo. Dokonca aj odstatú vodu z vodovodu. Získaš návyk...
- Ty už máš návyk.
- Všetci ho máme, - namietla Donna. - Ty berieš substanciu D. Tak čo? Aký je v tom rozdiel? Som šťastná, ty hádam nie? Ja prídem domov a zafajčím si každý večer silný hašiš... to je moje opojenie. Nepokúšaj sa ma zmeniť. Nikdy sa ma nepokúšaj zmeniť. Ani mňa, ani moju morálku. Som, čo som. Mám z hašiša potešenie. To je môj život.
- Videla si ten film o starom fajčiarovi ópia? Ako v Číne za starých čias? Alebo o fajčiarovi hašiša v Indii? Vieš, ako vyzerajú neskôr?
- Nečakám, že budem žiť dlho, - povedala Donna. - Takže čo? Ani sa tu nechcem dlho poflakovať. A ty chceš? Prečo? Čo je na tomto svete? A videl si vôbec... Hovno, čo už s Jerrym Fabinom; pozri na niekoho, kto zašiel priďaleko so substanciou

D. Čo je ozajstné na tomto svete, Bob? Je to prestupná stanica, kde nás trestajú, lebo sme sa narodili zlí...
- Ty si naozajstná katolíčka.
- Trestajú nás tu, takže ak si sem-tam užijeme trochu opojenia, vysrať sa na to, len si dajme. Jedného dňa som na to takmer doplatila, vtedy, ked som šla autom do práce. Mala som pustené
/144/
stereo a fajčila som hašišovú fajku a nezbadala som Ford Imperátor 84 s takým starým frajerom za volantom...
- Si tupá, - vyhlásil. - Supertupá.
- Som, viem, a skoro umriem. No a čo? Aj tak sa už nezmením. Pravdepodobne vypustím dušu na diaľnici. Mizerne mi fungujú brzdy na tom mojom emgéčku, vieš? A tohto roku som už štyri razy platila pokutu za prekročenú rýchlosť. Teraz musím chodiť do autoškoly. Je to svinstvo. Celých šesť mesiacov.
- A tak jedného dňa, - povedal, - ťa z ničoho nič viac neuvidím. Tak je to. Nikdy viac.
- Kvôli autoškole? Nie, po šiestich mesiacoch...
- Iba ak na cintoríne, - vysvetľoval. - Celkom hotovú, ešte skôr, ako ti kalifornský zákon, ten posratý, idiotský kalifornský zákon dovolí kúpiť plechovku piva alebo fľašu tvrdého chľastu.
- Áno, - zvolala Donna a prebrala sa k životu. - Southern Comfort! Už aj! Ideme kúpiť fľaštičku Southern Comfortu a zoberieme si ju na Opice! Dobre? Doteraz mohli premietnuť najviac tri diely, a tak...
- Počúvaj ma, - prerušil ju Bob Arctor a chytil ju za plece; inštinktívne sa oddania.
- Nie, - povedala.
- Vieš, - nedal sa odbiť, - čo sa ti raz môže prihodiť? Možno iba raz? Nechajú ťa legálne vojsť, iba raz, a dovolia ti kúpiť si plechovku piva.
- Prečo? - spýtala sa začudovane.
- Darček pre dobré dievčatko, - povedal.
- Raz ma už obslúžili, - zvolala Donna rozradostené. - V bare! Bola som vyparádená - aspoň tak ako ľudia, s ktorými som tam sedela - a čašníčka, čo roznáša koktaily sa ma spýtala, čo si želám, a ja som povedala: "Collins s vodkou" - a ona ma obslúžila. Bolo to v La Paz, je to naozaj útulné miestečko. Veríš mi? Collins s vodkou, zapamätala som si to z reklamy. Takže ak by ma zas niekde oslovili pri bare ako vtedy, správala by som sa celkom pokojne. Pravda? - Odrazu ho chytila za plece a zavesila sa doňho a tak išli - nič také nikdy predtým neurobila. - Bol to najfantastickejší supervýlet môjho života.
- Potom si myslím, - povedal, - že si svoj darček už dostala. Jeden z darčekov.
/145/
- Rozumiem, - povedala Donna. - Rozumiem! Prirodzene, ľudia, s ktorými som tam bola, mi neskôr povedali, že som si mala objednať nejaký mexický nápoj, napríklad tequila sunrise, lebo, vieš, ten bar pri reštaurácii La Paz je mexický. Nabudúce to už budem vedieť; uložila som si to do pamäťových buniek, ak ta ešte raz pôjdem. Vieš, čo jedného dňa urobím, Bob? Vyberiem sa na sever do Oregonu a budem tam žiť v snehu. Každé ráno budem odhadzovať z chodníka pred domom sneh. A budem mať malý domček a zeleninovú záhradu.
- Budeš si na to musieť našetriť, - povedal. - Musíš si odkladať všetko, čo máš. Stojí to veľa.
Hľadela naňho a odrazu bola celá plachá. Povedala: - On mi to obstará.
- Kto?
- Veď vieš. - Hlas mala jemný, delil sa s ňou o jej tajomstvo. Vykladala ho jemu, lebo on, Bob Arctor, bol jej priateľ a ona mu mohla dôverovať. - Pán Pravý. Viem, aký asi bude - bude mať aston-martin a v ňom ma zoberie na sever. A tam v snehu,

ďaleko na sever odtiaľto, bude stáť domček v starodávnom štýle. -
Po chvíli dodala: - Sneh je vraj pekný, však?
- Nevieš? - spýtal sa.
- Nikdy som sneh nevidela, iba raz v San Berdoo, v tých
horách, a aj ten bol spoly zrnitý a spoly brečkovitý a ja som na
ňom poriadne tresla. Nemyslím taký sneh; mám na mysli naozajstný
sneh.
Boboví Arctorovi oťaželo srdce. - Si si tým naozaj istá? -
spýtal sa. - Naozaj sa to všetko stane?
- Naozaj sa to stane! - Prikývla. - Vyšlo mi to v kartách.
Mlčky šli ďalej. Naspäť k nej, k jej autu. Donna, ponorená do
vlastných snov a plánov; a on - on si spomínal na Barrisa
a spomínal si na Luckmana a na Hanka a na zašitý byt a spomínal
si aj na Freda.
- Počuj, Donna, - povedal, - môžem ísť s tebou do Oregonu?
Keď sa ta napokon vyberieš?
Usmiala sa naňho jemne a s horúcou nežnosťou, ale jej úsmev
znamenal nie.
A on porozumel, lebo ju poznal, vedel, že to tak naozaj
myslela. A nezmení sa to. Zachvel sa.
- Je ti zima? - spýtala sa.
- Áno, - odvetil, - je mi veľmi zima.
- Mám v aute dobré kúrenie, - pozvala ho, - keď budeme
v autokine... zohreješ sa. - Vzala mu do rúk dlaň, stisla ju,
chvíľu ju tak držala a potom, celkom odrazu, ju pustila.
Ale jej dotyk mu zotrval v srdci. Zostal. Na dlhé roky života,
ktoré boli pred ním, na dlhé roky bez nej, keď ju nebude vídať
a nebude o nej počuť, keď o nej nebude vedieť vôbec nič, ani to,
či je nažive, alebo či je mŕtva, ten dotyk zostal zamknutý v ňom,
zapečatený v jeho vnútri a nikdy nezmizol. Jediný dotyk jej
dlane.
Tej noci si priviedol domov fešnú narkomanku, čo si pumpovala
drogy striekačkou; volala sa Connie; zavolal si ju, aby ju
pretiahol. Connie ochotne súhlasila, keď jej sľúbil vrecúško
s mexičanom.
Vycivená a dlhovlasá dievčina sedela na konci jeho postele
a česala si čudné vlasy; bolo to po prvý raz, čo s ním sem prišla -
zoznámil sa s ňou na jednom feťáckom večierku - a vedel o nej
iba málo, hoci už týždne nosil v bloku jej telefónne číslo. Ako
narkomanka, ktorá si pumpuje, bola nepochybne frigidná, ale na
tom nezáležalo; jej ľahostajnosť voči sexu sa obmedzovala na to,
že sa nestarala o vlastnú rozkoš.
Bolo to jasné, stačilo na ňu pozrieť. Connie tam sedela polooblečená,
topánky mala vyzuté, v ústach mala sponku na vlasy,
apaticky civela pred seba a v hlave jej očividne bežal vlastný film.
Tvár, predĺžená a kostnatá, mala v sebe akúsi silu; pravdepodobne
preto, usúdil, že lícne kosti a najmä čeľuste boli veľmi vystúpené.
Na pravom líci mala cucflek. Nepochybne sa oň nestarala,
alebo si ho nevšimla; podobne ako sex aj cucfleky znamenali pre
ňu len málo.
Možno nechápala ten rozdiel. Možno pre ňu, dlhoročnú narkomanku,
mali sex i cucfleky podobné alebo celkom totožné
kvality. Ktovie, čo sa v tejto chvíli asi odohráva v tej feťáckej
hlave?
- Máš pre mňa zubnú kefku? - spýtala sa Connie; začala sa
trochu pohojdávať a mumlať si, ako majú pumpári v tomto
nočnom čase vo zvyku. - Och, doriti, zuby sú zuby. Vyčistím si
/146/ /147/
ich... - Hlas jej tak stíchol, že ju nepočul, hoci podľa pohybov
úst vedel, že čosi drmolí.
- Vieš, kde je kúpeľňa? - spýtal sa jej.
- Aká kúpeľňa?
- V tomto dome.
Prebrala sa a bezmyšlienkovite sa začala česať. - Kto sú tí

chlapíci, čo tam tak do noci vysedávajú? Čo si tam šúľajú cigarety a tárajú? Myslím, že tu žijú s tebou. Určite. Takí chlapíci musia.
- Dvaja, - povedal Arctor.
Jej oči mŕtvej ryby sa obrátili a ich pohľad sa uprel naňho. - Si teplý? - spýtala sa ho Connie.
- Pokúšam sa nebyť. Preto si dnes večer tu.
- Náramne s tým bojuješ?
- Radšej tomu ver.
Connie prikývla. - Veď hej, myslím, že aj tak na to prídem. Ak si prihriaty, pravdepodobne budeš chcieť, aby som prevzala iniciatívu. Ľahni si, ja ti to urobím. Chceš, aby som ťa vyzliekla? Len lež, ja všetko zariadim. - Siahla mu na zips.
Neskôr, v polotme sa spoly prebral z vlastnej feťáckej mory. Connie chrápala vedľa neho; ležala na chrbte, ruky mala pri bokoch, vystrčené spod prikrývky. Videl ju len matne. Spia ako gróf Dracula, pomyslel si, títo feťáci. Pozerajú priamo hore a potom sa odrazu posadia ako stroj, ktorý presahovali z polohy A do polohy B. Musí - už - byť - deň, hovoria feťáci, alebo to za nich hovorí páska, ktorá im beží v hlave. Páska feťákovi prehrá inštrukcie - myseľ feťáka je ako hudba, ktorú počúvate ráno z rádia... niekedy znie pekne, ale je tam iba preto, aby vás prinútila dačo robiť. Hudba z rádia s budíkom vás má ráno prebudiť; hudba z feťáka je na to, aby ste sa mu stali zdrojom ďalšej drogy, nech mu ju už naservírujete hocijakým spôsobom. On, sám stroj, vás premení na svoj stroj.
Každý feťák, pomyslel si, zaznamenáva.
Ako tak meditoval o samých zlých veciach, podarilo sa mu opäť zadriemať. Feťák, ak je to kočka, nemá často nič na predaj, iba svoje telo. Ako Connie, pomyslel si; tá Connie, čo je práve tu. Otvoril oči, obrátil sa k dievčaťu, čo ležalo vedľa neho, a uvidel Donnu Hawthornovú.
Rýchle sa posadil. Donna! blyslo mu hlavou. Jasne videl jej tvár. Niet pochýb! Kristepane! pomyslel si a siahol po stolnej lampe. Dotkol sa jej prstami; lampa sa prevrhla a spadla na zem. Ale dievča spalo ďalej. Jednostaj na ňu civel, až napokon opäť uvidel Connie, jej ostro rezanú tvár, vystúpené čeľuste, prepadnuté, vychudnuté líca, Connie, a nie Donnu; toto dievča, a nijaké iné.
Ľahol si naspäť a horko-ťažko zaspával, ustavične premýšľajúc, čo to znamená.
- Nestarám sa, či zapácha, - hundralo si dievča vedľa neho zo spánku. - Vždy som ho milovala.
Premýšľal, na koho asi myslí. Na chlapca? Na otca? Na frajera? Na vypchatú hračku z detstva? Možno na všetkých, pomyslel si. Ale povedala ‚milovala som ho', a nie ‚milujem ho'. Očividne to bola minulosť, nech už to bol hocikto alebo hocičo. Možno, dumal Arctor, ju prinútili, aby ho odvrhla, lebo strašne zapáchal. Možno. Pokúšal sa uhádnuť, koľko malo vtedy to dievča rokov, to nezabúdajúce, opotrebované dievča, ktoré sníva vedľa neho.
/148/
/10. kapitola/
Fred v krycom odeve sedel pred batériou víriacich holografických scannerov a pozoroval Jima Barrisa, ako v izbe Boba Arctora číta knižku o hubách. Prečo práve o hubách? začudoval sa Fred a rýchlo posunul záznam o kus dopredu, o hodinu neskôr. Barris tam ešte vždy sedel, s veľkým záujmom študoval knihu a robil si poznámky.
Napokon odložil knihu a vyšiel z izby; dostal sa zo záberu kamier. O chvíľu sa vrátil a niesol so sebou malé vrecúško z hnedého papiera; položil ho na kávový stolík a otvoril. Z vrecúška vysypal sušené huby a jednu za druhou začal porovnávať s farebnými fotografiami v knihe. S mimoriadnou rozvážnosťou, akú inak neprejavoval, ich všetky porovnal s knihou. Napokon

jednu nepríťažlivo pôsobiacu hubu odložil nabok a ostatné vložil naspäť do vrecúška; z vrecka na nohaviciach vybral za hrsť prázdnych kapsúl a potom s rovnakou precíznosťou rozdrobil vybranú hubu na malé kúsky a plnil nimi kapsuly.
Potom komusi telefonoval. Zaznamenávacie zariadenie automaticky nahrávalo každý hovor.
- Haló, tu je Jim.
- Čo chceš?
- Mám drogu.
- Ale hovno.
- Psilocybe mexicana.
- Čo to je?
- Výnimočne sa vyskytujúca huba s halucinogénnymi účinkami, ktorú v Južnej Amerike používali už pred tisícročiami pri kultových obradoch. Letíte, stávate sa neviditeľným, rozumiete reči zvierat...
- Nie, ďakujem. - Cvaknutie.
Barris vykrútil ďalšie číslo. - Haló, tu Jim.
- Jim? Ktorý Jim?
-S bradou... zelené okuliare, kožené gate. Stretli sme sa u Wandy...
/150/
- Ach, už viem. Jim. Hej.
- Ak sa dobre pamätám, zháňal si vtedy organické psychodeliká. však?
- No, neviem... - Neisto: - Naozaj si Jim? Tvoj hlas znie voľajako ináč.
- Mám čosi neuveriteľné, výnimočne sa vyskytujúcu hubu z Južnej Ameriky, ktorú používali Indiáni pri kultových obradoch už pred tisícročiami. Lietate, stávate sa neviditeľným, vaše auto mizne, rozumiete reči zvierat...
- Moje auto mizne každú chvíľu. Len čo ho zaparkujem tam, odkiaľ odťahujú. Ha-ha.
- Môžem ti zadovážiť asi tak šesť kapsúl huby Psilocybe mexicana.
- Čo za to?
- Päť dolárov za kapsulu.
- Hrozné! Nevalíš? Dobre teda, stretnime sa niekde. - Potom podozrievavo: - Tuším sa na teba pamätám - raz si so mnou vykýval. Odkiaľ máš tie huby? Ako poznám, že to nie je nijaká sračková LSD?
- Preniesli ich do USA v hlinenej soške, - povedal Barris, - v rámci starostlivo strážanej zásielky pre múzeum a táto soška bola označená. Kultové sošky policajti nikdy nepodozrievali. - Potom dodal: - Ak po nej nepôjdeš na výlet, vrátim ti peniaze.
- Budú mi nanič, ak mi to vyžerie hlavu a zablúdim v lese.
- Sám som jednu pred dvoma dňami zobral, - povedal Barris.
- Len aby som ju vyskúšal. Bol to najkrajší výlet, aký som kedy s drogou zažil, samé farby. Je to lepšie ako meskalín*, na to môžeš dať krk. Nemám vo zvyku vybabrať so svojimi zákazníkmi. Vždy svoj tovar testujem. Je so zárukou.
Poza Fredov chrbát hľadel na monitor iný krycí odev. - S čím že to obchoduje? S meskalínom?*
- Ukladal do kapsúl huby, - povedal Fred, - ktoré tu niekde on alebo ktosi iný nazbieral.
- Niektoré huby sú mimoriadne jedovaté, - povedal krycí odev za Fredovým chrbtom.
* Meskalín - alkaloid obsiahnutý v mexickom kaktuse; patrí k halucinogénom. (Pozn. prekl.)
Tretí krycí odev vypol na chvíľu vlastný záznam a pristúpil k nim. - Napríklad niektoré druhy muchotrávok obsahujú štyri jedovaté látky, ktoré rozkladajú červené krvinky. Trvá dva týždne, kým človek umrie, a neexistuje proti nim protilátka. Je to nepredstaviteľne bolestivá smrť. Iba odborník môže povedať, ktoré huby možno s istotou zbierať.

- Viem, - povedal Fred a zaznačil si číslo pásky a časti záznamu, ktorú práve videl, pre prípad, že by ich chcel niekedy použiť.
Barris opäť vykrúcal číslo.
- Ktorý zákon sa tu porušuje, čo na to možno našiť? - spýtal sa Fred.
- Podvod s reklamou, - povedal jeden z krycích odevov; oba odevy sa zasmiali a vrátili sa k vlastným monitorom. Fred ďalej pozoroval svoje obrazovky.
Na monitore číslo štyri sa otvorili dvere vedúce do domu; a vošiel Bob Arctor. Bol trochu skľúčený. - Ahoj!
- Vitaj,- odzdravil ho Barris, zhŕňajúc kapsuly a strkajúc ich hlboko do vrecka. - Ako si pochodil s Donnou? - Zachichotal sa.
- Kadejako, čo?
- Veru, doriti, - povedal Arctor a zmizol z monitora číslo štyri. O chvíľu ho zachytil monitor číslo päť, umiestený v spálni. Arctor zakopol za sebou dvere a vybral z vreciek plastikové vrecúška s bielymi tabletkami; chvíľu tam nerozhodne stál, potom ich zastrčil pod prikrývku na posteli, aby ich nebolo vidieť. Vyzliekol si kabát. Zdalo sa, že je unavený a nešťastný; tvár mal uťahanú.
Bob Arctor chvíľu sedel na okraji dokrkvanej postele, celý pohrúžený do seba. Nakoniec potriasol hlavou a nerozhodne sa postavil. Potom si uhladil vlasy a vyšiel z izby; ústredná kamera v obývačke ho zachytila, ako prichádza k Barrisovi. Kamera číslo dva bola medzitým svedkom, ako Barris skrýva hnedé vrecko s hubami pod podušku na gauči a knihu o hubách ukladá dozadu na poličku, kde ju nebolo vidieť.
- Čo robíš? - spýtal sa ho Arctor.
- Skúmam, - odpovedal Barris.
- Čo?
- Vlastnosti istých mykologických útvarov zvláštneho charak-
/152/
teru, - zachichotal sa Barris. - S malou slečnou s veľkými bradavkami to celkom nevyšlo, však?
Arctor naňho chvíľu uprene hľadel a potom vošiel do kuchyne postaviť na kávu.
- Bob, - oslovil ho Barris, šuchtajúc sa za ním, - je mi ľúto, ak som povedal čosi, čo sa ťa dotklo. - Motal sa okolo, aj keď Arctor čakal, kým zovrie káva, bezmyšlienkovite pritom bubnoval prstami a pohmkával si.
- Kde je Luckman?
- Kdesi vonku. Skúša rozobrať telefónny automat. Vzal si so sebou tvoj hydraulický zdvihák; zvyčajne to značí, že je vonku a vykráda telefónny automat, či nie?
- Môj zdvihák, - zopakoval Arctor ako ozvena.
- Vieš, - povedal Barris, - mohol by som ti ako profík helfnúť, vieš, keď balíš takú malú kočku...
Fred pustil pásku rýchlejšie. Meradlo napokon ukázalo odstup dvoch hodín.
- ...alebo výplat', čo si dlžný, alebo choď, dočerta, robiť na tom cefoskope, - napajedene hovoril Arctor Barrisovi.
- Už som si objednal odpory, ktoré...
Fred znovu posunul záznam. Prešli ďalšie dve hodiny. Monitor číslo päť ukazoval Arctora v spálni, v posteli, rádio s budíčkom ticho hralo folkový rock. Monitor číslo dva v obývačke ukazoval osamoteného Barrisa, ktorý opäť študoval knihu o hubách. Dlhý čas ani jeden z nich nič zvláštne neurobil. Arctor sa raz strhol; začali hrať pesničku, ktorú mal očividne rád; pustil rádio hlasnejšie. Barris v obývačke čítal a čítal, ani sa nepohol. Arctor napokon zaľahol do postele a zostal nehybne ležať.
Zacengal telefón. Barris sa načiahol a zdvihol slúchadlo.
- Haló?
Z pásky, na ktorú zaznamenávali hovory, sa ozval mužský hlas:

- Pán Arctor?
- Pri telefóne, - povedal Barris.
Z toho som teda jeleň, povedal Fred sám pre seba. Zosilnil zvuk.
- Pán Arctor, - pomaly vravel volajúci, ktorý sa nepredstavil,
- je mi ľúto, že vás tak neskoro obťažujem, ale šek, ktorý ste mi dali, nepreplatili a...
/153/
- Och, áno, - povedal Barris. - Už som vám chcel zavolať. Situácia je takáto, pane. Dostal som črevnú chrípku, trasie ma zimnica, mám žalúdočné kŕče a napína ma na vracanie... Nemôžem dať všetko do poriadku, aby vám ten neveľký dvadsaťdolárový účet preplatili a otvorene povedané, ani o to nemám záujem.
- Čože? - spýtal sa hlas ani nie ohromene, ale skôr chrapľavo. Zlovestne.
- Tak veru, pane, - povedal Barris prikyvujúc. - Dobre ma počujete, pane.
- Pán Arctor, - povedal volajúci, - banka ten šek vrátila už dva razy, a tie príznaky chrípky, ktoré mi opisujete...
- Mám dojem, že mi tu voľakto chce prišiť čosi nepekné, - povedal Barris s úškľabkom na tvári.
- A ja mám zasa dojem, - povedal ten človek, - že ste jeden z tých... - Nemohol nájsť správny výraz.
- Myslite si, čo chcete, - povedal Barris a ešte vždy sa škľabil.
- Pán Arctor, - povedal muž, hlasno dychčiac do slúchadla,
- vyberiem sa s tým šekom za okresným prokurátorom, ale kým vás mám na linke, rád by som vám povedal, aký mám názor na...
- Dajte si pohov, položte a zbohom, - povedal Barris a položil slúchadlo.
Zaznamenávacie zariadenie automaticky zaznačilo číslo volajúceho; elektronicky si ho odvodilo z nepočuteľného signálu, ktorý vznikol, len čo sa uzavrel okruh. Fred si prečítal číslo na ukazovateli, potom vypol všetky holoscannery, zdvihol služobný telefón a požiadal, aby mu to číslo zistili.
- Englesohnovo zámočníctvo, Harbor, číslo domu 1343 v Anaheime, - informoval ho služobukonajúci úradník.
- Zámočníctvo, - zopakoval Fred. - Ďakujem. - Adresu mal zaznačenú. Položil. Zámočníctvo... dvadsať dolárov je okrúhla suma: to značí prácu mimo dielne - možno výjazd a výroba kľúča - duplikátu. "Majiteľ" asi svoj kľúč stratil.
Teória. Barris, vydávajúci sa za Arctora, zatelefonoval do Englesohnovho zámočníctva a požiadal, aby mu urobili "duplikát" kľúča od domu alebo od auta, možno od oboch. Englesohnovi povedal, že stratil celý zväzok... zámočník si preveril adresu, prišiel za Barrisom a za prácu si vyžiadal šek. Barris vošiel dnu, vzal Arctorovu šekovú knižku, vystavil šek a dal ho zámoč-
/154/
níkovi. Šek nepreplatili. Ale prečo? Arctor si udržiaval aktívne konto; šek na takú malú sumu mali preplatiť. Ale ak by ho boli preplatili, Arctor by na to prišiel, len čo by mu doručili výpis z bežného účtu, a pochopil by, že šek nevystavil on, ale Jim Barris. Takže Barris sa prehrabával v Arctorových zásuvkách a našiel - pravdepodobne už dávnejšie - starú šekovú knižku na zrušené konto a použil ju. Konto je uzavreté, a tak šek nepreplatili. A Barris sa teraz ocitol v úzkych.
Ale prečo Barris nevyplatil účet v hotovosti? Veriteľa jeho postoj dohnal do zúrivosti. Márne vytelefonúval, až sa rozhodol ísť za okresným prokurátorom. Arctor si to zistí. Na Barrisa sa zrúti celá kopa hovien. Ale spôsob, akým sa Barris zhováral s rozzúreným veriteľom... Dráždil ho, prebúdzal v ňom nepriateľstvo, hnev, v ktorom mohol zámočník urobiť hocičo. A čo je najhoršie, Barrisov opis chrípky bol opisom účinkov heroínu. Kto o tom len dačo vie, dovtípi sa. A Barris v tom telefonáte takmer jasne naznačil, že je ťažký narkoman; takže čo teraz? Pravdaže,

naznačil, že tým feťákom je Bob Arctor.
Zámočníkovi je v tejto chvíli jasné, že má do činenia s dlžníkom-narkomanom, ktorý mu podpísal neplatný šek a ani hovno sa o to nestará, ba ani nemá záujem dať celú vec do poriadku.
A feťák zaujal toto stanovisko preto, lebo je taký dolámaný a zoknovatený a celý vo vytržení zo svojej drogy, že mu na ničom nezáleží. A to je urážka Ameriky. Úmyselná a hanebná.
Barrisov podpis bol v skutočnosti citátom originálneho a záhadného ultimáta Tima Learyho vláde a všetkým nenarkomanom.
A to všetko sa prihodilo v okrese Orange, plnom birchovcov* a po zuby vyzbrojených domobrancov, hľadajúcich medzi bradatými feťákmi práve takého nafúkaného opovážlivca.
Barris sa teda rozhodol vystaviť Arctora priamemu bombardovaniu. Prinajmenej bude mať opletačky pre neplatný šek, prinajhoršom naňho udrie ťažké delostrelectvo, a pritom nebude mať ani najmenšie tušenie, ako a prečo sa to všetko zomlelo.
Prečo? hútal Fred. Na doškriabanú podložku si zapísal číslo tejto časti záznamu aj záznamu telefonického rozhovoru. Čo len môže Barris vracať Arctorovi? Čo, dopekla, Arctor Barrisovi
* Ultrareakčná organizácia Johna Bircha. (Pozn. prekl.)
/155/
urobil? Arctor ho musel poriadne napáliť, premýšľal Fred, že podniká také čosi. Je to vyložená zlomyseľnosť. Malá, podlá a zlá. Ten Barris, dumal, je poriadny sviniar. Iste sa chystá dakoho zabiť.
Jeden z krycích odevov, ktorý bol s ním v byte, ho vyrušil z úvah. - Naozaj poznáš tých chlapíkov? - Zagestikuloval smerom k prázdnym monitorom, ktoré mal Fred pred sebou.
- Naozaj si medzi nimi a plníš tajnú úlohu?
- Hej, - povedal Fred.
- Nebolo by márne nejako ich varovať pred tými jedovatými hubami, ktoré im predkladá ten šašo so zelenými okuliarmi. Vedel by si to urobiť tak, aby si sa neprezradil?
Ďalší krycí odev, ktorý bol nablízku, zavolal zo svojej otáčavej stoličky: - Jeden z nich ustavične pôsobí, ako keby mu bolo zle od žalúdka. A to je niekedy príznak otravy hubami.
- A pripomína to aj otravu strychnínom? - spýtal sa Fred.
V hlave sa mu studeno rozbrieždilo; preletela mu ňou spomienka na deň s Kimberly Hawkinsovou a psími hovienkami a na to, ako mu v aute prišlo zle, len čo...
To jemu prišlo zle.
- Poviem to Arctorovi, - povedal. - Môžem sa mu zdôveriť. Tak, aby ma nepodozrieval. Je chápavý.
- Ani on nevyzerá najlepšie, - povedal jeden z krycích odevov.
- To je ten, čo vošiel do dverí taký zhrbený a omarený ako po fláme?
- Och, - povedal Fred a znovu sa obrátil k monitorom.
Dočerta, pomyslel si, toho dňa, keď nám dal Barris cestou domov tabletky... jeho myseľ začala víriť, vydala sa po dvojakých chodníčkoch a potom sa rozčesla vo dvoje, presne v strede.
Potom sa naraz ocitol v kúpeľni, v ruke držal papierový pohárik na vodu, vyplachoval si ústa a bol sám; iba tak vládal premýšľať.
Keď sa tak na to pozriem, som Arctor, dumal. Ja som ten chlap z monitorov, ktorého Barris napálil sfalšovaným telefonickým rozhovorom so zámočníkom, a ja som sa spýtal: čože ten Arctor vykonal, že po ňom Barris tak ide? Rozkladám sa, rozum sa mi triešti. Nič nie je skutočné. Neverím, keď vidím, že to, čo som ja, je Fred - na monitore bol Fred bez krycieho odevu; tak vyzerá Fred, keď na sebe nemá krycí odev!
A onoho dňa si to Fred takmer vyžral, keď okúsil jedovaté huby, uvažoval. Takmer sa nedostal sem, do tohto bytíka, kde sleduje monitory. Ale teraz je tu.
Fred má teraz šancu. Ale iba neveľkú.
Čo mi pridelili, je šialená, prekliata robota, uvažoval. Ale ak

ju neurobím ja, urobí ju niekto iný, a všetko sa môže obrátiť na zlé. Mohli by ho dostať - mohli by dostať Arctora. Mohli by ho zbaliť a zhrabnúť odmenu; mohli by mu do bytu nastrčiť drogu a zabasnúť ho. Ak už má niekto sledovať jeho dom, bude lepšie, ak to bude on sám, aj keď to má isté nevýhody; no zato môže ostatných ochrániť pred tým pokašlaným, zvráteným indivíduom, pred Barrisom.
Ak nejaký iný policajt, monitorujúci Barrisove činy, uvidí, čo pravdepodobne uvidím ja, usúdi, že Arctor je najväčší priekupník s drogami v západnej časti Spojených štátov, a odporučí - panebože! - aby naňho potajme dohliadali. Aby naňho dohliadali fizli v civile. Tí v čiernom, ktorých si vypožičiavame z Ďalekého východu, čo chodia ako po prstoch a nosia pri sebe zašité winchestrovky, osemstotrojky. Majú na nich nové snajperské zameriavače a dávajú si do nich špeciálne náboje. Sú to chlapíci, ktorým nič neplatia, ani prostredníctvom dr. Peppera; tí iba ťahajú slamky, aby sa dozvedeli, kto z nich má byť ďalším americkým prezidentom. Panebože, dumal, tí chlapci vedia zostreliť aj prelietavajúce lietadlo. A vedia to zariadiť tak, aby všetko vyzeralo, že motor lietadla vcucol kŕdeľ vtákov. Tie špeciálne náboje zanechávajú v troskách motorov stopy po perí; a nakoniec týchto zabijakov za to parádne odmenia.
To je strašné, povedal si, keď o tom všetkom dumal. Arctor nie ako podozrivý, ale Arctor ako... ako hocičo. Cieľ. Budem ho aj naďalej pozorovať; Fred musí dozerať na to, čo robí Fred; bude to tak oveľa lepšie; môžem záznamy upraviť a vykladať ich a koldokola hovoriť: "Len počkajme, kým naozaj..." a podobne.
Keď si to uvedomil, odstrčil papierový pohárik a vyšiel z kúpeľne.
- Tuším ťa to zmohlo, - poznamenal jeden z krycích odevov.
- Veru, - prikývol Fred, - na ceste do hrobu sa mi prihodila taká smiešna vec. - V duchu videl obrázok nadzvukového bombardéra, ktorý zapríčinil štyridsaťdeväťročnému okresnému prokurátorovi osudný srdcový záchvat, práve keď sa chystal znova
/156/ /157/
otvoriť prípad známej a hroznej politickej vraždy, ktorú spáchali v Kalifornii. - Takmer som tam zostal, - povedal nahlas.
- Takmer je takmer, - povedal krycí odev. - Nie je to nadobro.
- Tak veru, - povedal Fred. - Správne.
- Sadni si, - povedal krycí odev, - a vráť sa k robote; nemáme nijaký sviatok, tu sa slúži verejnosti.
- Viete si predstaviť, že by túto robotu raz uznali za náročnú na... - začal Fred, ale ostatné dva krycie odevy sa už nebavili a v skutočnosti ho ani nepočúvali. A tak sa znova posadil a zapálil si. A opäť sa dal sledovať monitory.
Mal by som urobiť toto, rozhodoval sa; mal by som vyjsť na ulicu a pobrať sa domov, a hneď. ešte kým na to myslím, skôr ako sa dostanem na vedľajšiu koľaj; a potom by som mal naozaj tvrdo udrieť na Barrisa; mal by som ho zastreliť.
Pri výkone služby.
Poviem mu: "Hej, človeče, trpím, požičiaš mi pumpu? Dám ti za ňu dolár." On mi požičia striekačku, ja ho zatknem, zatiahnem ho k autu, vrazím ho dnu, vyjdem na diaľnicu a potom ho omráčim pažbou a vyhodím priamo pred nákladniak. A poviem, že mi ušiel, že sa pokúsil vyskočiť za jazdy. To sa stáva.
Lebo ak to neurobím, už nikdy nebudem môcť doma zjesť nijakú otvorenú konzervu, vypiť nijaký nápoj, ani ja, ani Luckman, ani Donna, ani Freck, a ak čo len ochutnáme z nejakého jedla, strasieme krpce, otrávime sa jedovatými hubami a Barris bude vysvetľovať, ako sme ich na vlastnú päsť nazbierali v lese a on sám sa nám to pokúšal vyhovoriť, ale my sme ho nepočúvali, lebo sme neskončili strednú školu.
Dokonca aj keď ho súdny psychiater označí za totálneho cvoka a navždy ho odpíše, ktosi to zaplatí životom. Možno Donna, pomyslel si. Možno zablúdi ku mne, nažhavená na hašiš, bude ma

hľadať a bude chcieť jarné kvety, ktoré som jej sľúbil, a Barris jej ponúkne misu pudingu, ktorý sám vlastnoručne ukuchtil, a o desať dní nato sa bude zvíjať v agónii na oddelení intenzívnej starostlivosti a ani celý špitál jej už nepomôže.
Ak sa tak stane, pomyslel si, uvarím ho v Dráne, vo vani, v horúcom Dráne, až z neho zostanú iba kosti, a tie kosti pošlem jeho materi alebo deťom, ak nejaké má, a ak nemá, rozhádžem
/158/
tie kosti túlavým psom. Ale tomu môjmu dievčaťu sa to už aj tak neodstane.
Prepáčte, obracal sa v duchu na ostatné dva krycie odevy. Kde by sa teraz v noci dala zohnať päťdesiatkilová plechovica Dräna? Mám to, pomyslel si a pustil monitory, aby viac neprivolával pozornosť ostatných krycích odevov.
Na monitore číslo dva dohováral Barris Luckmanovi, ktorý sa dovalil domov na mol opitý, nepochybne z toho mizerného vína značky Ripple. - V Spojených štátoch je viac ľudí, ktorí sa oddávajú alkoholu, - hovoril Barris Luckmanovi, ktorý sa pokúšal nájsť dvere do svojej spálne a cítil sa pritom strašne, - ako ľudí oddávajúcich sa všetkým ostatným formám drog. A poruchy mozgu a pečene zapríčinené alkoholom spolu s nečistotami, ktoré...
Luckman zmizol, ani si nevšimol, že v izbe je s ním aj Barris. Želám mu všetko najlepšie, pomyslel si Fred. Ale želanie mu sotva pomôže, prinajmenej nie nadlho. Lebo ten sviniar je tam s ním.
Ale je tu aj Fred. A jediné, čo Fred má, je pohľad späť.
Môžem iba vrátiť záznamy naspäť. Tak sa mi možno podarí Barrisa predbehnúť. To, čo urobím, príde skôr ako to, čo urobí on. Ak sa teraz ešte odhodlá dačo proti mne podniknúť.
A potom akoby sa mu otvorila druhá polovica hlavy a oslovila ho pokojnejšie; tá celkom iná bytosť našla spôsob, ako všetko zariadiť.
- Existuje spôsob, ako urovnať záležitosť so zámočníkom, - povedala mu, - ale musíš zajtra skoro ráno zájsť za ním do Anaheimu vyrovnať účet a vziať si šek. Urob to ešte skôr, ako podnikneš hocičo iné. Urob to hneď a zaraz. Zneškodni tú mínu. A potom urob ďalšie, ešte vážnejšie veci, keď už raz s týmto skoncuješ. Dobre? - Dobre, pomyslel si. Tak zmiznem zo zoznamu poškodených. Tým treba začať.
Rýchlo posunul pásku dopredu a ešte ďalej, až kým z meradla nevyčítal, že záznam ukazuje nočnú scénu, v ktorej všetci spia. Bola to zámienka odpísať dnešnú robotu.
Svetlá boli zhasnuté, scannery pracovali ako infrasnímače. Luckmana zaznamenali v jeho posteli; Barrisa na vlastnom lôžku, Arctora po boku kočky; obaja spali.
/159/
Toto vyvracia teóriu o technickej interferencii, pomyslel si Fred. Kopírovanie aj rušenie. Aj Arctor to videl. Prebral sa, uvidel to, chvíľu civel a potom sa vzdal.
Panebože, pomyslel si Fred a nadobro vypol scannery. - Zdá sa, že dnes je toho na mňa priveľa, - vyhlásil a postavil sa na neisté nohy. - Stačilo.
- Videl si nejaký perverzný sex, čo? - spýtal sa krycí odev.
- Mal by si si na túto robotu už raz zvyknúť.
- Nikdy si na túto robotu nezvyknem, - odpovedal Fred.
- Môžete na to dať krk.
/11. kapitola/
Nasledujúce ráno sa Arctor taxíkom - v oprave už nemal iba cefoskop, ale aj auto - odviezol až k vchodu do Englesohnovho zámočníctva; vo vrecku mal štyridsať dolárov v hotovosti a v srdci nemalé obavy.
Obchodík pôsobil starodávne, iba vývesný štít bol trochu modernejší; výklady boli plné mosadzných predmetov, pripomínajúcich

zámočnícke remeslo: vyčačkané schránky na poštu,
výmyselnícke kovania na dvere, zmajstrované tak, aby sa ponášali
na ľudskú hlavu, veľké, vyumelkovane čierne oceľové kľúče.
Vstúpil do pološera. Ako v narkomanskom dúpäti, pomyslel si,
uvedomujúc si iróniu svojho prirovnania.
Za pultom, kde sa črtali dva stroje na výrobu kľúčov a kde na
háčikoch viseli tisícky nevybrúsených kľúčov, ho privítala postaršia
okrúhla dáma. - Dobré ráno, pane. Želáte si?
Arctor povedal: - Prišiel som...
Ihr Instrumente freilich spottet mein,
Mit Rad und Kämmen, Walz' und Bugel:
Ich stand am Tor, ihr solltet Schlussel sein;
Zwar euer Bart ist Kraus, doch hebt ihr nicht die Riegel.
...vyplatiť šek, ktorý vám banka vrátila. Tuším na dvadsať
dolárov.
- Och. - Postaršia dáma s milým výrazom na tvári vytiahla
zamknutú kovovú registračku, pohľadala k nej kľúč a potom
prišla na to, že nie je zamknutá. Otvorila ju a vzápätí našla šek,
na ktorom bol pripnutý akýsi papierik. - Vy ste pán Arctor?
- Áno, - povedal a pripravil si peniaze.
- Veru, je to dvadsať dolárov. - Papierik oddelila od šeku
a začala naň čosi prácne zapisovať, naznačujúc, že o šeku vie už
dávnejšie a že vie aj, o čo ide.
- Ľutujem, - povedal, - ale omylom som vypísal šek na účet,
ktorý je už uzavretý, a nie na svoj terajší účet.
/163/
- Uhm, - povedala, píšuc a usmievajúc sa.
- Takisto, - pokračoval, - by som bol rád, keby ste povedali
manželovi, ktorý mi minule volal...
- Bol to môj brat Carl, - povedala dáma. Úkosom naňho
pozrela. - Keď s vami Carl hovoril... - Usmiala sa a zagestikulovala.
- Keď ide o šeky, býva precitlivený... Ospravedlňujem sa,
ak vám povedal... veď viete.
- Povedzte mu, - pokračoval Arctor v pripravenej reči, - že
keď mi volal, bol som akýsi roztržitý a že sa mu za to ospravedlňujem.
- Tuším mi o tom čosi povedal, veru hej. - Pristrčila mu šek;
podal jej dvadsať dolárov.
- Neúčtujete si mimoriadny príplatok? - spýtal sa Arctor.
- Nie, neúčtujeme.
- Bol som roztržitý, - povedal, preletel pohľadom šek a potom
si ho schoval do vrecka, - lebo mi celkom neočakávane umrel
kamarát.
- Och, panebože, - povedala dáma.
- Zadusil sa, - povedal Arctor váhavo. - Kúskom mäsa. Bol
doma sám a nikto ho nepočul.
- A viete, pán Arctor, že takto umrie oveľa viac ľudí, ako sa
nazdáme? Čítala som, že keď jeme s priateľom alebo s priateľkou
a keď priateľ alebo priateľka dlhšie neprehovoria, len tam tak
sedia, máme sa k nim nahnúť a spýtať sa ich, či môžu rozprávať.
Pretože možno ani nemôžu; možno sa dusia a nevládzu nám
o tom povedať.
- Veru tak, - potvrdil Arctor. - Máte pravdu. A vďaka za ten
šek.
- Je mi ľúto vášho priateľa, - povedala dáma.
- Veru, - povedal. - Bol to môj najlepší kamarát.
- To je strašné, - povedala dáma. - Koľko mal rokov, pán
Arctor?
- Čosi vyše tridsať, - povedal Arctor a bola to pravda: Luckman
mal tridsaťdva rokov.
- Och, hrozné! Poviem to Carlovi. A ďakujem vám, že ste sa
unúvali až sem.
- Ja ďakujem, - povedal Arctor. - A poďakujte za mňa aj
pánu Englesohnovi. Obom vám ďakujem. - Odišiel. Znova sa
/164/

ocitol na teplom jarnom chodníku, žmurkajúc v jasnom svetle na odpornom vzduchu.
Zatelefonoval po taxík; cestou späť sedel a premýšľal, ako sa čo najlepšie vymotať z Barrisovej siete, tak, aby z toho nebola priveľmi odporná scéna. Mohlo sa stať aj horšie, navrával si. Šek tam ešte vždy bol. A ja som sa nemusel zhovárať s tým chlapíkom osobne.
Vytiahol šek z vrecka a začal si ho prezerať - bol zvedavý, do akej miery sa Barrisovi podarilo napodobniť jeho rukopis. Áno, bol to ten vyčerpaný účet; ihneď spoznal šek podľa farby; bolo to celkom uzavreté konto a v banke udreli na šek pečiatku: ÚČET UZAVRETÝ. Nečudo, že zámočník dostal figu. A potom, prezerajúc si šek pozornejšie, prišiel Arctor na to, že rukopis je jeho vlastný.
Ničím nepripomínal Barrisov. Dokonalá napodobenina. Nikdy by nebol povedal, že to nie je jeho podpis, keby si nebol pamätal, že ten šek nepodpisoval.
Panebože, pomyslel si, koľko takých šekov už Barris sfalšoval? Možno sfalšoval polovicu šekovej knižky.
Barris je génius, usúdil. No takisto by to mohla byť reprodukcia získaná prepisom alebo iným mechanickým spôsobom. Ale ja som predsa nikdy predtým nevystavil šek pre Englesohnovo zámočníctvo, takže skadiaľ by to písmo prekopíroval? Je to unikátny šek. Zanesiem ho našim grafológom, rozhodol sa, a požiadam ich, aby zistili, ako ho urobili. Možno je to iba prax, nič iné, len prax.
A pokiaľ ide o ten cirkus s hubami, pomyslel si, pôjdem rovno za ním a poviem mu, ako mi ľudia povedali, že sa im pokúšal predať jedovaté huby. Prikážem mu, aby ich kamsi vykydol. Budem sa tváriť, že som dostal hlásku od kohosi, kto sa naľakal, že by mohli byť jedovaté.
Ale to všetko, pomyslel si, huby aj šek, iba naznačuje, čoho je Barris schopný; a všetko som pritom objavil iba náhodou. Sú to iba ukážky toho, čo ma čaká. Bohvie, čo ešte porobil. Má dosť času, aby sa mohol potĺkať po dome a okolo neho, čítať príručky a vymýšľať komploty a intrigy a konšpirácie a tak ďalej...
Možno, prišlo mu odrazu na um, že by som si mal prezrieť svoj telefón, ktovie, či nie je napichnutý. Barris má doma škatuľu
/165/
s elektrotechnickým materiálom, a dokonca napríklad taká firma ako Sony vyrába a predáva indukčnú cievku, ktorá sa dá použiť ako zariadenie na telefónnu prípojku. Telefón je celkom iste napichnutý. A pravdepodobne už dosť dávno. Prirodzene, okrem toho, že mi ho z nevyhnutnosti napichli úrady.
Taxík sa drgáňal po ceste a on si prezeral šek; odrazu mu zišlo na um: a čo ak som to urobil ja sám? Čo ak ten šek naozaj podpísal Arctor? Myslím, že som to urobil, dumal; myslím, že ten prekliaty trkvas Arctor podpísal šek sám, a v náhlivosti - písmená sa trochu zvažujú - lebo sa pre čosi ponáhľal, načarbal podpis, na dôvažok na zlý šek, a vzápätí na všetko zabudol; zabudol na celú príhodu.
Zabudol, pomyslel si, ako raz Arctor...
Was grinsest du mir, hohler Schädel, her?
Als dass dein Him, wie meines, einst verwirret
Den leichten Tag gesucht und in der Dämmrung sehwer,
Mit Lust nach Wahrheit, jämmerlich geirret.
... unikal z veľkého narkomanského happeningu v Santa Ane, kde sa stretol s malou dievčinou s čudnými zubami, dlhými plavými vlasmi a veľkým zadkom, ale ráznou a kamarátskou... nemohol vtedy naštartovať auto; bol totálne nafetený. Ustavične mal trampoty - tej noci padlo za vlasť toľko drogy, napumpovali si jej a vyfajčili a vyšnupali celé more, trvalo to takmer až do rána. Koľko substancie D, a akej skvelej! Naozaj skvelej. Jeho drogy.

Nahol sa dopredu a povedal: - Zabočte k benzínovej pumpe.
Tam vystúpim.
Vystúpil, zaplatil, vošiel do telefónnej búdky, vyhľadal si
zámočníkovo číslo a vykrútil ho.
Ozvala sa stará dáma: - Englesohnovo zámočníctvo, dobré...
- To som zase ja, Arctor, odpusťte, že vás obťažujem. Máte,
prosím vás, poznačenú adresu, na ktorú objednávali tú opravu?
- Hneď sa pozriem. Vyčkajte chvíľu, pán Arctor. - V telefóne
žuchlo, ako položila slúchadlo.
Vzdialený huhňavý hlas sa spýtal: - Kto je to? Arctor?
- Áno, Carl, ale nevrav nič, prosím ťa. Pred chvíľou tu bol...
/166/
- Chcem s ním hovoriť.
Odmlka. Potom sa znovu ozvala stará dáma. - Mám tú adresu,
pán Arctor. - Prečítala jeho adresu domov.
- Na túto adresu aj zavolali vášho brata? Aby urobil kľúč?
- Počkajte chvíľu... Carl? Pamätáš sa, kam si šiel autom, aby
si pánu Arctorovi urobil kľúč?
Vzdialený hlas zahundral: - Do Katelly.
- Nie k nemu domov?
- Do Katelly!
- Kdesi do Katelly, pán Arctor. V Anaheime. Nie, počkajte,
Carl hovorí, že to bolo v Santa Ane, v Maine. Je to...
- Ďakujem, - povedal a položil. Santa Ana. Main. Tam bolo
to prekliate feťácke dúpä a on tam musel preveriť tridsať mien
a rovnaký počet ešpézetiek; nebola to jeho zvyčajná partia.
Z Mexika vtedy prišiel veľký náklad; kupujúci mizli jeden za
druhým a - ako to už s kupujúcimi býva - brali si na odchode
vzorky. Polovicu z nich zabasli agenti... Veru, premýšľal: ešte
vždy si pamätám - alebo nikdy si nebudem presne pamätať -
tamtú noc...
Ale to vôbec neospravedlňuje Barrisa, že sa do telefónu
vydával za Arctora, a to so zlým úmyslom. Okrem toho, vyzerá to
tak, že Barris si všetko vymyslel priamo v tej chvíli, že improvizoval.
Hovno, Barris bol minulej noci celkom iste nadrogovaný
a robil to, čo robí väčšina frajerov, keď sú nafetení; to, čo sa
robieva na happeningoch. Šek celkom iste vypísal Arctor; Barris
iba náhodou zdvihol telefón. V pochybenej hlave si pomyslel, že
je to dobrý fór. Je iba nezodpovedný, nič viac.
A potom, premýšľal, keď opäť volal taxík, Arctor nebol veľmi
zodpovedný za to, čo sa s tým šekom za ten dlhý čas robilo. Čia je
to chyba? Ešte raz si prezrel šek a preskúmal dátum, ktorý bol na
ňom napísaný. Bol spred jeden a pol mesiaca. Panebože, kto tu
hovorí o nezodpovednosti! Arctor mohol poľahky skončiť za
mrežami; iba pánubohu môže ďakovať, že ten cvok Carl už dávno
nezašiel za okresným prokurátorom. Pravdepodobne mu v tom
zabránila jeho milá sestra.
Arctor, rozhodol sa, musíš sa rozkývať; veď už má na svedomí
zopár špinavostí, o ktorých až doteraz nič nevedel. Barris nie je
sám, ba možno ani nepatrí do prvej línie. Predovšetkým treba
/167/
zistiť, čo sa skrýva za Barrisovou intenzívnou, sústredenou zlomyseľnosťou,
zacielenou proti Arctorovi; človek sa taký dlhý čas
nepokúša podkúriť niekomu bez príčiny. A Barris sa pritom
nepokúša ublížiť nikomu inému, povedzme Luckmanovi alebo
Charlesovi Freckovi, alebo Donne Hawthornovej; ba čo viac, to
on pomohol dostať Jerryho Fabina na federálnu kliniku a počínal
si pritom iniciatívnejšie ako všetci ostatní; a je milý ku všetkým
zvieratám, ktoré majú v dome.
Arctor už raz chcel poslať jedného zo psov - ako sa, dočerta, tá
malá čierna sučka volala, Popo, alebo tak nejako? - k šarhovi,
aby ju utratil, lebo sa nechcela dať vycvičiť, a Barris strávil s Popo
celé hodiny, ba v skutočnosti celé dni, cvičil ju a zhováral sa
s ňou, až skrotla a dala sa vycvičiť a nemuseli ju dať utratiť. Keby

Barris pociťoval zlobu ku všetkému, nerobil by dobré skutky ako tento.
- Taxi, - povedal hlas v slúchadle.
Nadiktoval adresu benzínovej pumpy.
A ak zámočník Carl pokladal Arctora za ťažkého feťáka - premýšľal, ako sa tak prechádzal a rozladené čakal na taxík - iste to nie je Barrisova vina; Carl musel prísť s vozom o piatej ráno a urobiť kľúč od Arctorovho oldsmobilu; Arctor sa zatiaľ pravdepodobne prechádzal po želatínových chodníkoch, škriabal sa po stenách a pálkou od seba odbíjal rybacie oči, slovom, robil všetko, čo robí feťák, keď je na ozajstnom výlete. Carl si zaiste pomyslel o ňom svoje už vtedy. Ako vybrusoval nový kľúč, Arctor pravdepodobne poletoval sem a tam alebo chodil po hlave a hovoril z cesty. Nečudo, že Carlovi nebolo do smiechu.
V skutočnosti, uvažoval, Barris sa možno pokúša kryť Arctorovo rastúce bordelárstvo. Arctor si už neudržuje auto v bezpečnom stave ako kedysi, papiere má v neporiadku, nie vedome a zámerne, ale preto, že jeho prekliaty rozum mu vygumovali drogy. A to je najhoršie. Barris pravdepodobne robí, čo môže. Ibaže aj jeho mozog je vygumovaný. Ba vlastne všetky ich mozgy sú...
Dem Wurme gleich' ich, der den Staub durchwuhlt,
Den, wie er sich im Staube nährend lebt,
Des Wandrers Tritt vernichtet und begräbt.
...vygumované; raz jeden, raz zasa druhý sa správa ako vygumovaný. Vygumovaní sa správajú ako vygumovaní. A ženu sa priamo do záhuby.
Možno, uzavrel, sám Arctor potrhal a poskrúcal drôty a zapríčinil skraty vo vlastnom cefoskope. Uprostred noci. Ale prečo?
To bude vari najťažšia otázka: prečo? Ale s vygumovaným mozgom je možné všetko, k slovu sa mohli dostať hocijaké pokrivené - ako tie drôty v cefoskope - motívy. Zažil to pri svojej detektívnej robote a nejeden raz. Taká tragédia nebola preňho nič nové; v pamätiach komputerov to bude iba jeden prípad navyše. To všetko ho čakalo, čakalo ho to na ceste na federálnu kliniku ako Jerryho Fabina.
Všetci stúpajú po doskách toho istého ringu, tackajú sa v rozličných kútoch a v rozmanitých vzdialenostiach od cieľa a dosiahnu ho za rozličný čas. Ale všetci nakoniec dôjdu do cieľa: na federálne kliniky.
Bolo to" zapísané v ich nervových vláknach. Alebo v tom, čo z nich zostalo. A nič ich už nezastaví, nič ich už nevráti späť.
A pomaly začínal veriť, že pre Boba Arctora to platí najväčšmi zo všetkých. Bola to intuícia, ktorá sa práve zrodila, ktorá nezávisela od ničoho, čo urobil Barris. Nový, profesionálny pohľad na vec.
Aj jeho nadriadení v úrade šerifa okresu Orange sa rozhodli sústrediť pozornosť na Boba Arctora; nepochybne mali na to príčiny, o ktorých nevedel vôbec nič. Možno sa tieto fakty utvrdzovali navzájom: ich rastúci záujem o Arctora - napokon, ministerstvo stálo pekné peniaze inštalovať v dome Boba Arctora holoscannery, zadarmo neboli ani jeho analýzy záznamov, rovnako ako závery ďalších zložiek, ktorým svoje poznatky odovzdával - sa zhodoval s neobyčajnou pozornosťou, ktorú Arctorovi venoval Barris - obe strany si vybrali za hlavný cieľ Arctora. Ale čo zvláštne vidí v Arctorovom správaní on sám, čo naňho pôsobí ako nezvyčajné? Predovšetkým to, čo nezávisí od týchto dvoch záujmov?
Cestou v taxíku premýšľal, že by mal chvíľu dávať pozor, či mu niečo nezvyčajné nezíde na um; čosi, čo cez deň na monitoroch sotva objaví. Musí byť trpezlivý; bude sa musieť zmieriť s dlhotrvajúcim pozorovaním a pohybovať sa vo sfére, kde treba čakať.
/168/ /169/
Ak napokon na holoscanneroch čosi zazrie, nejaký záhadný a podozrivý Arctorov čin, trojuholník získa tretí vrchol a z tejto

strany bude možné overiť správnosť ostatných stanovísk. A to už bude istota. Zdôvodnenie vynaložených prostriedkov a času.
Barris iste vie aj to, o čom my nemáme ani tušenia. Možno by sme ho mali privliecť k nám a spýtať sa ho na to. Ale azda bude lepšie získať materiál nezávisle od Barrisa; inak by to bola duplikácia toho, čo má Barris.
A potom si pomyslel: dočerta, o čom to hovorím? Musím byť cvok. Boba Arctora predsa poznám; je to dobrý človek. Nie je schopný vykonať nič zlé. Alebo aspoň nič nechutné. Veď v skutočnosti, premýšľal, potajme pracuje pre šerifov úrad v okrese Orange. A možno práve preto...
Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust,
Die eine will sich von der andern trennen:
Die eine hält, in derber Liebeslust,
Sich an die Welt mit klammernden Organen;
Die andre hebt gewaltsam sich vom Dust
Zu den Gefilden hoher Ahnen.
... ho Barris sleduje.
Ale to predsa nevysvetľuje, prečo ho sleduje aj úrad šerifa okresu Orange až do takej miery, že mu v byte nainštalovali holoscannery a určili agenta na plný úväzok, aby ho sledoval a podával o ňom správy.
Nesedí to, pomyslel si. V tom dome - v tom spustnutom dome so zničeným nábytkom, s chodníkmi zarastenými burinou, so škatuľou pre mačky, ktorá takmer nikdy nie je prázdna, a so zvieratami, ktoré sa prechádzajú po kuchynskom stole, a s odpadkami povaľujúcimi sa, kam len človek pozrie, lebo niet nikoho, kto by ich vyniesol - sa odohráva oveľa viac.
Aké mrhanie, pomyslel si, mrhanie naozaj dobrým domom. Toľko by sa s ním dalo urobiť! Mohla by tam žiť celá rodina - žena aj deti. Nato ho aj postavili: má tri spálne. Také mrhanie; také prekliate mrhanie! Mali by mu ho vziať, pomyslel si; mali by pochopiť, čo sa tam robí, a vyhodiť ho odtiaľ. A možno to aj urobia. A dajú ho lepšiemu užívateľovi; ten dom po tom túži. Ten
/170/
dom zažil už aj lepšie časy; kedysi dávno. Tie dni sa možno vrátia. Ak ho dostane do rúk iný človek a pozdvihne ho.
Najmä dvor, pomyslel si, keď taxík zabočil do novinami posiatej uličky.
Zaplatil vodičovi, vytiahol kľúč od vchodových dverí a vošiel dnu.
Ihneď zacítil, že ho ktosi pozoruje: boli to holoscannery. Len čo prekročil vlastný prah. Bol v dome sám - nikto okrem neho tam nebol. Nepravda! Boli tam s ním scannery, zákerné a neviditeľné, ktoré ho pozorovali a všetko o ňom zaznamenávali. Všetko, čo urobil. Všetko, čo povedal.
Pomyslel si: ako čarbaniny na stene, keď močíte na verejnom záchode. USMIEVAJTE SA! SNÍMA VÁS SKRYTÁ KAMERA!
Mňa áno, pomyslel si, len čo vojdem do vlastného domu.
Naháňa mu to hrôzu. Nepáči sa mu to. Cíti sa priveľmi plachý.
Tento pocit v ňom narastal odo dňa, čo zavítali do jeho domu - odo dňa psieho hovna, ako si ho pomenoval, a odvtedy to nevedel pustiť z mysle. Úzkosť z kamier deň čo deň narastala.
- Zdá sa, že nik nie je doma, - povedal nahlas ako zvyčajne a uvedomoval si, že scannery to snímajú. No musel si dávať pozor: nepredpokladalo sa, že o nich vie. Ako herec pred filmovou kamerou: konaj, ako keby kamera ani neexistovala, alebo akoby si na ňu celkom zabudol. Sú všade.
Z takého hovna niet nijakého osohu.
Namiesto toho hotový krach. Prirodzene, že skrachujem ja.
Nie ľudia, čo sem tie scannery nainštalovali, ale ja sám.
Mal by som z toho celého vypadnúť, pomyslel si, mal by som predať dom. Aj tak je celý spustnutý. Ale... ja tento dom milujem. Niet východiska!

Je to môj dom.
Nikto ma odtiaľto nevyženie.
Nech už by boli príčiny, pre ktoré tak chcú alebo môžu urobiť, hocijaké.
Ak vôbec nejakí "oni" existujú.
Lebo to môže byť iba moja utkvelá predstava; predstava, že "oni" ma pozorujú. Paranoja. Alebo skôr "ono". Zneosobnené ono.
Nech ma pozoruje hocičo, nie je to ľudská bytosť.
/171/
Nie je to nič na môj obraz. Nič, čo by som mohol poznať.
Je to asi detinské, dumal ďalej, ale naháňa mi to hrôzu. Čosi sa so mnou robí a spôsobuje to obyčajná vec v mojom vlastnom dome. Priamo pred mojimi očami.
A ešte pred niečími očami; ocitol sa pred očami nejakej veci.
Pred očami, ktoré nikdy nežmurkajú, nie ako malá Donna s čiernymi očkami. Čo ten scanner vidí? pýtal sa sám seba. Čo vidí v skutočnosti? Vidí mi do hlavy? Alebo až do srdca? Vidí ten nehybný infračervený scanner, aké bežne používali, alebo holoscanner, aký používali najnovšie, vidí do mňa, vidí do nás jasne, alebo temne? Dúfam, dumal ďalej, že vidí jasne, lebo ja už v týchto dňoch do seba nevidím. Viďím iba šero. Šero vonku, šero dnu. Dúfam, aj v záujme ostatných, že scannery si počínajú lepšie. Pretože, pomyslel si, ak scannery vidia iba temne, tak ako ja, potom sme prekliati, prekliati od počiatku až do konca života, a tak aj umrieme; dozvieme sa len málo, a ani tomu malú neporozumieme.
Z knižnice, ktorú mal v obývačke, vybral len tak naslepo knihu; bola to Obrázková kniha sexu. Naslepo ju aj otvoril; na fotografii bol muž so šťastným výzorom na tvári, cmúlajúci bradavku na pravom prsníku akéhosi dievčaťa, a to dievča malo pootvorené ústa, ani čo by vzdychalo; nahlas, akoby si čítal z knižky, akoby citoval nejakého starovekého filozofa, povedal:
- Človek ako taký vidí iba maličkú časť celkovej pravdy a veľmi často, v skutočnosti takmer...
Weh! steck' ich in dem Kerker noch?
Verfluchtes dumpfes Mauerloch,
Wo selbst das liebe Himmelslicht
Trub durch gemalte Scheiben bricht!
Beschränkt mit diesem Bucherhauf,
Den Wurme nagen, Staub bedeckt,
Den bis ans hohe.
... ustavične, sa vedome mýli aj v tom maličkom drahocennom fragmente. Časť z neho sa obracia proti nemu a koná ako iná bytosť, ubíjajúc ho znútra. Človek vnútri človeka. Čo napokon ani nie je človek.
/172/
Prikývol, akoby ho hlboko zasiahla múdrosť neexistujúcich slov na stránke, ktorú mal pred sebou, zatvoril veľkú, červeno viazanú, zlatými literami posiatu Obrázkovú knihu sexu a vrátil ju na policu. Dúfam, pomyslel si, že scannery nezachytia obálku knihy a nezmaria tak môj podfuk.
Charles Freck, ktorého čoraz väčšmi deprimovalo to, čo sa prihodilo v podstate každému, koho poznal, sa napokon rozhodol zlikvidovať sám seba. V kruhoch, v ktorých sa pohyboval, to nebol nijaký problém: stačilo nakúpiť množstvo tabletiek, neskoro v noci ich prehltnúť a zapiť nejakým lacným vínom; telefón bolo treba vyvesiť, aby vás nebodaj niekto nevyrušil.
Plánovanie takého činu súviselo s artefaktmi, ktoré mali pri vás neskôr nájsť archeológovia. Tak, aby vedeli, z ktorej vrstvy pochádzate. A takisto aby z tých kúskov mohli poskladať, kde ste mali hlavu vtedy, keď sa to stalo.
Niekoľko dní strávil vyberaním artefaktov. Zabralo mu to oveľa viac času ako rozhodovanie o tom, že sa zabije, a približne

rovnaký čas mu trvalo, kým zohnal príslušné množstvo tabletiek.
Mali ho nájsť, ako leží horeznačky v posteli, s knižkou Ayna Randa Prameň (čo malo dokazovať, že za živa bol nepochopený superman, ktorého masy odmietli a tým činom - svojím pohŕdaním - ho vlastne zabili) a s nedopísaným listom firme Exxon, v ktorom protestuje proti zrušeniu úverovej karty na benzín. Pomocou tohto listu by mohol obviniť celý systém a dosiahnuť vlastnou smrťou čosi, čo sa ocitlo ďaleko a prevyšovalo to, čo smrť sama môže dosiahnuť.
V skutočnosti si nebol veľmi istý tým, čo dosiahne smrť, hoci vedel, čo majú dosiahnuť oba artefakty; tak či onak sa všetko znásobovalo; a tak sa začal hotovať ako zviera, ktoré cíti, že prišiel jeho čas, a keď sa neodvratný koniec priblíži na dosah ruky, koná, ako mu naprogramovali jeho inštinkty.
V poslednej chvíli (keď sa čas jeho konca priblížil) urobil dôležitú zmenu, pokiaľ išlo o posledné chvíle jeho života: rozhodol sa zapiť tabletky značkovým vínom, a nie šmejdom, ako bolo ripple alebo thunderbird, a tak sa vydal na poslednú cestu autom do Joovho lahôdkárstva, kde sa špecializovali na dobré vína,
/173/
a kúpil si fľaštičku Mondavi Cabernet Sauvignon, ročník 1971, ktorá ho stála takmer tridsať dolárov - všetko, čo mal.
Vrátil sa domov, odzátkoval fľašu, okúsil buket, vypil niekoľko pohárikov vína, zopár minút strávil uvažovaním nad obľúbenou stránkou Obrázkovej knihy sexu, na ktorej bola vyobrazená dievčina na vrchole, potom položil vedľa postele plastikové vrecúško s tabletkami, ľahol si spolu s knihou Ayna Randa a s nedopísaným protestným listom firme Exxon a pokúšal sa myslieť na dačo významné, ale nešlo to, hoci si ustavične pripomínal dievčinu na vrchole, a potom pohárom cabernetu zapil všetky tabletky odrazu. Napokon, keď vykonal akt samovraždy, ľahol si naznak, knihu Ayna Randa a list si položil na prsia a čakal.
Napálili ho však. Tabletky neboli barbituráty, za ktoré ich vydávali. Bolo to nejaké psychodelikum, navyše ukradnuté, aké nikdy predtým neokúsil, pravdepodobne nejaká zmiešanina, na trhu celkom nová. Charles Freck namiesto toho, aby pokojne vydýchol, začal halucinovať. Nuž, pomyslel si filozoficky, takýto je príbeh môjho života. Vždy ma napália. Musel sa postaviť zoči-voči skutočnosti - uvažujúc, koľko tabletiek prehltol - že je opäť na feťáckom výlete.
Vzápätí si všimol, že vedľa jeho postele stojí postava nie z tohto sveta a odsudzujúce naňho pozerá.
Postava mala množstvo očí po celom tele, oblečené mala ultramoderné, draho vyzerajúce šaty a vypínala sa do výšky najmenej dva a pol metra. V ruke držala obrovskú zrolovanú listinu.
- Ideš mi čítať hriechy, - povedal Charles Freck.
Postava prikývla a začala rozvíjať listinu.
Freck, bezmocne ležiac na posteli, povedal: - A bude to trvať stotisíc hodín.
Postava z iného sveta uprela naňho množstvo zložených očí a povedala: - Už nie sme vo svete ľudí. Nedôstojné kategórie materiálnej existencie ako priestor a čas už pre teba neplatia. Bol si pozdvihnutý do transcendentného kráľovstva. Ustavične ti budem čítať tvoje hriechy, v rýchlosti a po celú večnosť. Ten zoznam nemá konca.
Aspoň vieš, kto mieša karty, pomyslel si Charles Freck a chcel odvolať poslednú polhodinu svojho života.
/174/
O tisíc rokov neskôr ešte vždy ležal na posteli s knižkou Ayna Randa a s listom spoločnosti Exxon na hrudi a počúval, ako mu čítajú zo zoznamu jeho hriechov. Dostali sa po prvý ročník základnej školy, ked mal šesť rokov.
O desaťtisíc rokov sa dostali po šiesty ročník.

Toho roku objavil masturbáciu.
Zatvoril oči, ale ešte vždy videl mnohookú, dva a pol metra vysokú bytosť s nekonečnou listinou, ako ustavične číta.
- A další... - povedala bytosť.
Charles Freck si pomyslel: Aspoň som si vypil dobrého vína.
/12. kapitola/
O dva dni neskôr zmätený Fred pozoroval holoscanner číslo tri; videl, ako predmet jeho pozorovania, Robert Arctor, vytiahol z knižnice v obývačke knihu; vytiahol ju navidomoči náhodou. Žeby sa za ňou skrývala droga? Fred sa začudoval a pomocou šošoviek zväčšil obraz. Alebo je v knihe zaznačené telefónne číslo či nejaká adresa? Bolo zrejmé, že Arctor nevytiahol knihu nato, aby si z nej niečo prečítal. Len čo prišiel domov a mal ešte na sebe kabát. Doniesol so sebou akúsi čudnú atmosféru; bol napätý aj apatický zároveň; akoby ho poháňalo akési otupené nutkanie.
Zväčšovák na scanneri ukázal, že na otvorenej stránke knihy je fotografia muža cmúrajúceho bradavku pravého prsníka mladej ženy - obaja, aj muž, aj žena boli nahí. Žena nepochybne prežívala orgazmus; oči mala privreté a ústa pootvorené a akoby bezhlasne stenala. Arctor má tú fotku možno nato, aby sa odbavil, pomyslel si Fred, pozorujúc ho. Ale Arctor nevenoval obrázku nijakú pozornosť; namiesto toho chrapľavým hlasom recitoval čosi mystifikujúce, sčasti v nemčine, očividne aby zmiatol kohokoľvek, kto ho počúva. Možno sa nazdal, že jeho spolubývajúci sú kdesi v dome, a chcel ich navnadiť, aby sa ukázali. Fred uvažoval.
Nezjavil sa nikto. Luckman - Fred to vedel, pretože bol pri scanneri už dlhšie - užil zopár tabletiek pomiešaných so substanciou D a oblečený odpadol v spálni, niekoľko krokov od postele. Barris z obrazu nadobro zmizol.
Čo ten Arctor robí, hádal Fred a poznačil si číslo týchto sekvencií. Je čoraz čudnejší. Už vidím, čo sa informátorovi, ktorý nám zavolal, na ňom nezdalo.
Alebo, usúdil, vety, ktoré Arctor nahlas vyslovil, slúžia ako zvukový kód pre nejaké elektronické zariadenie, nainštalované v dome. Zapína ho alebo vypína. Možno dokonca vytvára rušiace pole, zacielené proti záznamom scannerov... proti tomuto záznamu. Pochyboval však o tom. Pochyboval, že by to bolo múdre,
/176/
že by to malo nejaký cieľ alebo že by to dávalo nejaký zmysel; iba ak Arctorovi.
Ten chlapík je cvok, usúdil napokon. Určite. Odo dňa, keď našiel cefoskop celý dochrámaný - a celkom iste odo dňa, ked sa vrátil domov s autom takým rozhaseným, že sa mohol zabiť - od toho dňa sa začal správať ako cvok. A v niektorých ohľadoch aj dávnejšie, pomyslel si Fred. Tak či onak, všetko sa začalo v deň psieho hovna; vedel, ako Arctor ten deň nazýva.
V skutočnosti sa mu ani nečudoval. Také čosi, uvažoval Fred a pozoroval Arctora, ako unavene odkladá kabát, by poriadne zakývalo hocijakým rozumom. Ale väčšina ľudí by sa postupne vrátila do normálnych koľají. Arctor sa nevrátil. S ním je to čoraz horšie. Nahlas číta posolstvá, ktoré nepatria nikomu, ktoré vlastne neexistujú, a na dôvažok v cudzích jazykoch.
Ibaže by blufoval, pomyslel si Fred znepokojene. Nejako prišiel na to, že ho sledujú a... zakrýva to, čo naozaj robí? Alebo iba tak s nami žartuje? Čas ukáže, usúdil.
Povedal by som, že blufuje, rozhodol sa Fred. Niektorí ľudia vycítia, že ich pozorujú. Je to akýsi šiesty zmysel. Nie paranoja, ale primitívny inštinkt: má ho aj myš, všetky živé tvory, na ktoré sa poľuje. Vie, že ho obchádza smrť. Vycíti to. Robí si z nás psinu, na náš účet, vodí nás za nos. Ale sotva si tým môžeme byť istí. Sú to podfuky z podfukov. Vrstva na vrstve.
Arctorov vzdialený hlas prebudil Luckmana. Ukázal to scanner

v jeho spálni. Luckman sa zmätožene posadil a započúval sa. Začul, ako Arctor zhodil vešiak, na ktorý si chcel zavesiť kabát. Luckman zložil dlhé svalnaté nohy z postele a jediným pohybom schytil sekerku, ktorú mal na stolíku pri posteli; vzpriamil sa a hladko ako zviera prekízol k dverám do spálne.
V obývačke zdvihol Arctor kôpku pošty, ktorú mal navŕšenú na stolíku, a začal sa v nej premŕvať. Guču pokrkvaných listov hodil smerom ku košu na odpadky, ale netrafil.
Luckman v spálni to počul. Zmeravel a zdvihol hlavu, ako keby vetril.
Arctor, čítajúc poštu, sa zamračil a povedal: - Zničia ma.
Luckman v spálni sa uvoľnil, sekera zazvonila, keď dopadla na zem; prihladil si vlasy, otvoril dvere a vyšiel von. - Hej, čo sa robí?
/177/
- Viezol som sa okolo budovy Maylarskej mikrobodkovej spoločnosti.
- Serieš ma.
- Robili tam inventúru, - pokračoval Arctor. - Ale jeden zo zamestnancov očividne vyniesol záznam o inventúre von z budovy - na päte topánky. A tak všetci zamestnanci pobehúvali po parkovisku Maylarskej mikrobodkovej spoločnosti s pinzetami a zväčšovacími sklami. A s malými papierovými vrecúškami.
- Nevypísali odmenu pre statočného nálezcu? - spýtal sa Luckman, zívol a potľapkal sa dlaňami po plochom, tvrdom bruchu.
- Ba, vypísali, - povedal Arctor, - ale aj odmenu stratili. Bola to malá centová minca.
- Vídavaš veľa podobných udalostí, keď sa tak vozíš po meste? - spýtal sa Luckman.
- Iba v okrese Orange, - odpovedal Arctor.
- Aká veľká je budova tej Maylarskej mikrobodkovej spoločnosti?
- Vysoká je asi dva a pol centimetra, - povedal Arctor.
- A čo si myslíš, koľko váži?
- Vrátane zamestnancov?
Fred zrýchlil beh pásky. Keď prešla hodina - ako ukazovalo meradlo - pribrzdil pásku.
- ...asi päť kíl, - hovoril Arctor.
- Ako o tom všetkom môžeš hovoriť, keď si iba prešiel okolo a ak je tá budova iba dva a pol centimetra vysoká a váži iba päť kíl?
Arctor sedel na pohovke, nohy mal vyložené hore. Povedal:
- Majú tam veľkú tabuľu.
Panebože! pomyslel si Fred a znova posunul záznam dopredu. Zastavil ho, keď prešlo desať minút reálneho času, len tak naslepo.
- ... a ako tá tabuľa vyzerá? - spýtal sa Luckman. Sedel na zemi a prehrabával sa v škatuli plnej trávy. - Neón a tak? Farby? Ktovie, či som to už videl. Je to tajné?
- Pozri, ukážem ti to, - povedal Arctor a siahol do vrecka na košeli. - Zobral som si to domov.
Fred znova posunul pásku.
/178/
- ...vieš, ako možno prepašovať mikrobodky do Štátov, aby na to nikto neprišiel? - pýtal sa Luckman.
- Tak, ako sa ti zažiada, - povedal Arctor a zaklonil sa. Fajčil marihuanu. Vzduch bol plný dymu.
- Nie, mám na mysli spôsob, ktorý si naozaj nikto nevšimne, - hovoril Luckman. - Barris mi ho jedného dňa veľmi dôverne opísal. Nepredpokladá vraj, že to niekomu poviem, lebo ten spôsob opisuje vo svojej knižke.
- V akej knižke? Domáca výroba drog a...
- Nie. Jednoduché spôsoby, ako prepašovať do USA rozmanité veci, podľa toho, kadiaľ idete. Prepašovať ich možno spolu so

zásielkou drog. Napríklad s heroínom. Mikrobodky sú v balíčkoch s heroínom. Nikto si ich nevšimne, také sú malé. Nebudú...
- A nejaký feťák potom strelí zásielku, v nej bude polovička drogy a polovička mikrobodiek!
- Doriti, bol by to najvzdelanejší feťák, akého sa ti v živote pošťastilo uvidieť.
- Záleží na tom, čo na tých mikrobodkách je.
- Barris vymyslel ešte jeden spôsob, ako pašovať drogu cez hranice. Vieš, ako sa tí chlapíci od cla vypytujú, čo máš na preclenie. A ty jednoducho nemôžeš povedať, že drogu, lebo...
- Tak teda ako?
- Tak pozri, zoberieš veľký kus hašiša a vyrežeš ho do tvaru človeka. Potom doň vyhĺbiš otvor, do ktorého vložíš strojček na pružinu, napríklad hodinový strojček, a malú kazetu do magneťáka, a postavíš sa tomu hašišu po boku, a práve keď bude mať prejsť cez colnú kontrolu, nakrútiš kľúčik a to čudo príde k colníkom, tí ho oslovia: "Máte niečo na preclenie?" A kus hašiša odpovie: "Nie, nemám." A pôjde ďalej. Až kým sa neocitne na druhej strane hranice.
- Namiesto pružiny by sa doň dali vložiť slnečné batérie a potom by ten kus mohol chodiť celé roky. Navždy.
- A načo? Nakoniec by aj tak prikráčal k Pacifiku alebo k Atlantiku. Ba až na kraj zemegule ako...
- Predstav si takú eskimácku dedinu a dva metre vysoký kus hašiša, hoden tak... koľko by bol asi hoden?
- Možno miliardu dolárov.
- Viac. Dve miliardy.
/179/
- Eskimáci tam žujú kože a vyrezávajú z kostí oštepy, a ten kus hašiša, hoden dve miliardy dolárov, prejde k nim cez snehové pláne a ustavične si len brble: "Nie, nemám."
- Budú sa čudovať, čo to vlastne znamená.
- Budú až do smrti zmätení. Časom z toho vzniknú hotové legendy.
- Viem si predstaviť, ako nejaký starý Eskimák hovorí vnúčatám: "Na vlastné oči som videl dva metre vysoký kus hašiša, ako sa vynoril z hustej hmly a prešiel tadiaľto, po tejto ceste, a bol hoden dve miliardy dolárov a ustavične omieľal: ‚Nie, nemám!'" Zapísal by sa u vnúčeniec.
- Kdeže, legendy preháňajú. O niekoľko storočí by ľudia hovorili: "Keď ešte žil môj prapraotec, prišiel k nám tristo metrov vysoký kus mimoriadne kvalitného hašiša z Afganistanu, hoden osem biliónov dolárov, chrlil oheň a reval: ‚Umrite, eskimácki psi!, A my sme s ním bojovali do úmoru, zabodávali sme doň oštepy, až sme ho nakoniec zabili."
- Deti by tomu aj tak neverili.
- Deti už ničomu neveria.
- Je to otrava hovoriť čosi deckám. Raz sa ma jedno dieťa spýtalo: "Ako ste sa cítili, keď ste videli prvý automobil?" Doriti, človeče, veď ja som sa narodil roku 1962!
- Panebože, - poznamenal Arctor, - mňa sa na to raz vypytoval akýsi chlapík, o ktorom som vedel, že zblbol z LSD. Mal dvadsaťsedem rokov. Ja som mal iba o tri roky viac ako on. Nevedel nič viac. Neskôr sa znova nahltal LSD - alebo toho, čo mu predali ako LSD - a potom šťal na dlážku a sral na dlážku, a keď si mu voľačo povedal, napríklad: "Ako sa máš, Don?" - on všetko opakoval po tebe ako papagáj. "Ako sa máš, Don?" Odmlčali sa. Medzi oboma chlapmi, fajčiacimi marišku, zavládlo ticho. Dlhé, pochmúrne ticho.
- Bob, ty toho vieš veľa... - ozval sa napokon Luckman.
- Kedysi som mával toľko rokov ako hocikto iný.
- Myslím, že aj ja, - povedal Arctor.
- Neviem, v čom to je.
- Kdeže, Luckman, - povedal Arctor, - dobre vieš, čo to

s nami porobilo.
- Dobre, už o tom nehovorme. - Dal sa nahlas poťahovať
/l 80/
z cigarety; podlhovastá tvár mu v matnom svetle poludnia osivela.
Jeden z telefónov v byte, v ktorom odpočúvali, zacengal.
Zdvihol ho krycí odev; vzápätí podal slúchadlo Fredovi. - Fred!
Vypol holoscannery a zobral slúchadlo.
- Pamätáte sa, minulý týždeň ste boli u nás, - oslovil ho hlas zo
slúchadla. - Aby sme vás podrobili B-G testom.
Po chvíli ticha Fred povedal: - Áno.
- Predpokladali sme, že sa sem vrátite. - Aj po týchto slovách
nasledovala pauza. - Viaceré vaše materiály z minulosti sme
podrobili špeciálnemu skúmaniu... Ja som sa podujal podrobiť
vás sérii štandardných perceptívnych testov aj ďalším testom. Ste
objednaný nazajtra, na tretiu popoludní, do tej istej miestnosti,
kde ste boli aj minule. Celé to potrvá asi štyri hodiny. Pamätáte si
číslo tej miestnosti?
- Nie, - odpovedal Fred.
- Ako sa cítite?
- Dobre, - povedal Fred stoicky.
- Nemáte nijaké problémy? V práci alebo mimo nej?
- Pohádal som sa so svojím dievčaťom.
- Nijaké zmätky? Nemali ste ťažkosti pri identifikovaní ľudí
alebo predmetov? Javí sa vám čosi, čo vidíte, obrátené alebo
prevrátené? A zatiaľ čo sa vás vypytujem, nepociťujete priestorovo-
časovú alebo jazykovú dezorientáciu?
- Nie, - povedal otrávene. - Nič mimoriadne.
- Stretneme sa zajtra v miestnosti číslo 203, - povedal úradný
psychológ.
- Čo z mojich materiálov ste vyhrabali a...
- O tom si pohovoríme zajtra. Príďte. Dobre? A nestrácajte
odvahu, Fred. - Cvak.
Hej, aj vám cvak, pomyslel si a zavesil.
Rozrušený, s pocitom, že ho pritlačili k stene, že ho nútia robiť
čosi, k čomu cíti odpor, opäť zapol holoscannery; obrazovky sa
rozžiarili farbami a trojrozmerné scény pred ním ožili. Z reproduktorov
sa ozvali ešte nezmyselnejšie zvuky; priniesli mu ďalšie
sklamanie.
- Tú kočku, - trkotal Luckman, - ktosi nabúchal a ona si
/181/
podala žiadosť o potrat, lebo jej štyri razy vynechala menštruácia
a podozrivo opúchala. Nerobila nič iné, len hundrala, koľko taký
potrat stojí; pre čosi sa nemohla uchádzať o sociálnu podporu.
Raz som bol u nej a bola tam práve akási kamarátka a nahovárala
jej, že to všetko je iba ťarchavosť z hystérie. "Ty si iba chceš
nahovoriť, že si v tom," hučala do nej. "Sú to fantázie z viny.
A potrat a všetky tie ťažké prachy, čo ťa bude stáť, to je trest
v tvojej fantázii." A to dievča - ja som ju naozaj chápal - sa na
ňu len chladne pozrelo a povedalo: "Tak teda keď je to ťarchavosť
z hystérie, budem mať hysterický potrat a zaplatím zaň
hysterické prachy."
- Ktovie, čia tvár je na hysterickej päťdolárovej bankovke, -
poznamenal Arctor.
- A kto bol náš najhysterickejší prezident?
- Bili Falkes. On si iba myslel, že je prezident.
- Kedy si myslel, že je prezident?
- Nazdával sa, že odslúžil na čele štátu dve volebné obdobia,
okolo roku 1882. Neskôr, keď ho už istý čas liečili, prišiel na to,
že bol vo funkcii iba jedno obdobie...
Poriadne nazlostený pustil Fred holoscannery znovu o dve
a pol hodiny dopredu. Ako dlho sa ešte povlečú tie táraniny?
pýtal sa sám seba. Celý deň? Navždy?
- ...a tak zoberieš dieťa k doktorovi, k psychológovi, a povieš
mu, ako to dieťa ustavične vrieska a zlostí sa. - Luckman mal

pred sebou na stolíku zo päť deka marihuany a plechovku piva; prezeral si marihuanu. - A klame; to dieťa klame. Vymýšľa si zveličené historky. Psychológ dieťa prezrie a jeho diagnóza je takáto: "Pani, vaše dieťa je hysterické. Máte hysterické dieťa. Ale neviem prečo." A potom ty, matka, máš príležitosť vyložiť všetko doktorovi. "Ja viem prečo, pán doktor. To preto, že som mala ťarchavosť z hystérie." Obaja, Luckman aj Arctor sa rozosmiali a smial sa aj Jim Barris, ktorý sa vrátil kedysi počas tých dvoch hodín a sedel tam s nimi, poťahoval si zo svojej čudnej hašišovej fajky a vypúšťal k povale obláčiky bieleho dymu.
Fred opäť posunul záznam o hodinu dopredu.
-...ten chlapík, - hovoril Luckman a pri reči sa hral so škatuľkou plnou marihuany a nakláňal sa nad ňu; Arctor sedel naproti nemu a počúval na pol ucha, - vystúpil v jednej televíznej
/182/
relácii a vyhlásil, že je svetoznámy podvodník. Ako povedal chlapíkovi, čo s ním robil intervievv, z času na čas sa vydával za významného chirurga z univerzity Johna Hopkinsa, potom za fyzika, teoretika zaoberajúceho sa výskumom pohybu submolekulárnych častíc z Harvardu, potom zase za fínskeho prozaika, ktorý dostal Nobelovu cenu za literatúru, za zosadeného argentínskeho prezidenta, ktorý sa oženil s...
- A dostal sa z toho všetkého? - spýtal sa Arctor. - Nikdy ho neprichytili?
- Ten chlapík nikdy nevystupoval ako niekto z ľudí, ktorých som spomínal. Nikdy sa nevydával za nič iné, iba za svetochýrneho podvodníka. Vyšlo to najavo neskôr v losangeleských Times - tie celý prípad podrobne preskúmali. Ten chlapík najprv predával drogy v Disneylande, až si jedného dňa prečítal autobiografiu o ktoromsi známom podvodníkovi - jeden taký naozaj žil - a povedal si: "Doparoma, aj ja sa budem vydávať za hocikoho ako tí frajeri a dostanem sa z toho ako oni." A potom sa rozhodol: "Dočerta, načo to všetko, budem sa vydávať za iného podvodníka." Takým štýlom zarobil kopu prachov, ako napísali v Times. Takmer toľko ako ten svetochýrny podvodník. A tvrdil, že to bolo oveľa ľahšie, než si myslel.
Barris, zahĺbený do seba, jednostaj vypúšťal obláčiky dymu. Napokon povedal: - Podvodníkov možno stretnúť na každom kroku. Každý deň. Ale netvária sa ako jadroví fyzici.
- Myslíš na agentov z protinarkotického, - povedal Luckman.
- Veru tak, protinarkotickí. Ktovie, koľko takých agentov poznáme. Ako taký agent vlastne vyzerá?
- To je, ako keby si sa spýtal, ako vyzerá podvodník, - povedal Arctor. - Rozprával som sa s istým chlapíkom, čo vo veľkom priekupníčil s narkotikami, a toho chytili, keď mal pri sebe päť kíl hašiša. Spýtal som sa ho, ako vyzeral chlapík, ktorý ho zatýkal. A viete, že vyzeral ako kupec, ktorý sa tam z ničoho nič zjavil, tváril sa, že je priateľ jeho kamaráta, a nahovoril ho, aby mu nejaký hašiš predal.
- Musel vyzerať, - povedal Barris, vypúšťajúc obláčiky, - presne ako my.
- Ešte horšie, - povedal Arctor. - Ten priekupník - hneď ho odsúdili a na druhý deň už aj sedel - mi povedal: "Majú dlhšie
/183/
vlasy ako my." Takže si myslím, že poučenie z toho je: boč od každého, kto vyzerá ako my.
- Sú aj ženy agentky, - povedal Barris.
- Rád by som sa stretol s takým agentom, - povedal Arctor.
- Myslím tak, že by som vedel, že je to agent. Keby som si tým bol istý.
- Ved hej, - povedal Barris, - budeš si tým istý, len čo ti zacvakne železka na rukách, keď raz príde ten deň.
- Ktovie, majú agenti kamarátov? - spýtal sa Arctor. - Akým spoločenským životom žijú? Vedia o nich ich ženy?

- Agenti nemajú ženy, - povedal Luckman. - Žijú v jaskyniach, a keď ideš okolo, vykúkajú spod zaparkovaných áut. Ako trollovia.
- A čo jedia? - spýtal sa Arctor.
- Ľudí, - odpovedal Barris.
- Ako to človek vôbec môže? - spýtal sa Arctor. - Vydávať sa za agenta, a ešte za protinarkotického?
- Čože? - spýtali sa Barris aj Luckman odrazu.
- Doparoma, už mám v hlave, - povedal Arctor s úškľabkom.
- Vydávať sa za agenta... tak. - Potriasol hlavou a urobil grimasu. Luckman sa s pohľadom upretým naňho spýtal: - Vydávať sa za agenta? Vydávať sa za agenta?
- Dnes som akýsi popletený, - povedal Arctor. - Bude lepšie, ak si pôjdem ľahnúť.
Fred posunul záznam dopredu; obrazovky znehybneli a zvuk stíchol.
- Prestávka, Fred? - zavolal naňho jeden z krycích odevov.
- Áno, - odpovedal Fred. - Už som unavený. Také kecy človeka umoria. - Vstal a vytiahol cigarety. - Som taký unavený, že ani spolovice nerozumiem tomu, čo hovoria. Som unavený, - dodal, - z toho, že ich počúvam.
- Ak si naozaj tamdole s nimi, - povedal krycí odev, - nemusí to byť až také zlé. Myslím, akože si tam s nimi a oni ťa nepoznajú. Tak?
- Nikdy by som sa nepustil do takých táranín, - povedal Fred.
- Hovoria ustavične to isté, a stále dookola ako starí basisti. Prečo robia to, čo robia, prečo tam sedia a tárajú a tárajú?
/184/
- Prečo robíme to, čo robíme? Ak to tak zoberieš, aj to, čo robíme, je strašne jednotvárne.
- Ale my musíme. Je to naša robota. Nemáme na výber.
- Ako tí basisti, - uzavrel krycí odev. - Nemáme na výber.
Vydávať sa za agenta, premýšľal Fred. Čo to len znamená? Nikto nevie...
Vydávať sa, premýšľal, za podvodníka. Takého, čo žije pod zaparkovanými autami a žerie špinu. Nie za svetoznámeho chirurga alebo spisovateľa či politika; za nič, o čo by sa zaujímali televízni diváci. Nežiť životom, akým každý z nich spočiatku zamýšľal žiť...
Ponášam sa na červa, čo prachom sa plíži,
V prachu žije, žerie prach.
Kým ho nezašliapne noha chodcova.
Áno, tá báseň to vyjadruje presne. Možno mi ju kedysi prečítal Luckman, alebo ju poznám zo školy. Zábavné, čo nám myseľ podstrčí. Na čo sa pamätá.
Arctorove čudesné slová mu ešte vždy vírili mysľou, hoci už dávno vypol záznam. Keby som na ne vládal zabudnúť, želal si. Keby som vládal aspoň na chvíľu zabudnúť aj na Arctora.
- Mám taký pocit, - povedal Fred, - že niekedy aj viem, čo povedia, a ešte skôr, ako to povedia. Poznám presne slová.
- Hovorí sa tomu deja vu, - povedal jeden z krycích odevov.
- Dovoľ, nech ti poradím. Posuň si záznam dopredu o dlhšie intervaly, nie o hodinu, ale povedzme o šesť hodín. Potom si ho pusti naspäť a hľadaj, či tam niečo nie je, až kým na dačo naozaj nenarazíš. Púšťať záznam naspäť je lepšie ako púšťať ho dopredu. Tak sa aspoň nedostaneš do rytmu ich reči. Šesť alebo hoci aj osem hodín dopredu, potom veľké skoky dozadu... Čoskoro objavíš podstatu, pochopíš zmysel; pravda, najprv prídu kilometre ničoho alebo len trošky takého materiálu, ktorý sa dá použiť.
- A vlastne ani nebudeš počúvať, - pridal sa ďalší krycí odev, - kým na čosi naozaj neprídeš. Ako matka, keď je ospalá - nič ju neprebudí, ani nákladniak, keď prejde okolo, iba keď jej dieťa zaplače. To ju zobudí - to ju dokonca varuje. A nezáleží na tom,

/185/
aký slabučký je ten detský plač. Podvedomie, ked sa raz naučí, čomá počúvať, si vyberá.
- Viem, - povedal Fred, - mám dve deti.
- Chlapcov?
- Dievčatká, - odpovedal. - Dve dievčatká.
- To je dobréé, - povedal jeden z krycích odevov. - Ja mám jedno dievčatko, má rok.
- Len nijaké mená, - povedal další krycí odev a všetci sa zasmiali. No iba trochu.
Tak či onak jestvuje voľačo, povedal si Fred, čo treba z celej pásky vyabstrahovať, a ísť ďalej. To záhadné vyhlásenie o vydávaní sa za agenta. Aj ostatných, čo boli v dome s Arctorom, to prekvapilo. Ked pôjdem zajtra na tretiu do mesta, zoberiem ten záznam so sebou - stačiť bude zvuk - a predebatujem celú vec s Hankom; aj to, čo ešte dovtedy získam.
Ale ak aj nenájdem viac, čo by som vzal k Hankovi, pomyslel si, je to aspoň začiatok. Ukázalo sa, že neprestajné monitorovanie Boba Arctora nie je zbytočné.
Ukázalo sa, že mám pravdu.
Tá poznámka bola poriadny omyl. Arctor to zbabral.
Ale čo značí, ešte nevedel.
Ale my na to prídeme, sľúbil si Fred. Budeme Arctora sledovať, kým sa neprezradí. Aj keď mu nepôsobí nijakú radosť hľadieť naňho a počúvať ho po celý čas, aj s jeho kamošmi. Tí jeho kamoši, premýšľal, sú rovnako zlí ako on. Ako som tam v tom dome mohol sedávať spolu s nimi? Čo je to za idiotský spôsob života; čo je to, ako som práve počul, za nekonečné nič?
Tam u nich, pomyslel si, je iba temno, temno mysle a temno navôkol; všade temno. Vďaka tomu, čím sú: skrachovanými indivíduami.
S cigaretou v ruke vošiel do kúpeľne, zatvoril dvere a zamkol za sebou, potom z cigaretovej škatuľky vybral desať tabletiek pomalej smrti. Naplnil papierový pohárik vodou a prehltol všetkých desať tabletiek. Ľutoval, že si so sebou nevzal viac drogy.
Veru, pomyslel si, môžem si vziať viac, keď skončím s takou robotou, a aj si zoberiem, len čo prídem domov. Pozrel na hodinky a pokúsil sa odhadnúť, koľko mu to potrvá. Cítil, že myseľ má akúsi zakalenú. Dočerta, koľko mi to potrvá? pýtam sa sám seba, čudujúc sa, čo sa to stalo s jeho zmyslom pre čas. To civenie na holoscannery mi ho naštrbilo, usúdil. Už nie som schopný odhadnúť, koľko je hodín.
Cítim sa, akoby som prehltol LSD a potom prešiel cez umývačku áut, pomyslel si. Kopa obrovitánskych, víriacich a namydlených kief sa rúti priamo na mňa: oceľová reťaz ma ťahá priamo do tunelov plných čiernej peny. Čo je to za nápad takto si zarábať na živobytie, pomyslel si a odomkol dvere do kúpeľne, aby sa - neochotne - vrátil do práce.
Keď znova pustil záznam, Arctor práve hovoril: - .. .pokiaľ to môžem zodpovedne posúdiť, boh je mŕtvy.
- Ani som nevedel, že by bol býval chorý, - poznamenal Luckman
- Teraz, keď je môj starý oldsmobile nepojazdný, - zmenil tému Arctor, - rozhodol som sa, že ho predám a kúpim si blenolet.
- Čo je to blenolet? - spýtal sa Barris.
Asi jeden a pol kila, povedal si Fred v duchu.
- Asi jeden a pol kila, - povedal Arctor.
Na druhý deň o tretej popoludní dvaja úradní lekári - nie tí istí dvaja ako predtým - urobili s Fredom niekoľko testov; Fred sa cítil dokonca ešte horšie ako deň predtým.
- Pred vaším zrakom sa v rýchlom slede bude striedať viacero predmetov, ktoré dobre poznáte; prejdú vám najprv pred ľavým a potom pred pravým okom. V tom istom čase sa na osvetlenom

paneli priamo pred vami ukážu obrysy reprodukcií - a to súčasne so známymi predmetmi; ceruzkou máte označiť, čo pokladáte za správnu obrysovú reprodukciu ozajstného predmetu, ktorý v tej chvíli uvidíte. Predmety sa budú pred vaším zrakom pohybovať veľmi rýchlo, takže dlho neváhajte. Hodnotiť sa bude aj čas, aj správnosť odpovede. Rozumiete?
- Rozumiem, - povedal Fred a pripravil si ceruzku.
Pred očami mu preskákal celý zástup predmetov a on ich označoval na osvetlených fotografiách. Všetko sa mu mihlo najprv pred ľavým okom a potom celý test zopakovali aj pre pravé oko.
- Ľavé oko budete mať zakryté a pred pravým sa vám osvieti
/186/
obrázok známeho predmetu. Ľavou rukou, opakujem, ľavou rukou siahnete medzi kôpku predmetov a nájdete ten, ktorého obraz ste práve videli.
- Dobre, - povedal Fred. Pred ním zasvietil obrázok jednoduchej kocky; ľavou rukou zahmatkal po kôpke malých predmetov, ktoré ležali pred ním, a hmatkal medzi nimi, kým nenašiel kocku.
- Nasleduje ďalší test. Na ľavej strane, na dosah ruky budete mať niekoľko písmen, ktoré zoradené jedno za druhým vytvoria slovo. Nebude ich vidieť. Budete ich iba cítiť. Potom pravou rukou napíšete slovo, ktoré písmená spolu tvoria.
Urobil tak. Bolo to slovo bod.
- Vyslovte slovo, ktoré písmená tvoria.
Povedal: - Bod.
- Siahnete do tejto absolútne tmavej škatule. Obe oči budete mať zakryté. Ľavou rukou sa dotknete predmetu, aby ste ho identifikovali. Potom nám poviete, čo je to za predmet, aj keď ho neuvidíte. Nakoniec vám ukážem tri predmety, ktoré sa v niečom na seba ponášajú, a vy nám poviete, ktorý z tých troch predmetov sa najväčšmi ponáša na predmet, ktorého ste sa dotkli rukou.
- V poriadku, - povedal Fred a urobil, čo mu kázali, a robil aj ďalšie testy, celú hodinu. Hmatkal, hovoril, pozeral jedným okom, oddeľoval. Hmatkal, hovoril, pozeral druhým okom, oddeľoval. Zapisoval, kreslil.
- V nasledujúcom teste budete mať opäť zakryté oči; siahnete sem a každou rukou nahmatáte istý predmet. Máte povedať, či predmet v ľavej ruke je ten istý ako predmet v pravej ruke.
Urobil aj to.
- V rýchlom slede uvidíte obrázky trojuholníkov v rozličných pozíciách. Máte nám povedať, či ide o ten istý trojuholník...
Po dvoch hodinách bol schopný vkladať komplikované kvádre do komplikovaných otvorov a hnali ho, aby to urobil čo najrýchlejšie.
Cítil sa, akoby sa znovu ocitol v prvej triede; bol celý stŕpnutý. Išlo mu to horšie ako kedysi. Slečna Frinkelová, pomyslel si, stará slečna Frinkelová. Stávala pri mne a sledovala, ako si počínam, a smerom na mňa vysielala posolstvá smrti - ako sa hovorí v transakčných analýzach. Umri. Nebuď. Čarodejnícke odkazy. Celá kopa odkazov, až som napokon naozaj zvädol. Slečna Frinkelová už asi bude mŕtva. Možno, že sa niekomu
/188/
podarilo odraziť jej smrtonosné posolstvo naspäť. Dúfal, že sa tak stalo. Možno to bolo jedno z jeho posolstiev. Pokiaľ ide o testujúcich psychiatrov, práve im vracal také posolstvá.
Ale nezdalo sa, že by posolstvá zaberali. Test pokračoval.
- Čo je na tomto obraze nesprávne? Jeden predmet medzi ostatné nepatrí. Máte označiť...
Označil. A potom tam boli skutočné predmety a jeden medzi ostatné nepatril; čakali, že medzi ne siahne rukou a premiesti nesprávne zaradený predmet a potom, po teste, vyberie všetky takéto predmety z rozmanitých súborov, ako ich volali, a povie, či majú všetky nesprávne zaradené predmety dačo spoločné - či spolu tvoria súbor.

Ešte vždy sa pokúšal splniť úlohu, keď odrazu uplynul vymedzený čas a skončila sa celá séria testov. Povedali mu, aby si dal šálku kávy a počkal vonku, kým ho nezavolajú.
Po nejakom čase, ktorý sa mu zdal strašne dlhý, vyšiel na chodbu testujúci a povedal: - Ešte niečo, Fred - potrebujeme vzorku vašej krvi. - Podal mu kus papiera: žiadanku pre laboratórium.
- Choďte na koniec tejto chodby, zaklopte na dvere s nápisom Patologické laboratórium, dajte im tento papier a potom, keď vám odoberú krv, vráťte sa sem a počkajte.
- Dobre, - povedal otrávene a odšuchtal sa aj so žiadankou.
Stopy v krvi, uvažoval. To hľadajú.
Keď sa vrátil z patologického laboratória do miestnosti číslo 203, našiel tam jedného z testujúcich a spýtal sa ho: - Nemohol by som si zatiaľ, kým budete mať výsledky, odskočiť za svojím nadriadeným? O poschodie vyššie. Čoskoro sa mu skončí šichta.
- Ale pravdaže, - súhlasil testujúci. - Zobrali sme vám krv, a tak chvíľu potrvá, kým budeme môcť urobiť vyhodnotenie. Len choďte. Keď buďeme hotoví, zavoláme vás. Ste u Hanka, však?
- Áno, - povedal Fred. - Budem hore u Hanka.
Testujúci povedal: - Vyzeráte oveľa stiesnenejší, ako keď sme sa videli po prvý raz.
- Prosím? - spýtal sa Fred.
- Ako keď ste tu boli po prvý raz. Minulý týždeň. Vtedy ste tárali a smiali sa. Teraz ste akýsi stiesnený.
Fred sa naňho zahľadel, a odrazu v ňom spoznal jedného z dvoch šerifových pomocníkov, s ktorými sa minule takmer
/189/
pohádal. Nepovedal nič, iba čosi zahundral; potom vyšiel z miestnosti a zamieril k výťahu. Aká otrava, pomyslel si. Všetko.
Ktovie, ktorý z tých dvoch pomocníkov to je. Ten s vykrútenými fúzmi, alebo ten druhý... Myslím, že to bude ten druhý. Tento nemá fúzy.
- Ľavou rukou ohmatáte ten predmet, - zamrmlal si popod nos, - a zároveň sa naň budete pozerať pravým okom. A potom nám vlastnými slovami opíšete... - Väčší nezmysel si už nebol schopný vymyslieť. Museli by mu prísť na pomoc.
Vstúpil do Hankovej kancelárie. Dnu našiel ešte jedného človeka, ktorý na sebe nemal krycí odev a sedel vo vzdialenejšom kúte miestnosti, zoči-voči Hankovi.
- Toto je informátor, - povedal Hank, - ktorý nám zatelefonoval o Bobovi Arctorovi a o tom bicykli; už som vám to spomínal.
- Áno, - povedal Fred a ani sa nepohol.
- Tento človek nám znova zavolal a poskytol nám ďalšie informácie o Bobovi Arctorovi. Vysvetlili sme mu, že musí vystúpiť z anonymity a že sa musí identifikovať. Vyzvali sme ho, aby prišiel sem, a on prišiel. Poznáte ho?
- Isteže ho poznám, - povedal Fred s pohľadom upretým na Jima Barrisa, ktorý tam sedel, škľabil sa a hral sa s nožničkami.
Barris vyzeral neohrabane a odpudzujúco. Mimoriadne odpudzujúco, pomyslel si Fred zhnusene. - Ste James Barris, však?
spýtal sa. - Boli ste už zavretý?
- Jeho preukaz hovorí, že je to James R. Barris, - zamiešal Hank, - a to isté o sebe vyhlasuje aj on. - Potom dodal: - Nemá nijaký záznam v trestnom registri.
- A čo chce? - Potom sa obrátil k Barrisovi. - Aké máte informácie?
- Mám dôkaz, - povedal Barris potichu, - že pán Arctor je členom veľkej tajnej podzemnej organizácie, dobre finančne zabezpečenej, disponujúcej arzenálom zbraní a používajúcej kódové slová, pravdepodobne zasvätenej prevratu...
- To je špekulácia, - prerušil ho Hank. - Čo myslíte, čomu má tá organizácia slúžiť? Aký máte dôkaz? Nespomínajte nič, čo neviete z prvej ruky.

/190/
- Poslali vás niekedy do psychiatrickej liečebne? - spýtal sa Fred Barrisa.
- Nie, - odpovedal Barris.
- Podpíšete notárom overené vyhlásenie na okresnej prokuratúre, - pokračoval Fred, - týkajúce sa vášho dôkazu a informácií? Budete ochotný svedčiť pred súdom pod prísahou a...
- Už naznačil, že bude ochotný, - prerušil ho Hank.
- Môj dôkaz, - povedal Barris, - ktorého väčšiu časť nemám dnes so sebou, ale ktorý môžem predložiť, pozostáva zo záznamov telefonických rozhovorov Roberta Arctora. Myslím takých rozhovorov, o ktorých nevedel, že ich odpočúvam.
- Čo je to za organizáciu? - spýtal sa Fred.
- Myslím, že je to... - začal Barris, ale Hank mu kývol, aby zmĺkol. - Je politická, - povedal Barris, potil sa a trochu sa aj chvel, ale vyzeral natešene, - a je zacielená proti našej krajine. Zvonka. Je to nepriateľ USA.
- Aké sú Arctorove kontakty so zdrojom drogy substancia D? - spýtal sa Fred.
Barris zažmurkal, potom si oblizol pery a spravil grimasu, až napokon povedal: - Je to v mojom... - Zaodŕhal. - Keď si preskúmate všetky moje informácie, uvidíte... chcem povedať, môj dôkaz... nepochybne prídete k záveru, že substanciu D vyrába cudzí národ, rozhodnutý rozvrátiť USA, a že pán Arctor je hlboko zapletený v mašinérii, ktorá...
- Môžete nám prezradiť konkrétne mená ďalších členov tejto organizácie? - spýtal sa Hank. - Mená osôb, s ktorými sa Arctor stýkal? Uvedomujete si, že poskytovanie falošných informácií štátnym orgánom je zločin a že ak tak urobíte, môžeme vás postaviť - a pravdepodobne vás aj postavíme - pred súd?
- Uvedomujem, - odpovedal Barris.
- S kým sa Arctor radil? - spýtal sa Hank.
- So slečnou Donnou Hawthornovou, - povedal Barris. - Pod rozličnými zámienkami chodí za ňou do bytu a pravidelne sa s ňou dohovára.
Fred sa zasmial. - Dohovára. Ako to myslíte?
- Sledoval som ho, - povedal Barris pomaly a zreteľne.
- Svojím vlastným autom. Tak, aby o tom nevedel.
- chodí ta často? - spýtal sa Hank.
/191/
- Áno, pane, - povedal Barris. - Veľmi často. Tak často, ako...
- Je to jeho dievča, - poznamenal Fred.
- Pán Arctor však aj... - zháčil sa Barris.
Hank sa obrátil k Fredovi a spýtal sa ho: - Nazdávate sa, že to má nejaký zmysel?
- Mali by sme sa konečne pozrieť na ten jeho dôkaz, - usúdil Fred.
- Prineste ten dôkazový materiál, - prikázal Hank Barrisovi. - Všetok. Predovšetkým potrebujeme mená - mená, poznávacie značky áut, čísla telefónov. Videli ste niekedy u Arctora väčšie množstvo drog? Väčšie, než má zvyčajne k dispozícii narkoman?
- Isteže, - povedal Barris.
- Aký druh?
- Bolo to niekoľko druhov. Mám vzorky. Starostlivo som ich zhromažďoval... pre vás, na analýzu. Aj tie môžem priniesť. Mám z nich po troškách, sú rozmanité.
Hank a Fred na seba pozreli.
Barris upieral prázdny pohľad pred seba a usmieval sa.
- Chcete nám teraz ešte dačo povedať? - spýtal sa Hank Barrisa. Potom sa obrátil k Fredovi. - Možno by sme s ním mali poslať nejakého dôstojníka, po ten dôkaz. - Chcel sa ubezpečiť, že Barris sa nespanikári a nevykĺzne im, že sa nepokúsi zmeniť názor a zo všetkého sa vyzuť.

- Chcel by som povedať ešte niečo, - ozval sa Barris. - Pán Arctor je narkoman, je to narkoman, čo prepadol substancii D, a je duševne pomätený. Pomiatol sa už dávno a je nebezpečný.
- Nebezpečný, - zopakoval Fred.
- Áno, - potvrdil Barris. - Máva chvíľky, aké sa prihodia ľuďom, ktorým poškodila mozog substancia D. Optická chiazma sa zhoršuje, keďže slabý ipsilaterálny komponent... Ale... - Barris si prečistil hrdlo. - Teda ak sa poškodí corpus callosum.
- Táto vaša nepodložená špekulácia, - prerušil ho Hank, - ako som vás už raz informoval, ba varoval, nemá pre nás nijakú cenu. Tak či onak s vami pošleme dôstojníka po ten dôkazový materiál. Súhlasíte?
Barris s úškľabkom prikývol. - Ale pravdaže...
- Zariadime, aby ten dôstojník nebol oblečený v uniforme.
- Mohli by ma... - zagestikuloval Barris, - mohli by ma zavraždiť. Pán Arctor, ako som už povedal...
Hank prikývol. - V poriadku, pán Barris, oceňujeme to, aj mimoriadne riziko, ktoré ste podstúpili, a ak bude všetko v poriadku, ak nám vaše informácie poslúžia, aby sme Arctora usvedčili pred súdom, potom, prirodzene...
- Nie som tu preto, - povedal Barris. - Ten človek je chorý. Má poškodený mozog. Od substancie D. Príčina, pre ktorú som tu...
- Nestaráme sa, prečo ste tu, - povedal Hank. - Staráme sa iba o to, či vaše dôkazy a všetok materiál majú pre nás nejaký význam. Zvyšok je váš problém.
- Ďakujem vám, pane, - povedal Barris a škľabil sa a škľabil.
/192/
/ 3. kapitola/
Vrátil sa do miestnosti číslo 203, do policajného testovacieho strediska a tam bez záujmu počúval, ako mu obaja psychológovia objasňujú výsledky jeho testov.
- Výsledky ukazujú, že sa u vás neprejavuje natoľko poškodenie mozgu ako súperivosť hemisfér. Sadnite si.
- Ďakujem, - povedal Fred bez záujmu a sadol si.
- Súperivosť, - povedal druhý psychológ, - medzi ľavou a pra- , vou hemisférou vášho mozgu. Nejde ani tak o sám signál, o to, či je chybný alebo narušený, ako skôr o to, že dostávate dva signály, ktoré sa prekrývajú a prinášajú konfliktné informácie.
- Za normálnych okolností, - vysvetľoval druhý psychológ, človek používa ľavú hemisféru. Uvedomovanie si samého seba, ľudské ego alebo vedomie je umiestnené práve tam. Je to dominantná hemisféra, lebo práve v ľavej hemisfére je umiestené centrum reči; ešte presnejšie, bilaterálnosť zahŕňa schopnosť alebo objektívnu platnosť hovoriť, sústredenú v ľavej hemisfére, a schopnosť priestorovej orientácie v pravej. Ľavú hemisféru by sme mohli prirovnávať k digitálnemu procesoru, pravú k analógovému. Bilaterálna funkcia nie je iba duplikácia; oba perceptívne , systémy zachytávajú a spracúvajú vstupujúce údaje odlišne. U vás však ani jedna hemisféra nie je dominantná, vaše hemisféry nepracujú tak, že by sa navzájom dopĺňali. Každá vám hovorí dačo iné.
- Je to, akoby vám v aute pracovali dva ukazovatele stavu paliva, - povedal druhý, - jeden by ukazoval, že nádrž je plná a druhý by zaznamenával, že je prázdna. Pravdu nemôžu mať oba. Protirečia si. Vo vašom prípade to však neznačí, že jedna hemisféra funguje dobre a druhá zle; je to... Myslím to takto. Oba ukazovatele zaznamenávajú presne ten istý stav paliva; odmeriavajú ten istý benzín, sledujú tú istú nádrž. V skutočnosti testujú tú istú vec. Vy ako vodič máte iba jeden, aj to nepriamy vzťah k nádrži s palivom prostredníctvom meradla, vo vašom prípade meradiel. V skutočnosti sa nádrž môže celkom vyprázdniť, a vy sa o tom nedozviete, kým vám to nepovie nejaký iný ukazovateľ na palubnej doske, alebo kým sa motor nezastaví.

V aute by nemali byť dve meradlá poskytujúce protirečivé informácie, lebo v takom prípade sa o skutočnom stave nedozviete vôbec nič. Ste v inej situácii, ako ked máte v aute jedno normálne a jedno rezervné meradlo; v takom prípade rezervné meradlo zasahuje, až ked normálne zlyhá.
- Čo to značí? - spýtal sa Fred.
- Som presvedčený, že o tom už viete, - povedal psychológ z ľavej strany. - Už ste to zakúsili, hoci ste nevedeli, čo sa s vami robí.
- Takže obe hemisféry môjho mozgu navzájom súperia? - spýtal sa Fred.
- Áno.
-Prečo?
- Na vine je substancia D. Často spôsobuje takéto funkčné poruchy. Očakávali sme to a testy nám to potvrdili. V ľavej, inak dominantnej hemisfére je porucha, a pravá hemisféra sa pokúša poruchu vykompenzovať. Ale dvojité funkcie sa nezlučujú, keď ide o abnormálnu situáciu, na ktorú telo nie je pripravené. Nikdy by sa to nemalo stať. Nazývame to krížová informácia. Vzťahuje sa na stav pri rozpoltení osobnosti. Mohli by sme urobiť pravostrannú hemisferektómiu, ale ...
- Zmizne to, - prerušil ho Fred, - ak vysadím substanciu D?
- Možno, - prikývol psychológ po ľavici. - Je to funkčná porucha.
Druhý muž povedal: - Mohla by to byť aj organická porucha. Mohla by byť trvalá. Čas nám to povie, ale iba po tom, čo veľmi dlho nebudete užívať substanciu D. Ak sa jej celkom zrieknete.
- Čože? - spýtal sa Fred. Nerozumel odpovedi - bolo to áno, alebo nie? Má tú poruchu navždy, alebo nie? Čo to vlastne povedali?
- Dokonca ak je to aj porucha mozgového tkaniva, - povedal jeden zo psychológov, - už prebiehajú experimenty, ktorých cieľom je zastaviť súperivosť celostného vnímania odstránením malých kúskov tkaniva z každej hemisféry. Vedci, ktorí pokusy robia, veria, že pôvodná hemisféra opäť nadobudne prevahu.
- Problém je v tom, že človek na zvyšok svojho života získa
l!
/194/ /195/
iba čiastkové dojmy - vstupujúce pocity. Namiesto dvoch signálov získa iba polovičný signál, čo je, podľa môjho názoru, takisto porucha.
- Áno, ale čiastková funkcia bez súperivosti hemisfér je lepšia ako nijaká funkcia, lebo dvojité krížové informácie spolu so súperivosťou vedú k nulovým hodnotám.
- Viete, Fred, - povedal druhý, - už nemáte...
- Nikdy v živote sa viac nedotknem substancie D, - povedal Fred.
- Koľko jej beriete?
- Nie veľa. - Po chvíli dodal: - Brával som viac. Kvôli stresom z roboty.
- Nepochybne vám pomáhala plniť úlohy, - povedal jeden zo psychológov. - Vzdajte sa všetkého. Naozaj máte poruchu, Fred. A istý čas sa jej nezbavíte. Prinajmenej istý čas. A potom, človek nikdy nevie. Možno sa celkom uzdravíte, možno nie.
- Ako to, - zaškrípal Fred zubami, - veď ak sú obe moje mozgové hemisféry dominantné, prečo neprijímajú tie isté podnety? Prečo nemôžu byť tie ich dva oné... signály zosynchronizované ako stereo?
Ticho.
- Myslím to tak, - povedal a zagestikuloval, - že ak pravá ruka aj ľavá ruka uchopia ten istý predmet, môžu...
- Ľavorukosť versus pravorukosť... je vám jasné, čo sa týmito termínmi myslí? Zoberme si napríklad zrkadlový obraz, v ktorom sa ľavá ruka "stáva" pravou. - Psychológ sa naklonil k Fredovi,

ale on na neho ani nepozrel. - Ako by ste definovali ľavú rukavicu v porovnaní s pravou tak, aby človek, ktorý nikdy predtým o týchto termínoch nepočul, vedel povedať, ktorú máte na mysli? A aby si nevzal opačnú? Obrátenú ako v zrkadle?
- Ľavá rukavica... - povedal Fred a potom sa odmlčal.
- Je to, akoby jedna hemisféra mozgu videla svet takpovediac odrazený v zrkadle. Cez zrkadlo. Vidíte? Takže z ľavého je pravé a všetko, čo z toho vyplýva. A my ešte nevieme, čo to všetko znamená. Čo to znamená vidieť taký obrátený svet. Povedané topologicky, ľavá rukavica je pravá rukavica pretiahnutá cez nekonečno.
- Cez zrkadlo, - povedal Fred. Cez zatemnené zrkadlo; zatemnený obraz. A svätý Pavol pokladal za zrkadlo - nie sklené zrkadlo, také vtedy ešte nejestvovalo - odraz seba samého na vyleštenom dne kovovej panvice. Luckman, ktorý čítal teologické knihy, im to tak vysvetľoval. Nie cez teleskop alebo cez systém šošoviek, ktorý obraz neprevracia; nič, iba uvidieť svoju vlastnú tvár, ako sa odráža späť, obrátená - ba vlastne pretiahnutá cez nekonečno. Ako mi práve teraz hovoria. Nie je to cez sklo, ale akoby sklo odrážalo naspäť. A odraz, ktorý sa k tebe vracia, to si ty, je to tvoja tvár, ale aj nie je. V tých dávnych časoch nemali fotoaparáty a toto bol jediný spôsob, ako mohol človek uvidieť sám seba: spätne.
Uvidel som sa spätne.
V istom zmysle som spätne začal vidieť celý svet. Tou druhou časťou svojho mozgu.
- Topológia, - povedal jeden zo psychológov, - veda, ktorej veľmi nerozumieme, alebo aj matematika, čo si vyberiete. Ako čierne diery vo vesmíre, ktoré...
- Fred vidí svet smerom znútra von, - vyhlásil vzápätí druhý muž. - Stojí za ním aj pred ním. Ťažko povedať, ako sa mu javí.
Topológia je odvetvie matematiky, ktoré skúma vlastnosti geometrických alebo iných zoskupení, ktoré sú nemenné, ak sa vec mení z jednej na druhú a ak sa mení priebežne. Ale aplikovaná na psychológiu...
- A keď sa také čosi stane s predmetmi, ktovie, ako potom budú vyzerať? Nedali by sa rozoznať. Ako keď primitívny človek po prvý raz uvidí vlastnú fotografiu; nespoznáva na nej seba. Aj napriek tomu, že veľa ráz videl vlastný odraz na vodnej hladine, na povrchu kovových predmetov. Lebo jeho odraz je obrátený; fotografia nie je. Neuvedomuje si, že ide o tú istú osobu.
- Zvykol si iba na odrazený obraz a nazdáva sa, že vyzerá presne tak.
- Často aj človek, ktorý počuje z pásky vlastný hlas...
- To je niečo iné. To už súvisí s rezonanciou hlasu v dutinách
...
- Možno, že práve vy vidíte svet spätne, - povedal Fred, - ako v zrkadle. Možno, že práve ja ho vidím správne.
- Vy ho vidíte oboma spôsobmi.
- A to je...
/196/ /197/
- Zvyčajne sa hovorí, že vidíme iba odraz skutočnosti, - povedal psychológ. - Nie samu skutočnosť. Hlavné, čo nie je v poriadku s odrazom, nie je to, že nie je skutočný, ale že je obrátený. Tak si aspoň myslím. - Tváril sa čudne. - Parita. Vedecký princíp parity. Svet a odrážaný obraz, z akejsi príčiny druhý pokladáme za prvý... lebo nám chýba bilaterálna parita.
- Fotografia kompenzuje nedostatok bilaterálnej hemisferickej parity; nie je to sám objekt, ale ani jeho prevrátený obraz, takže chyba by neurobila z fotografického obrazu obraz všeobecne, ale pravú podobu. Obrátený obraz obráteného obrazu.
- Ale aj fotografia môže zachytiť predmet obrátene, ak je negatív prevrátený - alebo ak ide o obrátenú tlač; zbadáme to obyčajne iba vtedy, ak je na fotografii písmo. Ale sotva si dačo

všimneme, keď je na obrázku ľudská tvár. Povedzme, že máte dve konkrétne fotografie istého človeka, jednu obrátenú a druhú neobrátenú. Ten, kto toho človeka nepozná, nevie povedať, ktorá fotografia je správna, ale vidí, že sú odlišné, a nemožno ho oklamať.
- Vidíte, Fred, aký zložitý problém predstavuje formulovanie rozdielu medzi ľavou rukavicou a...
- Takže dôjde na to, čo je napísané, - povedal hlas. - Prezreli sme smrť. A víťazne. - Azda iba Fred ho počul. - Pretože, - pokračoval hlas, - len čo sa nápis zjaví obrátene, hneď vieš, čo je ilúzia a čo nie. Zmätok sa končí a smrť, posledný nepriateľ, substancia Dokonanie, je v nás - a nezostupuje dolu, ale stúpa nahor, k víťazstvu. Hľa, prezradím ti posvätné tajomstvo: nezaspíme všetci v smrti.
Znamená to tajomstvo, pomyslel si, vysvetlenie. Vysvetlenie tajomstva. Posvätného tajomstva. My neumrieme.
Odrazy sa pominú
a všetko príde rýchlo.
Všetci sa zmeníme, vrátime sa naspäť, odrazu. Mihnutím oka. Pretože, pomyslel si zachmúrene, keď hľadel na policajných psychológov, ako zapisujú svoje závery a podpisujú ich, všetci sme pokašlane prevrátení; v tejto chvíli a všetci; každý z nás, každá prekliata vecička na tomto svete a každá vzdialenosť, ba dokonca aj čas. Ale ako dlho, keď už je na svete kontaktná fotografia a fotografista zistí, že má obrátený negatív - ako dlho
/198/
trvá, kým ju znova obráti? Kým ju obráti, aby všetko bolo tak, ako má byť?
Zlomok sekundy.
Chápem, pomyslel si, čo tá pasáž z biblie znamená: cez sklo a temne. Ale môj prijímací systém je strašne pokašlaný. Všetkému rozumiem, ale sám sebe nepomôžem.
Možno som, pomyslel si - pretože vidím oboma spôsobmi, správne aj obrátene - prvý človek v histórii ľudstva, ktorý vidí všetko prevrátené aj neprevrátené odrazu, a tak pociťujem aspoň záblesk toho, ako bude, keď bude všetko v poriadku. Hoci vidím aj inak, správne. Ale ktoré je ktoré?
Čo je prevrátené a čo nie?
Kedy vidím fotografiu a kedy odraz?
A koľko nemocenskej alebo dôchodku, alebo invalidného dostanem, kým skapem? pýtal sa sám seba; po celom tele sa mu rozlievala hrôza, hlboký des a chlad. Wie kalt ist es in diesem unterirdischen Gewolbe! Das ist naturlich, es ist ja tief. A ja sa musím dostať z tohto svrabu. Videl som ľudí, ktorí sa z toho vylízali. Panebože, pomyslel si a zatvoril oči.
- Možno, že to znie ako metafyzika, - povedal jeden z nich, - ale ľudia od matematiky hovoria, že sme sa ocitli azda na samom okraji kozmológie, a t a k . . .
Druhý ho vzrušene prerušil: - Nekonečnosť času, ktorá sa vyjadruje ako večnosť, ako nekonečná slučka. Ako slučka z magnetofónovej pásky!
Musel zabiť celú hodinu; až potom sa má vrátiť do Hankovej kancelárie, aby si vypočul a prezrel dôkaz Jima Barrisa.
Zlákala ho samoobslužná reštaurácia priamo v budove, a tak sa pobral tým smerom; zamiešal sa medzi ľudí v uniformách a ľudí v krycích odevoch a ľudí v oblekoch s viazankami.
Závery, ku ktorým medzičasom dospeli psychológovia, pravdepodobne postúpia Hankovi. Keď za ním príde, iste ich už bude mať.
Mám čas popremýšľať, dumal cestou do reštaurácie; postavil sa do radu. Čas. Predpokladajme, uvažoval, že čas je okrúhly ako Zem. Plavíte sa na západ, aby ste sa dostali do Indie. Smejú sa vám, ale napokon máte Indiu pred sebou, a nie za sebou. Možno,
/199/

že v čase, ako sa tak ním všetci plavíme, je pred nami ukrižovanie, hoci sa nazdávame, že je za nami, na východe.
Pred ním sekretárka.. Priliehavý belasý svetrík, bez podprsenky, takmer bez sukne. Krásny pocit len tak si ju prezerať; civel na ňu, až si ho napokon všimla a odtiahla svoj podnos.
Prvý a druhý príchod Krista je tá istá udalosť, pomyslel si; čas ako slučka na kazete. Nečudo, že si boli takí istí, že sa tak stane. Príde opäť.
Pozoroval dievčinin chrbát, ale potom si uvedomil, že pravdepodobne ho nevníma tak, ako on vníma ju, lebo vo svojom odeve nemal ani tvár, ani zadok. Ale cíti, že sa ňou zaoberám, usúdil. Každá kočka s takýmito nohami hned vycíti, čo sa robí s chlapom, ktorý si ju obzerá.
V krycom odeve by ju mohol ovaliť po hlave, až by zaspala naveky, a ako by sa dozvedeli, kto to urobil? Ako by ma identifikovali?
V takýchto odevoch by sa dali spáchať kadejaké zločiny, uvažoval. Alebo aj menšie vylomeniny, nie celkom zločiny, ktoré by človek inak nespáchal; možno aj chcel, ale nikdy sa na ne neodhodlal.
- Slečna, - oslovil dievčinu v priliehavom belasom svetríku, - máte krásne nohy. Ale nazdávam sa, že o tom viete, inak by ste si neobliekli takúto minisukňu.
Dievča zalapalo dych. - Och, - povedalo. - Už viem, kto ste.
- Naozaj? - spýtal sa prekvapene.
- Pete Wickam, - povedalo dievča.
- Čože? - spýtal sa.
- Nie ste Pete Wickam? Vždy sedávate oproti mne - však, Pete?
- Som teda chlapík, - povedal, - ktorý zakaždým sedí hentam, prezerá si vaše nohy a premýšľa o tom, o čom dobre viete?
Prikývla.
- Mám šancu? - spýtal sa.
- Ako sa to vezme.
- Môžem vás niekedy pozvať na večeru?
- Prečo nie?
- Môžete mi dať číslo svojho telefónu? Aby som vám mohol zavolať?
- Vy mi dajte svoje, - zahundralo dievča.
- Poviem vám ho, - povedal, - ak si sadnete hneď a zaraz ku mne a skonzumujete všetko, čo máte na podnose; ja si dám chlebík a kávu.
- Nemôžem, čaká ma kamarátka.
- Môžeme si posedieť spolu, aj s vašou kamarátkou.
- Chceme sa pozhovárať o niečom súkromnom.
- Dobre, - povedal.
- Potom sa uvidíme, Pete. - Vykročila; s podnosom aj s príborom a obrúskom.
Vzal si svoj chlebík a kávu, našiel si prázdny stôl a usadil sa zaň sám; nadrobil kúsky chlebíka do kávy a civel na ne.
Serie ma, že mi chcú vziať Arctora, prišlo mu na um. Posadia ma do Synanonu alebo do Novej cesty, alebo na nejaký podobný flek a budem sa z toho lízať, a oni zatiaľ určia niekoho iného, aby ho pozoroval a hodnotil. Bude to dozaista nejaký sraľo, ktorý o Arctorovi nevie ani prd. So všetkým budú musieť začať od začiatku.
Aspoň nech ma nechajú vyhodnotiť Barrisov materiál, pomyslel si. Nie že ma suspendujú, skôr ako si ten materiál dôkladne prezrieme, nech už je to hocičo.
Ak by som ju pretiahol a ona by oťarchavela, uvažoval, deti by nemali nijaké tváre. Iba škvrny. Striaslo ho.
Viem, že sa ma zbavia. Ale je nevyhnutné, aby sa s tým tak náhlili? Keby som mohol urobiť ešte zopár vecí... spracovať Barrisove informácie, byť pri rozhodovaní. Alebo tam len sedieť

a vidieť, čo to doniesol. Bol by som oveľa spokojnejší, keby som vedel, čo má ten Arctor za ušami. Je kýmsi iným? Nie je? Musia mi dovoliť zostať tam tak dlho, kým na to neprídem.
Keby som mohol aspoň počúvať a pozorovať, ani by som nemusel nič povedať.
Sedel a dumal, až si napokon všimol, že dievča v priliehavom belasom svetríku a jej kamarátka s krátkymi čiernymi vlasmi vstali od stola a zberajú sa na odchod. Kamarátka, ktorá nebola veľmi sexy, chvíľu váhala, potom pristúpila k Fredovi, ktorý sedel zhrbený nad kávou a zvyškami chlebíka.
- Pete? - oslovilo ho dievča s krátkymi vlasmi.
Pozrel na ňu.
/200/ /201/
- Počuj, Pete, - povedalo dievča nervózne, - na sekundičku.
Ehm... Elien chcela, aby som ti to povedala, lebo sama sa bojí. Niekedy dávno, možno pred mesiacom, alebo aj niekedy v marci, by si s tebou, Pete, bola vyšla. Ak...
- Ak čo? - spýtal sa.
- Mám ti odkázať, že už nejaký čas ti chcela vytmaviť, že by si urobil lepšie, keby si si namiesto nej dal nejaké prášky, povedzme scope.
- Keby som to bol vedel, - povedal bez nadšenia.
- Okej, Pete, - povedalo dievča. Očividne mu odľahlo. - Azda inokedy. - S úškľabkom odbehlo.
Úbohý sraľo Pete, pomyslel si. Je to skutočnosť? Alebo je to halucinácia, v ktorej Peta odpílili dve zlomyseľné baby, ktoré to všetko navarili, keď uvideli Peta - či vlastne mňa - sedieť tak osamote? Taká nechutná malá dýka do... dočerta s tým, pomyslel si.
Mohla by to byť aj pravda, rozhodol sa, utierajúc si ústa, krkvajúc obrúsok a sťažka vstávajúc. Ktovie, či svätý Pavol ťažko dýchal. Vyšiel z reštaurácie s rukami hlboko zaborenými do vreciek. Najprv do vreciek krycieho odevu a potom do vreciek ozajstného obleku. Možno práve preto strávil svätý Pavol poslednú časť svojho života takmer celú vo väzení. Zato ho tam vždy posadili.
Feťácke výlety ako tento doľahnú na vás akurát v takomto čase, pomyslel si, keď vychádzal z reštaurácie. Vysypala to na mňa, na kopec všetkých ostatných prepadákov tohto dňa - kus lajna, celkom odlišného od zložitej múdrosti vekov, akú preukázali psychológovia, čo ma testovali. Tamto a potom toto. Hovno, pomyslel si. Cítil sa dokonca ešte horšie ako predtým; ledva šiel, ledva mu to myslelo; v hlave mu hučalo od zmätku. Od zmätku a od zúfalstva. Tak či onak, pomyslel si, scope je nanič, lavoris je lepší. Iba keď ho vypľúvate, vyzerá to, ako keby ste vypľúvali krv. Možno micrin, pomyslel si. Ten by mohol byť najlepší.
Ak je v tejto budove lekáreň, pomyslel si, mohol by som si kúpiť za fľašku a užiť ju, prv ako vyjdem hore schodmi za Hankom. Potom budem možno vyzerať dôveryhodnejšie. Možno budem mať väčšie šance.
Mohol by som užiť hocičo, čo pomáha, pomyslel si, hocičo.
/202/
Mohol by som si vziať k srdcu hocijakú radu, trebárs aj tú, čo mi dalo to dievča, hocijaký návrh. Cítil sa skľúčený a bál sa.
Doriti, pomyslel si, čo ma to len čaká?
Ak ma vylejú, pomyslel si, nikoho z nich už neuvidím, nijakého kamaráta, nikoho, koho som vídal a koho som poznal. Bude po všetkom; zvyšok života možno strávim vo výslužbe - už nikdy neuvidím Arctora, Luckmana, Jerryho Fabina, Charlesa Frecka a predovšetkým Donnu Hawthornovú. Nikdy viac neuvidím nikoho zo svojich kamarátov, po zvyšok večnosti. Je koniec.
Donna. Pamätal sa na pesničku, ktorú si kedysi dávno v Nemecku spieval jeho prastrýko: Ich seh', wie ein Engel im rosigen Duft / Sich trostend zur Seite mit stellet, čo ako mu strýko

vysvetľoval, znamenalo: "Vidím, že stojí pri mne, oblečená za anjela, aby mi dodala útechy" - žena, ktorú miloval, žena, ktorá ho zachránila (v pesničke). V pesničke, nie v naozajstnom živote. Jeho prastrýko už umrel a on tieto slová počul už veľmi, veľmi dávno. Prastrýko, ktorý sa narodil v Nemecku, ktorý si doma spieval alebo nahlas čítal.
Gott! Welch Dunkel hier! O grauenvolle Stille!
Oď ist es um mich her. Nichts lebet auszer mir...
Bože, ako sa zotmelo, aké je mĺkve ticho!
Nič, iba ja žijem v tejto prázdnote...
Dokonca aj keby som nemal vyhorený mozog, kým sa nevrátim k svojim povinnostiam, pridelia im niekoho iného. Alebo budú mŕtvi, alebo budú v lapáku či na federálnej klinike, alebo len tak kdesi pozaliezaní, pozaliezaní, pozaliezaní. Vyhorení a zničení ako ja, neschopní uvedomiť si, čo za svinstvo sa to s nimi robí. V každom prípade všetko dospelo ku koncu, aspoň pre mňa. Ani som o tom nevedel, a dal som všetkému zbohom.
Potom si pomyslel: mohol by som si ešte - to jediné by som asi mohol urobiť - prehrať tie záznamy, aby som si čo-to popripomínal.
- Mal by som sa pobrať do toho bytu... - Rozhliadol sa okolo seba a stíchol. Mal by som sa vybrať do toho bytu a ukradnúť ich hneď teraz, zišlo mu na um. Kým sa dá. Neskôr ich možno zotrú;
/203/
neskôr nebudem mať k nim prístup. Dočerta aj s celým oddelením, pomyslel si; môžu mi to strhnúť z platu. Podľa etických noriem mi pásky z toho domu a ľudia na nich patria.
Tie pásky, to je všetko, čo mi zostalo, je to všetko, v čo dúfam, že si z toho celého odnesiem.
Ale na to, vhuplo mu do hlavy, aby som si tie pásky prehral, potrebujem celý holografický prehrávací aparát, ktorý je v tom byte. Budem ho musieť rozmontovať a odniesť odtiaľ kúsok po kúsku. Scannery a zaznamenávacie zariadenie potrebovať nebudem, iba prenosové a prehrávacie zariadenie a najmä trojrozmerné prehrávače. Kúsok po kúsku, azda sa mi to podarí; mám predsa od toho bytu kľúč. Budú chcieť, aby som im ho vrátil, ale ešte skôr, ako ho vrátim, môžem si dať urobiť duplikát; je to celkom obyčajná zámka. Urobím to! Keď si uvedomil, že to bude môcť vykonať, cítil sa lepšie. Mal pocit, že je neľútostný a spravodlivý a trochu nahnevaný. Na všetkých. Mal radosť z plánu, ktorý si vyhútal.
Na druhej strane, pomyslel si, ak by som ukradol aj scannery a zaznamenávacie hlavy a všetko ostatné, mohol by som ďalej monitorovať. Na vlastnú päsť. Naďalej ich mať pod dohľadom ako doteraz. Prinajmenej na chvíľu. Aj tak si myslím, že všetko v živote je iba na chvíľu - hľa, tu je dôkaz.
Sledovanie, dumal, by v podstate malo pokračovať. A mali by ním poveriť, ak by to bolo možné, mňa. Ustavične by som ich mal pozorovať, mal by som ich pozorovať a z pozorovaní robiť závery, dokonca aj keď nikdy neurobím nič s tým, čo uvidím; dokonca aj keď tam budem len sedieť a mlčky pozerať a mňa nikto neuvidí: dôležité je, že ako pozorovateľ všetkého, čo sa stane, budem na svojom mieste.
Nejde o nich. Ide o mňa.
Ba vlastne, poopravil sa, aj o nich. V prípade, že by sa dačo prihodilo, ako keď sa Luckman dusil. Ak sa niekto prizerá - ak sa prizerám ja - môžem to zbadať a pomôcť. Zatelefonujem po pomoc. V pravej chvíli na pravom mieste pomôžem.
Inak, pomyslel si, môžu umrieť a nikto nebude múdrejší. Nikto sa o ničom nedozvie, nikto sa o nič nebude starať.
Do takých zbabraných malých životov, aké žijú, musí niekto zasahovať. Alebo prinajmenej zaznamenávať ich smutné príchody a odchody. Pre lepšie dni, ktoré raz prídu a v ktorých im ľudia porozumejú.
V kancelárii sedel spolu s Hankom, s uniformovaným policajtom

a potiacim sa, škľabiacim sa informátorom Jimom Barrisom; prehrávali jednu z kaziet, ktoré Barris priniesol. Okrem toho na ďalšiu kazetu zaznamenávali to, čo sa prehrávalo; bola to kópia pre ich oddelenie.
- ...Čau, ehm... vieš, nemôžem hovoriť.
- Tak teda kedy?
- Zavolám ti.
- Nepočká to.
- Tak o čo ide?
- Chystáme sa...
Hank naznačil Barrisovi, aby zastavil pásku. - Môžete nám identifikovať tie hlasy, pán Barris? - spýtal sa Hank.
- Áno, - dychtivo pritakal Barris. - Ženský hlas patrí Donne Hawthornovej a mužský Robertovi Arctorovi.
- V poriadku, - prikývol Hank a pozrel na Freda. Pred sebou mal lekársku správu o Fredovi; nazeral do nej. - Pustite tú pásku!
-...zajtra v noci polovica Južnej Kalifornie, - pokračoval mužský hlas, ktorý informátor identifikoval ako hlas Boba Arctora.
- Arzenál vzdušných síl na základni vo Vandenbergu bude cieľom pre automatické a poloautomatické zbrane...
Hank prestal čítať lekársku správu a počúval; hlava v krycom odeve sa zdvihla.
Barris sa škľabil sám pre seba, ale v tejto chvíli aj na všetkých, čo boli v miestnosti; v prstoch mrvil sponky na papier, ktoré vzal zo stola, hral sa a hral, akoby splietal kovové vlákna drôtu, splietal a hral sa a potil sa a zasa splietal.
Ženský hlas, ktorý identifikoval ako hlas Donny Hawthornovej, povedal: - Čo povieš na tú drogu, čo pre nás ukradli motorkári? Keď prinesieme ten šmejd hore...
- Organizácia potrebuje najprv zbrane, - vysvetľoval mužský hlas. - To je krok B.
- Dobre, ale už musím ísť. Je tu zákazník.
Cvak. Cvak.
Barris sa vzpriamil na stoličke a nahlas povedal: - Môžem
/204/ /205/
,
identifikovať aj ten gang motorkárov, o ktorom bola reč. Hovorí sa o ňom aj v...
- Máte ešte nejaký materiál tohto druhu? - spýtal sa Hank. - Aby sme si mohli vytvoriť úplnejšiu predstavu? Alebo na to stačí táto páska?
- Mám aj viac.
- Ale všetko je podobné.
- Áno, celý materiál sa vzťahuje na tú istú tajnú organizáciu a jej plány. Ide o to isté sprisahanie.
- Čo sú to za ľudia? - spýtal sa Hank. - Aká je to organizácia?
- Je rozšírená po celom svete a...
- Mená! Vymýšľate si!
- Predovšetkým Robert Arctor a Donna Hawthornová. Mám tu aj šifrované poznámky, pozrite, tuto... - Barris nervózne hrabol po ošúchanom poznámkovom notese; pokúsil sa ho otvoriť a takmer mu spadol na zem.
- Všetok tento materiál beriem do úschovy, pán Barris, - prerušil ho Hank, - pásky aj ostatné. Na istý čas sú naším majetkom. Prezrieme si ich sami.
- Môj rukopis a šifrovaný materiál, ktorý som...
- Budete nám naporúdzi, aby ste nám ich vysvetlili, keď sa dostaneme na také miesto, kde budeme mať pocit, že nám treba čosi vysvetliť. - Hank naznačil - nie Barrisovi, ale uniformovanému policajtovi - aby zastavil pásku. Barris po nej siahol. Policajt ho zadržal a odtiahol. Barris zažmurkal a s ešte vždy stuhnutým úsmevom na tvári sa rozhliadal vôkol seba. - Pán Barris, - povedal Hank, - neprepustíme vás, kým nepreštudujeme materiály, ktoré ste doniesli. Obviňujeme vás - a ja musím vysloviť

formálne obvinenie - že ste vedome podvrhli úradom falošné
informácie. Je to, prirodzene, iba zámienka, pre vašu bezpečnosť,
a my všetci to vieme, ale aj tak musíme túto formálnu žalobu
podať. Dostane sa k okresnému prokurátorovi, ale s poznámkou,
aby ju zadržal. Ste spokojný? - Ani nečakal na Barrisovu odpoveď;
namiesto toho naznačil policajtovi, aby Barrisa odviedol
a nechal všetky dôkazy, celé to svinstvo na stole.
Policajt vyviedol škľabiaceho sa Barrisa z kancelárie. Hank
a Fred zostali; sedeli zoči-voči pri zapratanom stole. Hank mlčal;
čítal správu od psychológov.
/206/
Po chvíli schytil domáci telefón a vykrútil akési číslo. - Mám tu
nejaký nevyhodnotený materiál - chcem, aby ste si ho prezreli
a povedali mi, koľko z neho je vyložené klamstvo. Podajte mi
správu a ja vám potom poviem, čo s tým ďalej. Je toho asi šesť kíl,
budete na to potrebovať celú škatuľu, veľkosť tri. Dobre, ďakujem.
- Položil. - Elektronické a šifrovacie laboratórium, -
oznámil Fredovi a čítal ďalej.
Do miestnosti vstúpili dvaja ozbrojení uniformovaní technici
z laboratória; priniesli so sebou veľký uzamykací oceľový
kontajner.
- Nič iné sme nenašli, - ospravedlňoval sa jeden z nich
a obaja začali odpratávať materiály zo stola.
- Kto je dole?
- Hurley.
- Nech sa na to pozrie pre istotu ešte dnes a nech mi dá vedieť,
len čo zistí, že ide o podvrh. Musí to byť ešte dnes, povedzte mu.
Technici zamkli kontajner a vyniesli ho z kancelárie.
Hank hodil na stôl lekársku správu a zaklonil sa na stoličke. -
Tak čo, - oslovil Freda, - aký je váš názor na Barrisove dôkazy?
- Dali vám správu o mojom zdravotnom stave? - spýtal sa
Fred. Natiahol sa, že si ju zoberie, ale potom si to rozmyslel.
- To, čo nám prehral, ten kúsok, čo som počul, mi znel skutočne.
- Je to podvrh, - povedal Hank. - Nemá pre nás nijakú cenu.
- Možno máte pravdu, - povedal Fred, - ale ja s tým nesúhlasím.
- Arzenál na základni Vandenberg, o ktorom hovorili, je
pravdepodobne arzenál OSI. - Hank siahol po telefóne. Pre
seba, ale nahlas povedal: - Počkať, s kým od OSI som sa to
nedávno zhováral... ? Bol tu v stredu s nejakými obrázkami... -
Hank potriasol hlavou. Potom sa od telefónu obzrel na Freda.
- Počkám. Uvidím, až dostanem predbežnú správu. Fred?
- Čo s tým lekárskym nálezom...
- Tvrdia, že ste dokonalý cvok.
Fred (najlepšie, ako vedel) pokrčil plecami. - Dokonalý?
Wie kalt ist es in diesem unterirdischen Gewolbe!
- Asi tak dve mozgové bunky vám vraj ešte fungujú. To je
všetko. Inak tam máte samé krátke spojenia a výboje.
Das ist naturlich, es ist ja tief.
/207/
- Dve bunky, vravíte, - zopakoval Fred. - Nefunguje ich asi
koľko?
- Neviem. Ako som vyrozumel, mozog má nekonečné množstvo
buniek - bilióny.
- A spojení medzi nimi, - povedal Fred, - je iste viac ako
hviezd vo vesmíre.
- Ak je tak, nemáte bohvieaký priemer. Asi tak dve bunky zo
šesťdesiatich piatich biliónov?
- Je ich viac ako šesťdesiatpäť biliónov, - povedal Fred.
- To je horšie ako starí Philadelphia Phillies pod Conniem
Mackom. Ich percentuálny zisk na konci sezóny...
- Čo budem mať z toho, - povedal Fred, - keď poviem, že sa
mi to stalo pri výkone služby?
- Nasedíte sa v čakárni a prečítate si hory Saturday Evening
Postov a Cosmopolitanov.

- V ktorej čakárni?
- Kde by sa vám najväčšmi páčilo?
- Nechajte ma popremýšľať, - požiadal ho Fred.
- Poviem vám, čo by som urobil ja, - povedal Hank. - Nešiel by som na nijakú federálnu kliniku; obstaral by som si zo šesť fliaš dobrého bourbonu, povedzme I. W. Harpera, a vyštveral by som sa hore do hôr, povedzme do San Bernardino Mountains, k niektorému z tamojších jazier; vybral by som sa ta sám a sám by som tam aj zostal, kým by sa všetko nepominulo. Zaliezol by som kamsi, kde by ma nikto nenašiel.
- Čo ak sa to nikdy nepominie? - spýtal sa Fred.
- Tak by som sa nikdy nevrátil. Nepoznáte nikoho, kto má tam hore chatu?
- Nie, - odpovedal Fred.
- Viete dobre jazdiť na aute?
- Moje... - zaváhal. Zmocnila sa ho akási sila, podobná snu, uvoľnila ho a zmäkčila. Všetky priestorové vzťahy v miestnosti sa zmenili; zmenil sa dokonca aj spôsob, akým vnímal čas. - Je v... - Zívlo sa mu.
- Nepamätáte sa.
- Pamätám sa, že nie je pojazdné.
- Dáme vám niekoho, kto vás ta zavezie. Napokon, bude to tak bezpečnejšie.
Zavezie ma kamsi hore? čudoval sa. Kam hore? Hore cestami, dráhami, chodníkmi, budem sa túlať, budem sa brodiť v kopcoch želatíny ako kocúr na remeni, ktorý sa chce iba vrátiť dnu, alebo byť voľný?
Pomyslel si: Ein Engel, der Gattin, so gleich, der fiihrt mich zur Freiheit ins himmlische Reich. - Isteže, - povedal a usmial sa. Úľava. Ťahá ma dopredu, proti remeňu, pokúša sa, namáha sa oslobodiť, a potom si chce ľahnúť. - Čo si o mne myslíte, - spýtal sa, - teraz, keď sa vám javím takýto vyhorený, aj keď iba dočasne? Ba možno aj natrvalo.
- Myslím, že ste veľmi dobrý človek, - povedal Hank.
- Ďakujem, - povedal Fred.
- Zoberte si so sebou aj zbraň.
- Čože? - spýtal sa.
- Zoberte si zbraň, keď pôjdete do San Bernardino Mountains s tým bourbonom.
- Myslíte, ak by som sa z toho nevylízal?
- Pre každý prípad, - povedal Hank. - Keď vás stiahnu z výplatnej listiny, povedia, že ste... Majte ju pri sebe.
- Tak dobre.
- Keď sa vrátite, - povedal Hank, - zavolajte mi. Dajte mi vedieť.
- Dočerta, nebudem mať krycí oblek.
- Aj tak mi zavolajte. S oblekom či bez neho.
- Tak dobre, - zopakoval. Očividne mu na tom nezáležalo. Očividne bolo po všetkom.
- Keď si najbližšie prídete po plat, bude to odlišná suma, než na akú ste si zvykli. Bude veľmi odlišná.
- Existuje nejaký príplatok za to, čo sa mi prihodilo? - spýtal sa Fred.
- Naopak. Prečítajte si služobné predpisy. Úradník, ktorý sa dobrovoľne stane narkomanom a ihneď o tom nepodá správu, dostáva pokutu za prečin - a tá pokuta je rovných tritisíc dolárov - alebo si odsedí šesť mesiacov. Vy pravdepodobne dostanete pokutu.
- Dobrovoľne? - spýtal sa začudovane.
- Nikto vám nedržal pri hlave revolver a nehrozil vám, že vás zastrelí. Nikto vám nič nenasypal do polievky. Vedome a dobro-
/208/ /209/
voľne ste brali narkotiká, ktoré vám zničili mozog a pripravili vás o schopnosť orientovať sa.

- Musel som!
- Mali ste užívanie iba predstierať, - povedal Hank. - Väčšina našich zamestnancov si s tým vie poradiť. A podľa množstva, ktoré ste vraj brali, lekári súdia, že ste droge celkom prepadli...
- Karháte ma ako nejakého darebáka. Ja nie som darebák.
Hank si vzal podložku s hárkom papiera a pero a začal počítať.
- Ako ste na tom s výkazom práce? Môžem to prerátať...
- Mohol by som tú pokutu zaplatiť neskôr? Azda na mesačné splátky, tak za dva roky?
- Poďme na to, Fred, - súril ho Hank.
- Dobre, - povedal.
- Koľko máte na hodinu?
Nemohol si spomenúť. '.
- Dobre teda, koľko máte odpracovaných hodín?
Nevedel ani to.
Hank odložil podložku. - Chcete cigaretu? - Ponúkol Fredovi zo svojej škatuľky.
- Vzdávam sa aj fajčenia, - odmietol Fred. - Všetkého. Aj búrskych orieškov, aj... - Nevládal premýšľať. Obaja tam len tak sedeli, obaja v krycích odevoch, a mlčali.
- Vždy hovorím svojim deťom... - začal Hank.
- Mám dve deti, - prerušil ho Fred. - Dve dievčatká.
- Neverím; nepredpokladáme, že máte deti.
- Možno nemám. - Pokúšal sa odhadnúť, kedy by mohol začať s oddrogovávaním, a potom skúsil odhadnúť, koľko tabletiek substancie D si na rozmanitých miestach poskrýval. A koľko mu zostane peňazí na drogy, keď zaplatí pokutu.
- Možno predsa len chcete, aby som vyrátal, koľko sme vám dlžní, - ozval sa Hank.
- Dobre, - povedal a oživené prikývol. - Dajte sa do toho. -
Sedel a čakal, celý napätý, prstami klopkajúc po stole ako Barris.
- Koľko máte na hodinu? - zopakoval Hank a takmer vzápätí siahol za telefónom. - Zavolám učtáreň.
Fred mlčal. Civel na zem a čakal. Premýšľal: možno mi pomôže Donna. Donna, dovolával sa jej, pomôž mi, prosím ťa.
- Nezdá sa, že by ste mali v úmysle vydať sa do tých hôr, - poznamenal Hank. - Aj keby vás ta niekto zaviezol.
- Nie.
- Kam teda chcete ísť?
- Nechajte ma, posedím si a popremýšľam.
- Na federálnu kliniku?
- Nie.
Len tak sedeli.
Premýšľal, čo mali znamenať slová "nepredpokladáme, že máte deti".
- A čo keby ste zašli k Donne Hawthornovej? - spýtal sa Hank. - Zo všetkých informácií, ktoré ste mi dodali a ktoré majú aj ostatní, viem, že ste si blízki.
- Áno. - Prikývol. -.Sme. - A potom zdvihol zrak a povedal:
- Ako to viete?
- Vyšlo mi to vylučovacou metódou, - priznal sa Hank.
- Viem, kto nie ste, a v tej vašej grupe nie je nekonečný počet podozrivých - v skutočnosti je to iba veľmi malá skupina. Mysleli sme, že nás zavedie niekam vyššie, a možno sa nám to podarí s Barrisom. My dvaja sme pretárali kopu času. Dal som si dohromady už dávno, že ste Arctor.
- Kto že som? - spýtal sa, civejúc na Hanka, na krycí odev pred sebou. - Ja že som Bob Arctor? - Nemohol tomu uveriť. Nedávalo mu to nijaký zmysel. Nezhodovalo sa to s ničím, čo urobil alebo na čo pomyslel; bolo to groteskné.
- Na tom nezáleží, - povedal Hank. - Aké má Donna telefónne číslo?
- Pravdepodobne je v robote. - Hlas sa mu triasol. - V parfumérii. Číslo je... - Nevedel si ovládnuť hlas a nevedel si ani

spomenúť na číslo. Čerta starého, hovoril si. Ja nie som Bob Arctor. Ale kto vlastne som? Možno som...
- Dajte mi číslo Donny Hawthornovej do práce, - požiadal Hank rýchlo do telefónu. - Nate, - povedal, podávajúc slúchadlo Fredovi. - Zoberte si to. Alebo nie, možno to tak nebude dobre. Poviem jej, aby si vás niekde vyzdvihla - kde? Zavezieme vás ta a vyložíme; nemôžete sa s ňou stretnúť tu. Kde by to bolo najlepšie? Kde sa zvyčajne stretávate?
/210/ /211/
- Zavezte ma k nej, - povedal. - Viem sa dostať dnu.
- Poviem jej, že ste u nej a začínate oddrogovávať. Poviem iba toľko, že vás poznám a že ste ma požiadali, aby som jej zavolal.
- To je bohovské, - povedal Fred. - To žeriem. Vďaka, človeče!
Hank prikývol a začal vykrúcať číslo do mesta. Fredovi sa zdalo, že každé ďalšie číslo vykrúca pomalšie a pomalšie, a tak to išlo až donekonečna; zatvoril oči, zhlboka dýchal a premýšľal. Hm. Naozaj ma vyliali.
Naozaj ťa vyliali, súhlasil. Prišiel si o pamäť, lapili ťa do pasce, hlavu máš vyhorenú z drog a si navždy v kýbli. Celý v kýbli. Mal pocit, že sa už-už rozosmeje.
- Zavezieme vás k nej, - začal Hank a hneď nato upriamil pozornosť na slúchadlo, do ktorého hovoril. - Čau, Donna, tu je Bobbyho kamoš, vieš? Počuj, kočka, je to s ním zlé, nekecám. Hej...
Ja tomu rozumiem, pomysleli si dva hlasy vnútri jeho mysle, keď počul, ako jeho kamoš vykladá Donne. A nezabudni jej povedať, aby mi dačo priniesla: naozaj trpím. Môže mi doniesť nejaké drogy alebo tak? Možno ma prefajčí, ako obyčajne.
Načiahol sa za Hankom, ale nedalo sa; bol prikrátky.
- Aj ja ti raz pomôžem, - sľúbil Hankovi, ktorý zavesil slúchadlo.
- Len seďte, kým nepríde auto. Zavolám ta. - Hank opäť kamsi telefonoval. Tentoraz hovoril: - Autopark? Potrebujem neoznačené auto a vodiča v civile. Čo máte poruke?
Obe bytosti, skryté vnútri jeho krycieho odevu, uprostred hmlovitej škvrny, zatvárali oči a čakali.
- Mohol by som vás dať previezť do nemocnice, - povedal Hank. - Je to s vami veľmi zlé, možno vás Jim Barris otrávil. My sa v skutočnosti zaujímame o Barrisa, nie o vás; váš dom sme monitorovali predovšetkým kvôli Barrisovi. Dúfali sme, že ho dotiahneme až sem... a podarilo sa nám to. - Hank sa na chvíľu odmlčal. - Preto dobre viem, že všetky jeho pásky a dôkazy sú podvrh. Laboratórium nám to potvrdí. Barris je zapletený do čohosi veľkého. Do čohosi veľkého a špinavého, súvisí to so zbraňami.
- Ja som teda čo? - spýtal sa odrazu a veľmi nahlas.
/212/
- Museli sme sa dostať k Barrisovi, spracovať ho a napokon prekabátiť.
- Vy kurvy, - povedal.
- Naaranžovali sme to tak, že Barris - ak je to naozaj on - vás čoraz väčšmi podozrieval, že ste protinarkotický agent, ktorý ho chce zatknúť, alebo prostredníctvom neho sa chce dostať vyššie. A tak...
Zacengal telefón.
- Dobre, - povedal Hank po chvíli. - Len seďte. Bob. Bob, Fred, to je jedno. Urobte si pohodlie - dostali sme toho chlapíka a je to... no, ako ste pred chvíľou nazvali nás. Vy dobre viete, že to stálo za to. Alebo nie? Lapiť toho všiváka do pasce? Nech už robil hocičo?
- Iste, stálo to za to. - Sotva hovoril; iba mechanicky škripel.
A tak tam spolu sedeli.
Keď sa blížili k Novej ceste, Donna odrazu spomalila a zastala. Pod sebou, na všetkých stranách videli svietiť svetlá. Ale on už

začal pociťovať bolesti; vedela to a nezostávalo im veľa času. Chcela s ním byť ešte aspoň chvíľu. Čakala už pridlho. Po lícach mu stekali slzy, začal stenať a vracať.
- Posedíme si tu chvíľku, - povedala mu, vedúc ho cez krovie a burinu, po piesčitej pôde, pomedzi pozahadzované plechovky od piva a odpadky.
- Máš so sebou hašišovú fajočku? - s námahou sa spýtal.
- Mám, - povedala. Museli zájsť dobrý kus od cesty, aby ich nenašla polícia. Alebo prinajmenej dosť ďaleko, aby stačili zahodiť hašišovú fajku, keby sa v okolí vyskytol nejaký policajt. Uvidí, ak neďaleko zastane policajné auto, aj so zhasnutými svetlami, a ak nim dôjde na vlastných policajt. Ešte vždy bude dosť času. Pomyslela si: dosť času na to. Dosť času, aby sa ocitli v bezpečí pred zákonom. Ale už nikdy nie dosť času pre Boba Arctora. Jeho čas - ak ho merali ľudskými mierkami - vypršal. Čas, do ktorého vstupoval, bol iného druhu. Bol to čas, dumala, aký má potkan: behať dopredu a dozadu, celkom zbytočne. Hýbať sa sem a tam a nemať pritom nijaký zámer, len sem a tam. Ale aspoň že ešte vidí svetlá pod nami. Aj keď mu na tom hádam ani nezáleží. Našli si tiché miestečko v závetrí; vybrala kúsok hašiša a zapá-
/213/
lila si fajočku. Zdalo sa, že Bob Arctor vedľa nej si to nevšíma. Zašpinil sa, ale vedela, že tomu nemôže zabrániť. V skutočnosti o tom ani nevedel. Všetci takto vyzerali, keď vysadili drogu.
- Pod sem. - Naklonila sa k nemu, aby ho prefúkla. Nevšímal si ju. Len tam tak sedel, odpílený, trápili ho žalúdočné kŕče, podchvíľou zvracal a pošpinil sa, triasol sa a ako šialenec si hundral akúsi pesničku.
Vtedy si spomenula na chlapíka, ktorého kedysi poznala a ktorý uvidel boha. Správal sa podobne, hundral a kričal, ibaže sa nepošpinil. Boha uvidel na jednom výlete, ktorý nasledoval po riadnej dávke LSD; experimentoval s veľkými dávkami vitamínov rozpustných vo vode. S ortomolekulárnym receptom, ktorý mal povzbudiť neurónovú paľbu, urýchliť ju a znásobiť. Tento chlapík sa chcel iba stať múdrejším, a namiesto toho uvidel boha. Bolo to preňho obrovské prekvapenie.
- Nikdy nevieme, čo nás čaká, - povedala.
Bob Arctor vedľa nej stenal a neodpovedal.
- Poznal si chlapíka menom Tony Amsterdam?
Nijaká odpoveď.
Donna si potiahla z fajočky a zadumala sa pri pohľade na svetlá, ktoré sa rozprestierali dole pod nimi. Zavetrila a načúvala.
- Po tom, čo uvidel boha, cítil sa asi tak rok dobre. A potom to s ním začalo ísť z kopca. Cítil sa horšie ako kedykoľvek predtým. Jedného dňa mu totiž došlo, že boha už nikdy viac neuvidí; že musí dožiť život, čo mu ešte zostával - desaťročia, možno päťdesiat rokov - a vidieť iba to, čo zvyčajne vídaval. Čo vidíme všetci. Bol na tom horšie, ako keby boha nikdy nebol videl. Jedného dňa mi povedal, že pomaly šalie; z ničoho nič sa nazúril a začal kliať a rozbíjať veci vo vlastnom byte. Rozbil dokonca aj vlastné stereo. Uvedomoval si, že bude musieť žiť ako predtým, a nič viac neuvidí. Žiť bez cieľa. Ako kus mäsa; ťažko dýchať, jesť, piť, spať, robiť, srať.
- Ako my všetci. - Boli to prvé slová, ktoré Bob Arctor zo seba dostal; pri každom slove musel prekonať slabosť, stúpajúcu od žalúdka.
- Aj ja som mu to povedala, - prikývla Donna. - Povedala som mu: "Všetci sme na tej istej lodi, a nás ostatných to nevzrušuje."
A on na to: "Ty nevieš, čo som videl. Ty to nevieš."
Telom Boba Arctora prebehol kŕč, šklbol ním; vyhŕklo z neho:
- A... povedal, na čo sa to ponášalo?
- Na iskry. Na vodopády farebných iskier, ako keď sa ti odrazu pokazí televízor. Iskry, čo sa šplhajú hore po stene, iskry vo vzduchu. A celý svet mu bol jediná živá bytosť, hocikam sa

pozrel. A nikde nebolo nijakých nehôd: všetko do seba zapadalo a spelo k cieľu, chcelo čosi dosiahnuť - nejaký cieľ v budúcnosti. A potom zbadal bránu. Asi týždeň ju videl všade, kam pozrel - dnu v byte, vonku, keď išiel do obchodu alebo keď sa pobral kamsi autom. A vždy mala také isté rozmery, bola veľmi úzka. Povedal, že bola veľmi... pôvabná. Také slovo použil. Nikdy sa nepokúsil prejsť cez ňu; len na ňu hľadel, lebo bola taká pôvabná. Črtala sa v jasnom červenom a zlatom svite, povedal. Akoby sa tie iskry pospájali do liniek ako v geometrii. A potom ju už ani raz neuvidel, a to ho dorazilo.
Bob Arctor sa po chvíľke spýtal: - A čo bolo na druhej strane?
- Povedal, že na druhej strane bol druhý svet, - odpovedala Donna. - Videl ho.
- A nikdy... cez ňu neprešiel?
- Kvôli bráne vyhodil z bytu všetko haraburdie; nikdy ani len nepomyslel na to, že cez tú bránu prejde, iba ju obdivoval, potom ju zrazu nevidel, a bolo neskoro. Otvárala sa mu niekoľko dní, a potom sa zatvorila a viac jej nebolo. Znova a znova bral celé kopy LSD a tých rozpustných vitamínov, ale už ju nezazrel: nikdy nenašiel správnu kombináciu.
- Čo bolo na druhej strane? - spýtal sa Bob Arctor.
- Povedal, že zakaždým tam bola noc.
- Noc!
- Bolo tam mesačné svetlo a voda, vždy to isté. Nič sa tam nepohlo ani nezmenilo. Voda čierna ako atrament a breh, pláž na ostrove. Bol presvedčený, že je to Grécko, antické Grécko. Predstavoval si, že tá brána je diera v čase a že cez ňu vidí naspäť do minulosti. A potom neskôr, keď už nič nevidel, ocitol sa v aute na diaľnici, medzi samými nákladniakmi a mal pocit, že zošalie. Povedal, že nevedel vystáť všetok ten zhon a hluk, všetko, čo sa hýbalo na tej ceste, čo tam rinčalo a trieskalo. Nevedel si vysvetliť, prečo sa mu ukázalo to, čo sa mu ukázalo. Napokon uveril, že to bol boh a že to bola brána a iný svet, ale keď sa mu to všetko
/214/ /215/
poskladalo, mal z toho v hlave chaos. Zakaždým, keď niekoho stretol, vykladal mu, že prišiel o všetko.
- Ja som na tom takisto, - povedal Bob Arctor.
- Na tom ostrove bola aj nejaká žena. Nie doslova - skôr socha. Povedal, že to bola socha kyrenajskej Afrodity. Stála tam v mesačnom svite, bledá a chladná, vytesaná z mramoru.
- Mal tou bránou prejsť, keď sa mu naskytla taká príležitosť.
- Nenaskytla sa mu príležitosť, - namietla Donna. - Bol to len prísľub. Čohosi, čo ešte len má prísť. Čohosi lepšieho ďaleko v budúcnosti. Možno po tom, čo...- Odmlčala sa. - Po tom, čo umrie.
- Premrhal to, - povedal Bob Arctor. - Človek dostane iba jednu šancu, tak je to. - Od bolesti privrel oči a tvár mu zalial pot. - Napokon, čo taká drogami vybrakovaná hlava vie? Čo vie každý z nás? Ja neviem rozprávať. Zabudol som. - Odvrátil sa od nej do tmy, šklbal sa a triasol.
- Ukazujú nám filmové reklamy, - povedala Donna. Ovinula okolo neho ruky a pritlačila sa k nemu tak silne, ako sa len dalo, kolíšuc ho sem a tam. - S tým azda vydržíme.
- O to sa pokúšaš aj ty. Teraz so mnou.
- Si dobrý človek. Len ťa postihlo nešťastie. Ale život sa pre teba ešte neskončil. Budem sa o teba starať, chcem... - Ešte vždy ho držala, už mlčky, v tme, ktorá ho pohlcovala znútra. A premáhalo ho to aj napriek tomu, že sa k nemu pritláčala. - Si dobrý a jemný človek, - povedala, - a toto všetko je nefér, ale už to tak musí byť. Skús vyčkať, ako to dopadne. Po nejakom čase znovu uvidíš, tak ako si videl predtým. Vráti sa ti to. - Všetko sa ti navráti, pomyslela si. V deň, keď sa ľuďom navráti všetko, čo im neprávom vzali. Možno to bude trvať tisíc rokov, alebo aj dlhšie, ale ten deň iste príde a všetky bilancie sa vyrovnajú.

Možno, podobne ako Tony Amsterdam, si videl víziu boha, ktorá sa iba na čas vzdiali; ustúpi, pomyslela si, ale celkom nezanikne. Možno aj vnútri strašne vyhorených a horiacich okruhov tvojej hlavy, ktorá sa čoraz väčšmi vypaľuje, dokonca aj keď ťa ďržím, zjavuje sa v nejakej zmenenej podobe nepoznané svetlo, farebné iskry, aby ťa po pamäti viedli rokmi, ktoré prídu, strašnými rokmi, ktoré ťa čakajú. Slovo, ktorému sme celkom neporozumeli, dajaká vecička, ktorú sme uvideli, ale nepochopili; úlomok
/216/
z hviezdy pomiešaný s popolom tohto sveta ťa povedie svojimi odbleskami, až kým nepríde deň... Ale to je priveľmi vzdialené. Sama si to nevedela verne predstaviť. Čosi z iného sveta, pomiešané s každodennosťami, sa Boboví Arctorovi zjavilo ešte skôr, ako bolo po všetkom. Mohla urobiť iba jedno: držať ho a dúfať. Ale ak to nájde ešte raz, ak by mali také šťastie, určite spozná predlohu. Pravá hemisféra jeho mozgu porovná obe predlohy. Dokonca aj na podkôrovej úrovni, ktorá mu zostala. A jeho cesta, taká strašná, taká nákladná, taká očividne bez cieľa, sa skončí.
Do očí jej zasvietilo svetlo. Zastal pred ňou policajt s obuškom a baterkou. - Vstali by ste, prosím, vy dvaja? - oslovil ich policajt. - A ukázali by ste mi svoje preukazy? Najprv vy, slečna.
Pustila Boba Arctora; zviezol sa nabok a zostal ležať na zemi; neuvedomoval si, že pred nimi stojí policajt, ktorý sa sem dostal hore kopcom, z cesty pod nimi. Donna vybrala z puzdra preukaz a odviedla policajta nabok, kde ich Bob Arctor nemohol počuť. Policajt si niekoľko minút pri matnom svetle baterky prezeral jej preukaz, až napokon povedal:
- Vy ste agentka federálnej polície.
- Hovorte tichšie, - pripomenula mu Donna.
- Prepáčte. - Policajt jej vrátil preukaz.
- A teraz choďte, - povedala Donna.
Policajt jej na kratučkú chvíľu zasvietil do tváre a potom sa obrátil na odchod; odišiel tak, ako prišiel, nehlučne.
Vrátila sa k Boboví Arctorovi; videla, že policajta ani len nezaregistroval. Neuvedomoval si takmer nič, sotva ju; opustil všetkých a všetko okolo.
Donna v diaľke začula ozvenu policajného auta, ktoré sa pohlo rozbitou neviditeľnou cestou. Nejaký drobný tvor, asi jašterička, prebehol okolo nich po vyschnutých steblách trávy. Diaľnica číslo 91 žiarila v diaľke mnohorakými svetlami, ale nedoliehal k nim nijaký zvuk; bola priveľmi vzdialená.
- Bob, - ozvala sa mäkko, - počuješ ma?
Nijaká odpoveď.
Všetky okruhy sú zavarené, pomyslela si. Spečené a zatavené. A nikomu sa ich nepodarí otvoriť, nech by sa o to pokúšal zo všetkých síl. Ale budú to skúšať.
/217/
- Poď, - povedala, zatriasla ním a usilovala sa ho postaviť na nohy. - Musíme sa vydať na cestu.
- Nemôžem sa milovať, - povedal Bob Arctor. - Moja vecička mi zmizla.
- Čakajú na nás, - povedala Donna pevne. - Musím ťa ta doviesť.
- Ale čo budem robiť, keď mi moja vecička zmizla? Zoberú ma aj tak?
Treba všetku múdrosť sveta, pomyslela si, aby človek vedel, kedy siahnuť po nespravodlivosti. Ako si môže spravodlivosť vybrať obeť, aj keď koná v mene práva? Ako sa to len môže stať? Pomyslela si: stalo sa to, lebo nad týmto svetom závisia kliatba a všetko to dokazuje; dôkaz je práve tu. Niekde, azda v najväčších hĺbkach, vyletel do vzduchu mechanizmus, stavba vecí; a z toho, čo zostalo, vyplávala nahor potreba robiť všetky tie rozmanité nečisté zlá, ktoré nám rozum kázal zavrhnúť. Muselo

sa to začať už pred tisíckami rokov. Dnes to preniklo do podstaty všetkého. A do každého z nás. Nemôžeme sa jednoducho obrátiť alebo otvoriť ústa a hovoriť, a už vôbec nemôžeme rozhodovať tak, aby sme zároveň nepáchali zlo. Napokon, nestarám sa, kedy alebo prečo sa to začalo. Len dúfam, dumala, že sa to raz skončí. Ako s Tonym Amsterdamom; len dúfam, že sa k nám jedného dňa vráti záplava jasných farebných iskier a že tentoraz ju uvidíme všetci. Úzku bránu, za ktorou bude pokoj. Sochu, more a mesačné svetlo. A nebude tam nič, čo by narušilo pokoj, nič, čo by ho rozbilo.

Dávno, kedysi veľmi dávno, pomyslela si. Ešte pred prekliatím; všetko a všetci sa začínali takto. Bol to zlatý vek, dumala, keď múdrosť a spravodlivosť boli zajedno. Skôr ako sa všetko rozdrvilo na prach. Skôr ako sa všetko rozlámalo na kúsky, ktoré sa k sebe nehodia, ktoré sa nedajú poskladať, nech by sme sa neviemako usilovali.

Dole pod ňou, v tme a pod svetlami mesta zaznela policajná siréna. Policajné auto kohosi prenasledovalo. Zavýjalo ako vzrušené zviera, dychtiace po zabíjaní. A vediace, že čoskoro aj zabije. Striaslo ju; nočný vzduch ochladol. Bol čas ísť.

Také zvuky, aké sa ozývali v tme, nepatria k zlatému veku, premýšľala. Vydávam aj ja také dychtivé zvuky? pýtala sa sama seba. Aj ja som čosi také? Pohlcujem, alebo ma pohlcujú?

Vedľa nej sa zmietal a stenal muž, ktorému pomáhala na nohy. Pomohla mu vstať a vliekla ho k autu, krok za krokom, podopierala ho, pomáhala mu ísť. Zvuk policajného auta pod nimi odrazu zmĺkol. Dosiahlo svoj cieľ. Urobilo svoju robotu. Pritisnutá k Boboví Arctorovi si pomyslela: aj ja som urobila svoju.

Dvaja zamestnanci kliniky Nová cesta stáli a hľadeli na tvora, ktorý ležal na dlážke, vracal a triasol sa a znečisťoval sa, ktorého ruky sa zvierali, objímali vlastné telo, akoby sa chcelo zastaviť, ochrániť sa proti chladu, ktorý ním tak divo zmietal.

- Čo je to? - spýtal sa jeden z ošetrovateľov.

- Človek, - povedala Donna.

- Substancia D?

Prikývla.

- Zožralo mu to hlavu. Ďalší nešťastník.

- Je ľahké zvíťaziť, - povedala tým dvom. - Hocikto môže zvíťaziť. - Sklonila sa nad Roberta Arctora a potichu povedala:

- Zbohom.

Odchádzala. Prikrývali ho starou vojenskou prikrývkou. Neobzrela sa.

Nasadla do auta a ihneď sa vydala na najbližšiu diaľnicu, do najhustejšej premávky. Zo skrinky na kazety na dlážke auta vybrala pásku čarole Ringovej Tapestry, najobľúbenejšiu zo všetkých, čo mala, a zasunula ju do prehrávača; vzápätí vyšklbla spod palubnej dosky Rugerov revolver, ktorý tam držal magnet. V plnej rýchlosti sa zavesila za nákladniak vezúci drevené debničky s kokakolou a za spevu Čarole Kingovej vyprázdnila zásobník do fliaš kokakoly, vzdialených iba niekoľko metrov od nej.

Zatiaľ čo Carole Kingová mäkkým hlasom spievala o ľuďoch, ktorí sa menia na ropuchy, Donne sa podarilo zlikvidovať štyri fľašky; mala prázdny zásobník. Črepy a škvrny od koly pokryli predné sklo jej auta. Uľavilo sa jej.

Spravodlivosť a čestnosť a lojálnosť nepatria do tohto sveta, pomyslela si; a potom, panebože, vrazila do svojho starého nepriateľa, do odvekého protivníka, nákladniaka s kolou; šiel

/218/ /219/

ďalej, nič nepostrehol. Náraz skrútil jej autíčko okolo vlastnej osi; predné svetlá jej zhasli, blatníky sa obtierali o pneumatiky a prenikavo jačali a potom už bola von z diaľnice, na odstavnom pruhu, obrátená opačným smerom; z chladiča sa valila voda a autá okolo nej spomaľovali, aby videli divadlo.

Vráť sa, ty sviniar, opakovala si, ale nákladniak s kolou bol už

ďaleko vpredu, azda ani nepoškodený. Možno nejaké škrabance.
Skôr či neskôr k tomu muselo prísť, v tejto jej vojne, v jej zrážkach so symbolom a skutočnosťou, ktoré ju vyvádzali z rovnováhy.
Zvýšia mi poistné, uvedomila si, vystupujúc z auta.
V tomto svete sa platí za súboj so zlom studenými, tvrdými peniazmi.
Najnovší model mustangu spomalil a jeho vodič na ňu zavolal:
- Nechcete sa zviezť, slečna?
Neodpovedala. Šla ďalej. Malá postavička na vlastných nohách, zoči-voči nekonečnosti uháňajúcich svetiel.
/14. kapitola/
Výstrižok z časopisu, pripináčikom pripichnutý na stenu haly v Samarkand House, v pavilóne kliniky Nová cesta v Santa Ane v Kalifornii:
Keď sa senilný pacient ráno prebudí a pýta sa na svoju matku, pripomeňte mu, že je dávno mŕtva, on sám má vyše osemdesiat rokov a žije v starobinci, že je rok 1992, a nie 1913 a že sa musí postaviť zoči-voči faktom a skutočnosti, že
Na tomto mieste sa článok končil; zvyšok ktorýsi z obyvateľov odtrhol. Očividne ho vystrihli z časopisu pre profesionálnych ošetrovateľov; bol na kriedovom papieri.
- Najprv ťa čaká kúpeľňa, - vysvetľoval mu ošetrovateľ George, vedúc ho halou. - Dlážky, umývadlá a najmä toalety. V tejto budove sú tri kúpeľne, na každom poschodí jedna.
- Dobre, - povedal.
- Tu máš zmeták s handrou. A vedro. Vieš, ako na to? Ako umyť kúpeľňu? Začni, ja sa budem na teba dívať a budem ti radiť.
Zaniesol vedro k vodovodu na zadnej verande, dal doň mydlo a nalial horúcu vodu. Videl iba vodu, peniacu sa priamo pred sebou; vnímal penu a hluk.
Odtiaľ, kam nedovidel, počul Georgeov hlas: - Nie plné, lebo ho nezdvihneš.
- Dobre.
- Robí ti trochu problém povedať, kde si, - povedal George.
- Som v Novej ceste. - Keď postavil vedro na dlážku, vyšpľachla z neho voda; stál a civel naň.
- V Novej ceste, ale kde?
- V Santa Ane.
George mu zodvihol vedro, ukázal mu, ako chytiť drôtené držadlo á posúvať si ho po zemi. - Neskôr ťa azda presunieme na ostrov alebo na jednu z fariem. Najprv musíš prejsť cez drez.
- Zvládnem to, - povedal. - Drezy.
/221/
- Máš rád zvieratá?
- Pravdaže.
- A farmárčenie?
- Zvieratá.
- Uvidíme. Počkáme, až ťa lepšie spoznáme. Tak či onak to nepotrvá dlho; každý je pri dreze asi tak mesiac. Každý, kto sem príde.
- Tuším by som rád žil na vidieku, - povedal.
- Máme niekoľko typov zariadení. Určíme, ktoré bude pre teba najvhodnejšie. Tu môžeš aj fajčiť, hoci tomu nerobíme reklamu. Toto nie je Synanon; tam ťa nenechajú fajčiť.
- Nemám cigarety, - povedal.
- Každý chovanec dostáva každý deň jednu škatuľku.
- A peniaze? - Nemal nijaké.
- Cigarety sú zadarmo. Tu je všetko zadarmo. Svoje si si už zaplatil. - George vzal zmeták, ponoril ho do vedra a ukázal mu, ako má umývať dlážku.
- Ako to, že nemám nijaké peniaze?
- Z tej istej príčiny, pre ktorú nemáš ani náprsnú tašku, ani meno z minulosti. Raz ti to vrátia, raz ti všetko vrátia. Tak to robíme: dostaneš naspäť, o čo si prišiel.

- Tieto topánky mi nesedia, - povedal.
- Žijeme z darov, ale všetko sú len nové veci z obchodov. Neskôr ťa azda zmeriame. Vyskúšal si si všetky topánky, čo boli v škatuli?
- Vyskúšal, - odpovedal.
- Dobre. Toto je kúpeľňa na prízemí; začni ňou. Keď ju poriadne upraceš, pôjdeš hore - prines si zmeták a vedro - a ja ti ukážem kúpeľňu na prvom poschodí a potom kúpeľňu na druhom poschodí. Na druhé poschodie môžeš vyjsť, len ak ti dajú povolenie, lebo tam bývajú kočky; vždy sa najprv spýtaj niektorého z ošetrovateľov; nikdy ta nechoď bez povolenia. - Potľapkal ho po chrbte. - Dobre, Bruce? Porozumel si?
- Áno, - odpovedal Bruce a umýval ďalej.
- Túto prácu budeš robiť dovtedy, - povedal George, - dovtedy budeš umývať kúpeľne, kým sa nevypracuješ natoľko, že budeš robiť dobrú robotu. Nezáleží na tom, čo človek robí; ide o to, aby robil dobre a bol na svoju prácu hrdý.
- Budem niekedy taký, aký som býval? - spýtal sa Bruce nesmelo.
- To, čím si býval, ťa doviedlo až sem. Ak by si sa ešte raz stal tým, čím si býval, tak by ťa to skôr alebo neskôr znova priviedlo sem. Ba nabudúce by si sa dokonca ani nemusel dostať sem. Nie je tak? Máš šťastie, že si sa dostal práve sem; takmer si sem nedošiel.
- Ktosi ma sem priviezol.
- Máš šťastie. Nabudúce by si ho nemusel mať. Mohli by ťa vyložiť kdesi pri diaľnici a povedať si: dočerta s ním.
Umýval.
- Najlepšie je vydrhnúť umývadlá, potom vaňu, záchody a nakoniec dlážku.
- Dobre, - povedal a odložil zmeták.
- Treba na to fortieľ. Zvládneš to.
Keď sa lepšie prizrel, na glazúre umývadla uvidel praskliny; nakvapkal na praskliny čistiaci prostriedok a zalial ho horúcou vodou. Zdvihol sa oblak pary a on stál v ňom, ani sa nepohol, hoci para stúpala ďalej. Mal rád ten pach.
Po obede sedel v hale a pil kávu. Nikto ho neoslovil; pochopili, že oddrogováva. Sedel a popíjal a počúval, ako sa zhovárajú.
- Ak by sa dalo pozerať znútra mŕtveho človeka, ešte vždy by si videl, len by si nemohol pohybovať očným svalstvom a nemohol by si zaostriť. Nemohol by si obrátiť hlavou ani pohýbať očnými guľami. Mohol by si iba vyčkávať, kým ktosi prejde okolo. Bol by si zmrazený. Iba by si čakal a čakal. Bolo by to strašné.
Upieral pohľad na pariacu sa kávu, na nič viac. Para stúpala; mal rád tú vôňu.
- Ahoj!
Dotkla sa ho akási ruka. Ženská ruka.
-Ahoj!
Pozrel sa úkosom.
- Ako sa máš?
- Dobre, - odpovedal.
- Cítiš sa trochu lepšie?
- Cítim sa dobre, - povedal.
/223/ /223/
Pozoroval kávu a paru; nepozrel ani na ňu, ani na nikoho z nich; civel dolu na kávu. Páčilo sa mu, že tá vôňa je teplá.
- Mohol by si dakoho uvidieť, ale iba vtedy, ak by prešiel priamo pred tebou. Alebo presne tým smerom, ktorým by si sa pozeral, nijakým iným. Ak by ti na oko spadol nejaký list, zostal by tam navždy. Obyčajný list. Nič viac; nemohol by si sa obrátiť.
- Dobre, - povedal a oboma rukami zovrel šálku.
- Predstav si, že si pri vedomí, ale nie si živý. Vidíš a dokonca aj vnímaš, ale nie si nažive. Iba pozoruješ. Poznávaš, ale nežiješ.

Človek môže umrieť, a napriek tomu môže trvať ďalej. Niekedy to, čo na teba pozerá z ľudského oka, možno kedysi dávno v detstve umrelo. To, čo je vnútri a je mŕtve, ďalej pozerá von. Nie je to iba telo, čo na teba pozerá prázdnym pohľadom; naďalej v ňom čosi je, ale je to mŕtve a zo zotrvačnosti ustavične pozerá ďalej; nemôže to prestať pozerať.
Iný poveďal: - Presne to znamená umrieť, človek nie je schopný prestať pozerať na čokoľvek, čo sa ocitne preď ním. Napríklad hocijaká prekliata vec umiestená priamo pred ním, s ktorou nemôže nič urobiť, napríklad že by si ju vybral alebo vymenil. Musí iba prijať, čo pred neho postavili.
- Ako by sa ti páčilo celú večnosť civieť na plechovku s pivom? Nemuselo by to byť až také zlé. Aspoň by sa nebolo treba ničoho báť.
Pred večerou, ktorú im servírovali v jedálni, sa zaoberali pojmami. Ošetrovatelia napísali na tabuľu niekoľko myšlienok a všetci o nich diskutovali:
Sedel s rukami zloženými v lone, civel do zeme a počúval, ako sa zohrieva veľká kanvica na kávu; ozývalo sa z nej bublanie a ten zvuk ho ľakal.
- Živé a neživé veci si vymieňajú vlastnosti.
Pacienti, sediaci na skladacích stoličkách, roztrúsení po celej miestnosti, diskutovali. Zdalo sa, že sú s týmito pojmami dôverne oboznámení. Bol to očividne prejav spôsobu myslenia v Novej ceste, možno dokonca spojený s memorovaním a s opätovným preberaním myšlienok.
- Energia neživých vecí je silnejšia ako energia živých vecí.
Debatovali o tom. Zvuk kávovej kanvice ustavične silnel a čoraz väčšmi ho desil, ale aj tak sa ani nepohol, ani sa neobzrel; sedel na svojom mieste a počúval. Ťažko sa mu načúvalo, čo hovoria, lebo ho rušila kanvica.
- Včleňujeme do seba priveľa neživých vecí. A meníme... -
Pozrie sa niekto na tú prekliatu kanvicu s kávou, čo sa s ňou robí?
Na chvíľu prestali debatovať, kým ktorýsi z nich kontroloval kanvicu. Sedel, civel na zem a čakal.
- Napíšem to ešte raz. Meníme priveľa pasívneho života za realitu mimo nás.
Aj o tom debatovali. Kanvica konečne zmĺkla a všetci sa zhrčili okolo nej.
- Nechceš kávu? - Hlas za ním, hlas, čo sa ho dotkol. - Ned? Bruce? Ako sa volá? Bruce?
- Dobre. - Vstal a nasledoval ich ku kanvici s kávou. Čakal, kým naňho príde rad. Sledovali ho, ako si dáva do šálky smotanu a cukor. Pozorovali ho, ako sa vracia na svoju stoličku, na tú istú potešil sa, že ju našiel; sadol si na ňu a chystal sa ďalej načúvať. Horúca káva a para z nej spôsobili, že sa cítildobre.
- Aktivita nemusí nevyhnutne znamenať život. Kvazary sú aktívne. A meditujúci mních nie je neživý.
Sedel a hľadel na prázdnu šálku; vyzerala ako čínsky porcelán. Obrátil ju hore dnom; našiel nápis a popraskanú glazúru. Šálka vyzerala staro, ale vyrobili ju v Detroite.
- Kruhový pohyb je najabsolútnejšou podobou vesmíru.
Iný hlas povedal: - Čas.
Vedel, ako znie odpoveď: Čas je okrúhly.
- Áno, musíme si urobiť prestávku, ale aj tak - chce niekto aspoň v rýchlosti ešte voľačo povedať?
- Áno, ak chceme prežiť, musíme si zvoliť cestu najmenšieho odporu. Treba nasledovať, nie viesť.
Iný, starší hlas povedal: - Áno, nasledovníci prežívajú vodcu. Je to ako s Kristom. Nie naopak.
- Bude lepšie, ak pôjdeme na večeru, lebo presne o desať minút šesť prestane Rick servírovať.
- Pohovoríme si o tom pri hrách, teraz nie.
Stoličky zavŕzgali. Aj on vstal, starú šálku zaniesol na podnos

/224/ /225/
s ostatnými šálkami a postavil sa do radu. Okolo neho zavoňalo starým šatstvom; bola to dobrá vôňa, ale studená.
Čudné, uvažoval, všetci tvrdili, že pasívny život je dobrý život. Ale nič také ako pasívny život predsa neexistuje. Je to paradox. Premýšľal, aký vlastne život je, čo to značí; možno tomu nerozumel.
Priniesli kopu krikľavých, darovaných šiat. Zopár ľudí stálo okolo nich s plným náručím; niektorí si už obliekli košele, vyskúšali si ich a dostali súhlas, aby si ich zobrali.
- Hej, Mike, si bohovský fešák!
Uprostred haly stál nižší zavalitý chlapík s kučeravými vlasmi a buldočou tvárou; nadvihol si opasok a zvraštil čelo: - Ako to funguje? Neviem, čo spraviť, aby to držalo. Prečo sa to neuvoľní? - Založil si osem centimetrov široký opasok bez spony, s kovovými krúžkami, a nevedel, ako pretiahnuť remeň cez krúžky. Rozhliadal sa okolo seba, žmurkal očami. Napokon vyhlásil: - Nazdávam sa, že mi dali opasok, ktorým nikto nepohne.
Bruce pristúpil k nemu, obopol ho rukami a zasunul opasok do| krúžkov.
- Vďaka, - poďakoval sa Mike. S pevne zovretými perami sa prehrabával v košeliach. Bruceovi povedal: - Keď sa ožením, budem nosiť jednu z týchto košieľ.
- Je pekná, - povedal.
Mike sa pripojil k dvom ženám na vzdialenejšom konci haly; smiali sa. Primeral si kvetovanú košeľu a povedal: - Idem von, do mesta.
- Dobre, len choď dnu a najedz sa! - zakričal riaditeľ ústavu ráznym, mocným hlasom. Žmurkol na Brucea: - Ako sa cítiš, chlapče?
- Fajn, - povedal Bruce.
- Máš hlas, ako keby si bol prechladnutý.
- Som, - prikývol. - To keď som šiel sem. Mohol by som dostať dristan alebo...
- Len nijaké chemikálie, - povedal riaditeľ. - Nič. Rýchlo sa choď najesť. Máš chuť jesť?
- Už je to lepšie, - povedal, nasledujúc ho. Od stolov sa na neho usmievali.
Po večeri sedel uprostred širokého schodiska vedúceho na prvé poschodie. Nikto ho neoslovil; konala sa porada. Sedel tak, kým sa neskončila. Boli tam všetci, bola ich plná hala.
Cítil, že na neho pozerajú, a možno sa o ňom aj zhovárajú.
Sedel na schodoch celý zhrbený, rukami si objímal telo a len pozeral a pozeral. Tmavý koberec pred očami.
Hlasy onedlho zmĺkli.
- Bruce?
Ani sa nepohol.
- Bruce? - Dotkla sa ho akási ruka.
Mlčal.
- Bruce, poď do haly. Máš byť vo svojej izbe a v posteli, ale ja sa chcem s tebou pozhovárať. - Mike mu rukou naznačil, kadiaľ ísť, a viedol ho za sebou. Spolu s Mikom zišiel po schodoch dole do haly; bola prázdna. Len čo sa ocitli v hale, Mike zatvoril dvere.
Posadil sa do hlbokého kresla a naznačil Bruceovi, aby si sadol aj on tvárou k nemu. Mike vyzeral unavený; okolo malých očiek mal kruhy; chrbtom ruky si utieral čelo.
- Dnes som sa zobudil o pol šiestej, - povedal Mike.
Ktosi zaklopal; dvere sa pomaly otvárali.
Mike veľmi nahlas zakričal: - Nech sem nikto nevchádza; zhovárame sa. Počujete?
Mrmot. Dvere sa zatvorili.
- Vieš, lepšie je meniť si košeľu dva razy za deň, - povedal Mike. - Dosť silne sa potíš.

Prikývol.
- Z ktorej časti štátu pochádzaš?
Neodpovedal.
- Odteraz, keď sa budeš cítiť zle, príď vždy za mnou. Prekonal som to isté čo ty, asi tak pred jeden a pol rokom. Vozili ma dookola v aute. Ale iní ošetrovatelia. Zoznámil si sa už s Eddiem? Taký vysoký a tenký, čo furt chľastá? Ten vycvičí každého. Osem dní ma jednostaj vozil dookola na aute. Nikdy ma nenechal samého. - Mike odrazu zvrieskol. - Tak zmiznete už odtiaľ? My sa tu zhovárame. Choďte pozerať televíziu! - Potom mu hlas klesol. Pozrel na Brucea. - Niekedy je to jednoducho nevyhnutné. Nikdy nenechávaj nikoho osamote.
/226/ /227/
- Rozumiem, - povedal Bruce.
- Bruce, dávaj pozor, aby si si nevzal vlastný život.
- Áno, pane, - povedal Bruce, ustavične hľadiac do zeme.
- Nehovor mi pane!
Prikývol.
- Robil si agenta, Bruce? Uhádol som? Dostal si sa ako agent k drogám?
- Nie.
- Pichal si si, alebo si užíval?
Nevydal nijaký zvuk.
- Pane, - povedal Mike, - ja som si odkrútil desať rokov v base. Raz som videl, ako si za jeden deň osem chlapíkov na našej chodbe podrezalo krky. Spali srne s nohami v hajzľovej mise, cely boli také malé. To je basa, spať s nohami v hajzli. Bol si niekedy v base?
- Nie, - povedal.
- Ale na druhej strane som videl basistov, čo mali osemdesiat rokov a boli šťastní, že sú ešte vždy nažive, a aj chceli zostať nažive. Pamätám sa, ako som bral drogy - ja som si ich pichal; začal som s tým ako puberťák. Nikdy som nič iné nerobil. Napichal som si a zašili ma na desať rokov. Napichal som si toho priveľa - heroín a déčko dokopy - takže som už nikdy nerobil nič iné; nikdy som nič iné ani nepoznal. Už som sa z toho dostal a dostal som sa aj z basy a som tu. Vieš, čo som si všimol najväčšmi? Vieš, aký veľký rozdiel som si všimol? Teraz môžem chodiť do mesta a čosi aj vidieť. Keď ideme do lesa, počujem vodu. Neskôr uvidíš ďalšie naše zariadenia, farmy a podobne. Môžem sa poprechádzať po ulici, po celkom obyčajnej ulici, a vidím tam malých psíkov a mačky. Predtým som ich nikdy nevidel. Videl som iba drogy. - Pozrel na hodinky. - A tak, - dodal, - viem si predstaviť, ako sa asi cítiš.
- Je to ťažké, - povedal Bruce, - vylízať sa z toho.
- Tu sa z toho každý vylízal. Pravda, niektorí sa aj vrátili k drogám. Ak by si odtiaľto odišiel, aj ty by si sa k nim vrátil. To vieš.
Prikývol.
- Nikto z týchto ľudí nemal ľahký život. Nehovorím, že tvoj život je ľahký. Eddie by to povedal. Povedal by ti, že tvoje proble-
/228/
my sú hračka pre deti. No ničie problémy nie sú detské hračky. Vidím, ako zle sa cítiš. Aj ja som sa tak kedysi cítil. Teraz mi je o kus lepšie. S kým si na izbe?
- S Johnom.
- Aha, s Johnom. Takže bývaš na prízemí.
- Páči sa mi tam, - povedal.
- Hej, je tam teplo. Pravdepodobne si poriadne prechladol. Väčšina z nás prechladla, pamätám si, že aj ja som prechladol; celý čas som sa iba triasol a sral som si do gatí. Poviem ti, ak zostaneš tu, nebudeš musieť tým všetkým prejsť ešte raz.
- Ako dlho? - spýtal sa.
- Na celý zvyšok života.

Bruce zdvihol hlavu.
- Ja nemôžem odísť, - povedal Mike. - Ak by som raz stadiaľto vyšiel, vrátil by som sa k drogám. Vonku mám priveľa kamošov. Opäť by som sa ocitol kdesi na rohu, kupoval by som drogy a pichal by som si ich a potom by ma strčili nazad do basy, ale už na dvadsať rokov. Vieš, mám tridsaťpäť rokov a idem sa po prvý raz oženiť. Už si videl Lauru? Moju snúbenicu?
Nebol si istý.
- Pekné dievča. Také okrúhle. Páčia sa ti také?
Prikývol.
- Bojí sa vystrčiť nos zo dvier. Niekto s ňou musí ísť. Ideme do zoo... Riaditeľovho synčeka zoberieme na budúci týždeň do zoo v San Diegu. A Laura je z toho na smrť vydesená. Vydesenejšia ako ja.
Ticho.
- Počul si, čo hovorím? - spýtal sa Mike. - Že sa bojím ísť do zoo?
- Áno.
- Čo si spomínam, ešte nikdy som nebol v zoo, - povedal Mike. - Čo sa robí v zoo? Možno vieš.
- Pozerá sa do rozmanitých klietok a výbehov.
- Aké zvieratá tam majú?
- Všelijaké.
- Myslím divé. Normálne divé. A exotické.
- V zoo v San Diegu majú takmer každé divé zviera, - povedal Bruce.
/229/
- Majú jedného z tých... ako sa len volá? Medvedík koala.
- Majú.
- Videl som v telke reklamu, - povedal Mike. - Bol tam taký medvedík. Koala. Skákal tam. Pripomínal mi vypchatú hračku.
- Kedysi v dvadsiatych rokoch, - povedal Bruce, - vyrobili hračku pre deti, plyšového medveďa, a urobili ho podľa medvedíka koalu.
- Tak je to. Myslím, že by si si mal zájsť do Austrálie pozrieť sa na medvedíky koala. Alebo už vymreli?
- V Austrálii je ich množstvo, - povedal Bruce, - ale export je zakázaný. Živých medvedíkov aj koží. Takmer vymreli.
- Nikdy som nikde nebol, - povedal Mike, - iba keď som prevážal drogy z Mexika hore do Vancouveru v Britskej Columbii. Vždy som išiel po tej istej trase, takže nikdy som nič nevidel. Len som tadiaľ rýchle preletel, aby som to mal za sebou. Jazdím s autom nadácie. Ak sa cítiš tak zle ako kedysi ja, ak sa cítiš veľmi zle, povozím ťa dookola. Ja budem viesť auto a môžeme sa pritom porozprávať. Čo povieš? Eddie a zopár ďalších, čo tu teraz nie sú, to zavše pre mňa urobili.
- Ďakujem.
- Teraz by sme mali obaja ísť spať. Máš zajtra službu v kuchyni? Upravuješ stoly a servíruješ?
-Nie.
-Takže si môžeš pospať ako ja. Uvidíme sa pri raňajkách. Sadni si ku mne k stolu, predstavím ťa Laure.
- Kedy sa zoberiete?
- O jeden a pol mesiaca. Budeme radi, ak prídeš. Prirodzene, svadba bude tu, v tejto budove, takže príde každý.
- Ďakujem, - povedal.
Sedel na hrách a všetci na neho kričali. Tváre všade naokolo kričali. Hľadel do zeme.
- Viete, čo je? Popolvár hnusná tvár. - Akýsi prenikavý hlas ho donútil ukradomky sa poobzerať okolo seba. Medzi ohavnými škrekľúňmi zbadal čínske dievča, ktoré zavýjalo najhlasnejšie.
- Si Popolvár hnusná tvár! Si Popolvár!
- Pokefuješ sám seba? Pokefuješ sám seba? - vyspevovali ostatní, usadení na dlážke do kruhu.

/230/
Riaditeľ v červených zvonových nohaviciach a ružových šľapkách sa usmieval. Žiariace uhrančivé očká ako oči strašidla. Kýval sa dozadu a dopredu: dlhočizné nohy mal poskladané pod sebou. Nemal pod zadkom vankúšik.
- Pozrime sa, či sa sám pokefuje!
Zdalo sa, že riaditeľovi pôsobí radosť uvidieť, ako sa čosi zlomí; oči mu svietili radostným vzrušením. Ako nejaký buzík z divadelnej hry, z nejakého starého dvora, pestro, elegantne odetý, zízal navôkol a veselil sa. Jeho prenikavý, no pritom monotónny hlas, pripomínajúci škrípanie kovu, z času na čas zatrilkoval. Škripiaci mechanický pánt.
- Popolvár hnusná tvár! - zavýjala mu do tváre čínska dievčina; vedľa nej si nejaké iné dievča tľapkalo po pleciach a nadúvalo líca. - Hejže! - zvrieskla Číňanka, obrátila sa mu chrbtom, otrčila proti nemu šunky, ukázala na ne a zavyla: - Pobozkaj mi zadok, Popolvár hnusná tvár! A on by chcel bozkávať ľudí. Pobozkaj toto, Popolvár!
- Pozrime sa, ako sa sám pokeľuje, - vykrikovala celá rodina.
- Daj sa do toho, Popolvár!
Zatvoril oči, ale uši aj tak počuli.
- Ty všivák! - oslovil ho riaditeľ pomaly. Monotónne. -Ty pasák. Ty hovno. Ty zasran zasraný. Ty... - A tak ďalej.
Sluch mu ešte vždy prinášal zvuky, ale už slabli. Zdvihol hlavu iba raz, keď rozoznal Mikov hlas; začul ho aj cez všeobecný huriavk. Mike tam sedel, upierajúc naňho ľahostajný pohľad, trochu červený, krk mal vtesnaný do priúzkeho goliera košele.
- Bruce, - povedal Mike, - čo je s tebou? Čo ťa sem priviedlo? Čo nám chceš povedať? Môžeš nám vôbec niečo o sebe povedať?
- Pasák! - zareval George, poskakujúc hore-dolu ako gumená lopta. - Čo si bol, pasák?
Číňanka vyskočila a zaškriekala: - Povedz nám to, ty bozkávač rití, ty buzerant, ty kurevský pasák!
- Som oko, - povedal.
- Ty zasraný všivák, - povedal riaditeľ. - Ty sraľo. Ty zvratok! Ty vyfajčievač. Ty hajzeľ.
Nepočul viac nič. Zabudol na zmysel slov a napokon aj na samy slová.
Cítil iba, že Mike ho pozoruje, že ho sleduje, sledujúceho
/231/
veľa lepších mien, usúdil. Teplo, ktoré v ňom do tej chvíle zostalo, sa pomaly vytratilo tak ako dieťa.
Cítil sa sám a cudzí a stratený. A neveľmi šťastný.
Jedného dňa to Mike Westaway zariadil tak, že ho poslali von, aby vyzdvihol zásielku spoly zhnitých výrobkov, ktoré daroval Novej ceste istý supermarket. Keď sa ubezpečil, že nikto z ošetrovateľov ho nesleduje, zatelefonoval Donne Hawthornovej a požiadal ju, aby sa s ním stretla v McDonaldovej jedálni. Sedeli vonku, za dreveným stolom, medzi nimi kokakola a hamburgery.
- Sme naozaj schopní zvládnuť ho? - spýtala sa Donna.
- Sme, - povedal Westaway. Ale pomyslel si: ten chlapík je celý vyhorený. Ktovie, či dosiahneme aspoň dačo. Všetko asi zostane po starom.
- Nesprávajú sa k nemu chorobne podozrievavo?
- Nie, - povedal Mike Westaway.
- Ste osobne presvedčený, že dorábajú drogy? - spýtala sa Donna.
- Ja nie. Ja v to neverím. To oni. - Tí, čo nás platia, pomyslel si.
- Čo ten názov znamená?
- Mors ontologica. Smrť duše. Smrť totožnosti. Samej podstaty bytosti.
- Bude schopný konať?

Westaway pozoroval autá a ľudí, čo prechádzali okolo; pozoroval ich namrzene a hral sa pritom s jedlom.
- Naozaj to neviete?
- Človek nikdy nevie. Až kým sa to nestane. Pamäť. Niekoľko vypálených mozgových buniek zabliká. Reflex. Nekoná, iba reaguje. Môžeme iba dúfať. Spomeňte si, čo hovorí svätý Pavol: viera, nádej a rozdávanie peňazí. - Prezeral si pekné tmavovlasé mladé dievča, ktoré sedelo pred ním, a z jeho inteligentnej tváre vedel prečítať, prečo Bob Arctor... Nie, pomyslel si; za každých okolností musím na neho myslieť ako na Brucea. Inak ma prichytia, že o ňom viem priveľa: čosi, čo by som nemal a nemohol vedieť. Prečo Bruce na ňu tak veľmi myslel. Prečo na ňu myslel, keď ešte vládal myslieť.
/234/
- Bol veľmi dobre vycvičený, - povedala Donna hlasom, ktorý sa mu zdal nezvyčajne bezútešný. V tej istej chvíli sa jej na tvári mihol smútok a napäl a skrivil jej črty. - Za takú cenu! - povedala potom spoly pre seba a napila sa z koky.
Inej cesty predsa niet, pomyslel si. Dostať sa dovnútra. Ja sa ta nemôžem dostať. Tak sa to zatiaľ vyvinulo; a uvážte, ako dlho sa o to pokúšam. Dnu pustia iba takého vyhoreného maníka, ako je Bruce. Neškodného. Musel by byť... taký, aký je. Inak by to neriskovali. Taká je ich taktika.
- Vláda chce strašne veľa, - povedala Donna.
- Život chce strašne veľa.
Zdvihla zrak a prizrela sa mu zoči-voči; oči jej potemneli od hnevu. - V tomto prípade federálna vláda. Špeciálne. Od vás, odo mňa. Od... - Odmlčala sa. - Od toho, čo bol môj kamarát.
- Ešte vždy je váš kamarát.
- Čo z neho zostalo, - povedala Donna ostro.
Čo z neho zostalo, premýšľal Mike Westaway, to ešte vždy pátra po tebe. Svojím spôsobom. Aj on bol smutný. Ale deň bol pekný, ľudia aj autá mu robili potešenie, aj vzduch voňal celkom príjemne. A črtala sa vidina úspechu; to ho vzpružovalo najväčšmi. Dostali sa až tak ďaleko. Možno sa im podarí prejsť aj zvyšok cesty.
- Naozaj si myslím, - povedala Donna, - že nič nie je strašnejšie, ako obetovať kohosi alebo čosi, živú bytosť, a tak, že o tom vôbec nevie. A aj keby vedela. Ak by rozumela a privolila. Ale... - Zagestikulovala. - On nevie. Nikdy to nevedel. Nie je nijaký dobrovoľník...
- Ale ba, vedel. Bol to jeho džob.
- Nemal o tom, čo robí, nijakú predstavu, a nemá ju ani teraz, lebo teraz už nemá nijaké predstavy. Viete to tak dobre ako ja. A nikdy v živote, nech by žil hocijako dlho, nebude viac mať nijaké predstavy. Iba reflexy. A neprihodilo sa to náhodou; predpokladalo sa, že sa tak stane. Takže my máme... je to náš zlý osud. Cítim, ako ma ťaží. Ako mŕtvola. Nesiem na chrbte mŕtvolu Boba Arctora. Hoci v podstate ešte žije. - Zvýšila hlas. Mike Westaway zagestikuloval; s námahou - a bolo ju vidieť - sa upokojila. Ľudia za ostatnými drevenými stolmi, tešiaci sa svojim hamburgerom a koktailom, sa na nich zvedavo pozreli.
/235/
- Trávu a morfium vyrobili z morčacích hovien, - povedala Donna a odrazu jej nebolo. Stratila sa v prúdiacom zástupe. Zažmurkal. Cítil sa takto aj Bob Arctor? pýtal sa sám seba. Bola tam, skutočná a akoby navždy; a potom zrazu - nič. Zmizla ako plameň alebo vzduch, ako živel, ktorý vzišiel zo zeme a do zeme sa navrátil. Pomiešala sa so všetkými ostatnými ľuďmi, ktorí nikdy neprestanú existovať. Vliala sa do nich. Dievčina, čo sa vyparila, pomyslel si. Alebo sa premenila na dačo iné. Čo príde a odíde, ako sa mu zachce. A nikto, nič ju nezadrží.
Chytám vietor do siete, uvažoval. Aj Bob Arctor robil to isté. Je márne pokúšať sa položiť ruku na jedného z federálnych

protinarkotických agentov. Sú nepolapiteľní. Tiene, ktoré sa rozplynú, keď im to práca prikáže. Akoby na tom mieste v skutočnosti ani nikdy neboli. Arctor sa zaľúbil do prízraku zákonnej moci, do akéhosi hologramu, do ktorého obyčajný človek môže na jednom konci vojsť a na druhom vyjsť - a sám. A nikdy vlastne neuchopiť pevne do rúk samo dievča.
Boží modus operandi, pomyslel si, je premieňať zlo na dobro. Ak tu On naozaj pôsobí, robí tak už teraz, hoci naše oči nie sú schopné postrehnúť jeho činy; celý proces je skrytý pod povrchom reality a na povrch vystúpi až neskôr. Možno pred očami našich nedočkavých potomkov. Úbohí ľudia, ktorí nebudú poznať hroznú vojnu, ktorou sme prešli, ani straty, ktoré sme utŕžili; nájdu o nej zmienku iba ak v nenápadnej poznámke pod čiarou v akejsi bezvýznamnej historickej knižke. Nejakú stručnú zmienku. A nebude pri nej ani zoznam obetí.
Niekde by mali postaviť pamätník, zišlo mu na um, na ktorom by boli mená padlých v tejto vojne. A tých, čo pochodili ešte horšie a neumreli. Ktorí museli žiť ďalej aj po smrti. Ako Bob Arctor. Najsmutnejší zo všetkých.
Mám taký dojem, pomyslel si, že Donna je žoldnier. Slúži, no nie za peniaze. A tí sa najväčšmi ponášajú na zjavenia. Miznú navždy. Nové mená. Nové adresy. Sám seba sa pýtaš: kde je teraz? A odpoveď...
Nikde. Lebo nebola ani tam, kde sa s ňou stretol.
Mike Westaway sa znova posadil za stôl, dojedol hamburger a dopil kolu. Chutilo mu to väčšmi ako jedlo, ktoré im servírovali v Novej ceste. Aj keď hamburgery vyrobili z odrastených kravských ritií.
Privolať Donnu naspäť, pokúšať sa ju nájsť alebo vlastniť...
Usilujem sa presne o to, o čo sa usiloval Bob Arctor, takže ak už ide o to, možno je lepšie, že sa ocitol mimo hry. Tragédia v jeho živote sa odohrala už dávno predtým. Mal rád atmosferického ducha. To bol jeho najväčší žiaľ. Beznádej sama. Na nijakej popísanej stránke, nikde v ľudských letopisoch sa nezjaví jej meno: nijaké bydlisko, nijaké priezvisko. Existujú také dievčatá, pomyslel si, a tie ľúbime najväčšmi, tie, ktoré nám nedávajú nijakú nádej, lebo nádej sa nám stratí v tej istej chvíli, ako sa jej dotkneme rukou.
Možno, že sme ho zachránili pred čímsi ešte horším, uzavrel Westaway. A kým ho zachránime definitívne, použijeme to, čo z neho zostalo. Bude to dobrý a hodnotný vklad.
Ak budeme mať šťastie.
- Poznáš nejakú rozprávku? - spýtala sa ho jedného dňa Thelma.
- Poznám rozprávku o vlkovi, - povedal Bruce.
- O vlkovi a starej mame?
- Nie, - vysvetľoval, - o čierno-bielom vlkovi. Sedával na strome a znova a znova prepadával farmárove zvieratá. Napokon jedného dňa farmár zhromaždil všetkých svojich synov a priateľov svojich synov, rozostavili sa dookola a čakali, kedy čiernobiely vlk skočí zo stromu. Napokon sa vlk vrhol na akési biedne vyzerajúce hnedé zviera, a vtedy ho všetci v jeho čierno-bielom kabáte dostrieľali.
- Och, - povedala Thelma, - to je veľmi zlé.
- Ale zachránili kožu, - pokračoval. - Stiahli toho veľkého čierno-bieleho vlka, ktorý zoskočil zo stromu, z kože a zachovali jeho krásnu kožušinu, aby tí, čo prídu po nich, uvideli, aký ten vlk bol, a mohli sa naň do sýtosti vynadívať, aby sa mohli vynadívať na jeho silu a urastenosť. A celé nasledujúce generácie hovorili o ňom a rozprávali si mnohé povesti o jeho statočnosti a majestátnosti a žialili nad jeho skonom.
- Prečo ho zastrelili?
/238/ /239/
- Museli, - odpovedal. - S takými vlkmi sa inak nedá.

- Poznáš aj iné rozprávky? Krajšie?
- Nie, - odvetil. - Toto je jediná rozprávka, akú poznám. -
Sedel a rozpomínal sa, ako sa vlk tešil, že vie krásne skákať a vrhať sa znova a znova so svojím krásnym telom, ale raz navždy bolo to telo preč - zastrelili ho. Zabili a zjedli ho pre celkom úbohé zvieratá. Pre zvieratá, ktoré nevedeli skákať, ktoré neboli pyšné na svoje telo. Pravda, tamtie zvieratá sa dosť napachtili. Čierno-biely vlk sa nikdy nesťažoval; nepovedal nič, ani keď po ňom strieľali. Pazúry mal ešte vždy zaťaté do obete. Pre nič. Okrem toho, že to bol jeho zvyk a že sa mu to páčilo. Bolo to jeho všetko. Bol to jediný spôsob, akým vedel žiť. Všetko, čo vedel. A oni ho za to zabili.
- Ja som vlk! - zvolala Thelma a nemotorne vyskočila. - Haf, haf! - Chniapala okolo seba, ale nič nezasiahla, a Bruce s nevôľou pozoroval, že s ňou čosi nie je v poriadku. Po prvý raz, zaskočený, nechápajúc, ako sa to vlastne mohlo stať, všimol si, že má telesnú chybu.
- Ty nie si vlk, - povedal jej.
Ale aj tak, ako tak hmatkala a krívala, potkla sa; aj tak, uvedomoval si, chyba je tu. Čudoval sa, ako je možné, že...
Ich unglückseľger Atlas! Eine Welt,
Die ganze Welt der Schmerzen muss ich tragen,
Ich trage Unerträgliches, und brechen
Will mir das Herz im Leibe.
...existuje čosi také smutné. Pobral sa preč.
Dievčatko za jeho chrbtom sa ešte vždy hralo. Potkýnalo sa a padalo. Ako sa asi cíti, dumal.
Blúdil po chodbe a hľadal vysávač. Prikázali mu starostlivo povysávať veľkú herňu, kde deti trávili väčšinu dňa.
- Na konci chodby napravo, - ukázal mu ktosi. Earl.
- Ďakujem, Earl, - poďakoval sa.
Došiel k zatvoreným dverám, najprv zaklopal, ale vzápätí dvere otvoril.
Dnu v miestnosti stála stará žena a v rukách držala tri gumené
/240/
lopty; žonglovala nimi. Obrátila sa k nemu; sivé nitkovité vlasy jej padali na plecia; usmiala sa na neho bezzubými ústami. Na nohách mala biele dievčenské ponožky a tenisky. Vpadnuté oči, všimol si; vpadnuté oči a škľabiace sa, prázdne ústa.
- Dokážeš to? - zasipela a vyhodila všetky tri lopty do vzduchu. Spadli naspäť, zasiahli ju a odskočili na zem. Zohla sa po ne, prskajúc a smejúc sa.
- Nedokážem, - povedal a zarazene zastal.
- Ja hej. - Vychudnutá stará bytosť s ramenami, v ktorých praskalo, keď sa pohýbala, zdvihla lopty, zaškúlila a pokúsila sa urobiť trik správne.
Vo dverách vedľa Brucea sa zjavil ešte ktosi; zastal pri ňom a tiež sa prizeral.
- Ako dlho cvičí? - spýtal sa Bruce.
- Iba pár dní, - povedal ten človek. - Skús to ešte raz. Už sa ti to takmer podarilo!
Starena zakvákala; ťarbavo sa zohla, pokúšajúc sa znova pozbierať lopty.
- Jedna je tamto, - ukázal jej človek vedľa Brucea. - Pod nočným stolíkom.
- Och, - zasipela.
Pozorovali starenu, ako sa znova a znova pokúša chytiť loptičky, ako jej padajú, ako ich znova dvíha, starostlivo nimi cieli, balansuje, vysoko ich vyhadzuje do vzduchu a potom sa hrbí, keď pršia priamo na ňu a niekedy ju trafia aj do hlavy.
Človek vedľa Brucea vtiahol nosom vzduch a povedal:
- Donna, bolo by lepšie, keby si sa išla umyť. Nie si umytá.
Bruce sa strhol. - To nie je Donna, - namietol. -Je to Donna? - Zdvihol hlavu, zahľadel sa na starenu a pocítil nevýslovnú

hrôzu; v očiach tej ženy stáli slzy; pozerala naňho, ale aj napriek slzám sa ešte vždy smiala, smiala sa a hádzala loptičky jednu za druhou do neho, nazdávajúc sa, že ho trafí. Uhol sa.
- Nie, Donna, nerob to, - zahriakol ju človek, čo stál vedľa Brucea. - Nehádž do ľudí. Len skúšaj, čo si videla v telke, veď vieš, chyť ich a hneď aj vyhoď do vzduchu. Ale najprv sa choď umyť, smrdíš.
- Dobre, - privolila starena a poponáhľala sa von z izby, zhrbená a malá. Tri gumené loptičky sa gúľali po dlážke.
/241/
Človek vedľa Brucea zatvoril dvere a spolu s ním vykročil po chodbe. - Ako dlho tu už Donna je? - spýtal sa Bruce.
- Dlho. Bola tu už vtedy, keď som sem prišiel ja, a ja som sem prišiel pred šiestimi mesiacmi. Asi pred týždňom začala s tým žonglovaním.
- Tak to teda nie je Donna, - povedal. - Ak je tu už tak dlho. Lebo ja som sa sem dostal pred týždňom. - A mňa, pomyslel si, sem priviezla Donna na svojom aute. Pamätám sa na to, lebo sme museli zastaviť, aby doliala vodu do chladiča. Vyzerala vtedy krásne. Mala smutné oči, bola celá tmavá, pokojná a rozvážna, v koženom kabáte, v topánkach a s taštičkou, na ktorej sa pokyvkával zajačí chvostík. Taká ako vždy.
Šiel ďalej a hľadal vysávač. Cítil sa oveľa lepšie. Len nechápal prečo.
/15. kapitola/
- Smiem pracovať so zvieratami? - spýtal sa Bruce.
- Nie, - odpovedal Mike, - vezmem ťa na niektorú z fariem. Chcem, aby si to na istý čas, na pár mesiacov, skúsil s rastlinami. Vonku na vzduchu, kde sa môžeš dotýkať zeme. Ustavične skúšajú nové vesmírne lode a rakety a pokusov dosiahnuť nebo je hádam až priveľa. Chcem, aby si skúsil dosiahnuť...
- Chcem robiť s dačím živým.
- Zem je živá, - vysvetľoval mu Mike. - Zem ustavične žije. Dostaneš tam najlepšiu pomoc. Máš skúsenosti s poľnohospodárskymi prácami? Sial si, obrábal si zem, žal si?
- Robil som v kancelárii.
- Odteraz budeš robiť vonku. Ak sa ti má vrátiť jasná myseľ, musí sa vrátiť prirodzenou cestou. Nesmieš si znovu namáhať mozog premýšľaním. Musíš byť ustavične v robote; budeš siať obilie alebo obrábať zeleninové plantáže - tak ich nazývame - alebo hubiť hmyz. Robíme kopu takých robot, hubíme hmyz chemickými postrekmi. S tými však zaobchádzame veľmi opatrne. Môžu narobiť viac škody ako osohu. Môžu otráviť nielen obilie a pôdu, ale aj ľudí, ktorí ich robia, a vyžrať im hlavy. - Dodal: - Ako vám.
- Dobre, - povedal Bruce.
Aj teba postriekali, pomyslel si Mike, keď sa zahľadel na človeka pred sebou, až si sa stal chrobákom. Postriekaj chrobáka jedom, a zahynie; postriekaj človeka, vystriekaj mu mozog, a stane sa z neho chrobák, čo bzučí a chveje sa, navždy v uzavretom kruhu. Ako stroj poháňaný reflexmi, ako mravec. Opakujúci poslednú inštrukciu.
Už mu do mozgu nevstúpi nič nové, pomyslel si Mike, lebo jeho mozog sa už pominul.
A spolu s ním aj človek, ktorý z neho kedysi hľadel. Ktorého som nikdy nepoznal.
Ale možno, že ak ho dajú na správne miesto, do správnej polohy, ešte vždy uvidí, čo je dolu pod ním, uvidí zem. A spozná,
/243/
že to tam naozaj je. A zasadí do zeme dačo živé, dačo iné, ako je on sám. Aby to rástlo.
Lebo on sám to urobiť nemôže; bytosť, čo stojí vedľa mňa, umrela, už nevyrastie. Už bude iba chradnúť, až napokon umrie aj to, čo z neho zostalo. Potom to všetko odpíšeme.

Ten, čo je mŕtvy, má pred sebou iba krátku budúcnosť. Obyčajne má iba minulosť. No Arctor-Fred-Bruce nemá dokonca ani minulosť; je iba toto.
Sedel za volantom a vedľa neho sa knísala postava z handier. Oživoval ju pohyb auta.
Ktovie, pomyslel si, či to s ním urobili v Novej ceste. Vysadili mu substanciu, aby ho dostali až sem, a spracovali ho tak, aby ho bezpodmienečne dostali späť?
Chcú vybudovať, dumal, tú svoju civilizáciu uprostred chaosu. Ak je to naozaj civilizácia.
Nevedel to. Ešte nebol v Novej ceste dosť dlho; ich ciele, ako mu raz povedal riaditeľ, mu odhalia, až keď bude členom štábu ďalšie dva roky.
Tieto ciele, povedal riaditeľ, nemajú nič spoločné s liečbou narkomanov.
Iba Donald, riaditeľ, vedel, kde pramenia zdroje pre Novú cestu. Peniaze mali vždy. Naozaj, pomyslel si Mike, pri výrobe substancie D musí byť veľa peňazí. Vonku na vzdialených vidieckych farmách, v nenápadných obchodíkoch, v rozmanitých zariadeniach označených ako školy. Peniaze z výroby, peniaze z distribúcie a nakoniec peniaze z predaja. Dosť peňazí, aby Nová cesta bola sebestačná, aby rástla, no nielen to: dosť na množstvo konečných cieľov.
Záleží na tom, čo chce Nová cesta dosiahnuť.
Čosi však vedel - Federálny úrad pre obmedzovanie drog čosi vedel - čosi, čo väčšina verejnosti, ba ani polícia nevedela. Substancia D je podobne ako heroín organická látka. Nie je to produkt laboratórií.
Na toto tak trochu myslel, keď uvažoval, že práve tieto zisky by mohli veľmi dobre urobiť z Novej cesty sebestačný a prosperujúci podnik.
Žijúcich, pomyslel si, nemožno použiť, aby slúžili záujmom
/244/
mŕtvych. Ale mŕtvych - pozrel na Brucea, prázdny tvar vedľa seba - možno zavše použiť, aby slúžili záujmom živých:
Taký je, usúdil, zákon života.
A mŕtvi, ak ešte cítia, môžu sa pritom cítiť lepšie.
Mŕtvi, dumal Mike, ktorí ešte vždy vidia, aj keď nerozumejú, sú našou kamerou.
/16. kapitola/
V kuchyni pod výlevkou našiel malý kúsok kosti; ležal na zemi vedľa škatuľ s mydlom, kief a vedier. Vyzeral ako úlomok ľudskej kosti; premýšľal, či nepatrila Jerrymu Fabinovi.
Priviedlo ho to k spomienke na udalosť, akú zažil kedysi dávno. Žil raz s dvoma inými chlapíkmi; občas tárali o tom, že majú potkana menom Fred, ktorý žije pod výlevkou. A keď sa potom naozaj ocitli na mizine, zašli medzi ľudí a porozprávali im, ako museli úbohého starého Freda zjesť.
Možno to bol kúsok z jeho kostí, z kostí potkana, ktorý žil pod ich výlevkou, ktorého si vymysleli, aby im robil spoločnosť.
Počul, ako sa v hale zhovárajú.
- Ten chlapík bol ešte prihoretejší, ako sa zdalo. Cítil som to. Jedného dňa zašiel autom do Ventury; prešiel to tam krížom-krážom - hľadal starého kamoša. Šiel smerom od mora do vnútrozemia, na Ojai. Hneď na prvý pohľad spoznal jeho dom, ani nemusel pozrieť na číslo; zastavil a spýtal sa ľudí, či by mohol vidieť Lea. "Leo umrel. Ľutujeme, že ste to nevedeli." A ten chlapík povedal: "Okej, vrátim sa vo štvrtok." A odfrčal, vrátil sa na pobrežie, a ja si myslím, že vo štvrtok sa vrátil pohľadať Lea.
Počúval, o čom sa zhovárajú, a popíjal kávu.
-...tak to pracuje, v telefónnom zozname je jediné číslo; vykrútite to číslo a ozve sa vám každý, koho potrebujete. Kdeže listovať stránku za stránkou... Hovorím o totálne vyhoretej spoločnosti. V náprsnej taške nosíte číslo, číslo načarbané na

zdrapoch a kartičkách, každé k inému človeku. A keď to číslo raz zabudnete, nemôžete zavolať nikomu.
- Môžeš zavolať informácie.
- To je to isté číslo.
Ešte vždy počúval. Zaujímalo ho miesto, ktoré opisovali. Keď ste ta zavolali, telefón nefungoval, a ak fungoval, povedali: "Prepáčte, máte zlé číslo." A tak ste zavolali znovu, na to isté číslo, a dali vám osobu, s ktorou ste sa chceli zhovárať.
/246/
Ak išiel človek k lekárovi - bol iba jeden a špecializoval sa na všetko; existovala jediná lekárska veda. Len čo lekár určil diagnózu, predpísal vám liek. Zobrali ste ten kus papiera do lekárne, aby vám liek vydali, ale lekárnik nikdy nevedel prečítať, čo doktor napísal, a tak vám dal jedinú pilulku, ktorú mal, a to bol aspirín. A ten vyliečil všetko, čo vás trápilo.
Ak ste porušili zákon, porušili ste jediný existujúci zákon, ktorý znova a znova každý porušoval. Policajt s námahou všetko spísal, ktorý zákon, aký prečin: zakaždým to isté. A za každé porušenie zákona - od nesprávneho prechádzania cez cestu až po velezradu - bol vždy jeden a ten istý trest: trest smrti; existovalo síce hnutie za zrušenie trestu smrti, ale k tomu nemohlo prísť, lebo potom by napríklad za nesprávne prechádzanie nebol vôbec nijaký trest. Tak to stálo v knihách; až napokon celá spoločnosť scvokovatela a vymrela. Nie, nescvokovatela - takí boli odjakživa. Mizli zo sveta jeden za druhým, ako porušovali zákon, kým celkom nevymreli.
Pomyslel si: keď sa tí ľudia dopočuli, že posledný z nich umrel, povedali si, ktovie, akí to boli ľudia. Pozrime sa na nich - vráťme sa vo štvrtok. Hoci si nebol istý, zasmial sa, a keď to povedal nahlas, opakoval to každý v hale.
- Výborne, Bruce, - chválili ho.
Úslovie sa udomácnilo; keď niekto v Samarkand House čomusi nerozumel alebo nemohol nájsť, po čo ho poslali, napríklad kotúč toaletného papiera, povedal: "Veru, tak sa zdá, že sa vrátim vo štvrtok." Vo všeobecnosti ho pripisovali jemu. Bolo to jeho úslovie. Bolo to ako s comicsami v telke - aj tam každý týždeň znova a znova opakovali tú istú formulku.
V Samarkand House sa táto vetička uchýlila a všetkým čosi hovorila.
Neskôr, jedného večera, keď sa opäť hrali hry, v ktorých súdili každého obyvateľa liečebne a spoločne rozoberali, čo ho priviedlo do Novej cesty, dostalo sa mu uznania, lebo ta priniesol humor. Priniesol so sebou schopnosť vidieť veci z ich smiešnej stránky a nezáležalo mu na tom, ako zle sa cíti. Všetci navôkol tlieskali, a keď sa celý zmätený rozhliadol okolo seba, uvidel kruh samých úsmevov, vo všelkých očiach videl teplo uznania a zvuk ich potlesku zostal v ňom dlhý čas, vnútri v srdci.
/247/
/17. kapitola/
Koncom augusta toho istého roku, dva mesiace nato, čo prišiel do Novej cesty, premiestili ho na farmu v Napa Valley, v severnej Kalifornii. Je to vínorodý kraj, v ktorom sa rozkladá mnoho kalifornských viníc.
Príkaz na premiestenie podpísal Donald Abrahams, riaditeľ Novej cesty. Na návrh Michaela Westawaya, člena štábu, ktorý sa špeciálne zaujímal o to, čo sa stane s Bruceom. Najmä odvtedy, čo v jeho prípade zlyhala hra. V skutočnosti odvtedy ešte väčšmi upadal.
- Voláš sa Bruce, - povedal vedúci farmy, keď sa Bruce vytackal z auta s kufríkom v ruke.
- Volám sa Bruce, - odpovedal.
- Na čas ťa budeme skúšať na farme, Bruce.
- Dobre.
- Myslím, že sa ti tu bude väčšmi páčiť, Bruce.

- Myslím, že sa mi tu bude páčiť, - povedal. - Väčšmi. Tu.
Vedúci farmy si ho prezrel. - Nedávno ti ostrihali vlasy.
- Áno, ostrihali mi vlasy. - Bruce si ohmatal vyholenú hlavu.
- Prečo?
- Ostrihali ma, lebo ma našli na ženskom oddelení.
- Ostrihali ťa po prvý raz?
- Už po druhý raz. - Po chvíli ticha dodal. - Raz som sa neprístojne správal. - Stál tam, v ruke držal kufrík; vedúci mu naznačil, aby ho položil na zem. - Porušil som predpisy, zakazujúce správať sa neprístojne.
- Čo si urobil?
- Hádzal som sa podhlavníkom.
- Dobre, Bruce, - povedal vedúci. - Poď so mnou, ukážem ti, kde budeš spať. Nemáme ústrednú budovu; ľudia tu bývajú v chatkách, po šiestich. Spia a varia si tam a žijú tam, keď nie sú v robote. Nemáme tu ani hry, iba prácu. Už nebudú nijaké hry, Bruce.
Zdalo sa, že Brucea to potešilo; na tvári sa mu zjavil úsmev.
/248/
- Máš rád hory? - Vedúci farmy ukázal napravo. - Pozri!
Hory. Ale bez snehu. Naľavo je Santa Rosa; na tých svahoch sa výborne darí grepom, narastú naozaj veľké. My nepestujeme grepy. Pestujeme všelijaké iné farmárske plodiny, ale grepy nie.
- Mám rád hory, - povedal Bruce.
- Pozri na ne! - Vedúci opäť ukázal rukou. Bruce sa nepozrel.
- Zoženieme ti klobúk, - povedal vedúci. - S takou vyholenou hlavou nemôžeš pracovať vonku na poli bez klobúka. Nechoď pracovať, kým ti nedáme klobúk! Dobre?
- Nebudem pracovať, kým nebudem mať klobúk, - povedal Bruce.
- Je tu dobrý vzduch, - poznamenal vedúci.
- Mám rád vzduch, - povedal Bruce.
- Veď hej, - povedal vedúci a naznačil Bruceovi, aby si vzal kufrík a šiel za ním. Keď hľadel na Brucea, cítil sa neohrabaný: nevedel, čo povedať. Vždy mal podobné pocity, keď sem prichádzali ľudia ako Bruce. - Všetci máme radi vzduch, Bruce. Naozaj všetci. To máme spoločné. - Pomyslel si: naozaj to máme spoločné.
- Uvidím svojich priateľov? - spýtal sa Bruce.
- Myslíš priateľov, odkiaľ si prišiel? Z ústavu v Santa Ane?
- Mika a Lauru a Georgea a Eddieho a Donnu a...
- Ľudia z domovských zariadení nechodia na farmy, - vysvetľoval mu vedúci. - Ale pravdepodobne raz alebo dva razy za rok sa ta vrátiš. Schádzame sa na Vianoce a takisto na...
Bruce zastal.
- Najbližšie sa stretneme na Deň vďakyvzdania, - povedal vedúci a opäť mu naznačil, aby šiel ďalej. - Všetkých, čo tu pracujú, pošleme na dva dni do ich pôvodného bydliska. Potom sa vrátia a sú tu až do Vianoc. Takže zasa ich uvidíš. Ak ich dovtedy nepresunú do iných ústavov. Sú to tri mesiace. Ale nečakáme od teba, že sa tu v Novej ceste budeš kamarátiť s jednotlivcami. Nepovedali ti to? Máš sa kamarátiť s celou rodinou.
- Rozumiem, - odpovedal Bruce. - Naučili sme sa to naspamäť ako súčasť vyznania Novej cesty. - Poobzeral sa okolo seba a potom sa spýtal: - Môžem sa napiť vody?
- Ukážem ti, kde je vodovod. Jeden máš vo svojej chatke, ale
/249/
je tu aj jeden verejný pre celú rodinu. - Viedol Brucea k jednej z montovaných chatiek.. - Všetky budovy sú zatvorené, lebo v nich máme experimentálne obilie a hybridy a nechceme, aby ich zamoril hmyz. Prichádzajú sem ľudia, dokonca aj zo štábu, a prenášajú škodcov na šatách, na topánkach, ba aj vo vlasoch. - Naslepo vybral chatku. - Tvoja bude 4 G, - rozhodol. - Zapamätáš si to?

- Sú si podobné, - povedal Bruce.
- Môžeš si nájsť nejaký objekt, podľa ktorého spoznáš svoju chatku. Čosi také, čo si ľahko zapamätáš. Niečo farebné. - Otvoril dvere na chatke; znútra sa vyvalil horúci a zapáchajúci vzduch. - Myslím, že začneš pri artičokách, - zamyslel sa.
- Budeš musieť nosiť rukavice, majú pichliače.
- Artičoky, - opakoval Bruce.
- Ozaj, máme tu ešte huby. - Pestujú sa na experimentálnych ľarmách; tie sú, prirodzene, cudzím neprístupné - všetci domáci pestovatelia húb musia starostlivo chrániť svoju úrodu - aby zabránili patogénnym spóram víriť a nakazovať ložiská. Spóry húb sa totiž roznášajú vzduchom. Také riziko podstupujú všetci pestovatelia húb.
- Huby, - opakoval Bruce, vchádzajúc do tmavej a horúcej chatky. Vedúci ho sledoval, ako vstupuje dnu.
- Áno, Bruce, - povedal.
- Áno, Bruce, - povedal Bruce.
- Bruce, - povedal vedúci. - Preber sa.
Prikývol, stojac v páchnucej tmavej chatke, ešte vždy s kufríkom v ruke. - Dobre, - povedal.
Zaspia, len čo sa zotmie, povedal si vedúci sám pre seba. Ako kurence.
Zelenina medzi zeleninou, pomyslel si. Huby medzi hubami.
Tak si vyber. Drgol do elektrickej lampy nad hlavou a potom začal Bruceovi vysvetľovať, ako s ňou zaobchádzať. Nezdalo sa, že by Bruce mal záujem o lampu; pozeral na hory, stál a uprene na ne hľadel, po prvý raz si ich uvedomujúc.
- Hory, Bruce, hory, - povedal vedúci.
- Hory, Bruce, hory, - povedal Bruce a civel.
- Echolália, Bruce, echolália, - povedal vedúci.
- Echolália, Bruce...
/250/
- Dobre, Bruce, - povedal vedúci a zatvoril za ním dvere do chatky; pomyslel si: tuším ho dám k mrkve. Alebo k červenej repe. K niečomu jednoduchému. K niečomu, čo ho nebude miasť.
A v susednom baraku ďalšia zelenina. Aby mu mal kto robiť spoločnosť. Môžu si oddriemať svoj život spolu, jednohlasne.
Riadky zeleniny. Celé akre.
Zastali na kraji poľa a on uvidel lán kukurice ako otrhaný výkres. Pomyslel si: sú to vyrastené odpadky. Je to farma na odpadky.
Zohol sa a uvidel, že nevysoko nad zemou vyrastá malý belasý kvietok. Množstvo malých kvietkov na krátkych, tenučkých stonkách. Ako strnisko.
Bola ich tam záplava. Prišiel na to, až keď sa k nim priblížil tvárou. Démoni, a hneď vedľa riadky kukurice, týčiace sa nad nimi. Takto skryte ich sadilo mnoho farmárov: jedna plodina uprostred inej ako sústredené kruhy. Pamätal si: takto vysádzajú farmári marihuanu: obsiatu, obkolesenú vysokými rastlinami, takže federales ju z džípov nevidia. Ale možno ju uvidieť zo vzduchu.
A federales, keď objavia takú skrytú plantáž, automatickými puškami zastrelia farmára, jeho ženu, ich deti, ba dokonca aj zvieratá. Potom odídu. A helikoptéry hľadajú ďalej. Zdola za nimi postupujú džípy.
Aké krásne belasé kvietky!
- Vidíš kvet budúcnosti, - povedal Donald, riaditeľ Novej cesty. - Ale nie tvojej budúcnosti.
- Prečo nie mojej? - spýtal sa Bruce.
- Už si si užil priveľa dobroty, - povedal riaditeľ a zachichotal sa. - A tak sa zdvihni a prestaň sa im klaňať - nie je to už tvoj boh, tvoj idol, hoci kedysi bol. Je azda to, čo tu vidíš, transcendentná vízia? Presne tak na ne hľadíš. - Chytil Brucea pevne za plece, dlaňou mu prikryl oči a odvrátil tak primrazený zrak od

toho, čo videl.
- Pominuli sa, - povedal Bruce. - Kvietky jari sa pominuľi.
- Nie, iba ich nevidíš. To je filozofický problém, ktorý nepochopíš. To je epistemológia - náuka o poznaní.
Bruce videl iba Donaldovu dlaň, ktorá mu zakrývala svetlo,
/251/
a civel na ňu tisíc rokov. Bola to zámka; dávna zámka, budúca zámka, ktorá navždy zamkne mŕtvym očiam čas, čo plynie vonku; oči, ktoré nemôžu pozerať von, a ruka, ktorá sa neodtiahne. Čas sa zastavil, ako oči hľadeli, a svet stuhol spolu s ním, alebo prinajmenej pre neho, zamrzol nad ním a nad jeho chápaním; celý zľahostajnel. Už nebolo nič, čo by nebol poznal; už sa nemalo prihodiť celkom nič.
- Do roboty, Bruce, - povedal riaditeľ Donald.
- Videl som, - povedal Bruce. Pomyslel si: vedel som. Znamenalo to: videl som rásť substanciu D. Videl som, ako zo zeme vyrastá smrť, zo samej zeme, na belasom poli, a farbu má ako strnisko.
Vedúci farmy aj riaditeľ Donald Abrahams pozreli na seba a potom pozreli na kľačiacu postavu, na kľačiaceho muža a na stebla Mors ontologica, zasadené všade naokolo, obkolesené kukuricou a skrývajúce sa v nej.
- Do roboty, Bruce, - povedal aj kľačiaci muž a vstal.
Donald a vedúci farmy zamierili k zaparkovanému lincolnu. Zhovárali sa; pozoroval ich - ani sa pritom neobrátil, lebo nebol schopný obrátiť sa - ako odchádzajú.
Potom sa Bruce zohol. Odtrhol jednu belasú rastlinku, zasunul si ju do pravej topánky, tak aby ju nebolo vidieť. Darček pre mojich kamarátov, pomyslel si; samým vnútrom svojej mysle, kam nikto nedovidel, sa zahľadel doďaleka, až kamsi ku Dňu vďakyvzdania.
(Autorova poznámka)
Tento román je o ľuďoch, ktorých stihol priveľmi prísny trest za to, čo robili. Chceli si užiť života, ale správali sa pritom ako deti, ktoré sa hrajú na ulici; videli, ako jeden za druhým prichádzajú o život - jedného prešlo auto, druhého zmrzačilo, tretieho zabilo - ale aj tak sa hrali ďalej. Chvíľu sme boli všetci naozaj šťastní, ako sme tak sedeli dookola, pre nič sme sa netrápili, len tak sme trkotali a hrali sa; bol to však strašne krátky čas a nakoniec prišiel trest, ktorý sa nám zdal neuveriteľný: ani keď sme sa mu ocitli zoči-voči, neuverili sme mu. Napríklad v čase, keď som písal túto knižku, dozvedel som sa, že človek, ktorého povahové črty mi boli modelom pre postavu Jerryho Fabina, spáchal samovraždu. Priateľ, ktorý mi bol predobrazom Ernieho Luckmana, umrel ešte skôr, ako som začal túto knihu písať. Na krátky čas bol som aj ja jedným z dečiek, ktoré sa tak bezstarostne hrali priamo uprostred ulice; ako väčšina ostatných aj ja som sa radšej hral, ako dospieval, a trest ma neminul. Aj ja som sa ocitol na zozname, ktorý prikladám na záver a ktorý je súpisom tých, ktorým som túto knižku venoval; hovorí sa v ňom, čo sa s kým stalo.
Zneužívanie drog nie je choroba, je to rozhodnutie, ako keď sa rozhodnete skočiť pred idúce auto. Ťažko povedať, že je to choroba, poviete skôr, že je to mylný úsudok. Ak sa na také čosi dá celá skupina ľudí, ich čin možno nazvať spoločenským omylom, ale je to aj istý spôsob života. Je to životný štýl, v ktorom platí heslo: Buď šťastný už dnes, lebo zajtra umrieš, lenže umieranie sa začína ihneď a šťastie je len spomienka. Je to iba urýchlenie, zintenzívnenie obyčajnej ľudskej existencie. Takýto život sa nijako nelíši od života, aký žijeme normálne, je iba rýchlejší. Všetko trvá dni alebo týždne, alebo mesiace namiesto toho, aby to trvalo roky. "Len berte peniaze, nech úver beží," povedal už roku 1460 Villon. Ale je chyba, ak tým peniazom je cent a splátkou celý život.

V tejto knižke nenájdete mravné ponaučenie, nie je ani meš-
/253/
tiacka; netvrdí, že ten, čo sa iba hral, namiesto toho, aby tvrdo lopotil, urobil chybu; hovorí iba o dôsledkoch. V gréckej dráme sa objavuje čosi, čomu hovoríme zákon kauzality. V tejto knihe vystupuje Nemezis: nie nemenný osud, pretože každý z nás sa napokon mohol rozhodnúť, či sa prestane hrať uprostred rušnej ulice, ale - a to vravím z hĺbky srdca a poučený vlastným životom - strašná Nemezis; tá sa ujde všetkým, čo zostanú v hre. Ja sám v tejto knižke nevystupujem, som rozprávač. Tak nejako to bolo v tých časoch s celým naším národom. Táto kniha rozpráva o väčšom počte ľudí, než som poznal osobne. O niektorých sme sa všetci dočítali v novinách. Sedávali sme s kamarátmi, trkotali, nahrávali pásky; bol to omyl nášho desaťročia, šesťdesiatych rokov, doma aj vonku. A príroda nás potrestala. Museli sme sa zastaviť; prinútili nás k tomu hrozné udalosti.
Ak sa tí ľudia v niečom previnili, tak ich hriech spočíval v tom, že tie krásne chvíle chceli prežívať naveky; stihol ich za to trest, ale, ako hovorím, trest priveľmi prísny. Pozerám na nich pohľadom starých Grékov, nie ako moralizátor; nezaujato hľadám príčiny a následky. Mal som ich všetkých rád. Predkladám zoznam tých, na ktorých s láskou spomínam:
Gaylene
Ray
Francy
Kathy
Jim
Val
Nancy
Joanne
Maren
Nick
Terry
Dennis
Phil
Sue
Jerri
...a tak ďalej.
umrela
umrel
psychóza
poškodenie mozgu
umrel
rozsiahle poškodenie mozgu
psychóza
poškodenie mozgu
umrela
umrel
umrel
umrel
porucha činnosti pankreasu
cievne ochorenie
psychóza a cievne ochorenie
/254/
In memoriam. Boli to moji kamaráti; lepších nemám. Zostávajú v mojej mysli; na ich nepriateľa nikdy nezabudnem. Tým nepriateľom bol ich omyl - hra, ktorú sa hrali. Nech sa však hrajú znova, no nejako inak a nech sú šťastní.
Digitalizoval UNKLE alias SENSE